V. Axionov

BILET SPRE STELE

V. Axionov

Bilet spre stele

V. Axionov

Bilet spre stele

roman

În româneşte de Haralamb Zincă

Bucureşti — 1966

Editura pentru Literatură Universală

Coperta de:
Avram Anton

Василий Аксёнов
ЗВЕЗДНЫЙ БИЛЕТ
Роман
Журнал Юность № 6—7/1961
Москва

Partea întîi

Banul sau marca?

Capitolul unu

DE FELUL MEU SÎNT UN OM CORECT. Cînd văd la intersecții semnalul roșu — adică „stop“ — mă opresc și pornesc mai departe numai după ce lumina verde mă îndeamnă: „Umblă!“ Cu totul altfel stau lucrurile cu fratele meu mai mic. Dimka, mai întotdeauna, o zbughește pe roșu. Pur și simplu, o zbughește într-acolo unde ține neapărat să ajungă. Trece peste orice, nu-i pasă de nici un semnal. Iese din brutărie cu o franzelă în sacoșa de vinilin. Se uită o clipă cum un „Pontiac“ strașnic de sclipitor ia colțul, apoi se aruncă de-a dreptul în șuvoiul de mașini. Eu îi zăresc fluturarea bluzei „Made in Czechoslovakia“, pricepeți dumneavoastră care, aia cu tot felul de fermoare, îi mai zăresc pantalonii, de nu știu ce proveniență, pantofii austrieci și capul lui de rus tuns franțuzește. Izbutește să se furișeze cu bine printre două „Pobede“, o „Volgă“, o „Skodă“, ca, în cele din urmă, să cadă în mîna milițianului. În spatele meu, două bătrîne exclamă:

— Mi s-a făcut inima cît un purice! Doamne, că apucați mai sînt tinerii de azi!

— Ce-o fi cu pantalonii lui, i-o fi îmbrăcat pe dos ? Toate cusăturile sînt pe dinafară.

Semnalul arată verde. Traversez. Lîngă cabina agentului de circulaţie, Dimka bombăne.

— N-am buletin şi nici bani...

Amenda de cinci ruble i-o plătesc eu, primesc chitanţa. Mai departe, o pornim de-acum împreună.

— Mă, fraier mai eşti, îmi zice, dai bani „curcanului". Zău aşa, eşti tare fraier.

— Dacă te ducea la secţie ? zic eu.

— Pe cine ? Pe mine ? Asta-i bună !

Dimka fluieră, iar ochii îi joacă în toate părţile. La un chioşc de răcoritoare, aruncă o monedă de cinci copeici şi comandă „una fără sirop".

Îl aştept. Pornim din nou. Ne apropiem de casă.

— Ei, cum mai stai cu disertaţia ? Au fost numiţi oponenţii ? mă întreabă Dimka.

— Da, au fost numiţi.

— Băieţi buni ?

— Cine ?

— Oponenţii, sînt băieţi de salon sau nişte dobitoci ?

— Sînt a'ntîia, îi răspund şi zîmbesc amintindu-mi de ei.

— Atunci, e valabil ! Te felicit. Va trebui să faci cinste...

Am ajuns acasă ; urcăm scara.

— Ce avem astăzi la masă? îl întreb.

— Fii fără grijă, avem numai ce-ți place ție, îmi răspunde el ironic. Mama și cu mine ne-am dat toată osteneala. „Lui Vitenka îi place ficățel!“ — eu, poftim, mă duc după ficățel. „Vitea are nevoie acum de vitamine!“ și eu, poftim, umblu prin piață și caut vitaminele necesare domniei-voastre, *sir*. „Vai, Vitenka nu se împacă de loc cu pîinea veche!“, iar eu, poftim, fuguța la brutărie. Fii pe pace, savanții sovietici pot să muncească în liniște, nu duc grija zilei de mîine! Ăsta-i secretul succeselor noastre. În ceea ce mă privește, eu, dragi tovarăși — un modest muncitor la coada cratiței — făgăduiesc să vă asigur caloriile necesare organismului! Am, însă, și eu o rugăminte: născociți cît mai repede un mod de a arunca un om în cosmos, iar pe mine azvîrliți-mă primul, căci m-am săturat pînă în gît de cele pămîntești.

De la o vreme, frățiorul meu a cam început să facă glume sinistre. Mama încearcă să-l educe, servindu-se mereu de mine ca de un exemplu pozitiv. De cum ne așezăm la masă, începe și tămîierea mea. Lui Dimka îi este dat să afle că am ajuns om datorită sîrguinței și perseverenței de care am dat dovadă încă din fragedă copilărie. „Ca să fie un om întreg, mai are de așteptat doar cinci minute“, precizează tata făcînd aluzie la disertația pe care încă n-am susținut-o. Atunci, Dimka, dă drumul glumelor malițioase: „Savant nu ești dator să fii, dar can-

didat eşti obligat" [1], izbucneşte el în hohote de rîs. Cu cîţiva ani în urmă, cînd jucam polo în echipa maeştrilor, Dimka mă idolatriza. Acum, vă spun drept, nu ştiu ce sentimente mai are pentru mine. Viaţa îl nemulţumeşte. E furios că mama îl trimite zilnic după tot felul de tîrguieli. Aş putea oricînd să-i demonstrez că mama trebuie ajutată, că şi eu, dacă aş sta acasă, aş ajuta-o, că nu face bine că s-a delăsat şi-şi trece examenul de absolvire cu nota trei, că ar trebui să se gîndească la viitor, că, în general, bătrînelule, ar trebui să fii ceva mai perseverent. Nu-i spun însă nimic din toate astea... Rîd şi îl bat prieteneşte pe umăr. Masca lui tenebroasă, atît de ridiculă pe chipul unui adolescent de şaptesprezece ani, se topeşte. Îmi aruncă un zîmbet.

— Ascultă, bătrîne, zice, nu cumva poţi să-mi strecori o hîrtie de *douăşcinci?*

Îi strecor una de *„douăşcinci"*.

După-masă, mă retrag în camera mea şi mă opresc în dreptul ferestrei ca să mă bărbieresc... Mă rad şi, în răstimpuri, mă uit pe geam. Peste drum, tocmai în celălalt capăt al curţii, îl văd pe nea Ilia, croitorul, cum se bărbiereşte şi el. Iar cu un etaj mai jos, exact sub fereastra mea, liber-profesionistul Filipp Gromki, maestru al cuvîntului, face acelaşi lucru. Cu cîteva clipe

---

[1] Parafrazare a celebrului distih: *Poet nu eşti dator să fii, Dar cetăţean, eşti obligat,* din poemul *Poet şi cetăţean* de N. A. Nekrasov (1821—1877).

înainte de a-mi băga în priză aparatul, aud bîzîitul sinistru al aparatului său.

Curtea noastră are o formă dreptunghiulară, cu o grădiniţă în mijloc. O boltă scundă şi întunecoasă dă în stradă.

Tata, de felul său un bătrînel cu o fire curioasă, le spune musafirilor cînd îi petrece prin curte: „Să trecem prin micul nostru *patio*[1]". Iar atunci cînd străbate gangurile lungi şi întortocheate ale clădirii, îl mai poţi auzi spunînd că acolo, un singur ostaş, şi acela înarmat cu un iatagan strîmb, ar fi în stare să ţină piept la sute de vrăjmaşi. Aşa îşi arată bătrînul ironia faţă de casa noastră, care înainte de revoluţie avea şi o firmă: *„La Barcelona.* Închiriem camere mobilate." Eu m-am stabilit între zidurile ei acum douăzeci şi opt de ani, după ce am fost adus de la maternitate. Acelaşi lucru l-a făcut şi Dimka, bineînţeles, cu unsprezece ani mai tîrziu. Casa în care locuim numără puţini locatari noi — cei mai mulţi s-au mutat aici cu ani în urmă. Iată, pe sub arcada tunelului trece acum prinţesa pensionară Belskaia. Cară o sticlă de chefir. Picioarele ei uscăţive, vîrîte în ciorapi gri, aduc cu tuburile de cauciuc de la măştile de gaze. Prinţesa a lucrat ani în şir la registratura policlinicii de cartier, iar acum, ca orice om al muncii, beneficiază de odihna meritată.

E ora cînd oamenii se întorc de la lucru. Cu aerul preocupat al celui ce studiază la cursurile

---

[1] Curte interioară (în limba spaniolă în original).

fără frecvență, se întoarce acasă și șoferul Petea Kravcenko. Se ivesc două tinere grăbite, Tamara și Liusia, vînzătoare la un magazin de galanterie. Rînd pe rînd, se întorc de la lucru vecinii noștri : vînzători, muncitori, intelectuali. Nu știu de ce, dar toți seamănă cu tata. Printre ei sînt și cîțiva reprezentanți înrăiți ai rămășițelor trecutului : bețivanul Hromov, speculantul Tima și mahalagioaica tușă Elva. Lumea infractorilor are și ea un reprezentant în persoana lui Igor-Kliucinik, sosit nu demult de la „sanatoriu".

Toți aceștia, întorcîndu-se de undeva de la treburile lor, intră prin patru uși, străbat patru scări, ca apoi să ajungă în interiorul bătrînei și bunei noastre „Barcelona" — sălaș întunecos și cald, scîrțîind din temelie, de care toți s-au săturat pînă în gît și care, totuși, le este tuturora un culcuș familiar.

Dau drumul aparatului de ras și mă privesc în oglindă.

Arăt atît cît am — 28 de ani. Nimeni nu greșește cînd îmi spune vîrsta.

Sub fereastră fluieră cineva. Prin curte se plimbă Alik Kramer, prietenul și colegul de clasă al lui Dimka. De sus, îi văd părul și linia subțire a cărării, ochelarii, fularul tip „Festival", umerii lui costelivi de sub puloverul ce-i stă ca turnat. Răsare și Dimka. E îmbrăcat într-un costum de seară, cu papion la gît. Își mai face apariția și baschetbolistul Iurka Popov, înalt cît o prăjină și îmbrăcat la fel ca și Dimka. Iurka e fiul administratorului „Barcelonei". Își

aprind cîte o ţigară. Îmi amintesc perfect de bine cu cîtă savoare fumezi atunci cînd ţi-ai cîştigat acest drept. Şi băieţii, se vede treaba, savurează clipa, fumînd în văzul tuturor. Sînt însă liniştiţi, conversînd cu reţinere, în şoaptă, ca nişte *dandies* veritabili. Interesant ! De altfel, şi eu am fost tot aşa.

— Cum stai, Iurka ? întreabă Alik. L-ai dat gata pe fulgerătorul Galacian ?

— Îmi cunoşti doar aruncările din colţ... îi răspunde Iurka.

— Dar cunosc şi centrările lui...

— Astăzi l-am strîns cu uşa, îi explică Iurka. Uitînd că poartă un costum nou, îi demonstrează lui Alik cum rivalul său, Galacian, propus şi el în selecţionată, încerca să se apropie de panou şi cum el, Iurka, l-a împiedicat. Alik se străduieşte să-l convingă pe Iurka să joace în maniera celebrului negru Wilt Chamberlain, cunoscut pe tot globul. Dimka îi întrerupe :

— Planuri pentru astă-seară aveţi ?

Iurka îşi îndreaptă cravata şi îi spune amărît :

— „Calul" meu nu pleacă astăzi de acasă. „Calul" nu e nimeni altul decît tatăl lui Iurka. O, cînd „calul" nu-i acasă, bucuria le e nespus de mare. Iau cu asalt telefonul : „Alo, ştiţi, avem un hogeag". Răsar imediat cîteva fetiţe sfioase — colegele de clasă. Se pun pe dans. Pe urmă, cineva stinge pentru o clipă lumina. Băieţii se reped să le sărute. Fetele fac tărăboi.

— Să mergem la cafenea, propune Dimka.

— La cafenea!... fluieră Iurka a pagubă. N-am decît una de zece.

— Nici eu nu prea dispun de fonduri, adaugă Alik, douăsprezece ruble.

— Patruzeci, rosteşte Dimka nepăsător.

Sub fereastră urmează o scenă mută.

— Mama mi-a dat cincisprezece, se explică Dimka, iar una de *douăşcinci* am cîştigat-o ieri, la biliard.

— Ia mai dă-te-ncolo! îl repede Iurka.

— Nu crezi? Am jucat cu un regizor şi am cîştigat.

— Ce fel de regizor mai e şi ăsta? se miră Alik. El joacă la „Mosfilm" în scene de masă, scrie scenarii şi exclamă mereu: „La noi, în lumea cineaştilor..."

— E un regizor tînăr, continuă Dimka liniştit. I-am uitat numele.

Eu mă arăt la fereastră.

— Bună seara, gentlemenilor! Încotro? La bal sau la o partidă de biliard?

Lui Dimka îi cade ţigara din gură.

Nu ştiu de ce, dar am chef să-l iau puţin peste picior.

— Viktor, Dimka îmi împuiază capul că ar fi bătut un regizor la biliard, sare Iurka.

— Fără îndoială, răspund eu. Dimka e un băiat şi jumătate, bravo lui. Nu-i chiar atît de uşor să joci o partidă de biliard cu un regizor şi s-o cîştigi.

— Depinde şi cine-i regizorul, remarcă Iurka cu profunzime.

— Oricine ar fi, e totuna, susţin eu. Nu-i aşa, Alik ? În lumea voastră, a cineaştilor, există vreo părere în problema asta ? Ce se spune, e uşor să joci cu un regizor şi să-l baţi ?

— Practic, e imposibil, răspunde Alik.

— Uite, însă, că Dimka a cîştigat. Mă mîndresc cu frăţiorul meu. Ehei, de-aţi fi şi voi la fel...

— Vine Galia, spune Dimka posomorît şi, pe ascuns, îmi face un semn : „Termină odată !"

Toc, toc, toc. Pe tocuri-cui trece Galina Bodrova, o ființă adorabilă, construită modern. Îmi place fata asta. Cum apare, se luminează totul în preajma ei. După părerea mea, pînă şi chipul lui Dimka se luminează ori de cîte ori îşi face Galia apariţia. Mai ieri, sub aceeaşi fereastră, se luau la bătaie din te miri ce.

— Salutare, băieți, le aruncă Galia. Bună ziua, Viktor, şi-mi face semn cu mîna.

Îi zîmbesc. Dimka se uită înspăimîntat la mine. Îi e teamă ca nu cumva să continuu discuția despre regizor.

— A, *milady* are o rochie nouă, observă Alik.

— Vă place ? Galia face o piruetă, cum numai manechinele mai ştiu să facă.

— Ai picat la ţanc, intervine Iurka. O întindem la cafenea.

— Nu, se împotriveşte Galia, mergem la cinema. Vreau să văd un film frumos — „Melodii de primăvară".

— Ha ! exclamă Alik dispreţuitor. Încă un film de duzină !

— Eu însă vreau să-l văd !

— Alik are dreptate, intervine Dimka. N-ai ce vedea. Melodii şi iarăşi melodii. Coruri, cîntece, dansuri şi sărutări.

— Tu, Dimka, ai mai avea nevoie şi de altceva ? îl întreabă Galia privindu-l.

— De mine-i vorba ? Dimka pare intimidat. De ce-aş mai avea nevoie ?

— Dar tu, Alik, ce altceva mai vrei ?

— Psihologism, i-o retează Alik.

Îmi pare puţintel rău de Dimka. Alik ştie exact de ce ar avea nevoie. De psihologism. Iar Dimka, sărăcuţul de el, habar n-are. Mai cu seamă cînd Galia nu-l mai slăbeşte din priviri.

Iurka scoate din buzunar o monedă.

— Cum rămîne ? Încercăm ?

Moneda zboară pînă aproape de fereastra mea.

— Banul ! exclamă Galia.

— Marca ! hotărăşte Dimka.

Se reped cu toţii la moneda căzută. Galia rîde şi bate voioasă din palme. Fatalitatea-i fatalitate. N-ai încotro ! Te obligă să mergi la cinema şi să vezi o nouă comedie, „Melodii de primăvară“, un film de duzină, fără psihologisme. Aud cum Galia îi şopteşte lui Dimka : „Nu prea ai noroc la jocurile astea“, şi văd cum Dimka se îmbujorează. Cînd grupul ajunge sub arcada de la ieşire, strig de la fereastră :

— Dimka, nu cumva ştii numele regizorului care a făcut comedia asta ? Ce părere o fi avînd în privinţa...

Dimka răsare de sub arcadă şi-mi arată cum, la înapoiere, o să-mi sucească gîtul.

ASTĂZI E SÎMBĂTĂ. Îmi fac nodul la cravată şi plec să mă întîlnesc cu Şurocika. Şurocika e logodnica mea. Vă rog să mă iertaţi că folosesc un termen atît de desuet, dar mie nu-mi displace, ci dimpotrivă.

Am întîrziat puţin la stop şi acum sînt obligat să aştept pînă ce o să se scurgă tot şuvoiul de maşini. Iat-o pe Şurocika, a ieşit din metro şi s-a oprit pe partea cealaltă a străzii. Mă surprind cercetînd-o. Nu încape îndoială, fata asta îmbrăcată într-o rochie roşie, strînsă în talie, e drăguţă. E chiar foarte drăguţă şi îmbrăcată cu gust. Şi ştiu că atunci cînd nu o să mai am chef să o privesc aşa, ca pe o străină, am să mă căsătoresc cu ea. Drace, mult o să mai stau la stop ? Nu mai poţi nici să respiri din pricina atîtor maşini. Iar dincolo, pe celălalt trotuar, un lungan cu o mutră de cal o măsoară pe Şurocika şi chicoteşte. S-au mai apropiat doi. Traversez strada în fugă.

Lunganul o apucă pe Şurocika de braţ, dar eu, în aceeaşi clipă, îl îmbrîncesc cu umărul.

— Să mergem, Vitea, mă îndeamnă Şurocika bucuroasă. Să mergem.

Mă întorc să le văd mutrele. Tustrei, în loc de cravate, au la gît şireturi. Unul e mustăcios. Dimka al meu, pentru nimic în lume nu şi-ar fi atîrnat la gît un şiret ca ăsta. Poartă el orice, dar nu şi-ar pune o porcărie ca asta, nici în ruptul capului. Găliganii se uită şi ei după

mine, de parcă ar vrea să descopere de ce sînt în stare. Cheful li se risipește și-i văd cum se îndepărtează cu indiferență.

Intrăm în parc. Îmi plac potecile îngrijite, cu flori de-o parte și de alta, ale parcului, fîntînile arteziene, lebedele. Îmi place să mă plimb pe alei și să mă opresc lîngă chioșcuri, să mă bucur din plin de toate jocurile distractive, să beau bere, îmi place să mă plimb în parc cu Șurocika.

La intrare, lîngă un stîlp cu difuzor, s-a adunat o mulțime de oameni. Fețele lor au una și aceeași expresie.

— Pe orice agresor care ar încerca să pătrundă pe pămîntul nostru sfînt, stropit din belșug cu sînge, îl așteaptă o soartă jalnică. Noi dispunem de suficiente mijloace pentru a...

Ascult cuvintele crainicului și mă uit la fețele oamenilor. Apoi, îmi ațintesc privirea spre zare, unde pe fondul unui cer învăluit de culorile amurgului se învîrtește gigantica „roată a perspectivei". În cele șaizeci și patru de cabine ale „roții", oamenii rîd fără grijă, sau, prefăcîndu-se înspăimîntați, scot țipete de groază. Din celălalt capăt al parcului răzbate o muzică de jaz, roata se mișcă, globulețul nostru, uns cu tot felul de alifii enigmatice, se mișcă și el. Se mișcă parcul, oamenii din parc. Ici rîdem, dincolo tăcem. Poftim, încearcă să stabilești vreun raport între aceste mișcări. Jaz și simfonie. Ăsta-i cerul nostru, potrivit și focurilor de artificii, și marilor rachete zburătoare.

Capitolul doi

Acest oraş cu ulmi
l-am îndrăgit,
Chiar de-i ruinat şi-atît de-mbătrînit!
Pe-a lui cupole-şi toarce visul faur,
Încremenită,
Asia de aur... [1]

ÎMI AMINTESC ACESTE VERSURI, urmărind mişcarea nesfîrşită a maşinilor din piaţa gării. De aici, de pe pod, se vede o mare parte din oraşul „cu ulmi". Gara abia prididește să scape de valurile de oameni pompate de trenurile electrice. Şirul automobilelor e fără de sfîrşit. Piaţa te orbeşte cu farurile ei în mişcare ori în încremenire, iar în depărtare, sclipesc luminile unor clădiri uriaşe, ce par în noapte nişte falnici cavaleri în zale.

Asia-şi toarce visul... Poete, n-ai să-ţi mai recunoşti oraşul. Hai să-i străbatem străzile! Nu prea te simţi în largul dumitale? Îţi e cumva teamă? Te înţeleg. Înţeleg şi spaima, şi perplexitatea celor care ajung să-i bată străzile. Cine ştie, poate că şi pe mine m-ar cuprinde teama, dacă nu l-aş fi îndrăgit. Am îndrăgit acest oraş care a dat uitării faptul că odinioară a fost tihnit şi „cu ulmi".

---

[1] Versurile din acest volum sînt date în tălmăcirea poetului Tudor George.

— Mişcă, mă îndeamnă Boris, iarăşi ai încremenit? Nu-mi place să te văd încremenit.

Coborîm în metro. Laolaltă cu revărsarea de oameni, străbatem un culoar lung, pardosit cu plăci de faianţă. Ne întîmpină o altă revărsare de oameni. Dacă te opreşti şi asculţi bocănitul paşilor pe plăcile de faianţă, îţi aminteşti, fără să vrei, de ropotul unei ploi torenţiale. De obicei, noi, moscoviţii, nu mai auzim sunetele astea. Pentru noi, ele înseamnă linişte. Nu mai reacţionăm decît la excitaţii puternice. Eu visez că plouă, de aceea îi şi aud răpăiala. Ploaia te surprinde undeva, nu departe de vila din afara oraşului, şi tu, ud ca o sperietoare de ciori, dai buzna pe terasa unde se bea ceai. Visez să obţin un concediu.

Coborîm din metro. Facem coadă la chioşcul de ziare, apoi la tutungerie. La ieşire, te loveşti, cum de altfel te loveşti în fiecare seară, de o mulţime de tineri. Stau în grupuri sau înşiruiţi pe o barieră. Surîzători, îi petrec cu privirile pe cei ce ies din metro. Fetele sînt întîmpinate cu exclamaţii, replici, iar, uneori, chiar cu fluierături. Ce mai, nu există o distracţie mai amuzantă decît să stai seara în preajma metroului.

— Uită-te la ei, îmi zice Boris, priveşte-le mutrele! Te apucă groaza, nu alta!

— Hai, hai, hai! Las-o, îi răspund eu. Sînt şi ei moscoviţi ca mine şi ca tine. Nu fac decît să se grozăvească, asta-i tot.

— Ăştia moscoviţi?!... exclamă Boris. Socoteşti oare adunătura asta drept tineri moscoviţi?

— Fireşte ! Sînt nişte tineri ca toţi tinerii.
— Sînt nişte degeneraţi. Asta-s... Drojdia marilor oraşe.
— Dă-o dracului, Borka ! Cred că-l ştii pe Dimka al meu...
— Ei şi ?
— Am curajul să afirm că-i un moscovit get-beget. Stă şi el de multe ori în faţa metroului şi dacă nu l-ai cunoaşte, nu l-ai deosebi de ceilalţi. Ceea ce înseamnă că şi asupra lui s-ar abate tunetele şi fulgerele tale.
— Nici cu Dimka al tău nu mi-e ruşine...
— Ce vrei să spui ?
— Nu-i cu mult mai breaz ca ăştia. Poamă bună... nimic de zis !
— Uite, Boris, pînă aici...
— De ce ? Ai putea să-mi vorbeşti de aspiraţiile lui Dimka, de planurile sale de viitor, ai putea să-mi spui ce-i sfînt în sufletul lui ? Să-ţi spun eu — are în cap numai benzi de magnetofon, fete şi băuturi. Atestatul lui de maturitate e o ruşine...
— Ajunge ! îl întrerup eu brusc. Am vorbit destul despre Dimka !
Dracu mai ştie ce-i şi cu Boris, cu prietenul ăsta al meu. Nu-i decît un *poseur*. Vedeţi dumneavoastră, îi place să facă pe grozavul.
Ne apropiem de casă. Boris trebuie să treacă pe la mine să ia nişte cărţi.
— Ascultă, îi zic după o lungă tăcere. Vrei să cunoşti gîndurile lui Dimka ? întreb aşa în-

tr-o doară, de parcă eu i-aş cunoaşte gîndurile. Dacă vrei, hai să zăbovim un sfert de oră în grădiniță. La ora asta îl găsim acolo şi o să stăm cu el de vorbă.

— Ce, te-au zgîndărit părerile mele? mă întreabă Boris.

— Aiurea! Totuşi, hai să stăm puțin în grădiniță.

Intrăm în acel *patio* al nostru şi ne aşezăm pe o bancă, undeva mai în fund, sub o tufă de liliac înflorit.

VIAȚA NOCTURNĂ A „BARCELONEI" nu se deosebeşte întru nimic de aceea a tuturor clădirilor din Moscova. Cu sutele de ferestre ale celor trei etaje îşi priveşte lumea lăuntrică. Dincolo de storuri, se mişcă oameni, se deschid televizoare.

În celălalt capăt al curții, doi prieteni — Ghera şi Gora — îşi instalează magnetofonul pe pervazul unei ferestre. Puțin mai tîrziu, muzica va asurzi întreaga curte şi nu va înceta decît după intervenția paznicului.

Sub arcadă se aprind două faruri. În curte pătrunde un taxi nou-nouț. Un cheag de energie şi confort al secolului XX pe fundalul zidurilor noastre scorojite.

Filipp Gromki răsare grăbit în uşă, cărîndu-şi valizele elegante.

— Încotro, Filipp Grigorievici? îl întreabă nenea Ilia.

— Prieteni, plec într-un turneu: Riga, Tallinn. Plec în Ținuturile Baltice, prieteni...

— Filipp, îi strigă tatăl meu de la o fereastră. Caută să foloseşti cît mai bine aerul ionizat de pe litoral. Trage-l în piept aşa cum se cuvine. Pentru alde noi se pare că e cel mai bun leac.

— Filipp Grigorievici, de ce nu mi-aţi spus mai din vreme că plecaţi la Riga ? îi reproşează supărat Tima-speculantul.

— Cu acelaşi repertoriu ? Aţi pregătit ceva nou ? se interesează şoferul Petea Kravcenko.

— Tovarăşe Gromki, ai plătit lumina ? îl chestionează tuşa Elva cu dezinvoltură.

„Barcelona" îl petrece pe cel mai răsfăţat dintre chiriaşi — steaua imobilului. Gromki îşi ia rămas bun de la vecini, fluturîndu-şi pălăria. De fapt, un oraş, fie el şi cel mai mare, nu reprezintă altceva decît mii de sate adunate la un loc. Prin ce se deosebeşte oare „Barcelona" de un sat ?

Şoferul dă drumul contorului şi apasă pe accelerator. Cu un zgomot uşor, automobilul albastru dispare în stradă, pe sub arcadă. În felul ăsta, primăvară de primăvară, artistul nostru, în văzul tuturor locatarilor, porneşte să „peregrineze" prin localităţile de pe litoral. Va schimba avionul cu trenul, apoi trenul cu taxiul, va locui prin hoteluri, va lua masa prin restaurante, se va scălda în valurile sărate ale mării şi va trage în piept aer ionizat. Abia în toamnă se va înapoia din turneu, iar locatarii „Barcelonei" îi vor saluta apariţia.

Iată că soseşte şi gaşca lui Dimka, iar printre ei e şi frăţiorul meu. N-am văzut-o niciodată

pe Galia în tovărăşia unei prietene. E mereu cu Dimka, Alik şi Iurka. Şi băieţii o însoţesc pretutindeni. E greu de precizat: îi fac curte sau este continuarea firească a prieteniei lor din copilărie. Se aşază cu toţii pe o bancă din apropierea noastră. Nu ne văd, sau pur şi simplu nu vor să ne vadă.

De vreo zece minute, magnetofonul lui Ghera şi Gora se învîrteşte fără contenire, iar portarul imobilului încă nu şi-a făcut apariţia. Mi-e teamă că „Barcelona" a căzut pradă unor dispoziţii lirice în seara asta.

Muzica sincopată a jazului loveşte pămîntul întocmai ca o grindină, izbeşte în ziduri ca un ciocan pneumatic, se avîntă în înălţimi, încercînd parcă să trezească din nemişcare stelele, pentru a le supune, pentru a le imprima o dispoziţie şi lirică, dar şi drăcească. Trei perechi de pantofi cu vîrfuri ascuţite şi o pereche de pantofiori bat tactul. Feţele băieţilor nu se zăresc, sînt în umbra liliacului. Glasurile lor răzbesc pînă la noi numai în pauzele magnetofonului.

Dimka: Gromki şi-a luat zborul spre litoralul Balticei. Mă băieţi, mă...

Iurka: De ce n-ar zbura! E doar un slujitor al artei.

Alik: Şi asta se numeşte artă! Să reciţi versuri şi să te strîmbi. E prea primitiv!

Galia: De ce n-ai învăţa şi tu, Alik, niscai versuri? Învaţă şi du-te şi tu la Riga, pe malul mării.

Dimka: Alik şi aşa ştie mai multe versuri decît cel mai Gromki dintre Gromki[1].

— Pablito, cîntă ademenitor fata de pe banda de magnetofon.

— Pablito, rosteşte ea sentimental.

— Pa-ablito! strigă din răsputeri.

Oare de ce m-am hotărît aşa, dintr-o dată, să cunosc gîndurile lui Dimka? Numai pentru că vorbele lui Boris m-au şocat? „Vino să-i cunoşti gîndurile", i-am spus, de parcă eu i le-aş cunoaşte. De fapt, ce ştiu despre fratele meu mai mic? A fost o vreme cînd nici măcar nu-l băgam în seamă. Ştiam doar atît — ne dă de furcă, nu glumă. Pe urmă, Dimka a mai crescut un pic şi ne-am descurcat ceva mai uşor cu dînsul. În ceea ce mă priveşte, de cînd mă ţin minte, n-am avut decît preocupări extrem de importante. Deodată, însă, te pomeneşti că vine la tine şi-ţi cere să-i împrumuţi briciul. Altă dată, îl descoperi zăcînd pe divan cu o mutră de om pierdut, îl întrebi ce are, iar el îţi mormăie: „Ia mai slăbeşte-mă!" Ţi-e dat să-l mai descoperi şi în mulţimea din faţa metroului. Zîmbeşti în sinea ta — „Asta-i noua, necunoscuta generaţie!" — şi-ţi zici: „Poate că, într-adevăr, ţi-e necunoscută". Tu eşti preocupat de probleme ştiinţifice, de disertaţia ta, şi, în general, te afli mereu în linia întîi, iar dumnealui şi-a luat maturitatea cu note la limită. Ce gînduri îl stăpînesc? Noi, Denisovii, sîntem o familie de

[1] Joc de cuvinte: *gromki* — tare, cu glas puternic, răsunător; (la figurat) — vestit.

intelectuali. Tata este docent, iar mama cunoaşte două limbi străine. Dimka a citit tot ce se cuvine să citească un băiat dintr-o familie „onorabilă" şi cînd avem musafiri ştie să se comporte civilizat la masă. Educaţia însă, i-au făcut-o mai mult „Barcelona", strada, staţia noastră de metro. Într-o oarecare măsură, au mai contribuit şi stadionul, terasa de dans din Malahovka [1] şi, întrucîtva, şcoala. Spusele mele sună cam infamant. Şcoala ar fi trebuit, în primul rînd, să se ocupe de formarea lui. Ia mai dă-o încolo de vorbărie! Mai ieri umblai şi tu la şcoală!

— Pablito... şopteşte, complet istovită, fata de pe banda de magnetofon.

Alik: Nu pricep de ce se vaită Iurka. Doar toată vara o să se plimbe cu selecţionata. Şi mai e ceva; fiind un sportiv cu renume, o să fie primit în vreun institut şi fără examen.

Dimka: Chiar aşa, ce tot te vaiţi? Pleacă în Ungaria şi se mai vaită!

Iurka: Galacian pleacă în Ungaria, nu eu.

Galia: Ce tot îndrugi, Iurik?

Iurka: Ceea ce ai auzit. Pe Galacian l-au băgat în lot. Zic ăia că ar fi mai bun tactician decît mine. „Calul" nu mai poate de bucurie. „Gata, mi-a spus el, în sfîrşit, o să intri şi tu la vreun institut, şi o să te faci om, ajunge să tot baţi mingea!"

Răsună o trompetă. Sunetul ei se înalţă spre cer. Urcă vijelios ca o rachetă cu mai multe trepte, se fixează pe orbită, se învîrte cît se în-

[1] Cartier în Moscova.

vîrte, apoi se stinge, rămînînd doar uruitul înăbuşit al contrabasului. Din nou răsună glasul trompetei, străpungînd văzduhul. Viaţa nu stă în loc. Aşadar, Iurka n-a fost selecţionat. Îl înţeleg, e o adevărată tragedie. Duduie saxofonul. Viaţa îşi urmează cursul. Frăţiorul meu nu-i mulţumit de ea. În afară de trompetă, contrabas şi saxofon, ar mai avea oare nevoie şi de altceva? Încearcă numai să stai de vorbă cu el şi o să-ţi rîdă în nas: „Ce te-a apucat, bătrîne?" — şi o să-ţi ceară „una de douăzeci şi cinci". Zău, e tare complicat să ai un frate mai mic! O, mult mai bine ar fi fost dacă ne-am fi născut gemeni. Viaţa însă merge înainte, şi trompetele sună astăzi puţin mai altfel decît răsunau acum unsprezece ani.

Iurka: Dacă aş avea bani, m-aş pili.

Dimka: E tot ce-ţi mai rămîne.

Alik: Iurka, hai să ne pregătim şi să dăm împreună examenul de admitere la secţia scenarii a Institutului de Cinematografie.

Galia: Mai bine te-ai pregăti împreună cu mine, să dăm la arta dramatică. Eşti atît de prezentabil!

Dimka: Eu v-aş sfătui să daţi la Institutul Timireazev. Se zvoneşte că pe acolo s-ar înfiinţa o nouă facultate — de toreadori. Iurka are toate calităţile necesare unui luptător cu tauri. Iar Galka va urma secţia de blănuri. Ne va demonstra cum să purtăm blănurile de jderi şi de vulpi. În privinţa asta, şi ea are toate atributele.

Galia: Tu, Dimocika, la ce institut vrei să intri? Cu calităţile tale, la ce poţi să speri?

Un bariton insolent, într-un tempo turbat, caută să-şi convingă fata :

„Alungă supărarea, dă uitării toate fleacurile şi sărută-mă. Ah, mai des, sărută-mă, mai des, cît mai des. Numai sărutul te mai poate ajuta." Ghera şi Gora parcă şi-au ieşit din minţi, iar portarul întîrzie. Oare vor izbuti să-şi desfăşoare banda pînă la capăt ?

Lîngă mine, Boris fumează în tăcere. Fumez şi eu tot aşa, în tăcere.

Dimka : Şi, la drept vorbind, nu noi ne hotărîm soarta, ci părinţii. Doar dumnealor, scumpii noştri părinţi, ne finanţează toate mişcările.

Galia : Vă daţi seama, pe mine mama m-a şi avertizat : medicina sau strungul !

Alik : Habar n-au părinţii noştri cît de străini sîntem de interesele lor mărunte. Pînă şi bunicul mă toacă toată ziulica la cap : „Mai întîi să-ţi însuşeşti o meserie solidă şi pe urmă să-ţi încerci forţele în literatură".

Iura : „Calul" meu s-a gîndit din vreme la toate. Nu crede că aş putea să izbutesc la vreun institut şi mi-a şi găsit un loc unde să-mi fac stagiul în producţie. Ucenic-strungar la nu ştiu ce uzină ! Poate să aştepte mult şi bine ! Ce a putut să-i treacă prin cap ? Ucenic-strungar !

Tăcere.

Tuşa Elva (strigă de la o fereastră) : Tima, fii atît de bun şi cheamă-l pe portar !

Dimka : S-o nasolim la Moscova toată vara... Ehei, măi băieţi !

Din nou trompete, saxofoane şi contrabas. În partea luminată din centrul grădiniţei îşi fac apa-

riţia, în pas de dans, Galia şi Dimka. Alik şi Iurka bat tactul din palme.

Pe la ferestre răsar cîţiva curioşi. Au ce să vadă. Dimka dansează excelent. În privinţa asta, mi-a luat-o cu mult înainte.

Totuşi, zău, că nu-i rău ! Stau puştii şi se tînguiesc, se plîng unul celuilalt de părinţii lor, fac glume şi se tachinează ca nişte bătrînei rataţi, şi iată, deodată, răsună un ritm săltăreţ şi... grădiniţa noastră mizeră se avîntă în înălţimi, rămîne suspendată în aer, deasupra acoperişurilor, iar stelele din jur se prind în horă. Un băiat şi o fată dansează şi lumea întreagă îşi pune măşti de carnaval. Tinereţea dansează la lumina stelelor, la poalele Olimpului, raze rupte din lună se răsfrîng pe trupurile lor mlădioase, şi luptătorii cu bărbi bălţate fac roată în jur, îşi pitesc la spate sfios spadele ruginite, zîmbesc neîncrezători, dar din ce în ce mai îngăduitori, în timp ce servanţii le pregătesc carele pentru întreceri sportive. Tinerii dansează şi, în clipa de faţă, nu mai au nevoie de nimic altceva. Dansează tinereţe, cît ai şaptesprezece ani ! Dansează, aruncă-te în şa, scufundă-te în adîncuri, avîntă-te pe înălţimi ! Să nu-ţi fie teamă de nimic, totul îţi aparţine — lumea întreagă ! Barbaroşii nu vor mai ridica spadele. Asta las-o în grija noastră.

— Galina ! Ia vino încoa !

În dreptul grădiniţei s-a ivit mama Galiei, inspectoare şcolară.

— Da, mămico, ce vrei ? îi răspunde Galia pe un ton care se vrea dinainte jignit şi se apropie de maică-sa, o femeie încă tînără, zveltă, îm-

brăcată într-un taior sobru de culoare gri, aşa cum îi şade bine unei inspectoare şcolare. Aceasta, în tăcere, scoate din poşetă batista şi, cu o mişcare apăsată, plină de răutate, îi şterge Galiei rujul de pe buze.

— Din nou ? Iarăşi *dancing* în văzul tuturor ? Dansezi cu nişte pierde-vară, în loc să înveţi. Unde vrei să ajungi, Galina ? Să baţi trotuarul ? Acasă, intră imediat în casă !

— Întru totul de acord cu dumneata, Zinaida Petrovna, răsună de sus, de la fereastră, glasul tuşii Elva. Numai măsurile drastice mai pot să fie de folos. Ar trebui să mobilizăm opinia publică. Ce naiba păzeşte administraţia imobilului ? În loc să ne organizeze aici în curte în jurul unei mese jocuri distractive, de societate, sau să stăm să dezlegăm cuvinte încrucişate, lasă cîmp liber celor doi derbedei cu magnetofonul. Otrăvesc sufletele tinere cu muzică decadentă. Tima, l-ai anunţat pe portar ?

Tima : Iată-l, Stepan Feofanovici în persoană !

Portarul (puţin afumat) : Gherka ! Gherka ! Termină cu decadenţa ! Dă-i drumul cu „Riabinuşka" noastră !

Dimka : Tuşă Elva, hai la dans ! Gherka, zi-i mai tare. Nu auzi că tuşa Elva are poftă de un rock ?

Tuşa Elva : Tima, cheamă te rog un miliţian.

Maică-mea : Dmitri, vino acasă !

Petea Kravcenko : Tovarăşi, eu mîine am examen la rezistenţa materialelor.

Pe sub arcadă apare Igor-Kliucinik.

Igor: Oameni buni, ce-i cu tapajul ăsta? Timka, de ce faceţi atîta tapaj?

Tima: Oi fi eu Timka, dar nu pentru drojdia societăţii...

Igor: Ascultă, mă huliganule...

Tima: Dă-o-ncolo, Igor. Tocmai noi să ne certăm?

Nenea Ilia: Asta nu-i casă, ci iad. Doamne, doamne, ce casă!

Portarul: Vreau „Riabinuşka".

Ghera (folosind microfonul): La cererea locatarilor noştri, concertul pe bandă de magnetofon s-a terminat. Scrieţi-ne pe adresa „Barcelona" centrul de radio...

Tuşa Elva: Ei, lasă, găsesc eu ac de cojocul vostru, puşlamalelor!

Treptat, totul se linişteşte. Ferestrele se închid, oamenii părăsesc curtea. E o seară obişnuită de duminică, simt însă că Boris e uluit. Casa noastră îl uluieşte întotdeauna. Şi cum ar putea să nu-l uluiască, din moment ce locuieşte într-un bloc din cartierul Mojaika, la etajul opt? O clădire impunătoare, încinsă de jur împrejur cu atîta granit, încît ar ajunge pentru o sută de monumente ecvestre.

— Viktor, zice Boris, eu plec.

— Salutare, îi răspund eu. Pe mîine.

Înalt şi sobru, se depărtează de mine prietenul meu Boris, o speranţă a ştiinţei noastre. N-am izbutit să-i demonstrez mai nimic şi nici nu cred că o să izbutesc vreodată.

Dimka: Asta nu-i casă, ci o vizuină blestemată. S-o arunci în aer şi s-o trimiţi la toţi dracii.
Alik: Nu se poate. Trebuie păstrată ca monument al naturii. Ar putea să folosească la turnarea unor filme neorealiste.
Iurka: Patru case au fost demolate într-un an, numai asta nu.
Dimka: Şi nici măcar nu tremură în bătaia vîntului epocii. Epoca, măi băiete, alunecă pe lîngă ea.
Iurka: Valerka s-a mutat pe magistrala Sud-Vest. Sînt pe acolo nişte clădiri cutremurătoare. Prin curţi sînt şi corturi umbroase. Lux!
Dimka: Ce zici, aruncăm în aer „Barcelona“?
Alik: Ţi-am mai spus că nu e permis să arunci în aer un monument ca ăsta.
Dimka: Să fugim de aici, ce ziceţi?
Iurka: Şi ce ferestre sînt acolo! Totu-i din sticlă. Ultramodern!
Alik: E posibil oare ca noi, ca şi părinţii noştri, să ne petrecem toată viaţa aici, între zidurile „Barcelonei“?
Dimka: S-o aruncăm în aer!
Iurka: Nu ştiu dacă toată viaţa, dar toată vara asta mai mult ca sigur că da. Galacian are să plece la Budapesta, iar eu o să rămîn aici şi o să scriu dictări.
Dimka: Să fugim de aici, ce ziceţi?
Iurka: „Calul“ meu e în culmea fericirii...
Dimka: Ce ziceţi, fugim?
Alik: Încotro?

Dimka: Ei, şi tu, încotro?! Să ajungem mai întîi la Riga, pe malul mării.

Iurka: Adică?

Dimka: Foarte simplu, plecăm, şi gata. Ajunge! M-am săturat! Nu vreau ca toată viaţa să stau gheboşat peste manuale, să umblu după tot felul de tîrguieli şi să ascult tot felul de predici. Trebuie să ne odihnim sau nu? Nu vedeţi că nimeni nu se gîndeşte că şi noi am avea nevoie să ne recreăm? S-a marcat! Plecăm! Ura! Cum de nu mi-a venit ideea asta mai înainte?

Alik: Cu părinţii ce facem? Iar eu ce fac cu bunicul?

Iurka: Şi eu cu „calul"?

Dimka: Descalecă şi mai ia-o şi tu pe jos. Daţi-o-ncolo, măi băieţi, zău aşa! Sîntem nişte ditamai flăcăi şi ne purtăm ca nişte mucoşi. Înainte! zic vouă. Spre litoral! Spre viaţă! Ura! Ce idiot mai sînt! Cum de nu m-am gîndit înainte la treaba asta?!

Alik: Cum rămîne cu examenul de admitere la Cinematografie?

Iurka: Şi cu examenul meu la I.C.F.? Ţie îţi convine, Dimka. Tu încă nu te-ai hotărît ce institut să urmezi.

Dimka: Institut... Ha! Mă faceţi să rîd. Orice institut admite pînă la treizeci şi cinci de ani, iar noi n-avem decît şaptesprezece. Mai avem deci o rezervă de optsprezece ani! Măi băieţi, vă daţi voi seama cum am putea să ne petrecem un an-doi? Să ne avîntăm: cu trenul, cu maşini de ocazie, pe jos sau înotînd, devorînd kilometri.

Stop! Mai găsim de lucru pe undeva. Cînd ne plictisim, o luăm din loc! Alik, adu-ţi aminte de Gorki şi de Jack London. Iar pentru tine, Iurka, asta ar fi un antrenament admirabil. Sau vreţi să vă amărîţi viaţa în ploşniţăraia asta?

Iurka: Dimka, ai gîndit-o valabil!

Alik: Şi, mă rog, cu ce biştari o să pornim la drum? N-avem o copeică.

Dimka: Astea-s fleacuri! Facem noi rost. Ne vindem ceasurile, bicicletele, hainele. Eu mai am ceva pus deoparte, pentru scuter. O să ne ajungă vreo cîteva zile. Pe urmă, vedem noi. Principalul e să îndrăznim. N-o să murim de foame! Ura!

Iurka: Cumpăraţi-mi o armă de vînătoare subacvatică şi peştele vi-l asigur eu.

Alik: Iar eu îmi voi plasa proza şi versurile prin gazetele locale.

Dimka: Ei, vedeţi? Am să mai cîştig şi eu cîte ceva jucînd biliard. Prin urmare, plecăm?

Şuşotesc acum. Alik aruncă o monedă, o prinde pe genunchi şi o acoperă cu palma. Dimka scrie ceva pe nisip cu o rămurică. O zăresc pe Galia venind tiptil în grădiniţă. E îmbrăcată într-o rochiţă veche şi tîrşeşte în picioare nişte papuci scîlciaţi. Ei, însă, zău aşa, i-ar fi venit bine orice, pînă şi o rochie croită din saci de hîrtie, de la trustul de panificaţie.

— Sssst! Linişte, băieţi! îi previne ea. Am venit numai pentru o clipă. Aşadar, mîine plecăm la Himki! Îi spun mamei că mă duc la bibliotecă...

— La Himki, repetă Dimka, la Himki. Ha, ha, ha, na că-mi vine să rîd, dumneaei vrea să plece la Himki !

— În afară de Himki, pe planeta noastră mai există şi alte locuri valabile, spune Iurka.

— Ascultă, Galka, n-ai vrea cumva să pleci pe insula Valaam ? o întreabă Alik insinuant. Ştii că pe mapamond există şi o asemenea insulă ?

Tinerii rîd misterios şi-şi dau coate. Dragă doamne, în faţa lor se deschide perspectiva unui întreg univers, în timp ce pentru Galia, culmea aspiraţiei a rămas tot Himki.

— Ce-aţi pus la cale ? se interesează Galia supărată şi, întocmai ca Lolita Torres, îşi propteşte mîinile în şolduri.

— Să-i spunem ? cere Alik permisiunea.

— Fie, spune-i, că altfel o să smiorcăie, se învoieşte Iurka.

Dimka înclină şi el afirmativ din cap.

— Plecăm de aici...

— Ce ?

— Plecăm.

— Încotro ?

— Într-o călătorie.

— Cînd ?

— În curînd.

— Fără mine ?

— Fireşte.

— Fără mine n-o să plecaţi nicăieri.

— Oho-ho-ho !

— Dacă vă spun !

— Ha-ha-ha !
— Tu vrei să pleci fără mine ?
— Să vezi, Galia...
— Dar tu ?
— Eu ?...
— Şi tu, Dimka, ai fi în stare să pleci fără mine ?!
— De ce, mă rog, n-aş fi ?
Zăpăcită de răspuns, Galia se descurcă, totuşi, cu o înţelepciune instinctivă. După ce a produs o fisură în colectivul lor atît de monolit, le întoarce spatele şi, bătînd supărată din picior, izbucneşte în plîns. Descumpăniţi, băieţii încep să se învîrtească în juru-i.
— O să locuim în condiţii foarte aspre.
— Într-un cort.
— O să ne hrănim numai cu peşte.
— Şi eu vreau să trăiesc în condiţii aspre, şopteşte Galia, vreau şi eu într-un cort. Vreau să mă hrănesc cu peşte. M-am săturat de viaţa de aici. Mama îmi şterge rujul de pe buze în văzul tuturor. Ce şmecheri îmi sînteţi, aţi vrut să plecaţi fără mine ?!!
— Bine, dar cu examenul de admitere la Institutul de artă dramatică cum rămîne ? o întreabă Alik.
— Voi ce-aţi hotărît ?
— Să nu ne prezentăm.
— Cum ?
— Uite aşa. Am dat cu banul, şi gata. Vrem să trăim de capul nostru. O să ne dăm examenele atunci cînd o să avem chef.

— Vreau şi eu să trăiesc de capul meu!

— S-a făcut! spune Dimka, te luăm. Numai să nu te apuce pe urmă smiorcăiala. Iar la Institutul de artă teatrală, tu, totuşi, o să te prezinţi. La Leningrad. La urma urmei, arta dramatică nu-i totuna cu medicina. N-ai nevoie de prea multă pregătire. Ochi frumoşi ai, siluetă ai. E destul ca să fii admisă.

— Ia te uită, mi-a făcut un compliment, exclamă Galia. Băieţi, vă daţi seama, Dimka mi-a făcut un compliment! Îţi mulţumesc, asprule Dima.

— Să-ţi fie de bine! Astăzi sînt generos cu toată lumea.

— În fond, tu, Dimka, ai dreptate, dar numai în parte, intervine Alik. Datele exterioare nu reprezintă totul. Mai e nevoie şi de vitamina „T“ — talent. Un actor mi-a povestit la ce încercări a fost supus. De pildă, i s-a cerut să rostească trei cuvinte — „O javră bună“ — în vreo zece tonuri diferite. Admirativ, dispreţuitor, batjocoritor...

— Hai s-o supunem şi pe Galka unui examen, propune Dimka. Ia te rog, să spui cu dispreţ: „o javră bună“.

Galia (arătîndu-l cu dispreţ chiar pe Dimka): Asta-i javră bună?!

Iurka îi propune să se exprime cu admiraţie.

Galia (uitîndu-se admirativ la Iurka): Ce javră bună!

— Şi acum... zice Alik:

Galia (cu un gest de batjocură îl arată pe Alik) : Ha, javră bună !

Dimka (cu un gest spre Galia) : Fraţilor, să rostim cu indignare.

Toţi (cu indignare) : Huo, javră bună !

Galia : N-am ce zice, sînteţi nişte javre delicioase, era cît p-aci s-o ştergeţi fără mine.

SÎNT CU DIMKA. Păşim pe strada noastră învăluită în noapte. Sărim peste băltoacele de lîngă chioşcurile cu răcoritoare, lovind cu vîrfurile pantofilor în păhărelele de carton rămase de la îngheţată. Sîntem amîndoi la fel de înalţi. În curînd, Dimka o să mă ajungă şi în lăţimea umerilor.

— În linii generale, avem următorul plan, începe Dimka : Mai întîi plecăm pe litoral, la Riga. Acolo o să ne odihnim puţin — dă-o dracului, trebuie şi noi să ne odihnim un pic, nu-i aşa ? Apoi, o s-o luăm pe jos de-a lungul ţărmului, pînă la Leningrad. Pe drum, o să ne mai oprim la vreun colhoz pescăresc şi o să lucrăm. Mi-a spus un băiat că pe acolo se pot cîştiga parale bune. O s-o pornim mai departe. Vizităm oraşul Tallinn, iar prin august, o să ajungem la Leningrad. Acolo, Galia îşi va da examenul de admitere la Institutul de artă dramatică, iar noi...

— Iar voi ?

— Iar noi vom întocmi un nou plan.

— Planu-i excelent, zic eu. Aţi avut în vedere, cu precizie, toate amănuntele. Cum terminaţi banii, cum vă răsare în cale un colhoz pescăresc.

Aruncaţi năvodul şi, hop, cît ai zice peşte, prindeţi peştişorul de aur. Dimka, ce să-ţi spun, aveţi un plan extraordinar !

— Să le ia dracu de planuri !

Mă opresc şi-l apuc de reverele hainei.

— Ascultă, frăţioare, cînd erai mic, îţi luam întotdeauna apărarea, nu lăsam pe nimeni să te snopească.

— Ei, şi ce-i cu asta ?

— Ce-i cu asta ?! Uite, acum am o poftă grozavă să-ţi trag o chelfăneală, de să mă ţii minte...

— Încearcă numai...

— Mă, că prost mai eşti. Te-ai gîndit la mama ? Ce o să se întîmple cu dînsa după ce o să dispari ?

— De aceea ţi-am povestit ţie totul. Să cauţi s-o linişteşti. E rîndul lui să mă apuce de reverele hainei. Şi dacă eşti un bărbat adevărat, şi mai eşti şi un bun prieten, atunci n-ai să-i spui pe unde sîntem.

— Aşa o să mobilizeze pe urmele noastre tot M.A.I.-ul.

Dimka arată, de parcă ar fi înghiţit ceva în silă, apoi îşi bagă mîinile în buzunar şi-şi caută o ţigară.

— Ascultă, Vitea, înţelege-mă, am hotărît totul, i-am stîrnit pe băieţi. Un bărbat n-are voie să dea înapoi.

— Bărbat ! Să fugi de-acasă la 12—13 ani, eh, mai treacă-meargă, da şi asta se întîmplă mai ales în cărţile pentru copii. Or, la 17 ani ai tăi, zău, bătrîne, e cam absurd. N-ai decît să-ţi mani-

feşti altfel voinţa ta bărbătească. Încearcă totuşi, să dai admiterea la vreun institut.

— Înţelege odată că tocmai asta nu vreau, îmi strigă Dimka desperat. Dracu să le ia pe toate ! Îţi închipui că vreau să păşesc pe urmele tale, că viaţa ta reprezintă pentru mine un model ideal ?! Parcă tu, Viktore, nu ştii că ea ţi-a fost născocită de tata şi de mama, ţi-a fost hărăzită încă din leagăn ? Premiant la şcoală, premiant la institut, aspirant, cercetător ştiinţific, candidat în ştiinţe, cercetător principal, doctor, academician... şi mai departe ? Un mort respectat de toată lumea ? Nu-ţi dai seama că n-ai luat niciodată o hotărîre serioasă din propria-ţi iniţiativă, că nu te-ai avîntat niciodată pe o cale riscantă ? Ducă-se dracului ! Nici n-apucăm bine să ne naştem, că totul ne şi este pregătit, bine chibzuit, iar de viitor, nici vorbă, ne este demult planificat. Vacs ! Mai bine hoinar şi să ai parte de ghinioane decît să fii un papă-lapte care execută docil ordinele altora.

— Prin urmare, asta-i ! E vorba de un întreg sistem filozofic de viaţă. Care va să zică, aşa ! Mă deteşti, Dimka ? Nu vrei să trăieşti ca mine ? Mă socoteşti...

Sincer vorbind, monologul lui Dimka m-a cutremurat profund şi, de aceea, tac. Nu mai am nimic din superioritatea fratelui mai mare. Descopăr deodată, nu fără un simţămînt de spaimă, că îl invidiez pe acest adolescent, că îl invidiez pentru ideile lui zănatice. De fapt, ce ştie frăţiorul meu despre mine ?

Ne apropiem încet de casă, trecem pe sub arcadă și, la lumina felinarului, citim un anunț scris de mînă :

La 30 iunie 1960,
în curtea clădirii de la nr. 12,
va avea loc
o seară a tineretului.

Programul este următorul :

1. *Intîlnire cu tov. T. T. Leamzin.*
2. *O discuție colectivă pe tema : „Să vorbim despre unele chestiuni personale".*
3. *Prezentarea scurt-metrajului „Flora microbiană a mucoasei bucale".*
4. *Muzică de dans la acordeon.*

Dimka scoate din buzunar un creion și scrie în partea de jos a afișului :

Dansul va fi deschis de tușa Elva, o mîrțoagă răpciugoasă bătrînă.

Ei bine, de data asta nu m-am mai putut stăpîni și i-am șters una după ceafă.

BĂIEȚII S-AU ADUNAT LA MINE ÎN CAMERĂ. La apariția mea, ei rămîn, totuși, locului. Oricît ar părea de ridicul, faptul că nu se feresc de mine mă flatează.

— Onorabililor, indivizilor, titanilor, mă adresez lor. Dumnealor rîd. Ați băut... bere, nu-i așa ?

Mă uit pe sub pat — nici urmă de sticle. Mă așez pe pervazul ferestrei și-mi aprind o țigară. În spatele meu e curtea „Barcelonei", iar ceva mai departe perspectiva ce ți-o dă fereastra îți

este închisă de zidurile clădirilor vecine. Cerul nu se mai vede. Numai dacă te întinzi cu spatele pe pervaz ţi se dezvăluie privirilor un petec dreptunghiular, desenat cu stele. Mă încearcă dorinţa de a mă lăsa pradă unei îndeletniciri mult îndrăgită de mine : să mă întind pe pervaz, să-mi aşez braţele sub cap, şi, uitînd de toate, să privesc acest patrulater prelung, care prin proporţiile lui aduce cu un bilet de tren. Un bilet perforat de un compostor astral. Mi se pare că expresia am întîlnit-o în nişte versuri. Nimeni nu ştie nimic de existenţa acestui bilet. N-am suflat nimănui o vorbă. Nu mai ţin minte cînd l-am descoperit, doar atît ştiu, că s-au adunat cîţiva ani de cînd, ori de cîte ori mă simt din cale-afară de abătut, mă întind pe pervaz şi mă uit la biletul meu înstelat, care mă cheamă spre înălţimi.

Din curte răzbeşte pînă la mine zarva stîrnită de Ghera şi de Gora. Totuşi, astăzi parcă nu sînt în apele „Barcelonei". De obicei, nechezatul lor vesel izbucneşte pe neaşteptate, pe fundalul unei linişti depline, astăzi, însă, îi auzi drăcuindu-se în şoaptă. Ghera zice : „Bine, termină, acum îi dau drumul". Aud un ţăcănit urmat de un sunet radiofonic. Curtea „Barcelonei" se umple de sunete stranii. Nu-i un sunet obişnuit, terestru, ci... „bip-bip-bip"... O bucată de metal terestru, un aliaj încins de speranţe terestre, un produs al creierului şi al muşchilor, amestecat cu sudoarea noastră şi cu sîngele celor care nu-i mai aud semnalele. O bucată de metal terestru, plină de dragoste şi de eroism, de fericiri şi de

suferinţe. E în întregime al nostru, trup din trupul nostru şi care, mişcîndu-se acolo sus, păstrează în el amintirea mîinilor şi a ochilor noştri, a simţămintelor noastre şi a prostului nostru obicei de a fuma. El e acolo, singur, într-un mediu străin, înconjurat de alte metale, luminat de străine focuri stelare, zboară şi şuieră, vibrează de atîta curaj şi semnalizează nespus de duios : „Bip-bip, bip-bip..."

— Lua-v-ar dracu să vă ia ! strig eu fratelui meu şi prietenilor săi în timp ce deschid fereastra. Ascultaţi !

— Ei da, ascultăm, îmi spune Dimka. Şi ce-i cu asta, un autobuz cosmic.

— Postul de radio „Maiak", adaogă Alik.

— În sfîrşit, l-au prins, bravo, băieţi, rosteşte Iurka cu destulă indiferenţă.

— Duceţi-vă dracului ! strig eu. Golanilor ! Onorabililor ! Indivizilor !

— Iti-ti, ce mai gălăgie scoţi din tine, mi se adresează Dimka batjocoritor. E cam devreme să te entuziasmezi. Nu-i încă nici un om pe acolo, pe sus.

Nu-i nici un om ! Nu-i nici un om pe acolo ! Ei da, desigur, dacă aşa, dintr-o dată, cineva ar zbura spre Marte şi s-ar întoarce de acolo cu o tînără marţiană, cu siguranţă că această onorabilă asistenţă s-ar mai mira. Dar nici atunci prea mult. Ah, ce istorie amuzantă ar mai fi : ştiţi, un crai s-a întors din Marte şi şi-a adus de acolo o crăiasă. Lumea s-a obişnuit cu minunile. Aşa e în epoca minunilor, oamenii nu se mai miră de minuni.

— Nu vă interesează minunile? îi întreb eu.
— Ce fel de minuni mai sînt şi astea? se miră Iurka.
— Nu cumva crezi că minuni înseamnă zmei şi baba-cloanţa cotoroanţa?
Mi-am adus aminte că, în urmă cu cîţiva ani, băieţii aceştia au construit la Casa pionierilor un vaporaş dirijat prin radio. Da, asta într-adevăr era o minune! Cum le mai ardea atunci extazul în priviri!
— Măi băieţi, dacă voiţi, vă pot aranja să lucraţi într-o uzină!
— La ce uzină?
— Unde se fabrică minuni.
— Fii mai concret, mă sfătuieşte Alik, despre ce uzină e vorba?
— Despre uzina asta nu se poate vorbi mai concret.
Deschid din nou ferastra şi acel „bip-bip-bip" pătrunde iarăşi în încăpere. Le fac cu ochiul un semn plin de subînţelesuri. E ultimul meu atu. Încerc pentru ultima oară să-i abat de la plănuita lor aventură.
— Nu mai spune! izbucnesc băieţii. Ne poţi într-adevăr băga într-o asemenea uzină?
— Am să încerc. Numai să vă faceţi oameni...
— Nu ţine! dă din mînă Dimka. Cu noi n-o să-ţi meargă.
— De ce? îl întreb eu, simţindu-mă în acelaşi timp ultimul cretin din lume. Scoateţi-vă din cap proiectele voastre tîmpite.
— Ştii ce rău îmi pare... mă întrerupe Iurka. Dar vezi tu, Viktore, noi plecăm în curînd pe

litoral. Dacă n-ar fi trebuit să plecăm... atunci, da...
— Gata ! Nu vă mai prostiţi atîta !
Băieţii tac.
— Aţi vrea să lucraţi într-o asemenea uzină, nu-i aşa ?
Tăcere.
— Şi să plecaţi pe litoralul baltic aţi vrea, nu-i aşa ?
Tăcere !
— Prin urmare, sînteţi într-o dilemă fatală ? Să dăm cu banul ?
Tăcere !!
— Dacă e marca, atunci vă angajaţi la uzină. S-a făcut ?
Arunc banul. Sincer vorbind, mă pricep un pic cum să arunc moneda ca să cadă aşa cum îmi doresc. Marca ! A căzut marca !
— Ne ! ne ! aruncă de trei ori, zice Dimka cu o voce sugrumată. Dă-mi mie banul... să-l arunc eu.
Dacă nu mă înşel, şi el se pricepe să arunce banul în aşa fel, încît să cadă ce-i e pe plac.

Capitolul trei

ÎN LABORATORUL MEU s-ar putea filma unul dintre cele mai absurde filme ştiinţifico-fantastice. Dacă am lua numai tabloul de co-

mandă : becuri roşii pîlpîitoare, ace indicatoare mari şi mici în continuă mişcare, butoane şi iar butoane, comutatoare. Apoi, unde mai pui că e şi o masă lungă cu tot felul de aparate ? Dar diagramele de pe pereţi ? Însă lucrul cel mai monstruos şi mai enigmatic e, fără îndoială, sistemul de ventilare, sistemul de admisie şi refulare. Dar sunetele, sunetele ! Trepidaţiile acelea surde şi uruitul acela abia auzit... O, dar aici s-ar putea filma o scenă cutremurătoare ! Să zicem că obiectivul mă surprinde la masa de comandă. Iată-mă, ochii îmi sticlesc, fruntea mi-e năpădită de broboane reci de sudoare. Prim-plan : o picătură de sudoare se prelinge pe cuta din jurul gurii. Iar mîinile, mîinile-ţi scapără.

Îmi place să-mi privesc laboratorul cu ochii unui om neiniţiat. E o chestie care întotdeauna mă amuză, în nici un caz nu-mi mai poate stîrni simţăminte sacre. Cu toate astea, tot ce se află aici îmi e cunoscut pînă la ultimul şurub, pînă la cea mai neînsemnată sîrmuliţă. Nu există în laborator aparat pe care să nu-l pot demonta şi monta, cu ochii închişi.

Dragele mele aparate, sînteţi mereu strălucitoare şi întotdeauna ştiţi cu exactitate ce aveţi de îndeplinit în clipa următoare. Fireşte, dacă au fost conectate de o mînă pricepută. Uite, zău, aş vrea să fiu şi eu ca voi, dragele mele aparate, să ştiu întotdeauna ce am de făcut în clipa, ceasul, ziua şi luna următoare. Eh, ce uşor vă vine vouă... Nu faceţi altceva decît să duceţi la îndeplinire sarcinile încredinţate. Pînă astăzi, şi eu am dus la îndeplinire tot felul de sarcini tra-

sate. Bineînţeles, nu cu precizia voastră. De altfel, ce poate fi mai plăcut decît să ţi se traseze sarcini şi tu să le execuţi ? Este visul fiecărui om modest. Poate exista ceva mai dăunător decît o fire independentă ? Fireşte, pentru un om modest.

Ce poate fi mai minunat, mai savuros, decît simţămîntul independenţei ? Cînd acesta se iveşte în tine însuţi (eu mă refer la acel sentiment de îndrăzneală, de hotărîre, însoţit de o anumită vibraţie sufletească), începi să tremuri pentru soarta lui, de parcă ai avea de-a face cu un vas fragil. Iar cînd vasul îţi scapă şi-l spargi, te pomeneşti meditînd : „E mai bine aşa, s-a spart spre fericirea şi norocul tău, numai neplăceri ţi-ar fi adus ; zi mersi şi pune-i cruce !"

Aşadar, ce-i de făcut, să încep sau nu blestemata aceea de experienţă ?

Ies din laborator pe culoar, ca să fumez. Iliuşka şade pe pervazul ferestrei şi curăţă capetele unui cablu. Ne apucăm să comentăm perspectivele campionatului de fotbal. Iliuşka e născut la Leningrad şi, cu toate că nu-şi aminteşte cum arată oraşul, e un suporter fanatic al echipei „Amiralitatea". E un motiv să-l tachinez mereu. „Amiralitatea", îi zic, este o denumire cît se poate de potrivită, deşi echipei ar putea tot atît de bine să i se spună şi „Cavaleria de gardă" sau „Kammerjunker". Ilia se înfurie.

Pe lîngă noi trece prietenul meu Boris, însoţit de un colaborator de seamă al institutului. Prind sfîrşitul frazei rostite de prietenul meu :

„...extraordinar !"

„Oamenii lucrează, gîndesc eu, storc creierii membrilor Consiliului ştiinţific." Îl las pe Iliuşka cu iluziile lui despre succesele „şcolii leningrădene de fotbal", îl las să curețe, să lustruiască în voie capetele cablului şi mă îndrept spre camera de experienţe să văd ce se mai petrece pe acolo. Mă uit printr-o vizetă. Totul e în ordine. Vietăţile din interior trăiesc şi sînt nevătămate. Drept să vă spun, sistemul meu e definitivat şi nu-mi rămîne decît să-l adaptez la sistemul camerei de experienţă. Peste cîteva minute, aş putea chiar să încep experienţa. Ar trebui să încep fără a mai sta pe gînduri. E doar experienţa mea. Primul fruct al cercetărilor mele independente (asta-mi accelerează bătăile inimii). Mi-am chinuit mintea şi am conceput-o de la *a* şi pînă la *z*. Ştiu, experienţa mă poate şi nenoroci. O oră şi jumătate vor arde becurile, se vor mişca indicatoarele, vor şuiera şi vibra aparatele. Apoi, două zile pentru descifrarea rezultatelor, după care totul se va lămuri. Fie că mă va nenoroci, fie că mă va deziluziona pentru mult timp. Propriuzis, nu de nenorocirea mea-i vorba, eu voi rămîne întreg şi nevătămat, ci, pur şi simplu, de faptul că mi-ar putea anula rezultatele cercetărilor din ultimii trei ani. Iar dacă acest lucru nu se va întîmpla, atunci pot să pun cruce independenţei mele. Ciudat mai funcţionează şi acest cap al meu, dar, ce să-i faci, ăsta mi-e capul. E experienţa mea şi am devenit un fanatic, am îndrăgit-o, cu toate că încă n-am conectat dispozitivele. Să conectez sau să mai verific o dată toate laturile problemei ?

Mă aşez la masă şi deschid (a cîta oară ?) caietul albastru. L-am scris în timpul liber, cînd nu lucram la disertaţie, în serile mele de la etajul doi al „Barcelonei“, în nechezatul vesel al magnetofonului, în ţipetele desperate ale tuşii Elva. Luna se ivea deasupra acoperişului vecin, plutind pe biletul de tren, ceea ce mă inspira extraordinar. Mirosul de liliac înflorit şi cel lăsat de eşapamentele automobilelor, apoi izul dulceag al gunoaielor de sub arcadă, fetele cu tip-topul tocurilor-cui trecînd chiar pe sub fereastra mea, întrebările Şurocikăi, la care mama răspundea că sînt la bibliotecă, fluierăturile lui Dimka, Alik şi Iurka, glasurile lor vesele, cîntecul „Riabinuşka“, plînsetul de copil — toată simfonia şi ciorbăraia „Barcelonei“ mă înconjurau şi-mi pătrundeau în urechi, în nări. Lucram, îmi scriam caietul furînd din timpul disertaţiei. De ce oare l-aş mai citi ? Îl ştiu şi cu ochii închişi. Să-l mai citesc o dată, să-l mai răsfoiesc ? Nu, mai bine, îl arunc pe fereastră, şi gata, am terminat cu el !

— Vitea, îmi dai voie să-mi satisfac şi eu curiozitatea ? O mînă uscăţivă şi lată, cu urme vagi de tatuaj, se lăsă pe caietul albastru. E mîna şefului. Oare ce vînt l-o fi adus tocmai acum ? *Şeful* e prietenul şi dascălul meu, de fapt, autorul disertaţiei mele. Nu, nu, vă rog să nu vă faceţi o părere proastă despre mine. Disertaţia mi-am scris-o singur. Trei ani am muncit la ea, ca un sclav negru de pe nu ştiu ce plantaţie. De dezvoltat, însă, am dezvoltat o ipoteză a şefului, o idee a sa. Mi-a plasat în urmă cu trei ani una din nenumăratele sale idei. Asta-i şi este înde-

letnicirea — să plaseze idei. Folosindu-mă de terminologia sportivă, pot să spun că în echipa institutului nostru, şeful joacă pe postul de centru înaintaş. El ne pasează ideile, iar noi, preluîndu-le, le tot ducem spre poartă. E o chestie firească, peste tot se procedează la fel. Caietul, însă, este mingea mea, creată de mine. Am condus-o singur, străbătînd tot terenul ca acum să mă opresc în faţa „porţii"... şi să ezit : să trag ori ba ?

Şeful răsfoieşte în grabă paginile, iar eu, plin de emoţie, mă uit la pantofii lui cu vîrfuri boante, la pantalonii lui gri cu dunga impecabilă, ce se zăresc de sub halatul alb. Faţa şi mîinile şefului sînt uscăţive, dar, de fapt, e un bărbat masiv. Are o viaţă extrem de interesantă. Cei care nu-i cunosc viaţa, văd în dînsul un tip obişnuit : un profesor ca toţi profesorii. Eu, însă, sînt un intim al casei şi i-am văzut albumele cu fotografii. Un şir de tineri ciudaţi la înfăţişare, cu cîte un moţ ieşit pe sub căciula zburlită şi cu buzele strînse într-o expresie huliganică ; ochii bulbucaţi ai unui ostaş — Cavaler al ordinului Sfîntul Gheorghe ; o privire iscoditoare care te îngheaţă — azvîrlită pe sub cozoroc — a unuia care stă cu un picior pe treapta unui tren blindat : un piept lat, încins cu benzi de cartuşe. Şi iată încă o fotografie — poartă pe cap o pălărie cu boruri largi, luată probabil de la vreun teatru ; e şeful nostru în tot şirul ăsta de fotografii. Şi acum, cînd mă uit la dînsul, am senzaţia că toţi aceşti inşi din fotografie — dragonul, revoluţionarul, partizanul roşu şi studentul flă-

mînd de la Facultatea muncitorească s-au năpustit şi s-au îngrămădit unul într-altul, voind să făurească din trupurile lor un monument, aşa cum de fapt arată el astăzi : masiv, greoi, blond şi calm, purtînd pantaloni gri cu o dungă impecabilă.

— Felicitările mele, Vitea ! Ţi-ai dezvoltat ideea destul de frumos.

— Sînteţi de acord ?

— Da. N-aş vrea să te neliniştesc. Nu ţi-am citit caietul. Ai înţeles ? Nu l-am văzut niciodată şi nici n-am trecut pe la dumneata.

— Nu pricep.

— Nu te preface. Înţelegi foarte bine că lucrarea îţi răstoarnă disertaţia.

— Da, înţeleg, dar ce pot să fac ?

— Fă ce ţi-ai propus. Văd că sistemul ţi l-ai pus la punct. Treci la experienţe, dar nu sufla nimănui o vorbă despre rezultate. O să le publici după ce-ţi prezinţi disertaţia.

— Andrei Ivanovici ?!

— Fără patos, dragul meu. Nu-mi plac exclamaţiile teatrale.

— Nici mie nu-mi plac, dar... Cum o să mai pot să-mi susţin disertaţia, dacă astăzi o să aflu că deducţiile mele sînt greşite ? În cercetările noastre... vorbesc de cercetările de care noi ne ocupăm...

— Îţi închipui că concluziile disertaţiei dumitale vor fi aplicate imediat ? Pînă la aplicare, o să mai treacă multă vreme, vor fi verificate de mii de ori. Pe cînd aşa, după două luni de la disertaţie, dumneata o să-ţi publici (trage un bo-

bîrnac caietului albastru) şi toţi vor spune : iată un candidat în ştiinţe inteligent, curajos, analitic şi care promite...

— Cursul de cinism nu l-am urmat cu dumneavoastră, răspund eu posomorît.

— Uite despre ce e vorba, Vitea. Dintre toţi, dumneata eşti cel mai demn de titlul de candidat în ştiinţe. Cît timp o să tot tragi de disertaţie ? îmi reproşează şeful supărat, îndreptîndu-se spre ieşire.

— Andrei Ivanovici, îl opresc eu, dacă aţi fi în locul meu, cum aţi proceda ? Aţi sugruma ideea, aţi acţiona împotriva intereselor cauzei noastre, pentru mai ştiu eu ce fetiş ?

O clipă, şeful mă priveşte tăcut.

— Dragul meu Vitea, lasă baltă cuvintele frumoase, îmi răspunde el cu o expresie sarcastică, dispărînd pe uşă.

Şeful detestă vorbele umflate şi sesizează numaidecît falsitatea lor, de astă dată însă el însuşi a fost fals, de aceea s-a şi înfuriat. Mă simt, de parcă aş fi interpretat un scheci dintr-o culegere de piese într-un act, destinate căminelor culturale. El a interpretat rolul prietenului mai vîrstnic şi înţelept, iar eu — pe acela al tînărului apologet al adevărului în ştiinţă. Chiar de la primele replici, ne-am dat amîndoi seama că interpretăm nişte roluri tîmpite, dar, în acelaşi timp, ne-am străduit să căutăm tonul potrivit celor două roluri şi, cine ştie, poate că l-am fi găsit dacă nu i-aş fi pus ultima întrebare. Auzi, să-mi iasă din gură o dulcegărie ca asta ! După cum se desfăşurase acţiunea piesei, şeful ar fi

trebuit să se apropie de mine, să mă prindă cu mîinile de umeri şi, scuturîndu-mă prieteneşte, să-mi declare: „Nu m-am înşelat, mi-ai confirmat aşteptările!"

Am să încep afurisita asta de experienţă. Mă doare în cot de sarcasmul şefului, de toate fetişurile din lume. Începînd de astăzi, independenţa mea va fi totală. Dacă cineva crede despre mine că sînt un dispozitiv oarecare, se înşală.

Fetiş! Fetişul îmi va aduce titlul de candidat, o mai mare încredere în propriile mele puteri şi un spor de salariu de cinci sute de ruble pe lună. Pînă cînd o să tot amîn disertaţia? Peste doi ani voi avea treizeci. Este vîrsta acţiunilor pline de vigoare. Numai după ce a trecut de treizeci de ani se poate spune despre un om dacă s-a ratat sau nu. La treizeci de ani bărbaţii sînt principala forţă din lume; îşi desfăşoară activitatea pe tot globul, cercetează Antarctica şi straturile superioare ale atmosferei, şi obţin cele mai bune rezultate, femeile se dau în vînt după bărbaţii de treizeci de ani, fizicienii de astăzi la treizeci de ani ajung genii. Da, trebuie să mă grăbesc, ca nu cumva, peste doi ani, să rămîn de căruţă. La treizeci de ani!... Preocupările lor în lumea asta largă sînt nespus de variate. În rînd însă cu marile celebrităţi activează şi cercetători nevăzuţi şi neştiuţi de nimeni, care nu au voie să povestească nici măcar nevestelor despre munca lor. Noi (îi am în vedere pe savanţii din domeniul în care lucrez) aparţinem acestei categorii de necunoscuţi. Pînă nu demult, profesiunea de medic părea să fie cea mai cotidiană şi

mai modestă. A fi însă medic în spaţiile cosmice — asta-i de acum cu totul altceva. Şi totuşi, el nu are voie să vorbească nimănui despre activitatea sa. Multă vreme numele meu nu o să sară din paginile ziarelor în ochii nimănui, dar într-o zi, cînd vom izbuti să realizăm acel ceva în numele căruia ne zbatem, vor vorbi despre munca noastră toate posturile de radio din lume. Cînd aud acel „bip-bip-bip", mi se opreşte respiraţia. Îmi închipui clipa cînd DE ACOLO, în locul acestor semnale va răsuna glasul unui om. Va fi glasul unuia de o vîrstă cu mine. Dar mult mai esenţială mi se pare acea idee la care încă n-am reflectat şi care uneori mi se arată mai cu seamă în clipele cînd stau tolănit pe pervazul ferestrei, privind petecul de cer ce aduce cu un bilet de tren, perforat de un compostor astral.

Mă ridic şi mă îndrept spre camera de experienţă şi fac tot ce e necesar ca s-o conectez la sistemul elaborat de mine. Eh, Dimka, vagabondule, dacă aş putea să te aduc aici ! Cum de îndrăzneşti să-mi deteşti viaţa ?! Cum de îndrăzneşti să afirmi că toată viaţa mi-am trăit-o numai după indicaţiile altora ?! Dacă ai fi fost ceva mai mare, te-aş fi pocnit. Nătărăule ! Toţi sînteţi nişte nătărăi.

Aşadar, totul este gata pentru experienţă. Şurocika o să înmărmurească aflînd că mi-am amînat din nou susţinerea disertaţiei.

Gîndurile astea sterile m-au obosit. Mă plimb prin laborator cu mîinile în buzunar. Mă iţesc pe culoar să văd dacă nu cumva mai e pe acolo Iliuşka sau prietenul meu Boris. Nu sînt. Mă

apropii din nou de camera de experiență, scot un ban. Banul sau marca ? Așa procedează totdeauna cei din ceata lui Dimka. Dau cu banul o dată sau de trei ori la rînd — după care totul e în ordine. Nu prea își bat capul. Dacă-i marca — fac experiența ! Dacă-i banul — renunț. Drept să vă spun, știu să dau cu moneda așa, încît să cadă ceea ce-mi doresc.

— Vitka, ce faci ? exclamă mirat Boris în spatele meu. Stă în ușă și se uită îngrijorat la mine. Banul cade pe podea și se rostogolește sub frigider.

— Hai să fumăm, îmi spune Boris cu compătimire.

— Lasă-mă să lucrez, îi strig eu. Ce obicei mai e și ăsta să dai buzna peste om fără să bați la ușă ?

Îl îmbrîncesc afară, pe culoar, închid bine ușa, mă apropii de camera de experiență și o conectez.

Acum n-are decît să șuiere totul, să țăcăne, să trepideze, să clipească... Ce-i oare aici — bucătăria unui alchimist sau recuzitele unei uzine marțiene ? În cele din urmă, te saturi să tot privești lucruri pe care încă nu le pricepi. Mă duc să-l caut pe Iliușka. O oră și jumătate să tot discut cu dînsul despre echipa de voinici „Amiralitatea".

— VIKTORE, TE CHEAMĂ FRATELE LA TELEFON, îmi strigă cineva de jos.

Cobor și ridic receptorul.

Dimka : Vitea, sîntem la gară.

Eu : Drum bun spre...
Dimka : Plecăm la Tallinn.
Eu : De ce la Tallinn ? Doar aveați de gînd să ajungeți la Riga.
Dimka : Se zice că Tallinnul ar fi mai interesant. Că are foarte multe turnuri vechi... Iar condițiile climaterice sînt la fel.
Eu : Am înțeles. Cu bine. Salută-i și pe ceilalți argonauți.

Aseară am stat mult de vorbă cu Dimka și era cît pe-aci să ne luăm la bătaie. În cele din urmă, ne-am înțeles să ne scriem la post-restant. În cursul nopții a venit la mine, s-a așezat pe marginea patului și mi-a cerut o țigară.

— Vitea, mi-e milă de mama, mi-a vorbit el cu voce groasă. Să ai grijă ca să... aranjează situația.

L-am ascultat în tăcere.

— Viktor, vorbește-i... În definitiv, ce ar putea să mi se întîmple ? Uite aici ! A desfăcut pumnul ; în palma lui am văzut un dinamometru. Uită-te ! A strîns din nou pumnul și mi-a arătat acul indicator. Se oprise la 60. Ei, zi și tu, ce ar putea să mi se întîmple ?

— Scuză-mă, Dima, nu știam că ești în stare să storci 60 din dinamometru. Acum, însă, îmi dau perfect de bine seama că nu ți se poate întîmpla nimic. Ești în putere să zdrobești țeasta oricărui răufăcător care ar atenta la chimirul tău doldora de galbeni. Mama știe că ai atins 60 ?

Dimka s-a ridicat.

Toată iarna şi-a tot făcut de lucru cu halterele, cu floreta şi cu dinamometrul. Relieful musculaturii lui este impresionant.

— Viktore, ştiu că eşti supărat pe mine. Ultima oară, dracu ştie ce ţi-am spus... Te rog să mă...

— Nu eşti decît un superman sovietic, i-am răspuns eu. Îţi dai seama că eşti un superom ? Spune-mi, cînd treci pe stradă în tricoul tău de tenisman — jumătate lînă — jumătate nailon — care-ţi scoate în relief muşchii, iar trecătorii se feresc din calea ta speriaţi, oare îţi dai seama că eşti un superman ?

Dimka a mai zăbovit o clipă în cadrul uşii, apoi a oftat.

— Bine, Vikore, te las.

Îmi pare rău că în ajunul plecării i-am vorbit aşa. Deşi mi-am dat seama că îl rîcîia ceva pe suflet, n-am fost totuşi în stare să-mi stăpînesc supărarea. Iar acum, ce i-aş fi putut spune la telefon ?

Stăpînit de un sentiment ciudat, trec pe sub bolta „Barcelonei". Încă din curte, observ că ferestrele locuinţei noastre sînt viu luminate. Într-o clipă, mă năpădesc cele mai îngrozitoare gînduri, năvălesc ca un iureş în mintea mea, asemenea unor hoarde sălbatice... „Intervenţie medicală", o mînă sparge fiolele, spatele unor oameni caută să ascundă ceva privirilor, tăviţe, şi, în jur, feţele, feţele oamenilor. Sar cîte patru trepte deodată, zbor şi iată-mă în faţa uşii. Aud mai multe glasuri. Intru grăbit în sufragerie.

Cred că nervii mei nu mai sînt buni de nimic. Cum de-am putut să mă sperii în halul ăsta ?! Mama toarnă ceai, iar tata fumează (e adevărat, trage din ţigară cam nervos şi cu nesaţ). În jurul mesei, după cum era şi de aşteptat, s-au aşezat „Caii". Sînt prezenţi tatăl lui Iurka, administratorul nostru, mama Galiei şi bunicul lui Alik — pensionar. Vorbesc în cor, aşa încît cu greu mai poţi să înţelegi cîte ceva. Intrarea mea n-a fost observată imediat. Rămîn lîngă uşă, şi, abia după un timp, încep să desluşesc ce se vorbeşte.

Mama Galiei (o femeie încă tînără) : Şi tot ea îndrăzneşte să mă mai acuze. Ce scrisoare demenţială ! Ascultaţi numai : „...tu n-ai fost în stare să-mi înţelegi vocaţia, iar vocaţia mea este scena. Uitai mereu că încă de anul trecut mi-am tăiat codiţele de şcolăriţă."

Bunicul lui Alik (cu patosul caracteristic anului 1914) : E un document ruşinos ! Ascultaţi ce mi-a declarat şi nepotul meu la plecare — micii burghezi să-şi însuşească o profesiune de bază, nu el, şi a încheiat cu un citat din Maiakovski : „Sper şi cred că în vecii vecilor n-am să fiu părtaş la o atît de ruşinoasă prudenţă !".

Tatăl lui Iurka (bătrîn ostaş) : I-am bătut prea puţin, tovarăşi, asta-i. Derbedeul meu nici măcar rămas bun nu şi-a luat. Nu mai departe decît aseară, mă pomenesc că vine la mine şi-mi spune : „Ascultă tată, nu-mi traumatiza psihicul". Ei, cînd l-am auzit... hm... Da, da, să ştiţi, prea puţin i-am bătut. Prea puţin.

Tatăl meu (îşi exprimă gîndurile în categorii ample) : Oare nu-i de mirare că, ţinînd seama de dezvoltarea generală, spirituală...

Mama (a mea şi a lui Dimka) : Ce copii cruzi... Îmi dau seama că momentul critic de lacrimi şi valeriană (de care mi-era groază mai mult ca de orice) a trecut, că, din fericire, nu s-a întîmplat nimic grav. Aştept ca dintr-o clipă într-alta cineva să întrebe : „Ce-i de făcut ?" După care, se vor apuca să caute soluţii şi, fireşte, vor ajunge să-mi ceară şi mie sfatul, iar eu ce-aş putea să le spun ?

Mă adresez dumnealor :

— Tovarăşi părinţi, şi m-am uitat anume spre mama Galiei. Cu ea flirtez din cînd în cînd. Tovarăşi părinţi, am mai rostit o dată, nu vă pierdeţi cu firea. Asta-i situaţia, nu puteţi face nimic şi nici nu trebuie să faceţi. Tinerii noştri şi-au pus în gînd să devină aşa, peste noapte, vîrstnici. N-au decît să încerce. Nu li se poate întîmpla nimic rău. Dimka m-a rugat să vă spun să nu-i duceţi grija, o să-mi scrie. Şi-apoi sînt toţi flăcăi zdraveni, iar pe Galia vor şti s-o apere de orice, Zinaida Petrovna, aşa că să n-aveţi nici o teamă.

Cu tot logosul meu, părinţii nu şi-au putut potoli indignarea mult timp. În jurul orei unsprezece, au trecut la capitolul amintiri. Eu am intrat în camera mea, am deschis fereastra şi m-am întins cu spatele pe pervaz.

Partea a doua

Argonauții

Capitolul patru

PRIVEAU DE LA FEREASTRA VAGONULUI. Deasupra cartierului Kalanciovka se aprindeau reclamele de neon ale asigurărilor de stat, deşi cerul era încă destul de luminos. Faţada unui hotel înalt părea în asfinţitul soarelui o pălălaie de foc.

Toate însă se depărtau puţin cîte puţin, topindu-se undeva în zare.

Linii de cale ferată şi — la un pas — o stradă, ca multe străzi din Moscova. O placardă enormă pe zidul unei clădiri vechi : „Cei mai buni sateliţi ai ceaiului". În spaţiul cosmic, în jurul unei ceşti de ceai, se roteau delicioşii sateliţi : fursecuri, dulceaţă, tort...

Toate astea însă dispăreau rînd pe rînd, topindu-se undeva în zare.

— Faină reclamă au mai născocit, se entuziasmă Dimka. Toate reclamele ar trebui să se facă după principiul ăsta. Cel mai bun satelit al săpunului este buretele, cel mai bun satelit al votcii este scrumbia...

Galia, Alik şi Iurka stăteau în continuare cufundaţi în tăcere. Totul prinse să se mişte din

ce în ce mai repede... ţaca-ţac, ţaca-ţac, ţaca-ţac... Ici, Moscova li se profila în depărtare, colo, vagoanele de pe celelalte linii, gardurile sau clădirile antrepozitelor le furau perspectiva acoperindu-le fereastra. Ţaca-ţac, ţaca-ţac-ţac, lumină şi întuneric, ţaca-ţac, ţac-ţac, ţac, barăci, ţaca-ţac, ţaca-ţac, trecu o locomotivă pe lîngă ei. Moscova se călătorea necontenit, ca-n cele din urmă să se piardă în depărtări. Centrul ticsit de automobile, adierile plăcute dinspre Lujniki, cinematografele, restaurantele, studioul cinematografic „Mosfilm", biblioteca „Lenin", muzeul „Puşkin", Magazinul Universal de stat, ţaca-ţac, ţaca-ţac — toate-s acum în urmă ; şi „Barcelona" noastră, cea dreptunghiulară, talaz şi corabie ce ne-a legănat timp de şaptesprezece ani, dispărea înghiţită de o mare de piatră : tata, mama, bunicul, fratele se îndepărtau şi ei din ce în ce mai mult, ţaca-ţac-ţac, lumină, întuneric, o baracă, o clădire nouă, ţaca-ţac-ţac, asta-i tot Moscova, ţaca-ţac, iată şi o pădure. Nu mai e Moscova, un tren electric trecu pe lîngă fereastra lor.

Însoţitorii vagoanelor se apucară să pregătească paturile, cărînd saltele, cearceafuri. La cele două capete ale vagonului se îngrămădiră mai mulţi călători, fiecare ţinînd în mînă cîte un pacheţel. Dispăreau pe rînd, ca apoi să reapară îmbrăcaţi în pijamale elegante şi vărgate. Vagonul deveni un stup, călătorii îşi cereau scuze unii altora, numai trei tineri şi o fată continuau să rămînă locului şi să privească pădurea, cîmpia, unde cînd şi cînd mai răsăreau ultimele in-

sulițe ale Moscovei, ca apoi să se mistuie în grabă.

Lîngă ei, se auzi un scîrțîit de piele și Galia simți că cineva o cuprinde delicat de mijloc.

— Îmi permiteți să trec? răsună amabil la urechea ei vocea de bas a unui ofițer. Trecu un bărbat în haine bleumarin, purtînd cizme cu scîrț. Ceafa lui roșie, desenată cu tot felul de cute, semăna cu pielea unei mingi de fotbal. Se întoarse, aruncă o privire fugară, își drese mustața roșcovană și spuse cuiva:

— Frumoasă fată!

Uitîndu-se după roșcovan, Dimka se simți deodată mic, neajutorat și, de ciudă, își strînse pumnii. Galia intră în compartiment și se așeză lîngă fereastră. Dimka veni lîngă dînsa. Alik scoase din rucsac un maldăr de ziare și reviste: „Daily Worker", „L'Humanité", „Die Junge Welt", „Paese Sera", „Ekran", „Curierul UNESCO" și „Iunosti". Iurka scoase din buzunar „Sovetski sport".

Pe cealaltă banchetă ședeau trei tineri îmbrăcați elegant. Doi dintre ei rîdeau într-una amintindu-și de nu mai știu ce mașină pe care o tot numeau basculanta „OM-28-70". Al treilea, un uriaș cu părul blond, zîmbea tăcut, întorcînd capul cînd spre unul, cînd spre altul.

— E marca cea mai bună din cîte știu, rosti unul dintre ei, și-i făcu cu ochiul lui Dimka.

— Așa e, fu de acord cel de lîngă dînsul. C.S. (calitate super), tocmai de asta e și atît de solicitată în exploatări. Lui Dima i se făcu din nou cu ochiul.

— Nu prea am auzit de o asemenea maşină, spuse Dimka posomorît.

Cel care-i făcuse semn, un tînăr slab şi cu faţa plină de coşuri, îşi îndreptă moţul negru de pe frunte şi holbă la Dimka doi ochi atît de negri, încît puteai să juri că sînt lăcuiţi.

— Aha, n-ai prea auzit? Auzi, Igor, ce zice dumnealui, că n-a prea auzit de basculanta „OM-28-70“ !

— E încă prea tînăr, zîmbi Igor, un bărbat cu o faţă mare, autoritară. În timp ce vorbea, ridicase în aşa fel palma, de parcă ar fi cîntărit în ea ceva. Scoase o sticlă şi o arătă. Aşadar, basculanta „OM-28-70“ nu era altceva decît votca „Osobaia Moskovskaia“ de 28 ruble şi 70 copeici. Arătîndu-se din cale-afară de mulţumit, cel cu ochii lăcuiţi izbucni nebuneşte în rîs :

— Ne-au dus şi pe noi, în drum spre Moscova, nişte hahalere, rosti el înecîndu-se de rîs. După ce se mai potoli, le propuse să facă cunoştinţă.

— Şurik, se prezentă el, întinzînd mîna Galiei, care, în tot acest răstimp, se uitase imperturbabilă pe fereastră. Fata se întoarse spre el, arătîndu-i un chip rece, ca de manechin — se pricepea să ia asemenea poze.

— Alexandr Morozov, se corectă Şurik şi se ridică. Iar aceştia sînt prietenii mei — Igor Baulin şi Endel Heis.

Galia înclină indiferentă din cap, după care le întoarse spatele. Dimka se supără şi interveni :

— Pe dumneaei o cheamă Galka, pe mine Dima Denisov, iar dumnealor — Iuri Popov şi Alik Kramer — sînt prietenii mei. Hai, băieţi, apropiaţi-vă.

Ascuns după paginile ziarului „Paese Sera", Alik se apucase mai demult să le studieze mutrele. Iurka, fără să lase din mînă „Sportul", se trase mai aproape şi, înfigîndu-şi un deget în pieptul lui Endel Heis, îl întrebă cu emoţie în glas :

— Ascultă, tu ce crezi, îi taie ai noştri pe americani la baschet ?

— Ţe ? întrebă gigantul cu un glas subţirel şi roşi pînă în vîrful urechilor.

— Nu prea mestecă bine rusa, zîmbi Igor.

Însoţitorul vagonului servi ceaiul. Cel cu ochii negri, descurajat la început de chipul încremenit al Galiei, îşi reveni curînd. Se apucă să spună tot felul de calambururi, de anecdote, se strîmba în fel şi chip, încît Iurka nu-şi mai lua ochii de la dînsul. Alik lăsă şi el ziarul. „Ochi-negri" arătă cu degetul fotografia Brigittei Bardot din prima pagină, aţintindu-şi apoi privirea asupra Galiei :

— Seamănă cu dumneata, zise el şi-i făcu cu ochiul.

O, cum mai ştia Galia să zîmbească !

— Găsiţi ?

Şurik, cu ochii lui ca două măsline, se lumină brusc.

— Trebuie să vă spun, fără ocol, că sînteţi grozav de fotogenică ! Ha-ha-ha !

„Îmi place foarte mult să am de-a face cu indivizi de soiul ăsta“, recunoscu Dimka în sinea sa.

Băieţii încurajară cu plăcere tonul glumeţ al lui Şurik şi prinseră a se maimuţări care mai de care. Igor scoase nişte cărţi de joc, şi Alik începu să-i înveţe popa prostul în varianta franceză. Chiar şi uriaşul Endel se mai înveseli un pic, piuind ceva cu glasul lui piţigăiat. Nimic de zis, călătoria începuse vesel. Trenul zbura printr-o ţară învăluită în purpura asfinţitului. În compartiment încă nu fusese aprinsă lumina, de aceea semiobscuritatea era deosebit de plăcută. Umbrele şi luminile apusului, furişate prin cetina brazilor înşiruiţi de-a lungul drumului, dănţuiau pe feţele lor, ochii le străluceau, gurile se deschideau larg lăsînd hohotele de rîs să se reverse în voie. Ce băieţi de treabă sînt tovarăşii noştri de drum ! Şi, în general, totu-i *O.K.* Lumea-i plină de oameni veseli şi binevoitori. Trenurile circulă rapid, în ele ai asigurat tot confortul, îţi cîntă şi radioul.

„Tot mai te-aştept,
Vînt al copilăriei,
Din depărtări să vii,
Să-mi mîngîi părul.“

Toţi săriră în picioare pentru a prezenta cuvenitele onoruri celui ce-i căzuse riga, numai Dimka nu vru să se ridice. Atunci tăbărîră asupra lui, îl zgîlţîiră, Iurka îl lovi cu cărţile peste

nas, zadarnic însă. El nu catadicsi decît să dea din mînă a lehamite.

„Străduță de pe Arbat[1]
Pasaj iubit,
Din curtea-n care-am copilărit!...“

— Mă duc să fumez! Dimka se ridică și ieși pe platformă.

Trenurile aleargă, te duc departe de locurile natale, dar difuzoarele fac uneori să răsune cîntece ce-ți răscolesc sufletul. Ah, lua-le-ar dracu de difuzoare! O melodie ca asta poate să descumpănească pînă și un bărbat în toată firea, capabil să strîngă cu mîna dreaptă dinamometrul pînă la 60.

— Lăsați-l, așa-l apucă cîteodată, zise Iurka în urma lui, dați-i drumul mai departe.

Toți izbucniră într-un singur strigăt:

— *Bonjour, madame!* (Cineva pusese jos dama.)

Dimka fuma pe platformă și-l încerca un simțămînt de rușine. „Se vede treaba că-s slab de înger, gîndea el. Și celorlalți le este greu, dar știu să se stăpînească. Chiar și Galka poate fi stăpînă pe sine. În schimb eu, cînd am auzit melodia aia, parcă mi-a pus cineva mîna-n gît...“

„Tot mai te-aștept,
Vînt al copilăriei,
Din depărtări să vii,
Să-mi mîngîi părul.“

---

[1] Arbat — cartier în Moscova.

Da, vînt al copilăriei mele, îmi ești încă tare aproape! Dar numai acolo mai adii tu pentru mine, fiorul tău nu-l simt altundeva. Alene zbori, stăpîn peste străduțe, întocmai ca un vultur zbori. Și așa, deodată, în șuier treci pe sub arcada „Barcelonei", iar la fereastră-i mama și îmi strigă :

— Dima, vino la masă!

— Dimka, mai vii? îmi strigă și tovarășii de joacă.

— Dmitri, de cîte ori să te chem?

— Dimka, mai vii sau nu?

Și deși vîntul copilăriei a smuls totul, totul, mai încerca uneori să răzbată prin zidurile adolescenței. Mamei îi plăcea și-acum să-mi mîngîie părul, dar într-o zi m-am înfuriat. După asta luase obiceiul să vină noaptea la patul meu și să mă mîngîie — și astfel, vîntul copilăriei mai răzbătea prin ziduri și ferestre. „Gata, am terminat cu el. Nu are cum să mă ajungă pe țărmul Balticei."

Dimka deschise ușa vagonului și vîntul mlădios al țărmului nou îl izbi în piept.

O-la-la! Ce naiba, am pornit la drum ca să studiez speciile de vînturi? Briza este un vînt al țărmurilor marine. Musonul bate vara dinspre mare spre țărm, iar în timpul iernii invers. Passato este un vînt minunat (Jack London vorbește de el). Bora e un vînt din Novorosiisk (oare unde am citit asta?) Tornado — mi se pare, bate în prerii.

Geografii și sinopticienii deosebesc vînturile după direcție. Cine oare ar fi în stare să le deo-

sebească după miros? Nu cumva muzicienii? Cu siguranţă că pictorii ştiu să le deosebească după culori. Doamne, dumnezeule, şi ce miros au, uneori, vînturile! Pînă şi vîntul ăsta pe care-l simt mlădios, după miros este de fiecare dată altul. Adineaori mirosea a iarbă umedă şi a bălegar. Liziera pădurii e învăluită pe jumătate în întuneric, în timp ce băltoaca de lîngă terasamentul căii ferate mai arde cu toate culorile cerului, ca o paletă. Iată şi un cal deşelat, cu spinarea ca un divan ponosit. O căruţă cu oiştea ridicată. Un băieţandru desculţ. O căsuţă singuratică la marginea pădurii. Un stog de fîn de anul trecut. Miros de iarbă umedă şi de bălegar. Mirosuri de odinioară. Toate acestea ţi-s dureros de cunoscute. Au mai existat cîndva. Cînd oare? Încearcă de-ţi aminteşte! Liziera pădurii se arătă pentru o clipă şi dispăru. A călători nu înseamnă numai să descoperi, ci şi să-ţi aminteşti. Din păcate, niciodată nu izbuteşti să-ţi depeni amintirile pînă la capăt.

— Cucurigu! strigară cei din compartiment, căci îi picase cuiva un decar. Endel se dovedi iarăşi neatent. „Brigitte Bardot“ se ridică şi, poticnindu-se foarte graţios, reuşi să iasă din compartiment.

Dimka stătea cu faţa la uşă şi fuma cu nesaţ. Galia îi zări umerii ce se conturau sub flanela neagră, grumazul lui muşchiulos, şi simţi o dorinţă irezistibilă să-şi petreacă palma de jos în sus peste ceafa lui, să-i atingă peria moale a părului, ceea ce şi făcu. Dimka întoarse brusc capul şi sări în lături.

— Ce-i cu tine? se răsti la ea. Ce vrei de la mine?

— Căpitane, dă-mi o ţigară, se maimuţări Galia.

— Eşti sigură că Brigitte Bardot fumează? bombăni Dimka şi-i întinse o ţigară.

Cîteva minute fumară în tăcere, privind cîmpia fără sfîrşit, năpădită de tufe.

— Nu-i aşa că te-ai gîndit la cei de-acasă? îl întrebă Galia pe neaşteptate, şi Dimka tresări din nou.

O fixă cu privirile şi-i răspunse scurt:

— Da.

Galia se răsuci într-o parte. Umerii i se cutremurară.

— Mi-e groază!

— Ce, e pentru prima oară cînd pleci din Moscova?

— Fireşte. Niciodată n-am trecut mai departe de staţia Zvenigorod.

Dimka se uită la chipul ei devenit dintr-o dată atît de copilăros, încît, brusc, se simţi şi el un mucos, cu caş la gură; îl încerca dorinţa să şteargă ochii umezi ai fetiţei, s-o mîngîie pe creştet şi să-i spună o vorbă duioasă. O bătu însă pe umăr şi exclamă cu vioiciune:

— O, copilo, să nu-ţi fie teamă de nimic, cocuţo! Capul sus, şi ţin-te bine în şa!

Galia se trase îndărăt.

— Ascultă, de ce-mi vorbeşti aşa? Nu sînt nici Alik, nici Iurka.

— Ei, dar ce ţi-am zis?

— Dima, nu mai sîntem copii.

— Ia te uită la ea ! Adineaori, mă rog dumitale, cine se smiorcăia ca o...

— Nu mă refer la asta.

— Atunci la ce anume ?

Brigitte Bardot zîmbi. Dimka nu suporta zîmbetul ăsta, mai cu seamă cînd îl arăta şi altora.

— Ştii, îi aruncă el, ar fi fost mai bine dacă ai fi rămas acasă !

Ar fi vrut să se mişte puţin, să nu mai stea aşa locului, dar tocmai atunci se iviră pe platformă Iurka, Alik, Şurik, Igor şi Endel, urmaţi de alţi pasageri. Se apropiau, pesemne, de o gară mare.

Cînd trenul opri, Galia se simţi din nou apucată delicat de talie ; în ureche îi răsună iarăşi acea voce de bas, amabilă, a ofiţerului :

— Îmi permiteţi să trec, duduie, iertaţi-mă, nu vă cunosc numele.

Mustaţa lui roşcovană era cît p-aci să-i intre în ochi. Duhnea a votcă de te trăsnea. Iurka îşi croi drum cu umărul şi cînd ajunse în dreptul mustăciosului îi scăpără un cot de-l lipi de perete. Galia izbucni într-un rîs batjocoritor.

Atenţia funcţionarilor din gară, a miliţiei feroviare, a celor aflaţi pe peron se îndreptă spre un grup de tineri extravaganţi. O tînără cu părul de aur, uimitor de drăguţă, îmbrăcată cu o bluză albastră, cu mînecile suflecate şi în pantaloni negri, pescăreşti, se plimba însoţită de trei tineri încruntaţi, îmbrăcaţi în negru. Unul dintre ei purta barbă şi ochelari fumurii. Întrucît gara,

în ultima vreme, adoptase o atitudine tolerantă față de pasagerii trenurilor rapide (căci, dracu mai știe, s-ar fi putut să fie printre aceștia și străini), miliția și personalul feroviar își arătară îngăduința, fără însă a-i scăpa o clipă de sub observație. În scuarul gării, în jurul statuii de gips ce înfățișa o canotoare, se adunaseră foarte mulți tineri din localitate.

— Băieți, ia uitați-vă la ăia ! Oho, ce mai gînsaci !

— Ce gînsaci, mă, ăștia-s papagali.

— Stimabile, fii cu băgare de seamă, poate că sînt papagali străini...

— De ce papagali ? Nu vezi ce haine modeste și comode au ?

— Tu, Zinka, să taci, că și tu ești o excentrică.

— Oh, doamne, dumnezeule, e și ea o fată ca toate celelalte !

— Iar ochelaristul acela cu bărbuță, o fi vrînd să se facă popă ?

— La Moscova așa-i moda, să porți barbă *à la* Fidel Castro.

Tinerii se opriră lîngă scuar și dădură pe gît cîte un pahar de sifon.

Dimka le spuse :

— E agitație mare printre aborigeni.

Multă vreme Șurik, Igor, Endel nu izbutiră să-și potolească rîsul — rîdeau ținîndu-se de burtă.

— Doamne, murmură Șurik, că vesel mai e traiul pe uscat.

— NOI SÎNTEM „VIZITII MARITIMI".

— Ei drăcie, cum mai vine şi asta?

— Mînăm vase maritime de pescuit spre Orientul Îndepărtat. De la Leningrad sau din R.D.G. spre Kamciatka.

— De felul nostru, sîntem din ţinuturile baltice, adăogă Igor, cum s-ar spune, sîntem fiii bătrînei Baltice. Iar el, îl cuprinse zîmbind pe Endel de după umeri — este un urmaş direct al vikingilor.

— Strămoşii dumitale au fost tot atît de timizi ca şi dumneata? îl întrebă Galia cu şiretenie pe uriaş. Atunci, cum au fost în stare să distrugă oraşe, să prade, să tîrască femei în captivitate? A?

— Estonii nu sînt vikingi. Sînt oameni paşnici. Ei n-au tîrît femei. Totdeauna au iubit femeia, murmură Endel emoţionat, stîlcind cuvintele.

Dacă-l priveai numai o dată, te şi treceau năduşelile. Izbucniră cu toţii în rîs. Dimka, Alik şi Iurka îşi aruncau priviri întrebătoare. Cine şi-ar fi închipuit că aceşti tineri, în haine atît de îngrijite, „mînau" vase din R.D.G. spre Kamciatka, străbătînd mări şi oceane.

— Voi probabil că sînteţi studenţi?

— Nu, abia anul acesta am terminat şcoala.

— Intraţi la vreun institut sau direct în producţie?

— Nici una, nici alta.

— Atunci ce?

— Vom călători. Sîntem turişti.

Alik interveni, corectîndu-l pe Dimka.

— Aş, turişti! Ce fel de turişti mai sîntem şi noi? Turiştii îşi părăsesc casele pentru un timp oarecare, pe cînd noi am rupt-o definitiv cu confortul moleşitor al oraşului, cu filistinismul vieţii de familie.

— Exact, confirmă Iurka.

— Sîntem devoratori de kilometri, preciză Dimka.

— Ia te uită, ce-i iese din gură! se entuziasmă Şurik Morozov! Devoratori! Mă, că bine ne-a mai mers de data asta pe uscat. Mai întîi, locotenentul acela care s-a urcat la Irkutsk şi care ne-a mărturisit că-i un fatalist. Pricepeţi voi, un fatalist! Şi acum, poftim, ne-au ieşit în cale devoratori de kilometri. Ne ies în cale tot felul de tipi, care de care mai originali. Daţi-mi voie să mă interesez de-o chestie: pesemne, vouă vă ies toate pe dos, nu ca celorlalţi. Ei, Alik, tu care eşti teoreticianul...

— Noi n-avem teorii, i-o reteză Alik.

— Păreri aveţi, nu-i aşa? De pildă, aş vrea să ştiu ce părere aveţi despre dragoste?

— Nu există dragoste, i-o reteză Alik iarăşi. E o născocire, şi aia de-acum desuetă. Nu există decît o satisfacere a necesităţilor sexuale.

— Just, strigă Dimka. Nu există dragoste şi nici n-a existat vreodată.

— Exact, confirmă Iurka, nu există.

— Sînteţi odoraşele mămichii, iată cine îmi sînteţi, le aruncă Igor supărat. Asemenea probleme le privea cu toată seriozitatea. Credeam că sînteţi nişte tineri la fel cu ceilalţi, cînd colo, nu sînteţi decît nişte răzgîiaţi. Detest răzgîiaţii.

V-a venit pe chelie s-o luați din loc și ați luat-o, fără să știți măcar încotro. Iar cînd o să vi se termine banii, o să dați fuguța la poștă : „Dragii noștri părinți, nu ne trimiteți și nouă niște bănuți ?"

— Greșești, răspunse Alik. Singuri o să ne întreținem. Munca nu ne sperie.

— Știți măcar ce-i aia muncă ?

Dimka pricepu imediat că nu se mai glumea. Doamne, și cum se mai uită individul ăsta la Alik. Cum îi mai tresar mușchii feței ! Te pomenești că se pregătește să ne țină o lecție. Am mai văzut noi de alde ăștia. Ia să ne mai scutească.

— Închipuiți-vă că știm, ripostă Dima. Am mers și noi la școală ! De-acolo știm ce-i aia. Munca este un fel de lecție, în timpul căreia îți vine să spargi totul.

— Oho, exclamă Șurik, nu-ți este permis să glumești în felul ăsta.

— Da, da, nu-ți este permis, repetă și Endel cu fermitate.

Igor începu să-l examineze pe Dimka.

— Interesant, rosti el tărăgănat — uite, mergi cu trenul și nici nu știi cu cine călătorești !

— Și cînd colo, cu cine călătorești ? Cu o rămășiță a gîndirii capitaliste, zîmbi Dimka sarcastic.

— Ajunge cu flecăreala, strigă Igor. Sînteți niște flecari, asta sînteți ! Să fi plecat și voi în Siberia, să vedeți ce-i în stare tineretul să facă !

— Toți pleacă în Siberia, observă Iurka.

— Toţi pleacă spre Răsărit, iar noi, după cum vedeţi, am luat-o spre Apus, izbucni Dimka în rîs.

— Mucoşilor !

— Pînă aici ! Iurka se supără. Las-o mai moale, oratorule !

— Spun ceea ce gîndesc, mormăi Igor, şi-şi aprinse o ţigară.

— Ţine-ţi gîndurile pentru tine !

— Nici prin cap nu-mi trece !

— Nu vrei să te astîmperi ?

— Ce-ai zis ?

Igor şi Iurka păreau gata să se încaiere. După cîteva clipe, însă, Igor, zîmbind batjocoritor, se retrase.

— Eşti crud încă, Iura. Cum s-ar zice, nedesţelenit. Un exemplar unic. Ar trebui să vii să te angajezi pe vasul nostru. Sînteţi comsomolişti, nu-i aşa ?

— Iar tu te pomeneşti că-i fi vreun secretar ? Un secretar scos din producţie ? îl interogă Dimka.

— Nu-i de mintea ta asta. Pe unul ca alde tine nu l-aş lăsa nici măcar să se apropie de vas.

— Ştii ce, mai du-te... în vasul tău...

— Tovarăşi ! exclamă Galia şi bătu cu palma în masă. Nu pricep din ce v-aţi luat la harţă. Ce oameni ciudaţi sînteţi ! Mai bine hai să jucăm popa prostul.

— Nici că se putea o idee mai strălucită, rosti Şurik fără însufleţire.

Igor se ridică şi ieşi.

— Asta al vostru-i cam ţicnit, îi spuse Iurka lui Şurik.

Şurik rămăsese descumpănit. Totuşi, băieţii aceştia nu-i displăceau. Igor şi-a ieşit din pepeni, dar fără un motiv serios. Se vede că-i lipseşte simţul umorului, ce să-i faci? Devoratori! Să nu mori de rîs? Pe vasul nostru, asemenea indivizi ar fi puşi la punct în doi timpi şi trei mişcări. Îşi vor frînge pe undeva gîtul. Cu toate astea, Igor a procedat bine — bravo lui!

Endel Heis se ridică şi-i privi fără să roşească.

— Igor Baulin nu-i un ţicnit. E doar un om principial. Ştiţi voi ce sînt principiile? Mă scuzaţi, mă duc să fumez.

— După cîte ştiu, nimeni n-a murit de prea mult somn, mormăi Şurik şi se urcă pe banca de sus.

— Cred că acum putem să începem jocul, zise Dimka şi prinse a împărţi cărţile.

NOAPTEA, TRENUL STRĂBATE ZONA BĂLŢILOR. N-ai decît să-ţi faci o mică crăpătură între storurile trase, ca să poţi privi bălţile şi muşuroaiele scăldate de lumina lunii. Stai culcat într-un penar lung, ticsit cu oameni, ca o pernă cu puf. Miroase a colonie şi a brînză „Roquefort". Alături de tine, despărţit numai de un perete gros de un centimetru, stă culcat un om cu maxilarele ca de fier, cu principii de fier. Oamenilor de soiul ăsta le este totul clar, căci sînt de fier. Plus şi minus. Anod şi catod. Şi totuşi, ce plăcut este să stai culcat în acest penar

sufocant, în loc să rătăceşti pe undeva, printre smîrcurile moarte.

Pe peronul gării Tallinn, Igor le strigă vesel (o femeie tînără i se agăţase de gît).

— *Good by,* devoratorilor!

— Cu bine, „vizitiilor“, le strigă Dimka şi-i salută cu un polonic anume scos din rucsac.

Capitolul cinci

IATĂ ŞI PLAJA MĂRII.

— Mie, plajele îmi amintesc întotdeauna de bătăliile de la porţile Troiei, mărturisi Alik.

— Şi mie, rosti numaidecît Dimka. Îmi amintesc totul, de parcă bătălia ar fi avut loc ieri. Înaintăm spre porţile Troiei. Hector, Alik şi cu mine, iar în întîmpinare ne iese...

— Penelopa, exclamă Galia şi făcu o reverenţă cum numai în arena circului se mai face...

— Vrei să spui, Elena, o corectă Alik, dacă-i aşa, atunci eu sînt Paris.

— Eu sînt cel ce părăsesc Troia. Sînt Menelau, declară Dimka.

— Dar eu? Eu cine sînt? urlă Iurka. Pe mine m-aţi dat uitării?

— Cine ai vrea să fii? Zi şi tu!

— Ei, fir-ar al dracului! Iurka se scărpină în cap. Uite, nu-mi trece prin minte nici un nume. Toate astea le-am învăţat într-a treia.

— Atunci vei fi un sclav şi vei păzi carul, spuse Dimka.

— Sînt Ahile, începu să strige Iurka, agitîndu-şi arma de vînătoare subacvatică.

Dimka se aruncă numaidecît în nisip şi-l apucă de călcîi.

O plajă enormă se întindea pe o distanţă de cîţiva kilometri spre nord-vest, şi toţi aceşti kilometri erau acoperiţi cu trupuri goale de oameni. Era o duminică neobişnuit de toridă pentru litoralul baltic. Valuri mărunte şi leneşe lingeau nisipul plajei, ondulîndu-l. Pînzele triunghiulare ale iahturilor alunecau încet în larg, cînd îngrămădindu-se, cînd aliniindu-se, asemeni unei escadre la paradă. Ca o încununare a acestui peisaj, crenelurile albăstrii ale oraşului Tallinn, stîncile sale înfricoşătoare, se înălţau către sud-vest, aidoma unui joagăr rupt.

Încă din ajun, băieţii apucaseră să-şi instaleze cortul în pădure — cam la vreo sută de metri de ultima casă a suburbiei staţiunii balneare Pirita. Cu toată stăruinţa ei, Galka n-a fost admisă să locuiască în cort. Alik şi Dimka s-au dus şi au stat de vorbă cu proprietarul casei cu care se învecinau — un om mai în vîrstă. Îl găsiră în curte : tocmai încerca să fotografieze un dulău tolănit cuminte în faţa casei. Prin curte se zbenguiau doi căţeluşi, vreo trei pisici, un păun şi un mînz. Alik şi Dimka s-au prezentat proprietarului dîndu-se drept studenţi-ihtiologi din Moscova, care au poposit anume în aceste ţinuturi pentru a studia speciile de peşte din Golful Finic. Proprietarul se numea Jan-

sons. Le-a răspuns că este animalist, că cedează cu plăcere fetei una din camerele de la mansardă, că şi nevastă-sa se va bucura, de chirie nici vorbă, n-aveau nevoie de bani, iar băieţilor va fi bucuros să le poată da o mînă de ajutor în nobila lor muncă de cercetare a peştilor din Golful Finic. Aşa că, din capul locului, şi-au rînduit viaţa uşor, ca în basme.

— Cît timp pe pămînt vor exista asemenea oameni, n-o să ne prăpădim, a exclamat Dimka entuziasmat.

Tinerii coborîră de pe colină şi porniră spre cel mai îndepărtat capăt, unde se mai zăreau cîteva insuliţe de plajă libere. Dimka păşea în frunte, ducînd în spate rucsacul şi „labele de rață". În urma sa venea Iurka cu arma lui de vînătoare subacvatică. Alik căra maşina de scris şi păşea arborînd un aer de totală independenţă. Galia încheia detaşamentul. Ţinea pe umăr o geantă de voiaj cu iniţialele „S.A.S."

— Ordon ca golful să fie luat în observaţie, începu Dimka să împartă dispoziţii. La apariţia vasului lui Iansons să se lanseze cuvenitul semnal internaţional: „Spre noi, nene, spre noi!"

— Ascultă, căpitane, femeile ce au de făcut? întrebă Brigitte Bardot, ducînd două degete la cozorocul unui chipiu închipuit.

— Să se dezbrace, să-şi găsească un loc mai ferit, să se bronzeze şi să-şi trădeze prezenţa cît mai puţin.

Îşi aşternură prosoapele, îngropară în nisip limonada şi se întinseră unul lîngă altul, cu spatele la soare.

— *Sir*, aş fi de părere să purtăm o discuţie generală, cu caracter politic, zise Alik, unde fiecare dintre noi să poată formula propuneri în vederea elaborării ordinei de zi.

— Problema hranei, spuse Dimka.

— Cu alte cuvinte, problema finanţelor, preciză Iurka.

— Căpitane, pot să vin şi eu cu o propunere? murmură Galia cu timiditate. E vorba, căpitane, de problema egalităţii în drepturi a femeilor cu bărbaţii.

— Tu să taci!

Dezbătură mai întîi problema financiară. Aveau bani gheaţă 1.500 de ruble. Suma era destul de mare, dar din banii ăştia trebuiau să trăiască toţi patru timp de o lună. În afară de bani, mai dispuneau de zece lozuri de loterie. Într-un cuvînt, trebuiau să reziste pînă la următoarea tragere.

— Gîndurile nu sînt altceva decît oscilaţii electromagnetice, explică Alik. Dacă în ziua tragerii ne concentrăm voinţa, înseamnă că sporim de patru ori forţa impulsurilor noastre... E limpede? Telepatie etc., etc. Cîştigul ne este ca şi asigurat.

— „Volga" pe care o s-o cîştigăm o s-o vindem şi ne cumpărăm în loc un „Moskvici", cu care vom ajunge la Leningrad, conchise Dimka.

— Sînteţi nişte copii, exclamă Galka.

Iurka izbucni în rîs.

— Sigur, cu o asemenea „bună dispoziţie", nici pe dracu n-o să-l cîştigăm, se supără Alik.

— În genere, trebuie să halim cît mai puţin, calculă Iurka. Bineînţeles, pînă la tragere. Pe urmă, ne scoatem noi pîrleala.

— Ne-ai asigurat că o să ne hrăneşti cu peşte, îi aminti Galia.

— Peşte ? Poftim, poţi să mănînci cît pofteşti !

— Unde e, mă rog, să-l mănînc ?

— Ce zici, pentru la cină o să-ţi ajungă Golful Finic ?

— Zău, nu pricep de ce vă frămîntaţi atîta pentru nişte nenorociţi de bani ?

— Chiar aşa, ce ne tot frămîntăm ? zîmbi Galia. Căpitanul nostru o să-i bată pe toţi la biliard, iar Alik o să umple ziarele şi revistele locale cu versurile, baladele, nuvelele, fabulele şi şaradele lui.

— Dacă nu mă înşel, copila mea, te-a cuprins frica. Nu cumva ai de gînd să dai fuguţa la poştă, aşa cum ne-a prorocit nătărăul ăla de Igor ?

Galia se ridică, îşi înălţă privirile, iar pe chip i se ivi o asemenea expresie, încît băieţii îşi băgară de îndată nasurile în nisip.

— Oare poate să ţi se facă frică atunci cînd vezi marea pentru întîia oară ? Sau cînd pleci cu trenul atît de departe... cu toţi laolaltă ? Nu, nu mi-e frică de nimic, cînd... Of, băieţi, cum să vă spun, mă simt... Numai de misogini mi-e teamă. Făcu ochii mari şi-i zîmbi lui Dimka. Din fericire, însă, nu sînt chiar atît de mulţi.

— Vasul lui Jansons se află la două ancabluri nord-est, raportă Iurka.

Dimka se ridică.

— Femeile şi poeţii rămîn pe uscat, iar eu şi omul amfibie plecăm la pescuit. Adunarea la ora şase seara, lîngă staţia de autobuz.

Galia continua să stea cu o asemenea expresie întipărită pe chip, încît pur şi simplu n-aveai destulă tărie ca s-o priveşti.

La picioarele lui Dimka se opri o minge de volei.

Uite la Galia cum stă şi, chipurile, visează! Actriţa! Şade şi se preface că nu-i vede pe tipii ăia care îi tot dau tîrcoale cu mingea.

— I-ai ginit? îl întrebă Dimka pe Iurka cu un ton ameninţător.

— Clar! Vor s-o agaţe pe Galia.

Trei tineri, care mai de care mai mîndri, stăteau şi aşteptau ca Dimka să le arunce mingea.

— Las' că le arătăm noi.

— Să mergem.

Dimka se aplecă agale şi ridică mingea cu o mînă, apoi, învîrtind-o în palmă, se îndreptă spre cei trei.

— Mi-o arunci aşa, încît să-l pot pocni pe filfizonul ăla. Să le arătăm afurisiţilor înalta noastră clasă de joc, a moscoviţilor! Hai, aruncă, Iurka! Dima-a! Acuşi, acuşi, puţintică răbdare, imediat vă vine şi vouă rîndul. Mă, sclifositule, ce-o să te mai smiorcăi! Hai, Dimka! Iurka! Mingea mai sus! Vă arătăm noi cum să vă agăţaţi de fetele noastre! Ei, n-o să spui că Galka e fata ta? Ţi-e pur şi simplu un tovarăş, aşa cum ţi-e şi Alik. Treaba ei. Poate că o încîntă succesul pe care-l are pe meleagurile astea. Hai, pasează! Ascultă, eşti în stare să-mi arunci min-

gea cum trebuie ? Nu-mi place mutra ăluia. Mi-e pur şi simplu antipatic. Galka n-are nici un amestec. Hai, pas !

Trei tineri urmăreau cu o indiferenţă evidentă felul cum Iurka şi Dimka se grozăveau. În cele din urmă, Dimka prinse momentul potrivit, sări la minge şi o lovi cu toată puterea, trimiţînd-o drept în sclifositul acela. Dar papiţoiul o prinse şi, căzînd pe spate, se rostogoli ca un apărător de forţă.

— Bravo, exclamă Galia.

Dimka se întoarse şi se uită ţintă la dînsa. Prinţesa adormită făcuse ochi. Ciudat, filfizonii au mai întotdeauna succes la fete. Mingea, însă, nimic de zis, a prins-o straşnic. Şi a fost doar o bombă de toată frumuseţea...

Mingea reveni la Dimka. O prinse şi o aruncă departe, în altă direcţie. Apoi se adresă celor trei :

— Ce, nu vă mai ajunge plaja ? Avem printre noi un creator, o înaltă personalitate, are nevoie de linişte, de aer curat. S-a înţeles ?

Cei trei îşi vorbiră în estonă, izbucniră în rîs, apoi o porniră într-acolo unde le fusese aruncată mingea.

— Bravo, zise Galia. Ce băiat de treabă îmi eşti, Dimka !

— Ascultă, puştanco ! Dimka se înnegură. Te previn : să termini odată, ştii cu ce, cu ocheadele tale şi cu celelalte bazaconii. N-am venit aici ca din pricina ta s-o punem de mămăligă. Alik, te rog, n-o slăbi din ochi.

Alik bătea cu înfrigurare la maşina de scris şi nu le acordă nici cea mai mică atenţie.

— Au venit singuri, izbucni Galia supărată. Ce, parcă eu i-am chemat ?

— Cu alte cuvinte, vrei să spui că te bucuri de succes ?

— La urma urmelor, nu-i treaba ta, ce te bagi ?

— Alik, auzi, Galia noastră are succes.

Alik tresări, le aruncă o privire, se întinse pe nisip şi spuse murmurînd în barbă :

— Cine vrei, mă rog, să aibă succes, dacă nu ea ?

Dimka nu mai contenea :

— Iurka, auzi mă, Galia noastră are succes !

— Şi tu vrei să spui că n-are ? Iurka îşi verifica uneltele de pescuit. Asta vrei să spui ?

— Sigur că are. Parcă eu ce zic ?

Iurka îşi aruncă peste umăr uneltele şi „labele de raţă".

— Eu consider, începu el, că la noi la şcoală nimeni nu se bucura de un succes atît de mare ca Galia... şi, poate, Boiarciuk.

— Boiarciuk... Liusia ? tresări Alik. Da, da !...

— Nu, declară Dimka solemn. Pe Boiarciuk n-o putem lua în consideraţie. La şcoala noastră, numai Galia se bucura de un succes real. Boiarciuk mai trebuia să se împlinească.

— În ce sens ? Alik se aşeză pe nisip şi se uită ţintă la Dimka.

— În sens feminin, fireşte. Galka are tot ce-i trebuie ca să se bucure de un adevărat succes, pe

cînd Boiarciuk... Dimka schiţă în aer un gest arătînd cum este Boiarciuk. Ca o scîndură.

Iurka izbucni în rîs.

— În privinţa asta ai dreptate.

Galia se uita înmărmurită cînd la unul, cînd la celălalt. Băieţii aceştia, prietenii ei, vorbeau faţă de dînsa pentru prima dată în felul acesta. E drept că în tren pălăvrăgiseră ceva despre dragoste, dar fusese numai o simplă pălăvrăgeală. Acum, însă, îndrăzneau să vorbească cu totul altfel despre dînsa ! Cine ? Prietenii ei ! Iar Dimka vorbeşte chiar cu o vădită răutate. O, nemernicul !

— Cu toate astea ochii Liusiei Boiarciuk... sînt extraordinari, spuse Alik.

— Ochii, izbucni în hohote Dimka. Ha-ha-ha, ochii ! Ce poţi să faci numai cu ochii ? Numai cu ochii nu poţi să faci cuceriri. Tu crezi că Galka noastră îi cucereşte numai cu privirile ?

Galia sări în sus ca arsă şi-i trase lui Dimka o palmă.

— Eşti un tîmpit, un tîmpit, da, da, un tîmpit ! Fugi într-o parte şi se trînti pe nisip. Sînteţi cu toţii nişte tîmpiţi, nişte ţînci !

Dimka încremeni, îşi acoperi cu palma ochiul lovit, iar cu celălalt ochi se uită în jur. Ţărmul, pădurea şi oamenii i se înfăţişară întocmai ca acum zece ani, cînd, fiind cît pe-aci să se înece, îşi pierduse cunoştinţa. Revenindu-şi, totul i se păruse în clipa aceea de nerecunoscut.

— Idioată, strigă el, primul cuvînt care-i trecu prin minte. Şi deodată totul reveni la normal. Căpşorul auriu al Galiei se vedea mişcîn-

du-se de partea cealaltă a unui dîmb. Te pomenești că plînge? Ce belea! Iar Alik, lua-l-ar dracu, de ce mă măsoară ca o pasăre de pradă?

— Jansons ne semnalizează, îl anunță Iurka. Haidem.

Alik rămase locului și îi urmări cum se depărtează. Deodată, o luă după ei și-l apucă pe Dimka de umăr.

— Ascultă tu, tu! mormăi el, să știi că n-ai dreptate în privința ochilor. Ochii sînt oglinda sufletului.

— Spune-o în versuri! îl repezi Dimka.

— Nu te mai preface, Dima, că nu dai nici doi bani pe ochi.

— Ia mai lasă-mă în pace! Nu vezi că Jansons ne semnalizează?

— Gata, terminați odată, interveni și Iurka.

O porniră iarăși spre mare, dar, după cîțiva pași, Dimka întoarse capul. Bărbosul îi urmărea cu privirile. Teoreticianul! Zicea că nu există dragoste! Că există numai o satisfacere a nevoilor sexuale. Iar acum, mai că nu-i dau lacrimile cînd e vorba de ochii Liusiei Boiarciuk.

— Ascultă, Alka, spune-i Galiei că are dreptate, sînt un tîmpit. Că noi toți sîntem niște tîmpiți. Spune-i să nu mai fie îmbufnată.

— Toarnă cît mai multă peltea, așa, ca să fie, adăugă Iurka.

— BINE, SÎNTEȚI NIȘTE TÎMPIȚI, se învoi Galia, o știam mai demult, dar pînă-ntr-atît nu bănuiam că puteți fi.

— Pricepi, Alik se uită drept în ochii ei, Dimka a devenit foarte ciudat. Am impresia că ascunde ceva.

— Ești sigur ? se miră Galia. Crezi într-adevăr că tăinuiește ceva ?

Își îndreptă privirile spre mare. Acolo, la o distanță destul de respectabilă de mal, se vedea ambarcațiunea lui Jansons. Spre ea, alergau Iurka și Dimka, stîrnind valurile. Marea deveni adîncă. Nu mai puteau să alerge. Înaintau la pas, apoi începură să înoate. E oare posibil ca Dimka să ascundă ceva ? Să fie oare posibil ?

— Bănuiesc numai, continuă Alik, și nu mai vreau să vorbesc de asta, deoarece n-ar fi prea demn pentru un tovarăș, dar mi se pare...

— Alka, îmi dai voie să te trag de bărbuță ? Se poate ? Hai Alinka, dragă, măcar o dată ! O singură dată !

— JANSONS ARE O AMBARCAȚIUNE BUNĂ, constată Dimka, iar el e un unchiaș cumsecade.

— Ce-o fi însemnînd animalist ? îl întrebă Iurka.

— Cred că-i ceva în legătură cu zootehnia.

Jansons ședea la cîrma bărcii sale albastre cu motor. În jacheta sa scurtă, cu șapca în opt colțuri, părea de departe un adolescent. Barca cu motor se legăna pe valuri. Umbre albastre luminau silueta ambarcațiunii, marea, și scîntei solare se roteau prin apă ca niște bănuți. Jansons, animalistul enigmatic, stătea la cîrmă, trăgea din

pipă și zîmbea băieților care înaintau spre dînsul înotînd.

„ȚĂCĂNE ȘI TOT ȚĂCĂNE LA MAȘINĂ. Alik ăsta e un caraghios“, gîndea Galia.

Intrase în apă de două ori. Jucase și volei cu cei trei tineri, de fapt niște muncitori de la uzina „Wolta“ din Tallinn. Vorbeau rusa cu un accent extrem de plăcut.

Iar Alik continua să bată la mașină.

„Totuși e un băiat minunat!“ gîndi Galia.

În acest răstimp, prozatorul, scenaristul și poetul Alexandr Kramer izbutise să scrie o povestire și trei poezii : una despre un tractorist, alta închinată Zilei flotei și marinei, iar a treia Zilei sportivilor.

„Ca bronzul mușchilor
Răsună zi !
Zilele noastre,
Într-adevăr,
Sumbre vor fi ?...“

„Mușchilor“ „într-adevăr“ ! Rime tari, ca de fier ! Îmi vor smulge poeziile din mîini. 48 de strofe a cîte 5 ruble strofa fac 240 ! Pentru o muncă de două ore nu-i rău! Firește, asta-i treabă de mîntuială, dar cine n-a dat și asemenea lucrări ? Maiakovski în persoană s-a ridicat, și nu o dată, împotriva propriei creații, apucîndu-și propriul vers de gît.

În jurul creatorului, pe nisip, puteai număra zece mucuri. Aprinzîndu-și o nouă țigară, Alik își înălță bărbuța (parșivă bărbuță mai avea !) și își îndreptă fularul albastru.

„Şi-acum, o să încerc să scriu ceva cu adevărat pentru suflet."

„Cabina unui vas. Miroase a tutun. Căpitanul doarme. Smocurile de păr din nas răsar ca nişte mici explozii. Scrîşnet de dinţi.

Înnod brusc conflictul psihologic. Soţia, amanta, un fiu de şaptesprezece ani, o încăierare într-o tavernă din port. Am să scriu totul într-o manieră suprarealistă şi am să-i expediez lucrarea lui Felix Anohin ca să o recenzeze. O să-i placă? Principalul, susţine el, este automatismul psihologic. Stilul telegrafic al prozei contemporane. Voi realiza ceva supramodern."

În timp ce împlînta mucul ţigării în nisip, Alik zări nişte pantofi de lux cu vîrfuri ascuţite ce se mişcau alene pe plajă. Pantalonii erau şi ei de cea mai bună calitate, fără manşete. Alik îşi ridică privirile şi încremeni. Pe sub nasul său trecea celebrul scenarist şi producător de filme Ivanov-Petrov.

„Mă paşte norocul", gîndi el numaidecît.

Celebrul personaj se opri la vreo zece metri de Alik şi, gemînd de plăcere, se lăsă pe nisip.

— Galka, îl vezi pe omul ăla de colo? îi şopti Alik înflăcărat.

— Da, pare să fie un babalîc cochet, răspunse Galka. Stătea intinsă pe burtă, şi, balansîndu-şi picioarele, citea ceva despre teatru.

— Ăsta e Ivanov-Petrov.

— Cum, Ivanov şi pe deasupra şi Petrov? N-aş prea crede.

— Eşti cam înapoiată. Şi mai spui că vrei să devii artistă.

Alik se ridică în picioare, își îndreptă baticul de la gît, apoi dădu cu mîna prin păr.

Galka e o ființă înapoiată ! Să nu știe cine-i Ivanov-Petrov ! Dumnealui e doar avangarda artei noastre. Mă duc să-i strîng bătrînului mîna. Doar ne cunoaștem un pic. Am discutat cîndva împreună pe marginea filmului „La dolce vita". El povestea despre festivalul de la Cannes, iar eu atunci am spus că...

Alik susținuse atunci că, după părerea sa, Fellini este un existențialist. E adevărat, Ivanov-Petrov nu-l auzise, căci în același timp cu Alik vorbise și regizorul Galanskih. Ivanov-Petrov fusese înconjurat de diverși onorabili și onorabile, iar Alik se învîrtea în jurul lor, ridicîndu-se mereu în vîrful picioarelor. Pe urmă Alik a mai spus o dată că Fellini este un existențialist, dar glasul său fusese acoperit de glasul unui redactor și al lui Pusecinîi, un cunoscut operator. A treia oară însă fusese auzit. Atunci, toți își întorseseră privirile spre dînsul și izbucniseră în rîs, iar Ivanov-Petrov, croindu-și drum spre ieșire, îl bătuse pe umăr. Firește, se cunoscuseră în treacăt, dar nu vedea de ce nu l-ar saluta pe bătrîn... Fără îndoială, se va bucura aflîndu-i în Estonia pe ai lui de la „Mosfilm".

Alik făcu primii pași.

„Important e, gîndi el, să nu-mi pierd aerul de om independent."

Îi dădu tîrcoale. Ivanov-Petrov stătea întins cu fața la soare. Alik intră în apă pînă la brîu,

se afundă, apoi se înapoie la mal, plesnind valurile.

„Aerul unei independențe totale", se gîndea el. Se opri în dreptul celui tolănit în nisip şi exclamă destul de tare :

— Ce-mi văd ochii ! Ivanov-Petrov în persoană !

Scenaristul tresări, însă nu deschise ochii. Alik se fîstîci.

— Ce-mi văd ochii, dacă nu mă înşel, Ivanov-Petrov în persoană, repetă el ceva mai încet.

Scenaristul deschise ochii.

— Vă salut ! rosti Alik şi se trînti şi el pe nisip.

Ivanov-Petrov îi întinse mîna.

— Sînteți de mult aici ? se interesă Alik pe un ton cît se poate de degajat, puțin chiar proteguitor.

— Prima zi.

— Într-un concediu de creație sau vreo conferință ?

— De unde, frate, spuse Ivanov-Petrov, de parcă ar fi vrut să se scuze. Am venit să mai dau jos osînza, stau prea mult locului. Intenționez să mă plimb, să joc tenis.

— Foarte bine, îl aprobă Alik.

— Iartă-mă, frate, se scuză producătorul de filme, dar memoria mă cam lasă. N-am încă patruzeci, înțelegi, şi uite că... Tu în ce ramură lucrezi ?

— Mai în toate, răspunse Alik şi se uită îngrozit la Ivanov. Însă activitatea scenaristică mă

preocupă în cel mai înalt grad. Mi-am propus să devin scenarist.

— E cam greu, oftă eminența.

— Aș putea să vă arăt ceva? Alik zîmbi dezinvolt. Sînteți doar un om cu experiență și părerea dumneavoastră...

— Bine, frate, oftă din nou Ivanov-Petrov.

IURKA ÎNOTA SUB APĂ. Respira prin tubul de oxigen și privea afundul nisipos, vălurit. Umbra lui, semănînd cu a unui avion, luneca prin apă. Chiar pe sub nasul lui trecu un cîrd de peștișori, sclipind ca o pulbere de metal. Mai în adînc, se vedea un alt cîrd de peștișori, ceva mai măricei.

„Sardeluțe, își zise Iurka, patru ruble kilogramul."

Adîncul mării era cum nu se poate mai curat; nici o pietricică, nici o tufă. La dracu, ce poți vîna într-un loc ca ăsta! E ca și cînd ai încerca să vînezi într-un parc de cultură. Ia te uită unde m-a băgat Iansons, marele cunoscător al naturii! Stai, stai, m-am pripit. Ieșiră la iveală pietre rotunde, petece de mușchi verde-închis, apoi niște tufe mici. Iurka se uită și în sus. Deasupra sa totul era scăldat în lumină și strălucea ademenitor. Acolo, în adîncuri, stăpînea o altă lume, molcomă și ascunsă, pe care tînărul o simțea prin toate fibrele corpului său. Ca mesager al aerului și al pămîntului se vedea acolo, în plină stihie, mai mîndru și mai puternic ca oricînd. La drept vorbind, nu vînase

niciodată sub apă şi, de ce să n-o spunem, era pentru întîia oară cînd înota cu mască şi „labe de rață". Dar încă din copilărie avea o mare încredere în el şi considera că nu există treabă pe care să n-o poată duce la capăt. O dată, la ora de înot — pe vremea cînd era într-a cincea — se urcase pe cea mai înaltă trambulină afişînd aerul cel mai firesc, încît ai fi putut crede că o urcase pînă atunci de sute de ori. La baschet, dintre toți jucătorii, el nimerea cel mai des coşul şi arunca mingea din orice poziție. Era cel mai înalt, cel mai puternic din clasă şi candida pentru lotul de tineret.

„Cumpărați calcan proaspăt congelat. Este gustos şi hrănitor", îşi aminti Iurka de reclama magazinului de pe strada lor, cînd zări cîțiva peşti mari cu corpul rombic, puternic turtit. Se lăsă la fund, ridică arma şi trase în peştele cel mai mare. Peştii tresăriră şi, cît ai clipi, dispărură. Harponul dispăru şi el. Tocmai atunci Dimka se aruncă în valuri. Atinse repede fundul mării, îi trase lui Iurka un ghiont în umăr şi, scoțînd bule de aer, se ridică la suprafață. Ei, spuneți şi voi, mai poți oare să prinzi peşte cu asemenea indivizi ca Jansons şi ca Dimka ? Unde naiba a dispărut harponul ?

DIMKA FĂCEA PLUTA. Uneori, valurile îl săltau ; în clipele astea, vedea în stînga linia galben-verzuie a țărmului, iar în dreapta silueta unui vas petrolier ; alteori, valurile îl cufundau şi rămînea singur, doar el şi cerul. Deodată, îşi

aminti nişte versuri. Cînd au fost prin sud, Viktor le repeta deseori :

„Prin spaţii septentrionale
— De-atuncea eu am rătăcit,
Cu-al stărilor primordiale,
Poem aproape negîndit —
Sorbeam această-afundă zare
Şi spaima-ntinderilor verzi
Unde te-afunzi fără-ncetare
Şi-n gînduri tainice te pierzi...“

Ce viaţă mai duc şi înecaţii ! Probabil că e tare plăcut să fii mereu legănat de valuri şi, în acelaşi timp, să fii doldora de gînduri tainice ! Dar e mult mai bine să trăieşti şi să-ţi aminteşti versuri închinate mării. Alik ştie o mulţime de poezii şi multe dintre ele sînt despre mare. Şi Viktor ştie versuri. De Galka nici vorbă, recită pe de rost „Romeo şi Julieta“. Ehei, Galka, Galka, ce bine ai făcut că m-ai pocnit ! O, ce bine mi-a prins ! Şi ce straşnică e viaţa — uite, eu mă aflu în larg, iar tu acolo, pe ţărm.

Valul îl săltă. Acum, petrolierul urca, iar alte două iahturi coborau. un pescăruş mare zbura razant, aidoma unui hidroavion. Nu departe, se legăna pupa bărcii cu motor. Doi pescăruşi tăiară în diagonală acest tablou viu şi se aşezară pe suprafaţa nemişcată a mării.

„Ca pescăruşul ce s-aruncă
Spre valul mării, lunecînd,
Prin zarea apelor adîncă
Se năpusteşte spre afund...“

își mai aminti Dimka un alt vers, apoi se întrebă cu teamă :

„Ce-i astăzi cu mine ?"

Se răsuci și începu să înoate. Ehei, așa viață, mai zic și eu !

UN ALT PESCĂRUȘ, CARE AMINTEA TOT DE UN HIDROAVION și zbura dinspre mare, se mistui din nou în depărtări, după ce făcu un viraj de toată frumusetea. Galia lăsă cartea din mînă și se întinse pe spate. Pe lîngă ea trecură pantofii lui Ivanov-Petrov și călcîiele goale ale lui Alik.

„Băieții sînt la pescuit, zîmbi Galia. Vedem noi ce pește o să prindeți... Eu, însă... O să prind oare peștișorul de aur ? Pe unde o fi înotînd acum peștișorul meu ? Marea-i de necuprins. Cine știe, poate o să sară singur dintre valuri și o să mă îndemne : «Hai Galia, rostește-ți dorința !» Doresc să fie o căldură înăbușitoare, cu miresme de flori, iar eu să stau în balcon și să privesc luminile pîlpîitoare ale Veronei. Apoi să se audă un foșnet și să se ivească Romeo. Să se apropie de mine și să-mi ceară :

«Ascultă, puștanco, termină odată cu ocheadele și cu celelalte bazaconii». Toate astea o să mi le spună exact cum mi le-a mai spus, numai că, de astă dată, vom fi singuri. Pe urmă, totul o să se desfășoare ca în Shakespeare. Doar sfîrșitul nu va fi ca pe scenă, ci adevărat. Cînd se vor aprinde luminile, ne vom ridica, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Aplauze, buchete de

flori ! Iar în rîndul întîi va aplauda un bărbat cărunt — cineastul. De fapt, acesta nu va fi decît începutul."

SPRE SFÎRŞITUL ZILEI, prietenii noştri izbutiră să vîneze un calcan, ca vai de lume. Făcură din el un pachet şi-l aduseră ruşinaţi acasă. Ceva mai tîrziu, se îmbrăcară ca pentru oraş şi se îndreptară spre staţia de autobuz.

Galia şi Alik au făcut mult haz pe socoteala lor, enervant de mult. Puseseră tot felul de întrebări, dar Iurka şi Dimka refuzaseră să răspundă. Căci dacă ar fi răspuns, ar fi trebuit să povestească cum, în cîteva rînduri, au coborît în adîncul mării şi, în cele din urmă, învineţiţi de atîta efort, au încercat să scoată harponul de acolo de unde se înfipsese adînc : ar fi trebuit să povestească despre zîmbetele ironice ale lui Jansons. Şi cum să te apuci să povesteşti, dumnezeule, despre peştele acela mărunt, devorat cu lăcomie, printre mîrîituri ameninţătoare, de către unul din motanii lui Jansons ? Nu, nu, tăcerea-i mama înţelepciunii. Galia ar fi hohotit într-atît, încît nimeni n-ar mai fi fost în stare s-o potolească.

Cei patru prieteni se opriră în staţie. În spatele lor, soarele asfinţea, iar razele sale păreau un enorm evantai în continuă mişcare. Drept în faţă, se înălţau pinii roşcaţi. După un timp se ivi în depărtare uriaşul autobuz maghiar „Ikarus". Luminile asfinţitului se reflectau în geamul din faţă, colorîndu-l. Alik şi Galia încetară să

mai rîdă. Urmăreau cu toții apropierea autobuzului și se simțeau fericiți. Da, asta-i viața! Nisip încins. Brazi. Pescăruși. Mare. Autobuzul care se apropie. Poți să pleci oriunde dorești. Vrei cu autobuzul? Poftim, ia-l! Vrei cu taxiul? Poftim, ia-l! Poți s-o iei și pe jos dacă vrei. Nimeni nu se va răsti la tine: „Du-te și învață!“ Și nimeni, înțelegeți, nimeni nu ți se va băga în suflet. Și nu vei fi nevoit să te umilești cerșind cinci ruble, să ai și tu de un cinema.

Curînd, în fața lor se deschise perspectiva Tallinnului în faptul serii, a orașului plin de cafenele și de turnuri străvechi.

Intrară într-o cafenea. Deși zăriră cîteva mese libere, așteptară, totuși, să se elibereze locurile de la bar. Se așezară pe scaunele înalte și se sprijiniră cu coatele de bar. Iși scoaseră țigările. Suprafața barului era netedă și în apele sale se oglindea tavanul. Iar tavanul era plin de stele. De stele fixate asimetric.

Barmanița era ocupată cu alți clienți, și cei patru, în așteptare, iscodiră localul. O, ce cafenea minunată!

— Iată-i și pe frumoșii de pe plajă, observă Alik.

În prag se iviră cei trei tineri.

— Ia te uită cum s-au mai gătit, izbucni Iurka în rîs.

— Nici că se putea altfel, zîmbi Dimka ironic. Priviți-ne! Admirați-ne! Căci noi nu umblăm decît în costume elegante de seară.

Într-adevăr, toți trei purtau costume negre.

— Nişte filfizoni de duzină, nu dau doi bani pe ei, spuse Alik.

— Nu sînt filfizoni, ci muncitori, ripostă Galia.

— Ăştia muncitori! Lasă că ştim noi ce fel de muncitori sînt dumnealor.

„Muncitorii-filfizoni“ îi adresară Galiei un salut politicos.

Brigitte Bardot le făcu un semn cu mîna şi rosti primul cuvînt eston pe care-l învăţase:

— *Tere* — salutare!

Dimka o privi pieziş. Noii veniţi se aşezară şi ei moţ la bar, de parcă în toată cafeneaua nu s-ar mai fi găsit alte locuri libere. Iar acel filfizon pe care Dimka îl pocnise dimineaţa cu mingea, se nimeri să se aşeze chiar alături de el. De-ar sta numai liniştit. Să nu se foiască, să nu fredoneze. Şi nu care cumva să încerce a se zgîi la Galia!

— *Palum?* îl întrebă bufetiera pe Dimka.

— Coniac, şuieră el tăios printre dinţi. Toarnă-ne coniac. Patru ori o sută.

Iată cum trebuie comandat coniacul. Tăios şi printre dinţi.

— Ia vezi, din ce sticlă ne toarnă? îi şopti Iurka. Coniac „Erevan“, 17,50 ruble suta! Ei, duduie, noi nu...

Dimka îi trase un ghiont.

— Înghite-ţi limba!

Iurka şi Dimka goliră păhărelele. Alik nu suporta alcoolul. Duse doar păhărelul la gură, apoi scoase blocnotesul şi notă ceva. Iurka şi Dimka

îi băură porţia. Nici Galia nu-şi termină paharul. Dimka avu grijă şi de el.

Filfizonii comandară cafele şi un vinişor sec. În cafenea răsuna o melodie, o înregistrare oarecare ce-ţi lua auzul. Pianul avea rezonanţa unei tobe. Jur împrejur, lumea discuta şi fuma, iar simpatica barmaniţă, căreia Dimka i se adresa de-acum cu „mititico", le aduse şi lor cîte o cafea.

Ceşti, păhărele golite, mucuri de ţigări, bucăţele de lămîie muiate în zahăr.

Automatul italian pentru cafea sclipeşte. Sclipeşte şi cerul pictat cu stele asimetrice.

Lumea zugrăvită este întotdeauna mai frumoasă decît cea reală. Într-o astfel de lume, omul se simte mai în largul lui. Mai liniştit. De cum te familiarizezi cu ea, începe să-ţi fie cît se poate de bine. În zadar se străduieşte „mititica" de Helja să-l convingă pe Dimka să nu mai bea. N-are de unde şti că omului îi este dat să se simtă bine sub acest cer zugrăvit cu stele. N-are de unde şti, căci ea, seară de seară, trece pe sub „bolta asta înstelată".

— Băieţi, hai mai bine să mergem la club, propuse Gustav, tînărul acela simpatic de la uzina „Wolta", să dansăm.

— Pe aici, pe la voi, ce se mai dansează ? se interesă Dimka.

— Charleston şi lipsi [1].

Aşa viaţă mai zic şi eu. Charleston şi lipsi ! Aşa da !

---

[1] Lipsi — dansul pinguinilor.

NOAPTEA, ÎN CORT, LA LUMINA LANTERNEI, casierul Iurka se frămîntă mult timp răsfoindu-şi hîrţoagele.

— Nu trebuia să bem „Erevan“, mormăia el supărat.

În vremea asta, însă, Dimka naviga pe o corabie antică, în largul unei mări cu valuri violete. Tangajul era teribil. Veneau în zbor hidroavioane duşmane. Trăgea asupra lor cu o armă automată. De sub apă, ca în Jules Verne. Cerul se luminase şi se iviseră minunatele stele asimetrice. Totul fusese zugrăvit în grabă şi tocmai în asta consta şi farmecul. „Dacă de-acum v-aţi hotărît să beţi, atunci beţi numai coniac «Erevan»“, îi sfătuise Helja-miticuţa. Iar Galia îl mîngîiase pe ceafă plimbîndu-şi palma de jos în sus.

„Asimetria este un simbol al contemporaneităţii“, îi explica Alik în acest timp lui Ivanov-Petrov.

„Tare mi-i greu, i se văicărea scenaristul, sînt un ignorant, frate!“

„Dar ce-aţi putea să-mi spuneţi despre ochi? De pildă, despre ochii Liusiei Boiarciuk?“

„Ochii ei sînt simetrici? E arhaic, azi nu se mai poartă, frate! Ochii simetrici nu pot să exprime contemporaneitatea. Problema în speţă a fost de mult rezolvată la Cannes.“

LA VREO SUTĂ DE METRI DE CORT, în mansarda casei lui Jansons, Galia îşi mijea ochii din cauza bliţurilor fotografilor şi saluta, în stînga şi în dreapta, o asistenţă nevăzută.

„Cîtă grație, e de-a dreptul uimitor! rosti cineastul acela cărunt. Încă nu mi-a fost dat pînă azi să văd o Julietă care să danseze lipsi atît de frumos." Își scoase sabia și salută. Și, deodată, jur împrejur se stîrni o bătălie cumplită. Săbiile prinseră a zăngăni precum crosele de hochei pe patinoarul din Lujniki, în timpul meciului cu Canada. Firește, Dimka i-a bătut pe toți. „E cel mai bun trăgător, spuse reporterilor cineastul cărunt. Are șaptesprezece ani, numele Montecchi, prenumele Romeo."

„NU TREBUIA SĂ BEM «EREVAN»", mormăia Iurka și, de îndată ce se întinse pe saltea, porni la o luptă aprigă cu nenumărați calcani.

Capitolul șase

DIMKA ȘEDEA PE PLAJĂ, și privea marea. Urmărea atent un punct care abia se mai zărea în lumina irizată a apei. Se mișca în haosul altor puncte, dar nu-l pierdu nici o clipă din vedere, pînă ce dispăru cu totul. Gîndi: „S-a scufundat în apă Galia; e interesant — oare cît va rezista și unde a învățat așa de bine să înoate?" Văzu trupul ei mlădios cum lunecă în lumina pal-verzuie. Auzi un glas lăuntric strigînd: „Galia! Galia! Galia!" Cînd ea răsări

din apă şi se îndreptă spre dînsul cu o aureolă de soare în jurul capului albastru, cu umerii strălucitori şi cu faţa smeadă, îl cuprinse un simţămînt de teamă. Fără veste, toţi ceilalţi de pe plajă dispărură, de parcă i-ar fi măturat un vînt năprasnic. Dispărură familiile, dispărură solitarii, voleibaliştii, puşlamalele cu şi fără vază, dispărură şi cei ce citeau sau fumau, cabinele cam dubioase şi staţia de salvare, elefanţii şi girafele de pe terenul copiilor, copiii înşişi, casa de bilete, clădirea direcţiei, bufetul şi punctul de miliţie, mucurile de ţigară, cojile de ouă şi paharele de carton, grinzile, catargul, grupul sculptural, bicicletele, grămezile de haine. Totul şi toate dispărură, căci spre dînsul venea Galia. O aureolă îi înconjura capul albastru. Chipu-i era întunecat.

Ştiut este că Afrodita s-a născut din spuma mării, lîngă Insula Creta.

Dar Galia ?

Văzînd-o acum, ai putea să crezi că s-a născut la maternitatea Grauerman din cartierul Arbat?

Dacă stai bine să te gîndeşti, Afrodita e o femeie corpolentă, am văzut-o la muzeu.

Dar Galia ?

Galia este zveltă, ca un manechin al Casei unionale de mode.

Oare cum aş proceda în clipa de faţă, dacă aş fi grec ?

Fireşte, un grec antic, tînăr şi puternic, ca Herakles ?

Of, Galia !

Aş răpi-o de pe plaja pustie, am trece cu motocicleta prin Tallinn şi am lua-o spre Tartu. Aş scoate de la eşapamentul motocicletei amortizorul de zgomot, aşa încît huruitul să pară că-i al unui car din antichitate.

Aş duce-o în munţi, la templul Afroditei.

Iar acolo, am citi cartea dragostei, din scoarţă în scoarţă.

Dimka însă nu era grec şi, de aceea, se temea de Galia. Şi-apoi, ce ştia el despre dragoste ? Îi aruncă Galiei prosopul. Ea îl aşternu pe nisip, şi se aşeză cuprinzîndu-şi genunchii cu braţele.

— Vai, ce bine m-am scăldat !

Ridică braţul şi desfăcu butonul de sub bărbie : îşi scoase cascheta albastră.

— Nu te uita la mine.

— Şi mă rog, de ce ?

— Nu vezi că sînt zburlită ? Dă-mi oglinda şi pieptenele.

Dimka fluieră a pagubă, se răsturnă pe partea cealaltă şi-i aruncă peste umăr oglinda şi pieptenele. Se uita la sandalele sale pline de nisip, iar cu coada ochiului trăgea spre Galia. În mîna stîngă ţinea oglinda, în dreapta pieptenele, în dinţi agrafele.

— Gata, poţi să te uiţi.

— Nu mai spune ! Nu, nu, nu îndrăznesc, mi-e frică să nu orbesc !

— Uită-te! îi strigă ea provocător. Dimka o privi.

„Uită-te, uită-te, uită-te, îl îndemna Galia în gînd, cu o ciudată disperare. Uită-te cît îţi pofteşte inima, uită-te la nesfîrşit ! Poţi să te uiţi

în ochii mei sau, dacă îți vine greu, uită-te pieziș. Uită-te la mine indiferent, ironic, pasionat sau duios, numai uită-te fără contenire! Noaptea ori seara, oricînd poftești!"

— Ce-i cu tine? o întrebă Dimka simțind cum îi îngheață inima.

— Trăncănesc și eu. Dacă nu vrei, n-ai decît să nu te uiți, rosti ea stăpînindu-și cu greu lacrimile.

Pe la patru dimineața Iurka și Alik plecaseră la pescuit. Cineva le spusese că în lacul Ülemiste s-ar găsi pește cu ghiotura. Se făcuse ora nouă. Dimka începu a se foi, vrînd să se ferească de o rază de soare care pătrunsese în cort printr-o deschizătură. Raza era mai subțire decît o andrea de împletit și se plimba pe fața lui. Băiatul avea senzația că se făcuse mic cît un viermușor și că se afla în preajma unei păduri de iarbă. Ce nostim! Nouă, viermilor, iarba ne apare ca o adevărată pădure! De jur împrejur, clopoțeii albaștri răsunau asurzitor, aidoma unor adevărate clopote. Raza de soare îi pătrunsese într-o nară și Dimka strănută, trezindu-se. O văzuse atunci pe Galia îngenuncheată lîngă dînsul, într-o pereche de pantaloni și o bluză albă cu mînecile suflecate. Abia atunci pricepuse că, de fapt, rîsul ei răsunase în somn ca clinchetul a mii și mii de clopoței albaștri. Îl gîdilase în nas cu un firicel de iarbă. Dimka știa foarte bine ce-i setea de răzbunare. O simțea mai totdeauna cînd cineva se încumeta să-i strice somnul.

— Fir-ai tu să fii de scîrbă, urlase el și se năpustise asupra ei. „Desdemona, ți-ai făcut tu,

oare, rugăciunea de seară?“ mormăise el înfrîngîndu-i împotrivirea. Brusc, își dădu seama că, în timpul vînzolelii, Galia nu scosese o vorbă. Îi descoperise ochii, în clipa aceea neobișnuit de mari. Îi mai simțise, sub apăsare, brațele, umerii și sînii. Apoi țîșnise din cort și o rupsese la fugă. Alergase printre brazi, sărise peste pîraie și cînd ajunsese la șosea, făcuse calea întoarsă. Printre gîfîituri, își spunea: „Trebuie să-mi exersez respirația“.

Cîteva minute mai tîrziu, revenind în cort, o găsise pe Galia culcată pe spate — fuma.

— Hai să halim ceva, îi strigase.

În timpul dejunului, îl stăpînise o senzație ciudată. Bucăți de chiflă îi rămîneau în gît și mereu simțea nevoia să-și aprindă o țigară. În schimb Galia, foarte calmă, rupea bucățele de pîine, le muia în chefir și se uita afară prin ferestruia cortului.

La ora aceea, Iurka și Alik se aflau pe lacul Ülemiste și pescuiau. Dimka îi invidia: ei pescuiau fără grijă, iar între el și Galia s-a petrecut ceva. Ce oare? Merita să-i invidieze? Iurka și Alik se găseau la tîmpenia aia de pescuit, pe cîtă vreme el rămăsese cu Galia.

În continuare, totul se desfășurase la fel de ciudat. Nici o clipă, în ființa ei, nu se mai arătase Brigitte Bardot. Trecuseră pe lîngă un chioșc, și ea nu se oprise ca să admire noile fotografii ale actorilor Lawrence Olivier și Sophia Loren. Pășea alături de Dimka și asculta cuminte pronosticurile lui cu privire la Jocurile Olimpice. Iar Dimka nu mai contenea. Dădea

din gură ca o moară. Îndruga vrute şi nevrute despre jocul de hochei pe iarbă. Îşi manifesta părerea de rău că jocul nu-i cultivat în Uniune, că, fără îndoială, dacă ar fi fost cultivat, el ar fi ajuns să facă parte din selecţionata ţării. Trăncănea şi se gîndea : „Ce-o fi cu mine oare ?"

„Dragostea !" tună parcă un glas din înălţimi, cînd a văzut-o pe Galia ieşind din apă ! Dimka, băiete, începi să iubeşti. Aceasta este fetiţa căreia tu, acum zece ani, i-ai tras o chelfăneală straşnică pentru că divulgase un secret „militar". Este fetiţa care, rînd pe rînd, a fost *lady* Winter, Constance Bonnacieux şi care dorea să fie d'Artagnan. D'Artagnan, însă, erai tu. Îţi mai aminteşti cum aţi alergat lîngă Zvenigorod după o şaretă ? E aceeaşi fetiţă care îţi ducea bileţelele unei colege de clasă, cînd aţi început să legaţi prietenie cu fetele şi trebuia şi tu să fii prieten cu cineva. Doar nu puteai să fii prieten cu fetiţa asta pe care o vedeai zilnic în curtea „Barcelonei". Şi cum ţi s-a înfăţişat ea, pe neaşteptate, la o serbare a şcolii, cînd a apărut pe scenă ? Purta o fustă cloş, iar în picioare pantofi cu tocuri-cui. Nu-i aşa că n-ai uitat nici clipa cînd un derbedeu mai în vîrstă, beat criţă, zărind-o în metro, a spus : „Aş da o juma' din viaţă pentru o noapte cu mititica asta" ? Cum naiba să uiţi, că doar i-ai tras în bărbie o directă ! Fetiţa asta... Tocmai de dînsa te-ai îndrăgostit. De fapt, nici n-ai fi putut îndrăgi o altă fată. Numai pe ea...

...Galia se uita la el şi o încerca plînsul.

— Să mergem să halim, propuse el, cînd se făcu ora mesei.
— Nu merg nicăieri.
— De ce?
— Mai bine dă-mi o ţigară.
— E a cincea pe ziua de azi.
— Ei şi, ce-i cu asta?
— Ce să fie, ai să răguşeşti şi n-o să mai fii admisă la Institutul de artă dramatică. O să rîdă lumea de tine!
— Tu şi acuma eşti gata să rîzi!
— Îhî!
— Şi de ce nu rîzi?
— Ha-ha-ha!
— Si. într-adevăr, chiar îţi vine să rîzi?
— Fireşte.
— Mie îmi vine să plîng, rosti ea exact ca o fetiţă.
— Să mergem să halim.
Se sculă şi începu să se îmbrace.
Galia continua să privească marea.
— Aş vrea să fiu pe un iaht, îşi exprimă ea dorinţa, dar tu?
— Nu m-aş da în lături.
— Cu mine?
— Se poate şi cu tine. Dimka îşi muşcă straşnic buza.
— Du-te dracului! Cu tine nu plec nicăieri! îi strigă Galia şi-şi propti faţa de genunchi.
Dimka rămase locului, nedumerit. Acum nu mai era în stare s-o bată bărbăteşte pe umăr sau s-o apuce de mînă şi s-o tragă după dînsul.

— Bine, Galia, am să te aştept, mormăi el şi o luă spre pădure.

Se simţea ameţit, se sufoca. Vedea limpede că şi Galia e îndrăgostită. Da, da, era limpede. Nu mai era un joc. În orice caz, Galia se arăta mai curajoasă decît dînsul. Oare de ce lucrurile se petrec astfel ? Cu prietenii trăncăneşti pe tema asta cu cinism, iar dragostea dă buzna peste tine, cum vezi uneori la cinema năvălind trenul asupra-ţi. Ce anume îl înspăimîntă ? Dragostea doar este... Dragostea este... Ce ştia despre dragoste ?

Dragoste ! Ce ştie despre tine un adolescent de şaptesprezece ani şi care se trage dintr-o familie „onorabilă" ? O, ştie destule ! Conferinţele. dezbaterile pe tema respectivă le frecventa. Pe urmă, de mai bine de un an i s-a dat voie să vizioneze şi anumite filme. De fapt, le vizionase şi înainte de a împlini şaptesprezece ani.

Ştie cum se iscă, de obicei, iubirile. Oamenii construiesc o hidrocentrală şi, deodată, *El* îi spune : „Te iubesc !" iar *Ea* îi strigă : *„Nu, nu trebuie !"* sau *„Te-ai gîndit bine la toate ?"* După asta, îi vezi pe amîndoi alergînd pe un chei şi încercînd să se sărute. Sau îi vezi cum se aşază pe un mal, în apropierea hidrocentralei, în timp ce un cor mixt, acompaniat de orchestra cinematografiei (dirijor Gamburg), răsună în zări depărtate. Deodată, sala încremeneşte. *El* îşi scoate haina şi o pune pe umerii dragii lui. Apoi, totul se estompează.

O, un adolescent de şaptesprezece ani, mai ales dacă este un tînăr citit, ştie o sumedenie de lucruri despre dragoste! Ştie că în trecut, din cauza dragostei, oamenii se otrăveau, aruncau în aer castele, zăceau în temniţe, pierdeau averi la cărţi, străbăteau mări şi ţări şi se prăpădeau, se prăpădeau... Fireşte, astăzi lumea e alta. Acum cîntă un cor, cu ochii ţintă la hidrocentrala din vale...

Dar el, Dimka, ce ştie despre dragoste? O mulţime, o grămadă de lucruri. „Dragostea este... Dragostea, se gîndea, este o fîntînă arteziană!"

După ce se îmbrăcă, Galia o porni agale, tîrîndu-şi picioarele prin nisip. Dimka o urmărea. Simtea că nu ştie ce vrea, că se înăbuşă. Totuşi, era fericit. Ţîncii ăia n-au decît să tot prindă peştele ăla tîmpit. Lui, în schimb, îi ieşise în cale dragostea.

ÎN PĂDURE ERA ZĂPUŞEALĂ. Răşina se prelingea pe trunchiurile pinilor. Galia şi Dimka înaintau încet, croindu-şi drum printre tufe şi desişuri de ferigi cu frunzele etajate. Iulie se năpustise asupra păduricii cu căldura lui dogoritoare. Era greu de mers, greu de vorbit, dar, cu toate astea, imposibil de tăcut.

— Buburuză-ruză, încotro vei zbura, acolo m-oi mărita.

O mişcare greşită şi întreaga pădure poate să înceapă să răsune. Nici de fumat nu aveai voie: răşina ar fi putut lua foc.

— Buburuză-ruză, încotro vei zbura, acolo m-oi mărita.

Buburuza își ridică aripioarele confecționate parcă din material plastic și-și luă zborul de pe palma Galiei. Se înălța spre soare ca o rază albastră.

— Ehe-he-hei, se apucă Galia să chiuie... Ehe-he-hei !

Își ridică privirile și brațele spre cer și prinse să se învîrtă pe loc. Se învîrtea, iar ferigile i se încolăceau în jurul picioarelor. În cele din urmă, căzu.

— Vai !

Dimka se aruncă în ferigi, o ridică și începu s-o sărute.

— Prostule, îi spuse ea și-și petrecu brațele în jurul gîtului său.

Undeva, foarte aproape, cineva strigă în limba estonă, îi răspunse un glas de femeie tot în estonă și, pe dată, dinspre plajă, limba estonă răsună ca un acord deplin. Zvonurile Estoniei răsunau în jurul Galiei și al lui Dimka, iar ei se simțeau cum nu se poate mai bine în mijlocul lor : stăteau îmbrățișați și se sărutau.

Pe neașteptate, însă, se iviră niște biciclete. Asta mai lipsea.

— Să fugim !

Pădurea răsuna, de parcă cineva ar fi atîrnat de crengile copacilor cutii goale de conserve. Picăturile de rășină incandescentă te orbeau. Galia și Dimka alergau din ce în ce mai repede. Ieșiră în goană din pădure și se îndreptară grăbiți spre restaurant. Aveau amîndoi o poftă nebună de mîncare.

8—3170

ACESTE BUBURUZE SEAMĂNĂ cu nişte automobile mici.

— Automobilul viitorului se va tîrî pe pămînt şi totodată va fi în stare să şi zboare.

— Hai să zburăm undeva !

— Cu automobilul nostru ?

— Sigur.

— E minunat.

— Mă iubeşti ?

— Da.

— Dar tu pe mine ?

— Da.

— Atunci vino lîngă mine. Stai, vine cineva. Uf, blestemaţii !

— Iţi place Tallinnul ?

— Imi place.

— Ce bine că sîntem aici, nu-i aşa ?

— E chiar foarte bine.

— Mîine o să ne ducem la restaurantul „Primăvara".

— Amîndoi ?

— Ihî !

— Straşnic !

— Mă iubeşti ?

— Da.

— Dar tu pe mine ?

— Da.

— Atunci vino lîngă mine. Stai, vine cineva. Uf, blestemaţii !

— Nu-i aşa că o să plecăm şi mai departe ?

— Fireşte, peste cîteva săptămîni.

— Tovarăşe comandant !
— Lasă asta.
— Ce bine, o să plecăm la Leningrad !
— Mai întîi o să lucrăm într-un colhoz.
— Mă iubeşti ?
— Da.
— Dar tu pe mine ?
— Da.
— Atunci vino lîngă mine. Stai, vine cineva. Uf, blestemaţii !
— Ţi-ar plăcea să joci alături de mine în acelaşi spectacol ?
— Mai încape vorbă ?!
— Ce rol ai vrea să joci ?
— Ştii tu ce rol.
— Şi mie mi-ar plăcea să jucăm împreună.
— Mă iubeşti ?
— Da.
— Dar tu pe mine ? Stai...
— *Tere !*
— *Tere !*
— ...? întrebă cel ce le ieşise în cale.
— Nu înţeleg.
— Nu ştiţi cît o fi ceasul ?
— E nouă şi jumătate.

ÎN SFÎRŞIT S-AU SMULS UNUL DIN BRAŢELE CELUILALT. Lumea înconjurătoare se făcea simţită asaltîndu-i în valuri greoaie. Dimka îşi trecu îndesat palma peste obraz şi se uită ţintă la Galia. Ea se sprijinea de un pin.

— Galka, ştii, dragostea trebuie să fie liberă... spuse el într-un suflet.

— Adică? ea ridică spre el ochii ei rotunzi şi care, în clipele acelea, nu vedeau nimic în jur.

— Dragostea modernă cere libertate. Dacă mie are să-mi placă o altă fată...

— Oho, îţi arăt eu ţie, îi strigă Galia şi făcu un gest, gata să-l pocnească.

— Şi dacă ţie are să-ţi placă altul...

— Asta n-o să se întîmple niciodată, şopti ea încet.

„MĂNĂSTIREA SFINTEI BRIGITTE este un monument arhitectonic din secolul al XVI-lea şi se află sub protecţia statului.

Acum cinci sute de ani, un incendiu a mistuit acoperişul şi interiorul. Tocurile de la uşi şi ferestre au fost bombardate cu ghiulele de piatră. N-au rămas decît zidurile, un patrat enorm de ziduri clădite din bolovani."

Galia şi Dimka păşeau în interiorul patratului, pe o cărare mult bătătorită de turişti. De sus şi pînă jos, zidurile erau străpunse de ferestre gotice. Fîşii de lumină revărsată de lună şi-ncolo — beznă. Sus, pe firmament, stele — şi o linişte adîncă. Doar sub picioare hîrşîia pietrişul. Galiei începu să-i fie frică. Îl prinse pe Dimka de mînă.

— Îţi pare bine că sîntem aici? întrebă el.

— Da, răspunse ea în şoaptă.

— De ce vorbeşti în şoaptă?

— Mi-e frică să nu ne audă.
— Cine ?
— Călugării și călugărițele. Starețul însuși, cavalerii care au pierit sub zidurile astea, tunarii...
— Și clopotarii și halebardierii, continuă Dimka, și bătrîna Agata.
— Ci-i-ne ? Ochii Galiei se rotunjiră de spaimă.
— Da, neagra și bătrîna Agata, îi explică Dimka înfrigurat, apoi, cu un aer misterios, adăugă : nu vezi cum umblă cu legătura de chei la brîu ? Vizitiul magistrului, Martin-roșcovanul, mi-a spus că ea îi ține minte pe toți cei care au fost zidiți de vii între zidurile mănăstirii.
— Vai ! se tîngui Galia.
— Agata ! strigă Dimka.
— „Ata", răspunse dintr-un colț bătrîna Agata, căscîndu-și ospitalier botul ei galben.
— Vai ! țipă Galia speriată și se lipi de umărul lui Dimka.
— Să mergem ! Dimka o cuprinse de umeri și se îndreptară spre ieșire, trecînd pe sub o arcadă joasă. Pe acolo, printre crengile argintate de razele lunii, strălucea pîrîiașul Pirita, de parcă ar fi fost polcit.
— Să nu-ți fie teamă de fantomele astea ! În timp ce tu visai la spectacolele shakespeareene, eu m-am și înțeles cu gașca lor. Ne vor lăsa în pace. Nimeni nu va îndrăzni să ne deranjeze.
— Dar turiștii ? Nu vezi, lumea-i plină de turiști.
— Nici chiar ei nu vor îndrăzni.

Deasupra lor, un nor negru-liliachiu, iar spre sud-vest, luminile Tallinnului. Şi toate acestea tăiate în diagonală de silueta catargelor unui şlep scufundat la gurile rîului. Galia şi Dimka stau culcaţi pe nisip, lipiţi unul de celălalt. Teama pe care o încercase Dimka la începutul zilei se risipise. Se risipise, de fapt, după primul sărut. Simţea foarte aproape căldura trupului ei, o vedea în toată splendoarea făpturii sale. A şi devenit parte din el. A închis ochii. Doarme.

Dimka se ridică, îşi aprinse o ţigară şi o privi cum doarme. Pe o parte doarme, cu genunchii puţin îndoiţi şi cu braţele întinse, de parcă şi în vis ar continua să-l caute. Şi buzele i se mişcau, de parcă i-ar murmura ceva numai lui...

Cu ţigara în gură, Dimka se năpusti nebuneşte spre mare. Intră în apă pînă la genunchi, întinse braţele şi se aruncă înainte. Atinse fundul, merse mai departe în patru labe, apoi începu să înoate. Cînd se ridică în picioare, apa îi ajungea pînă la piept. Se uită spre mal. Trupul Galiei forma pe nisip o umbră.

Se înapoie înotînd, iar cînd apa deveni mică, începu să alerge.

Galia dormea liniştită, buzele ei nu mai fremătau. El scoase din geantă o altă ţigară. Pantalonii şi cămaşa i se lipiseră de trup. Începu să tremure de frig. Senzaţia i se păru nespus de plăcută. Era tocmai ceea ce-i trebuia. Se simţea, de parcă şi-ar fi pescuit bucuria prin adîncurile mării.

„AŞ VREA SĂ RĂMÎN PENTRU TOTDEAUNA AICI, pe malul acestei mări. Cu Galia, fireşte."

Aici avem tot ce ne trebuie pentru următorul mileniu. Şi ce altceva ne-ar mai trebui ?

În fiecare seară o să ne scăldăm şi o să înotăm dincolo de bancul de nisip. Pe urmă o să stăm îmbrăţişaţi, ascultînd cîntecul mării.

Şi vom privi văpaia Tallinnului.

Şi ne vom îmbăta cu aroma ierburilor putrede aduse la mal de flux. Şi ne vom săruta.

Ne vom săruta, ne vom săruta la nesfîrşit.

Cine ar putea oare să ne tulbure ?

Cine ar îndrăzni ?

Nimeni.

Poate fantomele trecutului, bătrînii călugări şi chelăriţele.

Cu dumnealor am luat un prim contact şi m-am înţeles.

Poate autobuzele vor încerca să ne tulbure ? Nu, nu, nu vor izbuti.

Trec huruind şi dispar dincolo de pădure.

Poate că războiul o să ne tulbure ?

Nu, război n-are să fie !

Marea o să ne tulbure ?

Nu, marea îi ajută pe toţi cei care, bineînţeles, nu vor să se înece.

Nu cumva fericirea asta prea multă o să ne tulbure ?

Nu, n-o să fim niciodată prea sătui.

Nici foamea nu poate să ne tulbure.

Banii, să-i ia dracu !

Nu, nu ne vor tulbura nici banii, nici războaiele, nici istoria, nici fantomele.

Agresorii de pe planetele îndepărtate nu vor ajunge niciodată pînă la noi.

Mai curînd noi vom fi cei ce vom ajunge acolo şi vom înfiripa prietenia popoarelor.

O prietenie interplanetară între popoare.

Sper că acolo se va găsi o fărîmă de mare mai acătării, puţin nisip şi cîţiva pini, căci fata o voi lua-o de pe pămînt. Voi mai lua şi ţigări „Laika", sînt ieftine, costă doar două ruble şi patruzeci pachetul — voi lua vreo sută de pachete...

ACUM APROAPE 19 ANI, CU DOI ANI ÎNAINTE DE NAŞTEREA LOR, LA O DEPARTARE DE CÎTEVA MILE MARINE DE ACEL LOC, AVIOANE HITLERISTE „Y—88" ATACASERĂ ÎN LARGUL MĂRII UN VAPORAŞ CU STEAGUL CRUCII ROŞII LA PAVILION, SCUFUNDÎNDU-L. PÎNĂ ŞI BĂRCILE DE SALVARE FUSESERĂ MITRALIATE.

GOL PÎNĂ LA BRÎU, Dimka îşi storcea cămaşa, clănţănea din dinţi şi se întreba : „Ce ar putea oare să ne tulbure dragostea ?"

Într-adevăr, ce ar putea oare să le tulbure iubirea ? Cine şi ce ? Nimeni şi nimic, deoarece pe acest ţărm el şi ea au venit din adîncul veacurilor şi vor pleca mai departe spre zări nemărginite.

Doar turiştii ar mai putea să ne tulbure, gîndea Dimka.

Da, da, numai turiştii.

Capitolul şapte

STRĂVECHIUL TALLINN e de sus şi pînă jos numai fum, ţigle, pietre, *glint*[1], arme şi ceramică. Dacă străbateţi strada Viru, trecînd pe lîngă cele două turnuri de pază, pe lîngă restaurante, cafenele şi magazine, tăind Piaţa primăriei, dai în strada Pikk. Iar dacă treci pe sub poarta „Suur Rannavärav“, lăsînd în urmă tainicul turn „Paks Margareta“, ajungi tot în strada Pikk. Asemenea unui chei îngust, strada asta uneşte bătrînul oraş şi, de-a lungul ei, nu vei găsi nici măcar o singură casă mai tînără de 400 ani. Colacii aurii atîrnă deasupra trotuarelor, şi porumbei împestriţează lespezile străzii. Firme ale redacţiilor, ale institutelor de proiectări. Unde-s oare acei *bürgeri*, stăpîni ai acestor case, şi brutarii, şi tinichigiii, unde-s „fraţii-capete negre“, şi străjerii şi negustorii din ţări străine, îmbrăcaţi în zale ? Toate acestea sînt în glint, iar o parte prin muzee. Vreţi să vedeţi muzeele ? Daţi-le în plata domnului. Mult mai potrivit ar fi un drum pînă la Toompea.

Formau acum un grup de cinci. Li se alăturase o fată înaltă cu numele de Linda. Mai bine zis — o alăturase Iurka după o seară de dans.

---

[1] Faleza care se întinde de-a lungul malului sudic al Golfului Finic pe teritoriul Estoniei şi spre răsărit pînă la lacul Ladoga. Înălţimea maximă a *glint*-ului atinge 56 m.

La jocul de baschet există un procedeu cunoscut sub numele de „a bara". Unii tineri, ce-i drept ceva mai necuviincioşi, aplică procedeul şi la dans. Iată cum : dacă fata care vă place este însoţită, atunci un tovarăş de-al dumneavoastră se duce la el şi-l roagă să-i dea un chibrit sau îl întreabă unde-i toaleta, într-un cuvînt „l-a barat", căci, în acest răstimp, i-aţi şi invitat fata la dans. Fireşte, figura n-ar fi avut nici un rezultat, dacă Linda nu l-ar fi recunoscut pe Iurka. Întîmplarea a făcut ca ea să fi luat parte la un concurs unional de baschet interşcoli, unde Iurka mai să fie divinizat. Absolvise şi ea anul acesta şcoala, şi avea de gînd să intre la Institutul politehnic. Fiind chiar din Tallinn, îşi asumase repede rolul de ghid.

— *Vana*[1] Tallinn ! exclama sau şoptea oprindu-se pe vreun deal. Cu un gest distrat, Linda îşi netezea părul negru. Avea şi o ciudăţenie : putea să se uite la soare fără a-şi miji ochii. Şi în clipele cînd se uita aşa la soare, părea o sălbăticiune. În general, însă, era o fiinţă liniştită, poate puţin melancolică.

„E o fată extraordinară", gîndea Alik, invidiindu-l de fapt pe Iuri că era înalt.

— Zău, ţi se pare nostimă ? îl întrebase Iurka.

Alik se întorcea acum în cort singur-singurel, noaptea pe la ora două. Se aşeza şi citea la lumina lanternei sau asculta freamătul pinilor, vuietul îndepărtat al mării. Cînd şi cînd, izbucneau sirenele vaselor. Alik îşi mîngîia bărbuţa şi, în

[1] Străvechi, bătrîn (în limba estonă).

ciuda faptului că încerca să-şi demonstreze că altele îi sînt preocupările ca, de pildă, problemele stilului contemporan, în sinea sa clocotea. Se ivea Iurka, se trîntea în aşternutul lui ca într-o lojă şi începea să ofteze ostentativ, căutînd să-l provoace la cîte o discuţie.

— Ei, cum ţi-a mers ? se dădea Alik bătut.

— Totul e în ordine, exclama Iurka şi izbucnea într-un hohot de rîs. În perfectă ordine ! E o fetiţă mişto !

— Ce-s vorbele astea ?

— Ce, n-am voie ?

Îl indignau expresiile lui Iurka, rîsul lui zgomotos. Ştia însă că dacă i-ar ieşi şi lui în cale o fetiţă, ar fi vorbit şi ar fi rîs la fel ca Iurka. La drept vorbind, toate astea îi displac. S-a săturat de felul cum se comportă Iurka. Dacă te-ai îndrăgostit, atunci de ce să te mai prefaci ?... N-ai decît să cînţi toată noaptea, ori să plîngi. Să faci ceva care să corespundă demnităţii umane. Că doar tot nu dormim pînă în zori.

Dimka venea cu o oră mai tîrziu decît Iura şi nu se prefăcea. Toată noaptea nu scotea o vorbă. Şedea lîngă cort pînă în zori. Fuma. Poate pentru că în sufletul lui încolţea ceva adevărat, bărbătesc. Şi faţă de cine, faţă de Galia, de prietena lor din copilărie...

Dimineaţa, însă, erau din nou împreună — la plajă, la masă, în oraş. Linda le explica mereu :

— La Toompea trăiau cavaleri, iar în partea opusă — neguţătorii. Cavalerii nu lăsau să le scape nici o ocazie ca să se înfrupte din averile neguţătorilor bogaţi. Atunci, neguţătorii şi-au

construit şi ei bastionul lor. Priviţi, se vede o parte din zidul care împresura odinioară întregul oraş. Iată şi „Kik-in-de-Kek" — turnul de arme. Partea de jos a oraşului este dominată de turnul primăriei, în vîrful căruia se află o giruetă ce reprezintă un străjer la porţile oraşului. Este „Vana Toomas" — simbolul oraşului Tallinn. El nu arată numai direcţia vîntului, ci veghează la ordinea oraşului, mai are grijă ca femeile să nu bîrfească. Înainte vreme, femeile care bîrfeau erau ţintuite de zidurile primăriei.

— Nu-i rea metoda, exclamă Dimka.

— Iar bărbaţii care îşi înşelau nevestele aveau aceeaşi soartă.

— Îţi mai place metoda ? şopti Galia.

ALEXANDR KRAMER, DE FELUL SĂU UN MODERNIST CONVINS, se refugiase în Domul oraşului şi, mai bine de o oră, ascultase orga. Admirator al jazului, ascultase, de astă dată, fugile lui Bach. Străvechiul oraş te uimea la fiecare pas... Iată două guri de tun care răsar de sub arcada unei locuinţe, iar alături, intrarea la policlinica de copii.

— Nu vă supăraţi, dumneavoastră locuiţi aici? se adresase Alik unei femei care purta pe cap o pălărie verde. N-aţi vrea să-mi explicaţi ce fel de turnuri sînt acestea ?

— Nu ştiu.

— Totuşi, poate le cunoaşteţi originea. Cine le-a instalat aici ?

— Nimeni nu le-a instalat. Sînt de mult aici.

— De mult? De vreo trei sute de ani, nu-i aşa?

— V-am spus că nu ştiu. Şi, în definitiv, dumneata, cetăţene, ce doreşti?

Chiar aşa, ce doreşte acest cetăţean? Priviţi-l cu ce aer enigmatic păşeşte cetăţeanul Alik Kramer. Faţa lui e încadrată de o bărbuţă rară, iar gîtu-i slab şi-l poartă înfofolit cu un fular albastru. Trecătorii întorc capul după acest cetăţean îngîndurat, în vîrstă de numai şaptesprezece ani. Îl vezi oprindu-se în faţa unui magazin cu obiecte de artă. Privirile îi sînt atrase de o vază înaltă de ceramică. Dar în buzunare n-are decît patruzeci de ruble. I le-a dat Iurka pentru ca să împrospăteze proviziile lor de ceai, zahăr şi pîine. Banul sau marca? Artă sau haleală?

— SĂ ŞTII CĂ AM SĂ ŢI-O SPARG DE SCĂFÎRLIE, se răsti Iurka privind îngîndurat obiectul de artă.

— Într-adevăr, nu pricepi nimic?! exclamă Alik. Uită-te ce îmbinare extraordinară între stilul modern şi tradiţiile naţionale!

— De mîncare am nevoie, urlă Iurka. Nu sînt dispus să-mi pierd forma din pricina unui psihopat ca tine.

Zîmbind dispreţuitor, Alik luă vaza şi se duse cu ea la poştă. Acolo, compuse un bileţel: „Liusia, te rog să observi cu atenţie această extraordinară îmbinare între stilul modern şi tradiţiile naţionale". Făcu apoi din vază un pachet şi-l expedie pe adresa: „Moscova... L. Boiarciuk".

LINDA E O FEMEIE CIOPLITĂ ÎN PIATRĂ. Stă tristă, cu capul în piept, înconjurată de nişte copaci fantastici, negri şi strîmbi. E nevoie doar de un asfinţit de soare, ca totul să pară exact ca acum cîteva milenii. Kalev, blondul gigant, a pierit. Puternicul Kalev, iubitul ei bărbat. Linda plînge...

— Şi iată, a plîns cît a plîns, pînă cînd din lacrimi s-a format un lac. Acest lac reprezintă şi în prezent unica sursă de alimentare cu apă a oraşului.

Linda cea vie întoarse capul spre tînărul vînjos în cămaşă roşie, cu mînecile suflecate.

— Îţi place Linda ?

— Care Linda ?

— Aia !

— E de piatră.

— Dar cealaltă ?

— Uite, asta-mi place !

— Ai înnebunit !

— ÎŢI PLACE IURKA ? EŞTI AMOREZATĂ DE EL ? o iscodi Galia pe Linda.

— Da. Linda nu-şi întoarse privirile, continua să se uite la fîşia aceea de nisip, unde Iurka, Dimka şi Alik umblau în mîini. Însă nu-l înţeleg.

— Cum, nu-l înţelegi ? E oare atît de complex ?

— Vorbeşte uneori în aşa fel, încît nu pricep nimic. Cunosc bine limba rusă, dar nu pricep o iotă din spusele lui. Într-o zi, nu demult, mi-a spus că-s ciocan. „Eşti un ciocan, Linda“, chiar

aşa mi-a spus. De ce rîzi? Spune-mi, semăn eu c-un ciocan? Iar aseară, pe stadion, cînd echipa „Kalev“ începuse să piardă, mi-a spus: „L-au pus pe motan să joace ţonţoroiul“. Ce rost avea aici motanul sau ţonţoroiul?

— E VREMEA MESEI, spuse Galia.

Băieţii nu se clintiră. Alik stătea culcat pe spate şi-şi ţinea creionul în dinţi. Dimka îl citea pe Hemingway. Iurka fredona cu pasiune un cîntec cunoscut.

— Ce mai aşteptaţi? Dimka, Alik!

— Fetelor, duceţi-vă voi înainte, pe urmă venim şi noi, mormăi Dimka. Iurka îi întinse Galiei o hîrtie de zece ruble.

— Iarăşi „pe urmă“! Ce naiba-i cu voi?

— Ţi-am explicat, fetiţo, de atîtea ori. Sînt obişnuit să mănînc mai tîrziu. La noi acasă se mănîncă întotdeauna la orele cinci. Mama punea masa numai cînd toată ceata era adunată. Aşa că m-am obişnuit să mănînc mai tîrziu. Sînt un om cu tipicuri.

— Atunci, merg şi eu ceva mai tîrziu.

— Ba nu, o să te duci acum. Şi tu trebuie să respecţi un anumit tipic, altfel, s-ar putea să nu te primească la Institutul de teatru.

— Ia mai slăbeşte-mă! Alik, hai la masă!

— Sus, sus viziera! murmura Alik.

— Lasă-l în pace. Nu vezi că omul e în transă?

— Iurka, ţie nu ţi-e foame? îl întrebă Linda. Acesta se ridică în capul oaselor şi se uită la ea.

— Lindocika, la micul dejun m-am îndopat zdravăn, aşa că, înţelegi...

Linda se îngrozi, îşi astupă urechile şi o luă peste plajă, către ieşire.

— Dea domnul să vă fie şi mai rău ! zise Galia şi porni grăbită după Linda.

O ajunse din urmă şi o aduse înapoi. Băieţii stăteau încremeniţi în aceeaşi poziţie. Mîna osoasă a lui Alik se agita în aer. O agita întotdeauna cînd compunea versuri. Galia se uita la banii pe care-i ţinea în mînă.

— Ştii ce, Linda, du-te singură la masă ! Vezi tu, ar trebui şi eu să... Draga mea, pe diseară !

— ALIMENTAŢIA REDUSĂ NUMAI LA DOUĂ MESE ÎNTĂREŞTE SISTEMUL NERVOS. Trebuie numai să te deprinzi, declară Dimka.

— De la Hemingway citire ? îl întrebă Iurka.

Alik se ridică în picioare, îşi înălţă braţele spre cer şi începu să urle :

— *E tînăr, tînăr, tînăr fiecare, dar burta cere, cere de mîncare...* Mie personal îmi pare bine că am renunţat la mesele de prînz. Cînd eşti sătul, te simţi ca un porc. Acum mă las şi eu pradă inspiraţiei. Numai dacă eşti flămînd poţi să scrii versuri.

— Dar muzică ? îl întrebă Dimka.

— La fel.

— Iurka, hai să compunem o melodie. Eu am să fiu trombon, iar tu saxofon. Dă-i drumul !

Dimka făcu palmele pîlnie, le duse la gură şi începu să sufle în ele ca într-un trombon. Iurka

porni să duduie ca un saxofon. Alik prinse să bată din palme şi să ţopăie în ritm de dans.

Renunţaseră de mult la pescuit. Intraseră în cea de-a patra zi de cînd nu mai prînzeau. Totuşi, amăgind-o pe Galia în fel şi chip, izbutiseră s-o convingă să se ducă la restaurant şi să mănînce singură. Ei, în schimb, în fiecare seară, mergeau la cafenea. E adevărat că nu mai comandau „Erevan". La naiba, trebuie să ştii să te şi sacrifici. Banul sau marca? Masa de prînz sau cafeneaua? Iată-ne, totuşi, fericiţi! Sîntem flămînzi, dar în stare să duduim ca o orchestră întreagă. Merită să stai la bar pe scaunele înalte, cu un tavan cu stele pictate deasupră-ţi, şi să-ţi aminteşti de luminile chioare de pe coridoarele „Barcelonei". Merită să-ţi aminteşti de manualele uzate, cînd, tolănit pe nisip, încerci să imiţi jazul.

— Fraţilor, am o propunere, exclamă Alik. Hai să ne străduim să ajungem în starea „Zena", adică într-o stare de contopire completă cu natura.

— În loc de mîncare? întrebă posomorît saxofonul.

— Hai mai bine să ne afundăm în vis, propuse obosit trombonul.

Nu departe de cort văzură un foc. Deasupra focului atîrna un căzănel. Clocotea. Mirosea a mîncare. Lolita Torres stătea cu mîinile în şolduri.

— Bune javre mai sînteţi, le aruncă ea cu un vădit dispreţ.

— DIMKA, ÎL RECUNOŞTI PE CRETINUL ĂLA ? întrebă Iurka şi făcu un gest cu piciorul, în direcţia mării. Pe nisipul uscat de lîngă marginea apei, păşea un tînăr în slip albastru, sfrijit ca un ogar. Avea o frunte bombată, „socratică", şi o bărbie teşită.

— Cred că nu mă înşel, el e, derbedeul ăla din cartierul Malahovka, exclamă Alik. Îl ţii minte ?

— Nu prea, mormăi Dimka.

— Cum se poate, parcă şi tu ai învîrtit ceva cu el... A fost şi pe la tine.

Blestematul acela de Fram, în loc să-şi vadă de drum, se opri scrutînd visător orizontul, apoi se întoarse cu faţa spre plajă, cercetînd pe cei întinşi la soare. Numai el mai lipsea !

— Fraţilor, eu mă duc după limonadă, zise Dimka, dar fu prea tîrziu. Fram îl zărise şi, cuprins de o bucurie subită, începu să strige :

— Hei, neamule ! Veni spre ei în salturi mari. *Hello,* prietene, strigă el şi-l apucă pe Dimka de mînă, de parcă ar fi vrut să-i propună să meargă mai departe, umăr la umăr, ca fraţii Znamenski [1]. Dimka îşi smuci mîna şi-l pocni zdravăn pe umăr. Fram se întoarse către fete.

— Îmi daţi voie să mă prezint : Petea. Mă scuzaţi, vi-l răpesc pe Dimka pentru cîteva minute.

Îl luă pe Dimka la braţ, trecu mai la o parte şi-i întinse o ţigară.

---

[1] Renumiţi atleţi sovietici.

— E curată ? întrebă Dimka.
— Fii pe pace. Nu mai folosesc din alea. Sănătatea înainte de toate.
— Mă, tu te-ai făcut mai deştept. Te-ai făcut mai deştept, Fram, şi ai chelit. Cîţi ani ai, mă ?
— Un sfert de veac.
— Prea devreme ai început să cheleşti.
— Ce să-i faci, sînt urmele unei tinereţi zbuciumate. Dar acum, s-a zis : vreau să duc o viaţă tihnită, mai aproape de natură.

Extaziat, întinse braţele spre zările îndepărtate şi exclamă :
— E un adevărat paradis, cum zicea Petru cel Mare. Pentru mult timp pe aici ?
— Nu, în curînd plecăm mai departe, de-a lungul litoralului.
— Şi pe cînd la Moscova ?
— Mai tîrziu.
— Ei, bravo ! Lucrul cel mai de seamă la un mitralior este să ştie să dispară la vreme.
— Ce vrei să zici ?
— Nu fă pe sfîntu... Bietul de tine, eşti mititel, habar n-ai de nimic, nu-i aşa ? Mă, da ştii că eşti dat naibii !
— Habar n-am, zău. Ce te zgîieşti aşa ?

Fram rînjea.
— Curcanii din Moscova s-au pus pe treabă. P-ăştia ca alde noi, mi-ţi-i ridică grămadă.
— Nu pricep, ce fel de-alde noi ?
— Uite, de-alde mine, de-alde tine, şmecheroşi...

Dimka se uită la Fram şi, numaidecît, îşi aminti de toţi şi de toate: „Vara, în centru, e mare veselie. O sumedenie de turişti. Trec «Ford»-uri, «Pontiac»-uri, «Mercedes»-uri. Ia te uită ce mai fată! Nu te pierde cu firea. Ce şoşotesc ăia în faţa hotelului? Stau acolo grămadă, iar mutrele lor par cadaverice din cauza luminii de neon. Hai, mişcă-te, ce stai? Du-te, o să te ajungem din urmă. Du-te, puişorule. Aşadar, iată cum stau lucrurile."

Dimka strînse pumnii: „Să-i ard una şi să-i fac vînt de-aici de pe plajă? Unul ca ăsta nici în pădure n-ar trebui lăsat. Într-un smîrc, nemernicule, acolo ţi-e locul. Du-te tu într-acolo, că vin şi eu după tine, să te înfund şi să te acopăr cu turbă. Auzi, nemernicul! «De-alde noi». Nici măcar să stau alături de tine nu vreau. Ce-ar fi să-i dau o scatoalcă, de să mă ţină minte?"

— Şi cum ziceai, că-s şi eu şmecher ca voi?

— Ce, nu-i adevărat? N-ai umblat şi tu cu gaşca? Ţi-ai cumpărat şi pantaloni de *cow-boy* de la Barhanov.

— Pe-atunci habar n-aveam de învîrtelile voastre!

— Din moment ce ai golănit cu noi, s-a zis. Ca să încapi într-un foileton şi să te judece opinia publică, nu trebuie să fi făcut prea multe. S-ar putea ca la ora asta chiar să fi fost ridicat în „slăvi". Despre mine au scris cei de la „Vecerka" [1], în legătură cu afacerea Bulgakov: „De asemenea, scriau ei, e vorba de un oarecare

---

[1] Vecerniaia Moskva — ziarul de seară al Moscovei.

Fram". Ce bine că nimeni nu-mi ştie adresa. Ce ai, Dimka, de ce-ai pălit aşa? *C'est la vie* — cum spune Charles de Gaulle. Să ardă pămîntul sub picioarele trîntorilor. Cine nu munceşte, nu haleşte. Parcă ceea ce facem noi nu e muncă? Într-o singură seară te trec mii de năduşeli. Umbli ca un şobolan.

— Păi şi eşti!

— Tu nu eşti?

— Cînd ţi-oi pocni una!

— Să ştii că nu mă supăr, ţin seama că sufletul tău are o arhitectură cam fragilă. Gata, Dimka, ce-a fost a trecut. *Trecutul nu-l mai poţi întoarce...*

— Într-adevăr, ce spui e foarte exact, mormăi Dimka.

— *...şi focul inimii s-a stins.* Mai bine să pălăvrăgim despre altele. Ce-i cu tipesele astea?

— Blonda e logodnica mea, îi spuse Dimka.

— Aha! Fram zîmbi. Felicitările mele!

— Îţi dau un sfat, şuieră Dimka printre dinţi. De cum le vezi, s-o iei la sănătoasa, şi caută să te opreşti cît mai departe. M-auzi? Cum dai cu ochii de ele, ia-o din loc!

— Îţi dau cuvîntul meu de prieten. Fram îi întinse mîna şi Dimka i-o strînse. Nu mă cunoşti încă, dar o să ai ocazia să mă cunoşti; pentru mine, legile prieteniei sînt sacre, ceea ce nu pot să spun despre celelalte legi.

— Am plecat. Uite, colo. Avem o mică societate. Slujitori ai artei, nişte oameni tare cumsecade. Jucăm pocher în fiecare zi.

— Pa ! Ne mai vedem noi.

Coborî din nou spre marginea apei şi, de acolo, salută respectuos fetele. Se îndepărtă ; era sfrijit ca un ogar.

DIMKA JUCA POCHER. Avusese parte de cărţi bune. Cei mai mulţi dintre parteneri abandonaseră. Rămăsese în joc un bărbat cu o înfăţişare de intelectual. Chicotea tot timpul, ca şi cum ar fi ştiut despre tine tot felul de porcării. Ceilalţi „slujitori ai artei“ stăteau tolăniţi în jur, în atitudini romane. Înainte de începerea partidei, Fram îi şoptise lui Dimka : „Trişează-i cum poţi şi cum ştii. Sînt slabi de înger.“ De ce să-i tragi pe sfoară cînd îţi cad cărţi excelente ? Îţi vine să şi rîzi cînd îl auzi pe ochelaristul ăsta cum chicoteşte. E vesel, de parcă ar avea o chintă roaială. O să vedem noi cine are nervii mai tari. Pocherul e un joc frumos, bărbătesc. Miza-i mare. Mamă, mamă, ce se vor mai bucura băieţii ! Vom putea să luăm iarăşi masa de prînz. La naiba, nu ştiu decît să se văicărească. „Dimka, mai bine las-o baltă.“ „Dimka, zău aşa, dă-l încolo de joc.“ La urma urmelor, ceea ce faci, Dimka, e chiar dezgustător ! „Jocurile de noroc sînt o rămăşiţă a capitalismului“ — îi spusese Linda. Nu-i treaba ei. Acuşica o să vă bucuraţi, văităreţilor.

Dimka mai puse la bătaie cinci fise.

— Oleg, te rog, vino pentru o clipă, interveni cunoscutul actor dramatic Grigori Dolgov.

Ochelaristul se ridică şi amîndoi se depărtară.

— Ascultă, Oleg, cedează-i partida.
— Nici prin gînd nu-mi trece.
— Nu vezi în ce hal e ?
— Nu cedez, şi basta.
— Ce naiba, sărăceşti, dacă i-o cedezi ?
— Pe ăştia cu tupeu trebuie să-i înveţi minte.
— Bine, bagă de seamă !

Dolgov se tolăni din nou pe nisip şi se gîndi la ochelarist : „Ce om mărginit ! Cu prima ocazie o să-i strecor lui Tepliţki că Oleg e un individ meschin."

Dimka puse în joc ultimele fise şi-l scrută pe ochelarist. Să aibă oare în mînă o chintă roaială ? Imposibil !

Acesta chicoti şi dădu cît ceruse Dimka.

— Acum, să vedem.
— Să vedem !

Ochelaristul avea o chintă roaială...

Galia şi Dimka rătăceau agale pe una din aleile pădurii. Alee într-o pădure ! Ce aiureală ! Ce fel de pădure o mai fi şi asta ? Civilizaţie, dracu s-o ia de treabă ! Şi bicicletele ? Să le aduni pe toate grămadă şi să le dai foc. Ce nostimadă ar mai fi !

— Totuşi, cît ai pierdut ?
— Nu mă mai întreba !
— Şi cît ne-a mai rămas ?
— Nu mă întreba !
— Dimka, şi-acum ce-o să facem ?
— Vrei să dai fuguţa la poştă ?
— Prostule !

ÎMBRĂCAT ELEGANT ŞI BINE DISPUS, ACTORUL DOLGOV VENEA SPRE EI.

— Dima, nu te mai necăji, îi aruncase el într-o doară, banii sînt un fleac.

— Cine-i ăsta? întrebă Galia şi îl examină pe Dolgov. Are o figură cunoscută.

— Dă-i încolo pe toţi. Dimka schiţă cu mîna un gest de lehamite. Păşea încet, cu capul în piept.

Brigitte Bardot se mai uită o dată în direcţia de unde venea Dolgov. Actorul îi ajunse din urmă.

— Ascultă, Dima, îl întrebă el discret, cum staţi cu finanţele? Dacă aveţi nevoie, nu vă sfiiţi. Vă pot împrumuta pentru o lună sau...

— Mulţumesc, deocamdată mai rezistăm.

— Am trecut şi eu prin situaţii asemănătoare şi vă înţeleg.

„Grozav vă mai înţeleg", repetă el în gînd.

— Sînt mişcat, zise Dima.

— Ah, da, era cît pe-aci să uit, exclamă artistul. Astăzi sărbătoresc un mic eveniment. Veniţi diseară la restaurantul „Pirita". Dumneata şi prietena dumitale. Scuzaţi-mă, nu m-am prezentat. O salută pe Galia înclinînd capul — Grigori.

— Ce rost are să venim?

— Veniţi, dacă n-aveţi altceva mai bun de făcut. O să ne pară bine. Tineretul are întotdeauna darul să învioreze un anturaj.

„Tineretul are întotdeauna darul să învioreze un anturaj", îşi mai spuse o dată în gînd. Îl bătu pe Dima prieteneşte pe umăr, îi strînse

mîna Galiei şi-şi văzu mai departe de drum, elegant şi bine dispus. La o cotitură se opri şi se uită cîteva minute cum o tînără cu părul auriu (un drăcuşor de copilă) şi un adolescent în pantaloni de *cow-boy* şi cămaşă neagră se îndepărtau pe aleea asfaltată a pădurii.

„Îmi pare atît de rău de tot ce i s-a întîmplat flăcăului ăsta... Îl înţeleg atît de bine! Doar am fost şi eu de atîtea ori în situaţii asemănătoare", îşi spuse cu convingere cunoscutul actor.

— Nu vreau să fii aşa, îl dojeni aproape ţipînd Galia pe Dimka. Dacă ai fi văzut cum arătai alături de el! Mi-era şi greu să mă uit la tine. Nu vreau să fii aşa! Nu trebuie să arăţi niciodată aşa! Niciodată, şi în faţa nimănui!

— Potoleşte-te, Galka, ce înţelegi tu din toate chestiunile astea ale bărbaţilor?

Un timp merseră tăcuţi, apoi Galia îl întrebă:

— Cine era?

— Un oarecare actor. Dolgov îmi pare că-l cheamă.

— Grigori Dolgov! exclamă Galia.

Îşi aminti că avea acasă într-un album o fotografie a lui. Îi dăduse şi un autograf. Cîte ceasuri l-a aşteptat atunci? Un ceas, poate două! Iar el a încercat să scape, furişîndu-se printr-o altă ieşire. Fetele, însă, au prins de veste şi, ca scoase din minţi, au dat buzna peste dînsul. Ninka îşi croise drum cu coatele. În seara aceea, Dolgov jucase în „Hamlet", un spectacol care cutremurase oraşul. Un Hamlet interpretat de Dolgov magistral. Doamne, cum de nu l-a recunoscut imediat?

— ÎN FIECARE JOI, SERVIM LA LUMINA LUMÎNĂRILOR, ţinu să-i lămurească chelnerul.

— E tare drăguţ ! exclamă femeia frumoasă de lîngă Dolgov şi pe care el o numea ba Anni, ba Anna Andreevna.

— Să ştiţi că şi estonii se mai pricep la cîte ceva, adăugă ochelaristul.

„Uu, scîrba dracului", gîndi Dima.

Masa era excepţională ; cu toate bunătăţurile. Numai din coniacul „Erevan" erau cîteva sticle.

— Aşadar, zise Anna Andreevna, după ce paharele fuseseră umplute, în această zi deosebită nu pot decît să-mi exprim regretul că activitatea prietenului nostru nu are un caracter la fel de progresist ca acum douăzeci de ani.

Izbucniră în rîs. Dolgov aniversa douăzeci de ani de activitate teatrală. Debutase în „Demonul" ca simplu figurant, „interpretînd" picioarele unei cămile.

— Dima, hai, fii ceva mai vesel, îi strigă Dolgov şi întinse paharul ca să ciocnească cu el. Galocika, o cupă de şampanie ?

Se uită la dînsa, întrebîndu-se :

„De ce tocmai ea ?"

Ciocni cu Dimka şi, în sinea sa, îşi spuse cu aceeaşi convingere :

„Îi împărtăşesc simţămintele, dar n-am ce-i face. Mi-e dragă tinereţea."

Pe fiecare masă se găseau sfeşnice cu lumînări. Lumina era stinsă, aşa că prin ferestrele localului se putea vedea foarte bine profilîndu-se silueta triunghiulară a ruinelor. Nimeni însă nu privea într-acolo.

— Marina, Marina, Marina! răsuna glasul cîntăreței, care-și însoțea melodia cu tot felul de mișcări.

Dimka dansa cu Galia. De la locul său, Dolgov îi admiră părul auriu, picioarele frumoase și gîndea:

„Parcă ar fi descins direct de pe coperta unei reviste. Și de ce tocmai ea?" Surprinse privirea ei speriată și hotărî: „Gata, ajunge!"

Se ridică, se duse la toaletă. Își cercetă chipul în oglindă. Maxilare proeminente, două pungi sub ochi. Avea un chip de erou adevărat. Un chip plăcut.

„Doar sînt destule în jur și la teatru. Și la cinematografie. Nu-s mai urîte decît dînsa. Atunci, de ce așa, dintr-o dată, tocmai copila asta?"

Un chip plăcut, bărbătesc. Exprima voință. Un chip care poate fi și amenințător. Uite, cam așa! Un chip, însă mai întotdeauna romantic.

„Sînt o fire complexă, asta-i", gîndi actorul despre sine.

Lumina electrică ardea în altă încăpere, la bar. Lui Dimka i se făcuse chef de bar, de a mai schimba o vorbă cu barmanița și se duse acolo. De cum îl văzu, barmanița îi vorbi supărată și cu un pronunțat accent estonian:

— Decît să bați localurile, mai bine, tinere, te-ai ține de carte!

— Aveți probabil un băiat de vîrsta mea, nu-i așa? o întrebă Dimka.

— Am, dar nu-i de loc ca dumneata, îi răspunse ea.

Dimka se întoarse în localul cufundat în semiîntuneric, şi încă de departe o zări pe Galia. Stătea de vorbă cu Anna Andreevna. Ochii îi sticleau.

„Galocika mea, gîndea Dima cu mîndrie şi duioşie. Din tot localul, tu eşti cea mai frumoasă. Mai frumoasă chiar decît Anna Andreevna."

Atmosfera sobră a restaurantului se risipi. Pe alocurea unii cîntau, alţii îşi vorbeau răstit. Printre mese treceau mereu bărbaţi cu paharele în mîini. Erau îmbrăcaţi în haine de seară, cu cămăşi albe.

„Numai corifei pe aici, îşi spunea Dimka. Iar eu n-am cu mine nici măcar un costum de haine. Cine-mi poartă oare costumul? În schimb, umblu îmbrăcat cu o scurtă, mai rar aşa ceva. Care dintre voi ar putea să se laude cu o scurtă ca asta? Mai toţi sînteţi nişte corifei! Iar eu sînt cel mai tînăr dintre voi. Înaintea mea e viaţa întreagă. Vă ţineţi atît de mîndri, de parcă toţi aţi avea în mînă o chintă roaială. Ei, corifeilor, ia să vă văd, care dintre voi ar fi în stare să facă figura pe care eu o fac?"

Şi Dimka, spre propria lui spaimă şi uimire, trecu roată prin mijlocul sălii.

— Galocika, de ce vrei neapărat să te faci artistă? o întrebă Anna Andreevna.

— Pentru că teatrul e lucrul cel mai minunat din cîte cunosc! exclamă Galia. Nimic nu e mai frumos ca teatrul!

— Ai fi oare în stare s-o interpretezi pe Julieta, jucînd pe o scenă improvizată dintr-o platformă de cărbuni, sub o continuă ploaie măruntă?

— Da, aş fi ! Sînt sigură că aş fi !

Anna Andreevna se uită spre fereastră şi zări conturul ruinelor de afară.

— Pe urmă a început să ningă ! continuă ea. Tractoarele au aprins farurile şi noi am jucat la lumina lor pînă la ultima scenă. Cum ne-au mai aplaudat şi ovaţionat !... Am răcit şi am zăcut o lună de zile.

— Anna Andreevna, şopti Galia.

— Dumneata ai să ajungi artistă, interveni Dolgov cu glas tare.

— Ce vă face să credeţi acest lucru ? tresări Galia.

— Cum să-ţi spun, am impresia asta. Da, da, mi s-a părut că dumneata înţelegi ce-i aceea artă. Cum îl mistuie arta pe om. Cum îl mistuie cu totul.

— Cu totul, repetă Galia ca un ecou, fără să-şi poată lua ochii de la dînsul.

— Jorjik, i se adresă cochet Anna Andreevna. Dolgov o privi nemulţumit.

— Galia, hai să dansăm.

— Uită-te la mine, o îndemna el, dansînd cu ea reverenţios, uită-te şi vezi ce a făcut arta din mine... Tot ce a fost omenesc în mine s-a mistuit. Nu sînt decît un artist.

— Vai de mine, cum vorbiţi ? Ochii Galiei, cuprinşi parcă de spaimă, se făcură mari. Ce, parcă artistul nu e om ? Sînteţi un actor renumit...

— Da, sînt renumit. Nici nu se putea altfel, din moment ce m-am mistuit. Toţi marii actori se mistuie. Înţelegi ?

— Nu, şopti Galia şi, pentru o clipă, închise ochii.

„Sînt o fire complexă, asta-i, îşi spuse Dolgov şi hotărî : «Gata, totul e în ordine»."

„Jorjik ! gîndea Anna Andreevna la rîndul său. Ce tip respingător ! Şi cît de schimbat e pe scenă !! Nu, niciodată n-am putut să-l înţeleg." Se ridică şi plecă.

— Nu mai eşti supărat pe mine ? îl tot iscodea ochelaristul pe Dimka. Nu e vina mea că mi-a căzut o chintă roaială. Hai să fim prieteni, vrei ? Dacă o duci greu cu gologanii, pot să te ajut. Se scotoci cam mult prin buzunare, apoi îi întinse lui Dimka o hîrtie de o sută. Dimka o luă şi o verifică la lumină.

— Bine, să fim prieteni, spuse el, dacă, bineînţeles, nu eşti un falsificator de bancnote. Ai o chelie pe cinste, prietene dragă. Se cere acoperită cu bancnote. Dacă vrei, îţi pot confecţiona o tichie din hîrtii de o sută. O să ţi se potrivească de minune. Vrei să-ţi fac ? N-o să te coste prea mult, vreo două miare. În schimb, toţi or să vadă cîte parale îţi valorează capul.

— Eşti un băieţaş cu haz, mormăi ochelaristul. În mînă îi tremura o ţigară mozolită.

— Hei, cine poate să-mi dea o pioneză ? întrebă Dimka cu glas tare. Ei, dacă n-are nimeni, o să mă descurc şi fără pioneză.

Scuipă în hîrtia de o sută şi o lipi pe chelia ochelaristului.

— Galka, hai să plecăm de aici !

Galia nu mai era la masă. Dimka porni s-o caute printre perechile care dansau.

În vremea asta se apropie de el Fram şi-i spuse rînjind :

— Ţi-a suflat gagica, logodnica ta nepreţuită!

Obrazul crispat al lui Fram exprima o bucurie sălbatică.

Pe estradă, un saxofonist se legăna, de parcă ar fi fumat opium.

Înainte de a urca în maşină, Galia desluşi deodată, în noapte, silueta triunghiulară a ruinelor.

— Nu, nu mai plec. Mă scuzaţi, îngînă ea precipitat.

— Am să-ţi recit „Hamlet" în întregime, încercă Dolgov s-o convingă.

Ieşind în grabă din restaurant, Dimka mai apucă să zărească prin gemuleţul din spatele „Volgăi", ce tocmai pornise, căpşorul Galiei. Sări ca un turbat şi se apucă de bara de protecţie. Maşina îşi spori viteza şi Dima căzu, julindu-şi mîinile şi obrazul.

Pe şoseaua ce ducea de-a lungul litoralului, spre luminile scînteietoare ale oraşului, două luminiţe roşii se îndepărtau din ce în ce mai mult.

Dacă ar fi fost acolo o mitralieră ! O, dacă aş fi avut o mitralieră ! Aş fi tras pînă ce maşina ar fi luat foc. Apoi m-aş fi apropiat şi aş fi continuat să trag în flăcări.

DIMKA STA ŞI BEA LIMONADĂ. Ajunsese la al patrulea pahar. Nu-i era sete şi înghiţea în silă.

— Încă unu, ceru el.

În ferestruica chioşcului răsări un pahar umplut cu un lichid spumos.

„Ar fi în stare să-mi întindă, fără să clipească, şi o sută de pahare", gîndea Dimka tot uitîndu-se la vînzătoare. Purta pe cap o bonetă fără haz, iar sprîncenele-i erau depilate. Îşi aminti de barmaniţa cu care stătuse în ajun de vorbă. Aceea arăta cu totul altfel. Dimka se aplecă spre ferestruică şi întrebă :

— Probabil aveţi un băiat cam de vîrsta mea, nu-i aşa ?

— Am o fată, i-o tăie scurt vînzătoarea.

— Mulţumesc, mai daţi-mi un pahar.

Chioşcul albastru se afla la capătul unei străzi pe care Dimka n-o cunoştea şi care, la ora aceea matinală, era pustie. Nu izbutea nicidecum să se orienteze. Strada era la fel ca toate celelalte şi nu-i părea străină. Două rînduri de case cu uşi şi ferestre. Case care nu-i spuneau nimic, nu-i stîrneau în suflet nici un ecou. Case pur şi simplu cu scări şi cu camere. Nici chioşcul de răcoritoare nu-i spunea prea multe : un loc, ca multe altele, unde puteai să-ţi cumperi un sandviş, chibrituri sau să bei o limonadă. Strada pustie i se păru apoi cunoscută pînă la dezgust, dar pe unde s-o ia, nu ştia. Nici pe cine să întrebe nu avea. Vînzătoarea n-o să vrea să-i spună. Poate că nici nu ştie. Şi-o fi pierdut şi ea speranţa de a scăpa de strada asta.

Dimka vărsă pe furiş paharul de limonadă. Pe nisip, la picioarele lui, se formă imediat o băltoacă nu prea plăcută la vedere. Un bărbat

cu mustăți negre și cu o pălărie nouă de culoare gri se apropie de chioșc. Ceru o cutie de chibrituri și-și văzu mai departe de drum. Mergea drept și semeț, iar pălăria acestuia, nouă și fără nici o cută, stătea pe capul său ca pe un calapod într-o vitrină.

„Uite, umblă așa de vreo patru sute de ani, gîndi Dima cu amărăciune. Așa umblă și cu pălăria lui cea nouă."

„Cum am ajuns aici? încercă el să-și aducă aminte. La «Pirita» am sărit în primul camion ce mi-a ieșit în cale și m-am luat după taxi. Zburam, nu alta. Șoferul mă tot iscodea, vrînd să afle ce mi s-a furat. Ah, ce mi s-a furat! Aș fi fost în stare să-i povestesc toată viața mea, dar în nici un caz n-aș fi putut să-i destăinuiesc ce mi s-a furat. Am ajuns din urmă o «Volgă», în ea, însă, erau doi marinari. Apoi, în centru, am încercat să pătrund cu forța într-un hotel. Nu știu de ce, mi s-a părut că Galia intrase acolo. Gîndul mi se părea insuportabil. M-au dus la miliție. Acolo, am nimerit lîngă un tip care tot timpul sughița. Avea cămașa ruptă în bucățele, numai gulerul îi rămăsese întreg și, cu toate astea, încerca să și-o îndrepte. Pe la orele patru dimineața mi-au dat drumul, numai tipul ăla a rămas.

Îmi închipui ce-o să se mai mire dumnealui cînd n-o să mai sughită. Își va pipăi gulerul și se va întreba: unde mi-i restul cămășii? După asta, am bătut străzile orașului pînă cînd m-am pomenit lîngă chioșc. Și după cît se pare, aici mi-e hărăzit să rămîn. Am să-mi cumpăr o pă-

lărie nouă. O să umblu şi eu pe aici niscaiva secole. Mai întîi, pe stradă, o să se ivească ăla cu mustăţi, pe urmă eu."

De dincolo de zidurile caselor răzbi un vuiet. Părea că se mişcă ceva masiv şi mobil. Mai poţi să ştii ce mai e şi asta?!

— Aveţi de plată patru cincizeci, îl informă vînzătoarea.

Deodată, strada se umplu de oameni. Cu toţii mergeau în aceeaşi direcţie.

— Dimka, exclamă cineva în spatele lui.

Se pomeni cu Gustav lîngă dînsul. Purta o salopetă albastră şi o beretă de aceeaşi culoare. Dimka se bucură grozav la vederea lui. Îl întrebă:

— Ai ţigări?

— Ţi s-a întîmplat ceva? se interesă Gustav scoţînd ţigările din buzunar.

— Nu mi s-a întîmplat nimic.

— Cum de-ai nimerit tocmai aici?

— Mă plimbam şi eu...

S-a alăturat mulţimii. Mergeau grăbiţi cu toţii, aşa că se văzură nevoiţi să-şi iuţească pasul.

„Uf, ce bine", se gîndi Dimka şi-l întrebă pe Gustav:

— Încotro?

— La uzină.

— E pe-aproape?

— Ihî. Şi, în general, cum o mai duceţi, continuă Gustav.

— Eh, ne merge...

— Bine! Gustav îl bătu pe umăr. Nu vă descurajaţi. Totul are să fie *valabil.*

— Cum ai zis ?
— *Valabil.*
„Chiar azi am să-i spun lui Iura că totul are să fie *valabil.* Ce-o să se mai bucure !“
— Ascultă, Gustav, se interesă Dima cu o anumită prudenţă, nu cumva ştii de unde pot să iau tramvaiul ?
— După colţ, la dreapta. Acolo e staţia.
— Îţi mulţumesc, Gustav. Cum ziceai, *valabil* ?
— *Valabil.*
— Pa !
— Să ne vedem cu bine.

Capitolul opt

ZIUA ACEEA A FOST MOHORÎTĂ ŞI ZĂPUŞITOARE. Pe sub pini, pămîntul era uscat, în schimb, asfaltul şoselei se vedea şerpuind lucios şi umed. Băieţii şedeau în preajma cortului şi mîncau caise — prînzul lor. Mîncau în tăcere.
— Dar tu, Dimocika, pe unde te-ai vînturat toată noaptea ? întrebă Galia pe neaşteptate, pe un ton jucăuş.
Între Alik şi Iurka avu loc un schimb fulgerător de priviri. La Dimka însă nu se puteau uita. Nu aveau atîta putere. Galia însă nu-şi mai

lua ochii de la el. Dimka stătea cu capul băgat în punga cu caise. Chipu-i devenise dreptunghiular. Vinele de sub pomeţi i se umflaseră. Pe frunte şi pe gît pielea îi era zdrelită.

— Vai, vai, vai! Brigitte Bardot îl ameninţă cu degetul.

Exclamaţia sunase atît de fals, încît Iurka strîmbă din nas. Alik închise ochii. Galia se întinse dezmorţindu-se.

— Iar eu am dormit atît de bine!

Iurka se ridică şi-şi trase pantalonii.

— Mă duc la Jansons să văd ziarele.

— Merg şi eu, sări Alik.

Galia şi Dimka rămaseră singuri. Şedeau turceşte. Îi despărţea o groapă plină cu cenuşă şi cărbuni stinşi, rămaşi de la focul pe care Galia gătise în cîteva rînduri de mîncare. Cu toate că îi venea greu să se uite la Dimka („nu mai sta aşa, mai bine sari de la locul tău, urlă, loveşte-mă, dar nu mai sta aşa"), totuşi, continua să-l privească. Interpreta primul ei rol serios: „Arta-mi cere să ard pînă la capăt, pînă la mistuire..."

— Ce-a fost cu tine în noaptea asta? întrebă Dimka fără să-şi ridice ochii.

Se simţi ca şi cînd cineva ar fi biciuit-o peste grumaz. Galia înălţă capul, îşi muşcă buzele şi închise ochii. Ce a fost cu ea în noaptea asta? Dacă ar trece peste ceea ce, de fapt, nu s-a întîmplat şi şi-ar aminti cu totul şi cu totul sincer de ceea ce, totuşi, i s-a întîmplat, şi încă ar trebui să se zvîrcolească pe pămînt, urlînd. A mai fost însă şi altceva — versuri, muzică, vor-

be... Izbucni în rîs. Rîsul ei avu ecoul unor clopoței. Amintea de rîsul Ofeliei.

— Tu ce-ți închipui, Dimka? Ne-am plimbat cu mașina, iar la unu și jumătate eram de-acum acasă și dormeam. Ai o imaginație bolnăvicioasă! Mi-e scîrbă de ea!

„Chiar așa să fi fost? gîndi Dimka. Minte! Se și vede că minte. Își ridică privirile și se uită la ea. Ce veselă e! Minte. N-o cred. Dar dacă aș crede-o..."

— Minți! zbieră el și sări în picioare.

— Nu! se apără Galia cu disperare.

„Minte."

— Ce a fost cu tine în noaptea trecută? Ai căpiat?

„Nu, nu minte."

— Nu mă crezi?

— Nu.

— Cum să-ți dovedesc?

— Vrei să-mi dovedești? Ai de gînd să-mi dovedești?

— Uite, dacă nu mă crezi, să știi că mă otrăvesc.

— Ar fi extraordinar! Dumneata, *mademoiselle,* joci teatru, interpretezi un rol nou. Firește, în clipsurile dumitale ascunzi cianură de potasiu.

— Ia te uită aici. Galia se aplecă și luă un pumn de sîmburi de caise. Au acid cianhidric, pricepi? O sută, n-ai nevoie de mai multe, ca să mori. Pricepi?

— Ești o tîmpită, îi mai aruncă Dimka și-i întoarse spatele.

„Ce tîmpită! E limpede, nu minte." Își pregătise de fapt un alt cuvînt, însă acel „Ești o tîmpită" îi ieșise din gură aproape cu tandrețe. Dar cuvîntul acela ar fi putut oare să-l rostească?

Galia își ridicase mutrișoara și-i arătase o mînă de sîmburi umeziți de salivă.

Dimka rămase locului cu spatele spre dînsa. „Dar dacă, totuși, minte? E doar actriță. Joacă așa, încît să vrei să te lămurești și n-ai cum... Ei, dacă-i teatru, teatru să fie."

Se ridică și-i spuse:

— Fă-ți bagajele!

— Cuuum?

— Adună-ți catrafusele. Peste două ore plecăm.

— Încotro?

— Cum încotro? Plecăm din Tallinn, ne continuăm drumul. Mai întîi poposim într-un colhoz de pescari, apoi la Leningrad.

— Aha!

— Grăbește-te. Plecăm peste o oră. Alik și Iurka sînt în problemă.

— Imediat.

Dimka scoase din cort rucsacul său și se uită la Galia. Stătea întinsă pe spate cu mîinile sub cap.

— Dima, îi zise ea, dă cu banu!

— Mă și grăbesc.

— Te rog, dă cu banu!

Dimka scoase din buzunar o monedă și o aruncă în sus.

— Ce a căzut? se interesă Galia.

Căzuse marca. Dimka ascunse moneda în buzunar şi-i spuse :

— Banul.

Galia se ridică. Se priviră.

— Dima, eu nu plec cu voi. Rămîn aici.

CÎT O TRĂI N-O SĂ UITE CE-A URMAT. Toată viaţa, ori de cîte ori îşi va aminti de cele petrecute, îi va fi silă de viaţă. S-a zbătut, a implorat-o, în cele din urmă i-a aruncat în obraz cuvîntul acela neruşinat, apoi şi-a cerut iertare, făgăduindu-i că va da totul uitării, după care, a plîns.

Ultima oară plînsese cu vreo patru ani în urmă, într-o tabără de pionieri, cînd în prezenţa întregului detaşament, într-o luptă dreaptă cu Ignatiev, fusese învins. N-avea de unde să ştie că Ignatiev luase timp de un an lecţii de box. După alte zece zile, plînsese din nou. Nu, nu, de astă dată, nu din pricina lui Ignatiev. Stătea tolănit pe iarbă şi scruta înaltul cerului albastru către care se avîntau săgeţile copiilor din detaşamentul patru. Se gîndea la ceva, nici el nu ştia la ce anume. Nu-i exclus să se fi gîndit chiar la Ignatiev şi la faptul că peste un an avea să-l bată măr, dar nu este exclus să se fi gîndit şi la Zoia, instructoarea detaşamentului patru. Era plăcut să urmăreşti zborul săgeţilor — dispăreau pentru o clipă în lumina strălucitoare a soarelui, ca apoi să revină vertiginos pe pămînt. Pentru ca săgeţile să aibă mai multă greutate, puştii bătuseră în vîrfurile lor cîte-un cui. Fireşte, cu floarea cuiului înainte. Numai ce

închisese ochii și, în aceeași clipă, o săgeată îl lovise drept în frunte. Ei, ce să-i faci, se întîmplă ! Copiii, însă, se speriaseră și o luaseră la fugă, iar el se răsucise, își băgase nasul în pămînt și izbucnise în plîns. Firește, nu din pricina durerii. De fapt, nici nu-l durea. Se simțise, în schimb, nespus de umilit — tocmai pe el să-l nimerească, și unde ? Drept în frunte ! Doamne, ce puțin loc mai e și pe pămînt ! După asta, n-a mai plîns patru ani în șir. N-a plîns nici măcar atunci cînd niște derbedei l-au snopit în bătaie pe Malahovka. A tăcut chitic. Acum, însă, nu s-a mai putut stăpîni.

A plîns pentru că s-a simțit din cale-afară de jignit și, mai cu seamă, pentru ceea ce-i sugera imaginația lui bolnăvicioasă. Plîngea și nu mai izbutea să se potolească ; isteria, asemenea unui puhoi de munte, îl mîna la vale. Îl cuprinse apoi un dispreț total pentru propria sa persoană. Oare tinerii descriși de Remarque în romanele sale ar plînge atunci cînd s-ar vedea înșelați în dragoste ? Aș, da de unde, ar intra într-un bar, s-ar ameți cum se cuvine și ar comenta cît de infamă e natura femeilor. El, însă, de ce nu-i în stare s-o dea dracului și să se despartă de ea, fluierînd un rock-and-roll ? Se disprețuia amarnic, dar, în același timp, avea senzația că se eliberează de o povară apăsătoare.

Cînd s-a uitat în jur, Galia nu mai era lîngă el. A văzut-o lîngă marchiza casei lui Jansons, discutînd cu băieții. A mai văzut cum Iurka a făcut un gest gata s-o pocnească, Alik, însă, i-a

prins mîna la vreme. Galia a fugit în casă, iar băieţii, după ce au ieşit din curte, s-au aşezat în iarbă, lîngă gard.

ÎN LUMEA ASTA NUMAI PRIETENIA ÎNTRE BĂRBAŢI MAI PREŢUIEŞTE CEVA. Despre Galia nu s-a mai rostit nici un cuvînt... De parcă nici n-ar fi existat.

— Thomas a stabilit un nou record mondial. A sărit 2,22.

— Te-apucă şi groaza.

— Hai, băieţi, să mergem. Ne mai scăldăm oare în marea asta civilizată ?

Marea părea ca de lapte. Departe de ţărm se zărea rătăcind un om căruia apa îi ajungea pînă la genunchi. N-aveau chef să se scalde. Le era foame. Grozav de foame le mai era.

— La urma urmei, aş putea să telefonez bunicului. După cîte ştiţi, e un ins cu vederi progresiste, zise Alik fără convingere.

Dimka se uită la el cu o căutătură de lup.

— La drum, totuşi, trebuie să halim ceva, mormăi Iurka.

Dimka îi aruncă şi lui aceeaşi căutătură. Nu mai scoaseră nici un cuvînt. Se simţiră deodată mici şi lipsiţi de apărare în faţa acestei naturi indiferente şi indolente. Căci orice ţi s-ar întîmpla, ploaia nu va conteni, marea nu va frемăta, iar soarele nu-şi va trimite razele să-ţi arate orizontul.

Le veni Fram în ajutor. Ieşi din valuri şi strigă :

— Bă, nasolilor! Să știți că am nevoie de voi.

Nici Fram, de ieri, nu mai stătea pe roze și nu știa ce să întreprindă. Pierduse totul la cărți. Cu Oleg-ochelaristul nu era chip să cîștigi. Sperase într-o șușanea muzicală, dar nu găsise nimic — și fără dînsul, la Tallinn, se găseau clarinetiști berechet. Fram s-a văzut nevoit să-și vîndă instrumentul, faptul l-a indispus într-atît, încît, încă în aceeași seară, și-a băut banii. Și pe cînd Dimka se cinstea cu limonadă, Fram se afla într-un scuar și se străduia din răsputeri să-și amintească cu cine băuse, pe cine cinstise. Nici de fata care-l însoțise nu-și mai amintea. Într-un cuvînt, ar fi început și pentru dînsul niște zile negre, dacă nu s-ar fi întîlnit în scuar cu un amic, cu un oarecare Matti. Îl cunoscuse anul trecut pe hipodromul din Moscova și, din prima clipă, se înțeleseseră de minune. Sosise în Capitală cu un „Moskvici", proprietate personală, ca să-și petreacă vacanța și se interesa de cît mai multe lucruri. Băiat baftos și Fram ăsta! Să-l întîlnească pe Matti într-un moment atît de greu pentru dînsul... Matti lucrase cîndva ca ospătar, acum însă se angajase vînzător într-un magazin de mobile. Cu un gest generos i-a aruncat lui Fram o bancnotă, spunîndu-i:

— E rost de un ban... Am nevoie de cîțiva hamali. Fram s-a simțit crunt rănit în amorul propriu.

— *Kinder*, i-o întoarse Fram, cum poți să crezi că aceste mîini... mîinile acestea... Și le arătase fluturîndu-le.

Matti a zîmbit.

— Îţi dau doi-trei băieţi. Tu o să fii şef de brigadă. O să alergi de ici pînă colo, o să mai faci puţină gură şi treaba-i gata. E un *business valabil.*

— Băieţii mi-i găsesc şi singur, i-a răspuns Fram îngîndurat.

DE O SĂPTĂMÎNĂ, BĂIEŢII LUCRAU CA HAMALI. Cărau pe la diferite etaje mese, scaune, servante, şifoniere. Enorme mai sînt şi blestematele de şifoniere poloneze ! Alik îşi rănise umărul pînă la sînge. Iurka îşi lovise piciorul. Dimka îşi scrîntise un deget. Se fereau să-şi arate însă beteşugurile şi, cînd venea vorba, îşi spuneau că-i o muncă potrivită, suportabilă, şi că ar fi interesant să afle cît vor avea de primit la chenzină. Fram se ostenea şi el din răsputeri. Înjura de mama focului şi striga cît îl ţinea gura :

— Urcaţi !... Acum, puţin înapoi ! Hei, rup !

Nu-şi găsea locul, le-o lua înainte sau, de nu, îl auzeai strigînd de jos. Apuca cîte-o margine de şifonier, se opintea, se congestiona, gemea, apoi trecea în altă parte şi „îndruma" :

— Stop, stop, fraţilor ! Puţin mai la dreapta, aşa, acum la stînga !

Pe urmă, băieţii coborau şi-şi aşteptau şeful în stradă. Fram, de obicei, mai întîrzia prin casa omului. Cobora apoi scările foarte bine dispus şi le striga cu neastîmpăr :

— Brigadă ! Înainte marş !

Sărea în cabina şoferului, iar băieţii treceau sus, în spate.

În toate aceste zile, s-au hrănit numai cu porumb conservat. Regina cîmpurilor urma să le refacă forţele. Îi dureau braţele, picioarele, umerii. Dimineaţa abia se mai puteau urni, iar seara, după lăsarea lucrului, îi năpădea o poftă nebună de bere. Să fii hamal şi să nu bei bere! Mai întîi, sufli în spumă, apoi duci halba la gură şi o bei dintr-o suflare, aşa cum o beau adevăraţii hamali la chioşcul de peste drum. Însă adevăraţii hamali, ăia cu picioare butucănoase şi cu obrajii stacojii, mai mîncau în timpul prînzului şi hălci întregi de carne.

Totuşi şi întîmplările acestea aveau în ele ceva necunoscut. Să te tîrăşti spre autobuz abia urnindu-ţi picioarele, să aţipeşti pe banca din fund şi să-ţi simţi tot trupul moleşit, răpus de oboseală, dar puternic. Şi să nu te gîndeşti decît la cutia cu porumb conservat. La nimic altceva, numai la porumb. Să treci prin dreptul restaurantului (unde nu se mai termina odată cu „Marina, Marina", de parcă n-ar mai exista şi alte cîntece), iar noaptea să stai tolănit lîngă cort şi să aştepţi împreună cu Alik întoarcerea lui Iurka. Să asculţi cum Alik recită versuri:

„Împăunează-te-oricît, dar
Nu stingi al parcului pojar,
Nu-l potoleşti cu voia ta
Cerci în zadar,
Şi nu-ţi mai fă inimă rea!

Ci toamna, vezi, ți-aduce-n dar
Pe lîngă-al parcului pojar
Și-a frunzei înghețate stea
Stinsă-n brumar,
Ci nu-ți mai fă inimă rea!..."

— Alik, vara tu scrii despre toamnă, iar iarna despre primăvară, de ce?

Și să asculți cum Alik îți explică de ce procedează astfel. Și să asculți brazii. Și muzica din casa lui Jansons, și să te gîndești: totuși, cine este acest Jansons? Și dacă este zootehnist, de ce umblă toată ziua teleleu, face pe pictorul și privește, mereu privește-n juru-i, de parcă ar vrea să nu-i scape nimic? (Ce-ar fi, ca unul ca dînsul să învețe să privească o jumătate de ceas un cîine obișnuit și să zîmbească.) Ce bine-i să stai așa culcat și să asculți glasul lui Alik (lucrul ăsta nu pot să-l uit, drac bărbos ce ești) și, stăpînindu-ți cu greu furia, să te uiți la geamul care, acum, e mereu întunecat și să-ți amintești de tinerii descriși de Remarque (oare aș fi în stare?...). Apoi să zărești cum, dincolo de brazi, trece ultimul autobuz și să-l aștepți pe Iurka. Și împreună cu Alik să te prefaci că dormi și să asculți cum Iurka se dezbracă ținîndu-și respirația, căci știe că ai lui nu dorm, ci se prefac. Să asculți apoi sforăitul lui Iurka și respirația regulată a lui Alik. E bine că, uneori, o pasăre oarecare zboară deasupra ta ciripind, dar uneori și asta te enervează. Iar către dimineață se face frig, țigările se termină. Fără îndoială, e mult mai bine să te învelești cu o pătură, dar parcă

poţi să adormi cînd în jur e atîta zarvă ? Toată „Barcelona“ e la ferestre cu privirile aţintite spre ring. Trebuie neapărat să iasă din colţ, şi neapărat să-l lovească. Să-i trimită o directă în maxilarul proeminent şi să lovească în trupul lui greoi. Nu-i rău că s-a hotărît ca meciul să aibă loc la „Barcelona“. Clădirea şi zidurile îţi vin în ajutor. Cine citeşte „Sovietski sport“ ştie acest adevăr. Iată, de la o fereastră e urmărit de părinţi şi de Vitka, fratele lui mai mare. În cel mai rău caz, ar putea să-mi sară în ajutor. Dar, lasă, şi singur sînt în stare să-l trimit la podea pe parşivul ăsta de actoraş. După asta, o să-mi fac vînt peste ring şi, acasă ! Pe scara de serviciu, sărind cîte trei trepte deodată. Însă ce se tot petrece acolo ? Ţine ! Ia-o mai la stînga-a-a ! Şi şifonierul polonez, blestemată namilă, vine direct peste tine. Începi să gemi şi cauţi să te linişteşti, consolîndu-te : „Fii calm, nu te pierde cu firea, în filme se întîmplă, uneori, şi mai şi“. Să-l ia naiba pe cel ce-a născocit toate astea ! — iar tu, rămîi aşa cum, de fapt, ai şi fost. Ai rămas acelaşi, ca atunci cînd ai învins fără drept de apel echipa şcolii 444.

— MAI POTOLIŢI-VĂ, BĂIEŢI ! le spuse hamalul Nikolaev, un om de felul său aşezat. Şi aşa — şi aşa, toţi banii tot n-o să-i puteţi cîştiga.

Băieţii intrară după dînsul în magazin.

Clienţii se răriseră, în afară de Matti nu se mai găsea nimeni altcineva în magazin. Purta un costum bleumarin şi o cămaşă de nailon.

— Sîmbăta, sîmbăta e o seară plăcută! fredona el. Se vedea de departe că Matti era umblat prin lume.

Din birou se ivi Fram.

— Luaţi-vă biştarii, şmecherilor, li se adresă de sus şi, probabil, dîndu-şi seama că a cam întrecut măsura, îl înghionti prieteneşte pe Iurka, iar pe Alik îl bătu pe spate. Sîntem o brigadă mişto!

Băieţii iscăliră statele de plată şi-şi primiră banii. Dimka 354 ruble şi 40 de copeici, Iurka 302 ruble, Alik 296 ruble şi 90 de copeici.

— Cum de-am ieşit fiecare cu o altă sumă? îl iscodiră pe casier.

— Întrebaţi-l pe şeful brigăzii, el a făcut socoteala.

Reveniră în magazin. În celălalt capăt, Matti şedea tolănit pe un divan şi fuma, iar Fram, în faţa unei oglinzi, îşi îndrepta nodul cravatei.

— O să stau de vorbă cu el într-o „manieră nouă", hotărî Iurka.

— Fraţilor, le strigă Fram. Nu mergeţi la hipodrom? E un derbi pe cinste.

O uşă fu trîntită — plecase casierul.

— Ascultă, Fram, fonfăni Iurka (cînd voia să bage pe cineva în sperieţi, îl apuca fonfănitul), ascultă, tu cîte clase ai?

— Şapte, răspunse Fram, am mai făcut apoi un an de şcoală profesională. Papa al meu nu mi-a înţeles nici o clipă vocaţia.

— Forţa muşchilor unde ai învăţat s-o calculezi atît de bine? întrebă şi Dimka.

— Da, e ceva anormal în toată treaba asta, mormăi Alik.

— A, băieţi, vă referiţi la salariul vostru? zise Fram cu voioşie. Socoteala am făcut-o numai aşa, de băşcălie.

— În bătaie de joc? îl întrebă Matti fără să-şi schimbe poziţia.

— Prin urmare, asta-i, se dumiri Iurka şi făcu un pas spre Fram.

— Fără scene, zise Fram. Ce fiinţe curioase sînteţi, nătărăilor! Salariul îl calculezi întotdeauna aşa ca nici dracu să nu-l mai poată descurca. În schimb, iată, vi se acordă prime, aceeaşi primă la fiecare, cîte-o sută de căciulă. Poftim! Scoase din buzunar trei bancnote de cîte-o sută, desfăşurîndu-le ca pe un evantai.

— Aşa mai zic şi eu, şi Iurka luă banii.

— Pentru ce ni s-au acordat prime? se miră Alik.

— Pentru entuziasm, izbucni Matti într-un hohot.

— Printr-un ordin semnat de ministrul Industriei lemnului, brigada „cea mai prima", alcătuită din comsomolişti, a fost premiată pentru entuziasm, repetă Fram. Avînd în vedere şi luînd în consideraţiune acest fapt, brigada se duce să joace la curse. Băieţi, n-aţi jucat niciodată, nu-i aşa? Atunci veniţi neapărat. Începătorii au noroc, e lege.

— Nu merg, se pronunţă Dimka, m-am săturat de rămăşiţele astea ale capitalismului.

— Vezi, Matti, strigă Fram, munca fizică îl înnobilează pe om!

Izbucniră cu toţii în rîs. Cu o expresie surîzătoare pe chip, Matti începu să se plimbe pe lîngă nişte dulapuri de bucătărie foarte lăcuite, sosite nu demult din R.D.G. Scoase din ele nişte borcănaşe etichetate, pe care le ascunse într-o servietă.

— Lac de lustruit, îi lămuri el. Nu se găseşte pe piaţă. Eh, afaceri !

— Se pricepe la ciubucuri, şopti Fram plin de entuziasm, nimic nu-i scapă.

— De data asta o să-i scape, interveni Dimka şi se apropie de Matti. Pune borcănaşele înapoi de unde le-ai luat ! Auzi ?

Matti se întoarse spre Dimka.

— Mai vrei cumva o primă ?

— Pune-le la loc, sub cheie.

— Mă, că tare te mai ţii, faci pe grozavu cu mine !

— Un borcan să nu lipsească. Dacă o să lipsească, abia atunci o să vezi cît sînt de grozav.

— Ce vorbeşti, mă ! Ascultă, tu de fapt ce vrei ?

— Să-ţi aranjez puţintel mutra, lichea ordinară !

În aceeaşi clipă, Matti îl pocni pe Dimka, dar acesta îi trimise în falcă o directă fulgerătoare. Făcură un salt înapoi, ca la box, depărtîndu-se unul de altul. Servieta lui Matti căzu şi borcanele se rostogoliră pe podea. Alik începu tacticos să le culeagă şi să le pună înapoi, în dulapuri. Iurka, zîmbind ironic, făcu o precizare :

— Matti, ar fi mai bine să-ţi scoţi haina, căci o să faci de mai multe ori cunoştinţă cu podeaua. Dimka a făcut box.

Matti îşi ridică servieta.

— Gata, aici nu mai aveţi ce căuta. O să găsim noi băieţi cu mai multă doxă decît voi.

Cei trei prieteni rîseră.

— Ce, mă, tu ne-ai angajat? Ia te uită la el cum mai face pe stăpînul!...

Matti şi Fram se îndreptară spre ieşire.

— Iar tu, licheluţă, mai stai un pic, i se adresă Dimka lui Fram. Îi apucă mîna şi-l obligă să se întoarcă cu faţa spre ei. Uitaţi-vă bine la el, fraţilor, tipul ăsta a stors tot timpul bani de pe urma muncii noastre. Pînă şi primele cu care ne-a gratificat, sînt tot banii noştri.

— Ascultă, mă, psihopatule, ce mai vrei de la mine? scheună Fram. Partea voastră aţi primit-o.

— Ooo! Ce lipitoare! exclamă Iurka.

— Ce vrem de la tine? se întoarse Dimka. Iurka, tu ce părere ai?

— Să-şi găsească cel de-al cincilea ungher, hotărî acesta.

— Tu, Alik, ce părere ai?

— Să fie ucis, zise Alik, ucis moraliceşte.

— Ascultă, Fram, hotărî Dimka, te-am concediat. Nu care cumva să mai calci pe aici.

Şeful brigăzii fu scos în stradă.

Fram încercă cu disperare să se smulgă din strînsoare. Iurka îi trase un genunchi în fund, după care, îi dădu drumul. Fram fugi pe celălalt trotuar, opri un taxi, apoi le strigă:

— Bă, fraierilor ! Scoase din buzunar un teanc de bancnote şi-l flutură în aer. Beny vă salută, le mai strigă şi se strecură grăbit în maşină.

Cei trei se aşezară pe bordura trotuarului şi, multă vreme, rîseră stăpînit.

— Fraţilor, în sfîrşit, hai să halim şi noi ceva, propuse Iurka.

— La felul întîi o să comandăm frigărui, exclamă Alik.

— Iar la felul doi tot frigărui, se alătură Dimka.

— Frigărui, bineînţeles, şi la felul trei, murmură Iurka.

ŞI, DEODATĂ, O ZĂRIRĂ PE GALIA. Era foarte elegantă şi trecătorii întorceau capul după dînsa. Era şi foarte bronzată. Părul, ochii îi străluceau. Zîmbea.

— Salutare, rosti ea.

Dimka trecu mai departe, de parcă nici n-ar fi văzut-o. Traversă strada, îşi cumpără un ziar şi se aşeză pe o bancă.

— De ce nu mai veniţi la plajă ? se interesă ea cu dezinvoltură.

— Ne petrecem vremea mai mult pe la hipodrom, îi răspunse Alik încruntat.

Galia izbucni în rîs.

— Băieţi, cînd or să vă vină minţile la cap ? Dimka e în continuare pradă melancoliei ?

Iurka şi Alik o priveau în tăcere, iar dînsa, strălucitoare, se uita în direcţia lui Dimka.

— Văd că citeşte ziarul „Ohtulent". A şi învăţat limba estonă? Dimka e un om atît de capabil...

— Vorba! îi spuse Iurka încet.

— Nu înţeleg ce vreţi de la mine, bîigui Galka şi se schimonosi, urîţindu-se. M-am îndrăgostit de un bărbat şi el de mine. E posibil oare ca din pricina asta să nu mai fim prieteni?

— Dar cu Dimka?

— Ce să fie cu Dimka? L-am iubit. A fost prima mea dragoste, dar acum... acum e altceva... eu şi el... Grigori... şi eu...

— Te întreţine! Eşti o întreţinută!! îi aruncă Alik furios şi-i fu teamă ca nu cumva Galka să-l pocnească. Ea, însă, se stăpîni.

— Se vede că te-ai îndopat cu literatură apuseană! zîmbi fata strîmb şi se îndepărtă.

— Tîrfă! strigă Iurka după dînsa.

Galia traversă strada, se apropie de Dimka şi-i smulse ziarul din mînă, spunîndu-i cîteva vorbe. Dimka îi răspunse la rîndul său şi se ridică. Fata îl luă de mînă şi prinse să-i vorbească precipitat. Dimka apucă cu două degete mîna fetei, de parcă ar fi apucat o broască, o dădu deoparte, după care, îngreţoşat, îşi scutură mîna (Bravo lui, aşa-i trebuie Galiei!). Dimka îi vorbea rar, rar de tot, apoi din ce în ce mai repede. Galia bătu din picior (Ia te uită!) şi-i întoarse spatele. Dimka începu iar să vorbească. Galia — şi ea. Vorbeau acum în acelaşi timp. Galia ridică braţul şi făcu semn unui taxi să oprească. Urcară amîndoi. Şi se duseră...

— O să moară de foame, mormăi Iurka.

— Iar noi împreună cu dînsul, urmă Alik şi ridică mîna.

— Ce-i cu tine ? îl întrebă Iurka, o dată urcat în maşină.

— Urmăriţi, vă rog, „Volga“ aceea albastră, se adresă Alik şoferului şi numai apoi îi răspunse lui Iurka. Dracu mai ştie ce e în stare să facă. De-o săptămînă nu doarme. Pricepi ?

— DA, ERAM ÎNDRĂGOSTITĂ DE TINE. Totul îmi părea nespus de minunat. Cînd eram împreună mă simţeam atît de fericită, cum nu mai fusesem niciodată... Mă gîndeam numai la tine, nu te visam decît pe tine, nu vedeam pe nimeni altcineva decît pe tine, te sărutam şi nu mai doream nimic altceva. Încă din a şaptea erai visul meu. Nu ştiu de ce, îmi păreai tare romantic... Tu, însă ?... Eşti atît de nestăpînit, de pătimaş... După părerea mea, tu te-ai îndrăgostit de mine la concursul artiştilor amatori. Aşa e ? Ce să-i faci ? Se vede că există ceva care depăşeşte puterile noastre. Sau poate că sînt o fiinţă prea slabă de nu-s în stare să-mi dirijez sentimentele. Celelalte or fi în stare, pe cînd eu sînt atît de slabă ! Uite, şi acum te iubesc, însă nu aşa ca înainte. Aşa îl iubesc acum numai pe el. Da, pe el ! De ce taci ? Uită-te la mine. Ei, vezi că nu mint ? Vezi sau nu ? Răspunde-mi ! Ce, ţi s-a uscat limba în gură ? E un om foarte aproape de ceea ce numim genialitate, e un om splendid. Să nu crezi cumva că el numai aşa... E amorezat de mine. O să ne căsătorim de cum... de cum o să împlinesc 18 ani. De-ai şti cît sînt

de fericită! Îmi recită versuri, m-a învăţat să ascult muzica, mă ajută să mă pregătesc pentru institut. În curînd o să plecăm la Leningrad şi am să mă înscriu la arta dramatică. Nu, să nu crezi că prin protecţie. N-o să am nevoie de protecţie, cu toate că el are atîtea relaţii... E convins că am să reuşesc. Mă consideră talentată. Dima, înţelege, între un bărbat şi o femeie, în afară de chestiile — ştii tu care — mai trebuie să existe şi o anumită afinitate spirituală. Trebuie să mai existe şi o apropiere sufletească. Pe tine teatrul nu te atrage. În schimb eu, pentru teatru, sînt gata să mă las arsă pe rug. Ştii că în timpul bombardamentului el a jucat într-un teatru cuprins de flăcări? Şi pînă ce nu şi-a încheiat monologul, n-a părăsit scena.

— E o chestie de efect! mormăi Dimka.

— Îţi închipui că ar fi o născocire? Am văzut o tăietură dintr-un ziar. E un om curajos, complex, ideal. Iar tu... Dima, eşti încă un băietandru. N-ai nici o aspiraţie. Ia spune-mi, te rog, spre ce năzuieşti? Ce-ai vrea să devii? Spune-mi! Hai, spune ceva! De ce taci? Vorbeşte! Spune ceva... Pentru numele lui dumnezeu, vorbeşte! Hai, aruncă-mi în faţă cuvîntul acela, numai vorbeşte!

Şedeau amîndoi la marginea unei rîpe. Printre bolovani şi pietriş săreau broaşte mici, cafenii. Sus era cătunul Merivälja, unde locuia Galia. Jos, marea. Cînd Galia tăcu, Dimka se întrebă: „Cum de am avut atîta putere s-o ascult?"

Marea era nemişcată şi avea reflexele argintului viu. Lîngă mal, valurile îngrămădiseră pie-

troaie. Văzute de departe, aduceau cu ostaşii unui desant nimicit.

„Cum de am avut atîta putere s-o ascult?"

Cînd Galia izbucni în lacrimi, el o luă în sus, spre şosea. De acolo, mai privi o dată înapoi. Galia stătea în acelaşi loc. Purta o rochie strînsă pe corp. Dimka îşi aminti cum stătuseră întinşi unul lîngă altul pe plajă, apoi în pădure. Într-un asemenea moment, o şopîrlă lunecase peste piciorul ei gol. Lui îi era silă de tîrîtoare şi scosese un ţipăt. Galia, însă, izbucnise în rîs. Stăteau şi se uitau la buburuze, repetînd cuvinte învăţate în copilărie. Drace, el nu s-a apucat s-o înveţe cum să asculte muzică, nu-i recitase versuri! Se sărutau doar şi alergau ca nebunii. Acum e tot acolo, singură, pe plaja pustie. Să mă reped la ea şi s-o am acolo, pe plaja pustie. Să fugim apoi cu o motocicletă, să lăsăm în urmă Tallinnul şi Tartu...

Probabil că acela n-o învaţă numai muzică.

Dimka o luă la fugă pe şosea. Numai fuga mai putea să-l ajute. Să-i scapere privirile, să nu mai poată desluşi nimic.

Ca o săgeată trecu pe lîngă dînsul ceva clădit din oţel cenuşiu şi sticlă. Pe lîngă dînsul, păcat! Deodată, îl fulgeră un gînd, se uită după maşină. Taxiul tocmai cotea. Dimka nu-l văzu pe pasager, dar fu convins că era actorul.

— AM SĂ-L OMOR, îşi şoptea Dimka, străbătînd liniştit şoseaua.

Se furişă în pădure, cam la vreo douăzeci de metri de casa unde locuia Galia. Luase cu el

arma de vînătoare subacvatică. Calculase totul. Urmau să se ivească foarte curînd. Probabil că se vor duce fie la un teatru, fie la un restaurant. Atunci el se va furişa şi, de la o distanţă de vreo cinci metri, va trage ; nu, de la distanţa asta nu va greşi ţinta. Harponul îl va străpunge.

Fereastra de la mansardă oglindea flăcările apusului de soare. Semăna cu o bucată de tablă de aramă încinsă. Pereţii casei erau scăldaţi într-o lumină trandafirie. Deasupra lui Dimka fremătau pinii. De sus, cădeau conuri şi loveau pămîntul cu un zgomot înfundat. Nici un con nu-i căzuse drept în cap. Pe pămînt era loc suficient pentru conuri. Dimka cercetă frunzişul veşted de la picioarele sale, năpădit de furnici. Zări o rădaşcă neagră. Se tîra ca un tanc, călcînd sau dînd la o parte firicele de iarbă. Sub un pin mişunau buburuze roşii cu picăţele negre — o familie întreagă. Semănau mult cu „vacile domnului", însă erau prea plate şi nu puteau zbura.

Lui Dimka i se făcu deodată ruşine. Se şi înfioră cînd îşi dădu seama cît de mare era prostia de a sta ascuns în iarbă cu o armă de vînătoare subacvatică lîngă el. Şi ceea ce i se părea a fi de-a dreptul caraghios, era faptul că-şi dădea seama că n-o să-l mai poată ucide pe Dolgov. Crima n-o să mai aibă loc. Nu poate să mai aibă loc. Galka avea dreptate, nu-i decît un băieţandru prost şi caraghios.

Cînd îşi înălţa însă privirile şi zărea fereastra de la mansardă încinsă ca para focului, prevedea că, totuşi, va săvîrşi crima. Se va opri

la cinci metri de Dolgov, nu de alta, dar ca să nu dea greş. Cu siguranţă, harponul îl va nimeri şi îl va străpunge.

Stelele răsăriră deasupra pinilor ; de undeva, de departe, răsună un picup, iar ferestrele căsuţei deveniră galbene şi transparente.

Dimka auzi un glas :

— Galocika, te aştept jos.

Un bărbat într-o haină de culoare deschisă şi cu o cravată întunecată stătea în cerdac şi fuma.

„Poziţia-i foarte potrivită, constată Dimka şi se ridică. Fireşte, e o mişelie să loveşti un om din beznă. Dacă omul, însă, este un ticălos, nu-i nici o mişelie. Am să mă apropii şi am să-i strig : Ei, Dolgov, primeşte-ţi răsplata pentru tot ce-ai făcut !“

Înaintă spre căsuţă şi-l luă la ochi. Îi despărţeau vreo zece metri. Nu, nu, de aici n-o să-l străpungă.

— Ei, Dolgov ! urlă el. Însă, în aceeaşi clipă, cineva îi smulse arma din mînă, îi astupă gura cu palma şi-l tîrî în adîncul pădurii.

Dolgov auzi strigătul şi tresări. Recunoscu glasul. Zări apoi nişte umbre. Coborî cele cîteva trepte şi ieşi în poartă. Era gata să accepte orice i s-ar fi întîmplat. Dar umbrele se topiră în adîncul pădurii.

„Iarăşi am întîrziat, îşi spuse Dolgov cu amărăciune, am întîrziat cu vreo douăzeci de ani şi ceva.“

IGOR BAULIN SE HOTĂRÎSE SĂ CUMPERE UN T O R C H È R E. Cumpărase o grămadă de

mobilă, găsise undeva nişte draperii extraordinare şi nişte obiecte unice de ceramică (tînăra lui nevastă avea gusturi moderne) şi acum nu-şi dorea altceva decît un *torchère*.

Şurik Morozov şi Endel Heis se pregăteau să plece peste puţin timp în Belgia. Acolo aveau să ia în primire un seiner şi să-l „mîne“ în larg. Vor străbate Canalul Mînecii, „furtunoasa latitudine de patruzeci de grade“. Strîmtoarea Gibraltar, Suezul, se vor sufoca în Marea Roşie, iar în apele oceanului se vor sălbătici de-a binelea ; şi, după un timp, se va ivi Singapore, un oraş de felul său cam caraghios, iar cînd se vor apropia de Vladik [1], vor apăsa pe accelerator. Lui Igor, în schimb, îi va fi dat să locuiască într-o mică aşezare pescărească ; se va scula exact la ora şase, îşi va continua apoi somnul pe micuţul său vas „STB“ (mai cu seamă cînd vremea-i frumoasă, te afli pe un trauler şi n-ai nimic de făcut), va pescui şprot şi scrumbii de Marea Baltică la o depărtare de paisprezece mile marine de ţărm, iar seara se va întoarce acasă, la nevastă-sa, va aprinde *torchère*-ul trăgînd de şnur şi, cît timp va da uitării oceanul, se va minuna... Aşa să tot trăieşti, nu ? Bineînţeles, dacă oceanul poate fi dat uitării.

Lîngă magazinul de mobilă, marinarii îşi reîntîlniră „tovarăşii de drum“ din tren, pe cei trei „turişti-devoratori de kilometri“. Erau nebărbieriţi, posomorîţi, jigăriţi ca nişte ogari. Descărcau un container.

---

[1] Vladivostok (familiar).

— Ia te uită, Igor, îi atrase atenţia Şurik, după cum se vede, n-au dat fuguţa la telefon.

— Da, asta-i cam aşa, constată şi Endel.

— Nu sînt nişte lichele băieţii ăştia, aprecie Şurik căzut pe gînduri...

— „Eroi ai septenalului", şuieră Igor printre dinţi. M-am lămurit, sînt aici că vor să-şi refacă finanţele. Ştii cît cîştigă un hamal ?

Se apropiară de ei şi-i salutară.

— Cavaleri ai drumurilor, nu mai devoraţi kilometri ?

— Nu, că stăm prost cu haleala, răspunse Iurka posomorît, căci Dimka şi Alik preferară calea tăcerii.

Devenise limpede că nu va avea loc nici un schimb de cuvinte usturătoare.

— Vedeţi voi, îi lămuri Alik, vrem să facem rost de bani ca să ne putem continua drumul.

— Încotro, dacă nu sîntem indiscreţi ?

— În vreun colhoz pescăresc.

Şurik zîmbi şi-l înghionti pe Igor.

— De ce tocmai într-un colhoz pescăresc ?

— Ca să mai tragem în piept puţin aer de mare, răspunse Alik.

— Şi ca să mai mîncăm puţin peşte, adăugă Iurka.

— Să ne facem rost şi de bani pentru drum, mormăi Dimka.

— Şi după asta, încotro ?

— În Tartarania.

— Frăţioare, după cum bine văd, eşti cam amărît, observă Şurik. Dar unde-i Brigitte Bardot ?

— La cinema.
— La ce film ?
— E protagonistă... ea e cea filmată...
— Băieţi, ascultaţi ce vă spun, le propuse Igor pe neaşteptate, dacă v-aţi gîndit cu toată seriozitatea să munciţi şi să vă faceţi rost de bani, atunci eu v-aş sfătui să vă angajaţi la colhozul pescăresc „Farul". E la trei ore cu autobuzul de aici. În momentul de faţă se completează echipajele necesare pescuitului de toamnă. Informaţiile sînt absolut sigure.
— „Farul" ?! Sună frumos, aprecie Alik.
— „Farul" !?... Nu-i rău, zise şi Iurka.
— „Farul" să ne fie far, încheie Dimka.
În magazin, Şurik îl bătu pe Igor prieteneşte pe umăr.
— Mi-ai citit gîndurile. Trebuia într-un fel să le venim în ajutor.
— Ei, la dracu, se supără Igor, ce, doar nu sînt sugari. Avem nevoie de oameni, atît şi nimic mai mult.

— OARE CÎND O SĂ NE MAI ÎNTÎLNIM ? îl întrebă Linda.
— De unde vrei să ştiu, îi răspunse Iurka şi-şi feri privirile.
Se găseau pe „Colina Lindei". Aici, totul era într-adevăr aşa cum fusese cu milenii în urmă. Către asfinţit, cerul devenise purpuriu, iar trunchiurile copacilor, înspăimîntător de noduroase şi strîmbe, erau negre. Linda cea de piatră, ca de obicei, tăcea. Cealaltă Linda, cea însufleţită, ofta.

— Trebuie neapărat să pleci ?
— Mai încape vorbă...
Linda lăsă capul în piept. Iurka se sperie de-a binelea. Te pomeneşti că o apucă plînsul. Nu se înşelă. Fata plîngea.
— Linda, zise el, şi-i atinse uşor umărul. Ce-i cu tine ? Te-ai întunecat, Linda, de ce ? Vrei cumva să ajuţi uzina de apă ? Vrei să mai creezi un lac de acumulare ? Ce naiba, încă n-am dat ortu popii. Ciudată mai eşti... La urma urmei, nu-s decît trei ore de mers cu autobuzul. Sus capul. Aşa. Iar acum, o să luăm o barcă cu motor şi o să ne plimbăm, după asta o să ne ducem la restaurant, la club, ca să ne bîţîim de adio. Ei, ţi-a căzut fisa ?
Linda îşi scoase din poşetă o batistă şi-şi şterse obrazul.
— Ştii, Iura, cînd ne va fi dat să ne mai întîlnim, o să încerc să te învăţ a vorbi corect ruseşte. Ţi-a căzut fisa ?
— *Valabil !* exclamă Iurka plin de voie bună şi prinse s-o sărute.

— VITEA, CE SE MAI AUDE PE LA VOI PE-ACASĂ ?
— Bătrîne, totul e în ordine. Părinţii se află la odihnă. Sînt sănătoşi.
— Tu ce faci ? Ţi-ai susţinut... ?
— Nu, încă nu...
— Te pomeneşti că dobitocii îţi fac greutăţi ?
— Cum îţi închipui una ca asta ? Eu am amînat susţinerea... Tu, bătrîne, cum o duci ?

— Perfect.
— N-ai nevoie să-ţi strecor nişte gologani, ce zici?
— Am şi eu o grămadă.
— Las-o încolo!
— Ce-ai auzit! Am cîştigat aici la studioul de filme.
— Gata, am înţeles. Prin urmare, totul e în regulă?
— Mai aveţi un minut, interveni telefonista.
— Ascultă, Vitea, noi astăzi plecăm din Tallinn. O să lucrăm în colhozul „Farul". O să-ţi scriu. Te rog să-i transmiţi mamei...
— Bătrîne, nu mai fă pe mutu... încetează odată cu rolul ăsta. Scrie-mi măcar mie. La noi toate-s bune. Pe mama am minţit-o spunîndu-i că tu îmi scrii. Ea, însă, nu vrea să înţeleagă...
— ...că eu sînt sănătos, vesel şi bine dispus. Spune-i şi bunicului lui Alik şi tatălui lui Iurka şi... Zinaidei Petrovna la fel. Se ţine bine „Barcelona" noastră? Încă nu s-a năruit? Avem bani, o grămadă! Nu ne lipseşte nimic...
— ...dar de ce nu-i scrii? Tocmai din pricina asta bătrînii sînt tare supăraţi. Numai din pricina asta. Ascultă, se prea poate ca peste o lună să-ţi fac o vizită, o să-mi iau un concediu. Bătrîne...
— ...e în ordine. Am să ţin pumnii strînşi. Susţine-o cît mai repede.
— Ce?!
— Susţine-ţi disertaţia...

— Ține-te bine, bătrîne. Totul o să fie în ordine, zise Viktor.

— Și așa e totul în ordine, mormăi Dimka, dar telefonista întrerupsese de mult convorbirea.

— VREI, KRAMER, SĂ ȚI-O SPUN DESCHIS ? întrebă Ivanov-Petrov.

— Firește că da, îi răspunse Alik, și rupse țigara în două.

Se plimbau amîndoi prin Toompea.

— Toate astea sînt caraghioase, pricepi tu ? Cum caraghioasă e și bărbuța ta și toate celelalte. Ridicule și, în același timp, demne de reținut. În general, vă băgați peste tot. Chiar mă bucură că vă băgați peste tot și născociți tot felul de năzdrăvănii.

— Sînteți foarte amabil. Vă mulțumesc și în numele celorlalți tineri caraghioși.

— Nu te supăra. Sînt convins că o să devii scriitor.

— Mă luați în balon ?

— Nicidecum.

— Ce trebuie să fac pentru asta ? Sfătuiți-mă ce să citesc ?

— Pe dracu ! Ce să citești ? Uite, asta nu mai știu. După părerea mea, ar trebui să-ți trăiești viața la cea mai înaltă tensiune și să nu-ți fie teamă de nimic.

— Nici nu-mi este.

Se opriră la marginea bastionului, deasupra scărilor Patkulevska. Ivanov-Petrov îl cuprinse pe Alik pe după umeri.

Jos, asupra ulițelor înguste, se așternuse înserarea, în timp ce acoperișurile de țiglă ale caselor și ale turnurilor mai reflectau încă razele asfințitului. Biserica Niguliste, distrusă în timpul războiului, se vedea încercuită de schelele restaurării.

— Pietre, șopti Ivanov-Petrov, invidiez pietrele. Doar bombele mai sînt în stare să le distrugă.

— În zilele noastre, nu-i o treabă prea dificilă, fu de părere Alik.

— Ba-i foarte greu. Imposibil.

Reflexele trandafirii se topiseră. Pe străduțele înguste se aprinseră luminile. Totul aducea cu un oraș submarin dintr-un străvechi basm german.

— OPRIM AICI ! MAI DEPARTE O SĂ MERGEM PE JOS.

— Galocika, o să ne prindă ploaia.

— Ei și ?

Galia o luă la fugă pe șosea. Bluza ei scăpăra în beznă ca o pată albă. Dolgov o urmă zîmbind.

„Ce plăcute sînt toate astea, cît de plăcute !" își zise el, gîndindu-se cu grijă și amărăciune că, în curînd, concediul se va termina.

Galia, fredonînd, reveni în pas de dans lîngă Dolgov. Era puțin amețită. Aproape seară de seară se amețea cîte puțin. Seară de seară, dans și discuții despre artă, despre teatrul contemporan, cu insinuări și ironii subtile ; și tot ce

se găsea pe masă era atît de gustos! De ce, mă rog, n-ar sorbi şi ea „cîteva picături de soare"? Dolgov întinse mîinile şi Galia se pomeni în braţele lui.

PE LÎNGĂ EI TRECU ÎN GOANĂ UN „IKARUS" ENORM. Se cutremura pămîntul. Masiv, avîntat, impetuos, autobuzul zbura prin bezna nopţii. Zgomotul se stinse, în timp ce autobuzul luminat se mai vedea dispărînd ca o navă cosmică.

— Eu cred că o să se răstoarne în şanţ.

— Iar eu cred că o să atingă luna, îl contrazise Galia.

O, dacă am fi în autobuz! Să zburăm prin întuneric. Radioul cîntă. Şoferul îl conectează, nu cumva să aţipească la volan. Cîntă în surdină radioul, dar destul de tare ca să fie auzit şi de pasagerii care ocupă locurile din faţă. Totul se cutremură, totul răsună şi nimeni nu ştie dacă va ajunge sau nu la destinaţie.

— Grigori, ce crezi, o să ajung oare vreodată să interpretez rolul Julietei?

— Sînt sigur, Galcionok.

— Iar tu o să fii Romeo...

— Nu. Nu mai e rolul meu.

Partea a treia

Sistemul „Dublu V“

Capitolul nouă

NU MĂ MAI SĂTURAM PRIVIND-O. Era de-a dreptul splendidă. O priveam ori de cîte ori mă aşezam la birou. Stătea acolo, voluminoasă, grea, între nişte coperte maro-închis — disertaţia mea. Alături, caietul albastru. Asta, aşa, ca să fie. Eu stau americăneşte, cu picioarele pe masă, îmi aprind o ţigară şi mă uit la aceste două obiecte. Am senzaţia că le cîntăresc în palmă. De fapt, ce reprezintă dumnealor pentru mine, ce semnificaţie au în general ?

Disertaţia — este lucrarea mea de candidat în ştiinţe, a cărei temă mi-a fost sugerată de genialitatea şefului nostru. E glasul meu amplificat de microfon : „Stimaţi membri ai consiliului ştiinţific..." Reprezintă felicitări, flori şi un chef monstru. Totul aşa cum se cuvine. Pe urmă, telefoanele prietenilor, iar noaptea, glasul şoptit al Şurocikăi : „Dragul meu, sînt atît de fericită !" Mai reprezintă, să fiu al dracului că aşa e, semnătura mea sub tot ce-am să scriu eu de-acum înainte : „V. Denisov, candidat în ştiinţe". Mai reprezintă o majorare de cinci sute de ruble la salariu. Sînt acolo, pe birou,

nopţile mele nedormite, zbuciumul gîndirii mele. Dacă aş aduna în camera mea toate cărţile citite, atunci eu ar trebui să dorm pe acoperiş. În ea s-au contopit munca şi speranţele mele. E drumul meu, greu, nimic de zis, dar sigur. Drum hărăzit încă din anii copilăriei. „Dacă o să fii băiat cuminte, o să ajungi profesor." Am fost educat, servindu-mi-se tot felul de pilde pozitive, ca mai tîrziu să devin eu însumi pentru Dimka o pildă pozitivă de care lui Dimka nici nu-i pasă. De fapt şi de drept, Dimka nu-i decît un romantic caraghios. Se consideră o apariţie rară, un fenomen neobişnuit de complex al naturii. Şi noi, la timpul nostru, am gîndit la fel. Şi eu am simţit chemările depărtărilor şi aş fi vrut să fug în lume. Eu aş fi vrut, el, însă, a fugit.

Am 28 de ani, stau în camera mea şi mă uit la biletul perforat de un compostor astral. Ce-o mai fi pe acolo? Aha, dacă nu mă înşel, e coada Lebedei! Ţinînd seama de profesiunea mea, ar trebui să cunosc ceva mai multă astronomie. Romantism! Iată-mă din nou în braţele lui. Mă uit pe fereastră şi meditez. Am uneori convingerea fermă că biletul spre stele mie îmi este hărăzit.

— CAIETUL ALBASTRU CUPRINDE GÎNDIREA MEA. Este raportul pe care o să-l prezint peste o săptămînă sau două. Am şi început să fiu comentat pe la colţuri. „Iertaţi-mă că vă întreb, dar dumnealui cine e? E purtătorul

vreunui titlu ? Nu vi se pare că... mda.... mda... că nu e prea cuviincios în relațiile cu Vitali Vitalievici ? Ehe, tineretul ăsta ! Își cam face de cap ! Şi de ce nu... ?"

Obiectul de pe birou reprezintă glasul meu amplificat datorită microfonului : „Aceasta este absolut tot ce-am avut de comunicat onoratei adunări". Reprezintă, în acelaşi timp, strîngeri de mînă şi gesturi pline de rezervă, precum şi riscul ca unii să nu te mai salute. Este munca mea. A mea ! Este rodul imaginației mele. Reprezintă, dacă vreți, banul sau marca ! E un salt spre înălțimi sau spre străfunduri, încă nu ştiu. Oricum, m-am abătut de la drumul ce mi se pregătise, m-am tîrît printre bolovani, de unde aveam să mă întorc abia peste un an. E un fluture atras de stropul de lumină al unei lumînări sau un Icar... O ! O ! O ! iar o iei razna !

Borka îmi spune :

— E ridicul ce faci. Eşti un măgar.

— Prin institut circulă pe seama ta tot felul de vorbe... Nu prea bune...

— Ar trebui, Viktor, să ne cunoaştem lungul nasului.

— Şi-apoi, cine eşti tu, nu te întrebi ? De-ai avea măcar un titlu ştiințific, dar nu-l ai !

— Am aflat că *V.V.* a spus...

— Nu cumva speri că şeful o să te susțină ? Dacă-i aşa, trebuie să-ți aduc la cunoştință că *V.V.* ...

— Să-ți iei de-o grijă.

— E ceva nesăbuit.
— E o aventură.
— E primejdios.

— O LUNĂ A TRECUT din ziua cînd am făcut experienţa. Mi-am închipuit că lucrurile se vor opri aici. Experienţa însă a avut soarta bulgărelui de zăpadă ce se prăvale din vîrf de munte. Au urmat alte experienţe, nopţi nedormite. Am început să fumez cîte două pachete pe zi. Chimiştii m-au ajutat foarte mult. Fără ajutorul lor n-aş fi fost în stare să realizez mai nimic. În general, m-am bucurat de sprijinul multora, cu toate că munca se desfăşura în afara oricărui plan. De pildă, Rustan Valeev, specialist în domeniul encefalografiei, a stat în laboratorul meu, alături de mine, douăzeci şi patru de ore în şir. Numai cei din secţia lui *V.V.* se uitau chiorîş la mine. De fapt, experienţa mea dădea peste cap nu numai propria-mi disertaţie, ci şi un şir de lucrări elaborate de secţia condusă de „Dublu V", întreaga orientare a cercetărilor întreprinse de ei. Rezultatele experienţelor mele puneau sub semnul întrebării pînă şi disertaţia prietenului meu Borea, colaborator al acestei secţii. Boris venea zilnic la mine şi mă bombănea la cap :

— E pur şi simplu ridicul. „Dublu V" o să te facă praf.

— Te pui în situaţia acelei văduve de subofiţer care şi-a tras singură o bătaie în lege.

— Aseară am auzit cum *U.U.* i-a spus cuiva la telefon: „Trebuie să ferim ştiinţa de tot felul de carierişti".

— Să nu-ţi faci iluzii că şeful are să te susţină.

— Ţi-ai găsit să faci pe Don Quijote.

— Cred că acest lucru n-o să-l măgulească pe şef.

— Bine, dacă te-ai hotărît să-ţi faci de cap, n-ai decît, dar ce ţi-a venit să te bagi cu referatul tocmai în sesiunea asta? Nu puteai să mai aştepţi?

— Nu procedezi tovărăşeşte.

— ŞTII CE, BOREA, i-am spus eu într-o bună zi, închide uşa pe dinafară.

Nu cunosc încă atitudinea şefului faţă de cercetările mele. În orice caz, nu mă zoreşte cu îndeplinirea planului. Tace însă. De trecut nu mai trece pe la mine, nu-mi mai citeşte însemnările. N-are decît, e mai bine aşa, e chiar foarte bine, aş zice, că nu mai dă pe la mine. Totuşi, faptul mă nelinişteşte. Sincer vorbind, tocmai asta mă îngrijorează cel mai mult. Şi nu numai pentru că şeful ar putea să se ralieze cu „Dublu V" şi, unindu-şi eforturile, să mă facă praf. Nu, nu numai din cauza asta. Pur şi simplu nu mai sînt sigur de mine. Uneori, toate îmi merg anapoda numai la gîndul: „Dacă cercetările mele nu sînt decît nişte aiureli?"

Am cunoscut şi clipe groaznice cînd mi-a murit Krasaviţa. Ca şi acum, mă enervasem şi din cauza asta s-a prăpădit. Aş fi vrut să mă în-

ghită pămîntul. A doua zi, de dimineață, am întocmit un raport și l-am trimis șefului prin secretar. În ziua următoare, mi-au fost aduse alte două maimuțe.

Acum, totul a rămas în urmă. Am început să bat la mașină referatul. Am depus și o cerere la biroul consiliului științific. Sesiunea va avea loc peste o săptămînă. Mă rog ! Pentru mine, cel mai bine ar fi să nu mă mai gîndesc la nimic. De ce astăzi, de pildă, nu mi-aș permite să mă odihnesc ? De ce nu i-aș da un telefon Șurocikăi ? De ce nu m-aș duce în parc ?

ACESTUI SAVANT ÎI PLAC DISTRACȚIILE OMULUI DE RÎND. Îi place scrînciobul și „puricele", îi place să-și încerce forța la un dinamometru și să rîdă cu hohote în camera de rîs. Dacă în parc îi dai înghețată, îi ține de foame. Îi place chiar să stea la coadă în fața restaurantului „Plzenski", la rînd cu tot felul de bulevardiști. Această personalitate complexă adoră „roata dracului" și-i place berea neagră „Senator". Fanfara militară îl face să palpite și să se avînte spre ringul de dans.

Cam în felul acesta își bate joc de mine Șurocika. Sîntem la „zidul morții" și, împreună cu toți ceilalți, urmărim numerele de atracție. Șurocika glumește, își bate joc de mine, dar mie mi se pare că mai degrabă ar vrea să plîngă. Mi se pare că ar vrea să strige : „Viktor, ce-i cu tine ?"

Jos, la picioarele noastre, doi bărbați și o tînără încalecă pe motociclete. Unul dintre ei, băr-

batul acela mai în etate, a cărui figură împietrită atrage atenția, începe să se rotească pe zid. Se rotește fulgerător ; cînd coboară, cînd urcă ; ici cu un zgomot asurzitor se repede spre noi (uite, acuși sfarmă bariera și ne face de petrecanie la toți), ici coboară (gata, acuși se izbește de podea și s-alege praful de el) ; se rotește, face opturi în plină viteză, își ia mîinile de pe volan. Pe urmă, intră și fata în joc. Se rotesc acum două motociclete și nu prea poți să înțelegi — sînt în goană unul după celălalt sau aleargă să se întîmpine. Bărbatul cu chipu-i împietrit, tînăra cu un surîs înghețat pe buze. Fata e în genul Șurocikăi. I-ar sta mai bine ca soră medicală, dar ea preferă să se rotească pe zidul morții. Lumea e plină de lucruri stranii. Unul topește oțelul, al doilea se îndeletnicește cu vindecarea semenilor lui, al treilea dresează toată viața căței, iar munca fetei ăsteia este să se cațăre pe „zidul morții". Asta îi e profesia. Cînd cea de a treia motocicletă prinde să se avînte pe zid cu un uruit teribil, mă apuc cu putere de barieră, iar Șurocika se agață de brațul meu. Se termină, ieșim, ea îmi spune :

— Arătai ca un bezmetic. Te porți ca un băiețandru. Te pomenești că îi și invidiai ?

— Ce zici ?

— Ai fi vrut și tu să zbori pe un zid ?

— Depinde încotro. Să zbori în circuit închis așa cum o fac ei, în nici un caz nu mi-ar plăcea. Dar dacă...

— Și încotro ?

— Oriunde, numai nu într-un circuit închis.

— Aşa ! Mergem acum să hrănim lebedele.

— Şurocika !

— Să nu mai îndrăzneşti să-mi spui Şurocika !

— Ce-i cu tine ?

— Nu mai vreau să-mi spui Şurocika. Spune-mi : Saşa, Saşka, Alexandra, Şurka, dar în nici un caz Şurocika.

— De ce ? Pentru numele lui dumnezeu, de ce ?

— Pentru că de doi ani ne tot plimbăm prin parc tu te dai în „purice", bei bere neagră, îţi încerci forţa la dinamometru şi-mi spui Şurocika.

— Bine, dar îţi plăcea să te plimbi în parc.

— Îmi plăcea, acum nu-mi mai place.

Deodată, totul mi se înfăţişează într-o lumină nouă, ca şi cînd aş fi ascultat o istorioară străină de mine şi despre care aş fi putut să-mi exprim o părere.

Praful s-a ridicat deasupra parcului ca un al doilea cer, stelele abia se mai zăresc, în apă se reflectă toate luminile cheiului Frunze. O singură ieşire ar mai fi ; s-o pornim pe cursul rîului, în direcţia gării Kiev, către ţărmuri necunoscute.

— Vrei să facem o plimbare pe rîu ?

— Vreau, îmi răspunde ea încet.

Stăm pe puntea superioară a vasului, la proră. Pe lîngă noi alunecă desişurile verzi ale grădinii Neskucinîi. Silueta masivă a podului de cale ferată ce vine spre noi ne face să ne simţim mici, ca nişte copii. Să uităm totul, ca apoi,

auzind deasupra noastră glasul roţilor de tren, să ne putem săruta.

— Şurocika, îi spun ei, iar ea, de data asta, nu se mai supără, Saşa, Saşka, Alexandra, să ştii că mi-am amînat termenul de susţinere a disertaţiei.

Ea tresare.

— Mai precis, o s-o susţin ceva mai încolo, peste un an.

Ea se îndepărtează de mine.

— În ceea ce ne priveşte, nimic nu se amînă, continuu eu, şi ea rămîne locului.

ÎMI ADUC SOŢIA LA MINE ACASĂ. Părinţii sînt plecaţi la odihnă. Cînd se vor întoarce, o vor găsi la mine. În mica mea cămăruţă. Uite, aici mi-am trăit cei 28 de ani. Ce n-am adus între zidurile ei ? Tuburi de cartuşe, carnetul meu de elev cu note foarte bune (e adevărat, uneori profesorii mai notau : „A fost neatent la lecţie“). Apoi am adus aici o medalie de argint, carnetul de student, am adus mingi de polo şi crose de hochei, *boogy-woogy* înregistrat pe bandă şi pantofi cu talpă de cauciuc. Am adus colegi (ce hărmălaie se isca !). Am adus bursa mea specială şi pe urmă cea obişnuită. Am adus şi fete, ori de cîte ori părinţii se aflau plecaţi la odihnă. Am adus diploma. Tare aş fi vrut să mai aduc aici şi disertaţia, apoi caietul albastru, dar acest lucru nu pot să-l fac. Nu mi se permite. Cu toate acestea, ambele au trecut pe aici. Au trecut purtate în mintea mea. Iar acum, mi-am adus la „Barcelona“ şi nevastă. Nou pri-

lej pentru ca Dimka să emită judecăţi pe seama destinului meu de mic-burghez.

— Dragul meu, îmi şopteşte Şurocika, sînt atît de fericită ! Te iubesc. Am să te ajut. Nu-i aşa că acum o să-ţi fie mai uşor să termini ceea ce ţi-ai pus în gînd ?

— Fireşte că-mi va fi mai uşor. De o mie de ori.

Şurocika stă la fereastră. De pe străzile înguste se revarsă spre ea lumina felinarelor.

Eu fumez stînd pe divan, mă uit la silueta fetei din cadrul ferestrei şi-mi dau seama că, de-acum încolo, n-am să o mai privesc asemuind-o cu altele. Mi-e suficient că asta este ea şi că e lîngă mine.

DIMINEAŢA ies din casă la braţ cu soţia. În curte, mă adresez tuşii Elva, ştiind că pînă diseară toată „Barcelona" va afla noutatea :

—Tuşă Elva, e soţia mea.

— Dacă-i legitimă, îmi pare bine, îmi răspunde drăguţ tuşa Elva.

Dăm buzna în stradă. E soare ! Te salut, soare, dacă eşti legitim ! O maşină stropeşte strada. Te salut, apă, dacă eşti legitimă. Alo, trecătorilor, vă salut pe toţi! Actele vă sînt în regulă? Te salut, te sărut şi-ţi dăruiesc inima mea, ţie, soţia mea, deocamdată nelegitimă ! Tu pleci cu autobuzul, iar eu mă îndrept cu paşi repezi spre metro. Am un mers săltăreţ şi sînt un savant al dracului de tînăr, n-am încă treizeci de ani. Cine ar putea să-mi spună că sînt un ratat ? Sînt un tînăr savant, care judecă cu propriul lui cap, în

care se pun mari speranţe. Îmi voi atinge ţelul, căci iubesc tot ce mă înconjoară, Moscova şi ţara întreagă. E atîta soare şi aer proaspăt în juru-mi ! Sînt foarte puternic. Merg la institut. Îmi voi îndeplini menirea, pentru mine, pentru institutul nostru, pentru familia mea şi pentru ţara mea. Patrie dragă, cîndva ne vei rosti numele, iar poeţii tăi ne vor închina ode. Cu orice preţ îmi voi îndeplini menirea.

În metro, oamenii citesc ziarele. Titlurile ştirilor mai însemnate :

CUBA E DIN NOU AMENINŢATĂ !

AGRESIUNEA DIN CONGO IA PROPORŢII !

SITUAŢIA DIN LAOS ESTE ÎNGRIJORĂTOARE

SÎNTEM ALĂTURI DE TINE, FIDEL !

ZBORURILE PIRATEREŞTI CONTINUĂ

FLACĂRA OLIMPICĂ ÎŞI CONTINUĂ DRUMUL

Pe geamul întunecos al vagonului în plină mişcare, ne reflectăm noi, pasagerii. Stăm umăr lîngă umăr şi citim ziarele. Graşi, slabi sau cu o statură de atlet ca a mea, caraghioşi, neglijenţi, respectabili sau înfumuraţi, nu scoatem o vorbă. Sîntem cam nedormiţi. Ne e cald şi nu ne simţim în largul nostru. Insul din dreapta e leoarcă de transpiraţie. Fidel, sîntem alături de tine ! Piraţilor, sîntem împotriva voastră. Noi purtăm flacăra olimpică.

Îmi voi îndeplini menirea. Am un cap, muşchi şi o inimă. Am un bilet perforat de un compostor astral.

În poartă, mă lovesc de Boris.

— Bob, m-am însurat, îi arunc eu deodată.

— Felicitări ! mormăie el acru.

Trecem prin curte, în tăcere. Iliuşka e la cîţiva paşi înaintea noastră. Citeşte din mers un roman poliţist cu o copertă în culori stridente. Pe lîngă noi trece o „Volga". La volan, „Dublu V". Poartă ochelari de soare. Îl salut foarte respectuos.

— Bună dimineaţa, Vitali Vitalievici. Maşina vă este zgîriată puţin !

„Dublu V" coboară.

— Bună, băieţi. Şoseaua Reazan e de vină, lua-o-ar dracu. Maşina mi-a fost zgîriată de o cisternă de lapte.

Boris îşi salută şeful cu o scurtă înclinare a capului. Nu-i omul care să-şi linguşească şefii. „Dublu V" îl ia pe Boris de braţ şi amîndoi îşi încetinesc mersul. În ceea ce mă priveşte, mă grăbesc să-l ajung din urmă pe Iliuşka.

— Ilia, ştii, m-am însurat.

— Felicitări. Pe cînd nunta ?

Bun băiat e Ilia, numai că are un cusur : nu ştie cum să mi se adreseze — cu „tu" sau cu „dumneavoastră". Pesemne, pentru faptul că-i un simplu montor, iar eu, dragă doamne, colaborator ştiinţific. O să-l invit la nuntă şi o să bem *Brüderschaft*.

Boris şi „Dublu V" trec la braţ pe lîngă noi. Prind sfîrşitul unei fraze rostite de Boris.

— ...extraordinar !

Ei drăcie, au şi intrat în ale producţiei !

Zăbovesc puţin în biroul meu, răsfoiesc un număr recent din „Expres-informaţia", după care, mă îndrept spre laboratorul Röntgen ca să mă interesez de nişte diapozitive.

— Lidocika, e voie ?

Din negura roşietică se desprinde laboranta Lida. E blondă, smeadă şi poartă un halat alb. Aşa cum o văd, aduce cu o fotografie făcută la negativ.

— Ei, cum arată pozele mele ?

Ne leagă o veche prietenie, e o foarte bună jucătoare de ping-pong, eu sînt pe locul întîi în institut iar ea pe al doilea. Lida dă drumul aparatului de proiecţie şi-mi prezintă diapozitivele.

— Excelente ! o laud eu.

— Vitea, ce reprezintă ? mă întreabă ea.

— Este ficatul. Celulele ficatului.

— Ficatul Krasaviţei ?

— Da.

Krasaviţa avea ochii trişti, o ! şi cîte nu făcea ea cu lăbuţele ei... Mă recunoştea ca un om. Mă jucam cu ea. Iar cînd o introduceam în camera de experienţă, îmi venea greu să-i întîlnesc privirile. Nici acum, cînd îi cercetez celulele ficatului, nu mă simt mai bine.

Ies pe coridor şi, pe neaşteptate, mă abat pe la cabinetul şefului. Secretara îmi spune că pot să intru. Deschid uşa şi-l văd stînd pe colţul mesei. Şade foarte rar în fotoliu, numai cînd scrie. În schimb, cînd discută, îşi caută alte locuri ; pe colţul mesei, pe pervazul ferestrei sau pe braţul fotoliului. Pare un om ciudat, cum de

altfel par cei mai mulţi din conducerea institutului nostru. Numai unul singur — „Dublu V“ — zici la prima vedere că nu-i om ciudat ; privit însă pe fondul general, corectitudinea şi ţinuta-i impecabilă încep să pară a unei fiinţe aparte.

— Ia loc, Vitea. Şeful îmi arată cu un gest fotoliul. Mă aşez şi numai atunci îl observ pe Borea, pe prietenul meu, aşezat pe pervaz. Şeful se uită cînd la mine, cînd la dînsul. Continuăm, Borea, sau... ? îl întreabă el.

— Dacă-mi permiteţi, o să trec pe la dumneavoastră spre sfîrşitul zilei...

Boris se îndreaptă spre uşă fără a mă băga în seamă. Mă străfulgeră un gînd : dacă l-aş fi întîlnit altundeva, nu l-aş fi recunoscut imediat.

— Ce-i, Vitea ? Şeful se lasă pe neaşteptate în fotoliu.

— Andrei Ivanovici, mi-am permis să trec pe la dumneavoastră...

— E foarte drăguţ din partea dumitale.

— Ca să vă mulţumesc pentru maimuţe.

— Mă rog, spune şeful şi tace.

Tac şi eu ca prostul. Şeful zîmbeşte ironic. Uneori, zîmbetul lui mă scoate într-atît din sărite, încît aş avea chef să-l pocnesc.

Îi spun apăsat, aproape provocător :

— Şi pentru a afla dacă referatul meu a fost trecut pe ordinea de zi a sesiunii.

.M-am uitat în oglindă şi, deodată, am devenit dur. Totdeauna cînd mă simt buimăcit, oglinda mă ajută, obrazul îmi devine aspru şi încruntat.

Şeful răsfoieşte nişte hîrtii şi, în cele din urmă, îmi spune :

— Da, referatul dumitale e trecut pe ordinea de zi. Îţi vine rîndul chiar în prima zi, după Burkallo şi înaintea lui Tobidze.

— Vă mulţumesc.

Mă ridic şi mă îndrept spre ieşire. Dacă nu vrei să-mi vorbeşti, n-ai decît, nici eu nu simt o prea mare nevoie.

— Viktor !

Mă întorc. Şeful se reaşază pe colţul mesei.

— Nu vrei să serveşti o ţigară franţuzească ?

Alaltăieri s-a întors de la Paris, unde fusese la o sesiune UNESCO. Mă apropii. Nu, n-am să refuz o ţigară franţuzească ! Cine ar putea să refuze o ţigară franţuzească ! Pe pachet e desenat un cocoş şi scrie „Gauloises bleues". Sînt ţigări foarte tari.

— Ei, ce mai e nou pe la Paris ? întreb eu, de parcă-aş vorbi cu Borka.

— Ca de obicei. Lumea se distrează.

Un timp, rămînem tăcuţi. Ţigara se cere savurată.

— Ascultă, Vitea, mi se adresează şeful în cele din urmă, eşti pe deplin convins ?

Mă uit iar în oglindă.

— Sînt foarte convins. Altfel cum aş...

— N-am să mai trec pe la dumneata şi nici de uitat n-o să mă mai uit la nimic. Vreau să cred că îţi dai seama de ce ?

— Fireşte.

— De altfel, sînt sigur că şi dumneata doreşti acelaşi lucru.

— Da, Andrei Ivanovici.

Şeful schiţează un zîmbet.

— Cît de cunoscute îmi sînt toate acestea... Şi eu am trecut printr-un moment asemănător, începusem să mă feresc de răposatul Kranz.

Măsoară camera în lung şi-n lat. Portretul lui Kranz atîrnă deasupra biroului lui. Iscodesc portretul.

— Cu toate acestea aţi rămas prieten cu Kranz, nu-i aşa ?

Greşesc din nou, exact ca şi rîndul trecut. Şefului nu-i plac vorbele siropoase. Îşi stăpîneşte cu greu indignarea.

— Iată ce-i, Viktor Denisov, mi se adresează el pe un ton tăios. Ai luat hotărîrea să devii un adevărat savant, nu-i aşa ? În calitatea mea de şef, de comunist, dacă vrei, nu pot decît să salut o asemenea hotărîre. Referatul dumitale este pus chiar în prima zi a sesiunii. După cît îmi dau seama, ai să ridici o problemă extrem de importantă. Salut îndrăzneala şi spiritul dumitale de independenţă. Dar, totodată, te previn · consiliul ştiinţific o să-ţi asculte referatul cu luare-aminte, o să fie numai ochi şi urechi. Şi dacă lucrarea dumitale se va dovedi a fi un truc, construit cu dibăcie, o simplă sclipire de efect (din păcate, în tinereţe nu o dată simţi dorinţa de a doborî statui), atunci să ştii că n-o să te cruţăm. Mai poţi să-i treci cu vederea pe unii compilatori conştiincioşi, demagogia însă n-are ce căuta în ştiinţă. Vreau să cred că mă înţelegi ? Şi-acum, du-te la lucru.

Înclin din cap şi mă îndrept spre ieşire.

— Mai vrei cumva o ţigară ? îmi strigă şeful.

Tare aş fi vrut să-l văd pe acela care ar fi refuzat o ţigară „Gauloises bleues".

Pe culoar îl întîlnesc pe Boris.

— Toată secţia noastră o să ia cuvîntul ca să te combată, mă informează el, deoarece lucrarea ta nu-i decît un truc ieftin.

— Aha, pricep.

— Tu să mă ierţi, bătrîne, şi eu voi vorbi împotriva ta.

— Dar altfel cum s-ar putea? îi arunc eu complet zăpăcit. „Borka, lua-te-ar dracu să te ia! Borka, Borka, chiar aşa, ai uitat totul?"

— Poate crezi că mă tem de soarta disertaţiei mele? Greşeşti. Sînt pentru o activitate ştiinţifică cinstită.

— Şi eu la fel.

— Mă îndoiesc.

— Cunoşti conţinutul lucrării mele?

— În linii generale.

— Vino cu mine!

Îl iau de mînă şi-l tîrăsc spre vivariu. Krasaviţa II stă cu capul în jos, agăţată de coadă, iar Margareta sare dintr-un colţ în altul, parcă ar fi pe arcuri.

— Le vezi? îi strig eu lui Boris. Le vezi, sînt în viaţă. Au fost în camera de experienţă şi supravieţuiesc.

Mă uit la Boris, iar el la maimuţe. Are o privire sticloasă. Se uită şi nu vede nimic. Mă simt prost şi ies din vivariu. Boris mă urmează.

— Vitka, te previn pentru ultima dată: retrage-ţi referatul. Nu-i de nasul tău, chiar dacă ai dreptate. „Dublu V" e un om de o extremă eru-

diţie, e un militant de forţă şi, în general, e un om teribil. Iar în privinţa ta e complet edificat.

— Cum adică ? Sînt uimit. Există oare cineva care nu ştie cine sînt ? La ce te referi ?

— Manifestările tale în anumite împrejurări, întrebările stranii de la seminarii... Apoi, dacă-ţi mai aduci aminte, la o serată, ai venit cu o paţachină vopsită. Aţi dansat împreună rock-and-roll. „Dublu V" ştie totul şi a şi mobilizat opinia publică împotriva ta. Tuturor le spune că eşti lipsit de nivel politic şi că, din punct de vedere moral, laşi de dorit.

— Tu eşti de acord cu el ?

— Într-o oarecare măsură are dreptate.

— Fir-ai să fii...

Cu o mişcare bruscă îi răsucesc mîna. Am poftă să-l arunc pe fereastră. Îi dau însă drumul.

— Ascultă, mucosule, dacă nu ne-am afla între aceste ziduri sacre... Hai, cară-te !

SEARA ÎI POVESTESC ŞUROCIKĂI cele întîmplate. Ce ciudat : omul creşte, se dezvoltă, se maturizează, iar tu cauţi să te convingi că-ţi este prieten. Îi povestesc şi despre „paţachina" cu care am dansat la o serată. Chiar aşa a fost, eu am adus-o... Şi despre „manifestările" mele în anumite împrejurări. Şi despre „manifestările" mele de acum. Canalie ce eşti, Borka, crocodil conservat, care niciodată n-ai avut nici un fel de manifestări ! Ce bine-i pentru crocodili, mai ales pentru cei conservaţi — pot trăi fără „manifestări". Îi povestesc despre secţia lui „Dublu V" care nu-i decît o fabrică de disertaţii.

Îi vorbesc despre referatul meu şi cum „Dublu V" mă sapă. Îi povestesc şi despre o altă „manifestare" a mea — dorinţa de a mă bate ! Şi despre temerile mele : nu care cumva i-au împuiat capul şi şefului ? El are discernămînt, el va fi în stare să discearnă. Şi i-am arătat de la fereastră biletul spre stele. Îi explic că acum, pe cer, se vede coada Lebedei, deşi, în sinea mea, sînt convins că e cu totul altceva. Şi-i mai spun că acest bilet e al meu. Şurocika m-a înţeles.

Simţeam că mă sufoc în timp ce o sărutam. Ochii ei deveniră enormi şi eu dispărui în adîncul lor.

Capitolul zece

VISEZ OAMENI ÎN TUNICI GRECEŞTI. Îi văd coborînd de pe tavan, desprinzîndu-se de pe pereţi şi aşezîndu-se la masa consiliului ştiinţific. Au gesturi largi, într-adevăr ca în Grecia antică. Unul din ei desface un pergament. Anunţă ceva în legătură cu persoana mea. În sala enormă glasul îi răsună puternic. Iar eu dorm. Doamne, ce scandal ! S-a pronunţat numele meu, iar eu ar trebui să urc la tribună, dar nu mă pot trezi.

— E un fapt strigător la cer, spune unul dintre ei şi mă scutură de umeri. Pentru asemenea glume s-ar cuveni să fie ucis moraliceşte. Să fie

aruncat de pe nu ştiu ce stîncă, în nu ştiu ce prăpastie.

Nu mă pot trezi. Sînt obosit. Uf, grecilor, lăsaţi-mă în pace ! Blestemaţi stăpînitori de sclavi. Zguduiţi un om obosit în halul acesta !

— Totuşi, eşti un neobrăzat, Vitka, mi se adresează un grec cu un accent georgian.

Deasupra mea stă aplecat Tobidze. E îmbrăcat teribil de elegant. Obrajii îi sînt vineţii de cît i-a frecat cu aparatul electric de ras.

— Împărăţia cerului o să-ţi treacă pe sub nas şi tu n-ai s-o vezi, dacă dormi în halul ăsta, dragul meu, îmi spune el.

Îl privesc şi, un timp, nu mă pot dumiri. Cel care îmi vorbeşte e Tobidze şi-mi vorbeşte în termeni pe care oricine i-ar putea pricepe — peste o jumătate de oră se deschide sesiunea ştiinţifică, la care voi susţine referatul, că el a venit (din însărcinarea Comitetului de Comsomol) să-mi susţină moralul şi că nu şi-a închipuit că va fi nevoit să mă smulgă dintr-o stare letargică.

PENTRU ORICE INSTITUT, SESIUNILE ŞTIINŢIFICE sînt o sărbătoare. Înainte de deschidere, participanţii se plimbă prin hol, îmbrăcaţi în costume negre. Un bufet bine asortat le stă la dispoziţie. Holul e radioficat, căci sala e neîncăpătoare. În afară de cercetătorii institutului sînt prezenţi şi nenumăraţi invitaţi.

Mă lovesc pe neaşteptate de Gyula Szymodi, un fost coleg de facultate. A venit de la Budapesta împreună cu nevasta lui, Vera Streltova.

Mi se părea nu știu cum să-i întîlnesc aici, în calitate de oaspeți de peste hotare.

Și iată, aud deodată țîrîitul prelung al soneriei și simt cum, de atîta teamă, mi se face rău și, în loc să intru în sală, dau fuga la bufet. Înghit pe nerăsuflate cinci sandvișuri cu icre de Manciuria și beau trei cafele. Rămîn locului și ascult la un difuzor cuvintele de deschidere ale șefului, apoi cuvîntările solemne ale diferitelor personalități. Nu mai pot să mănînc. Părăsesc bufetul și urc încet scara. Astăzi treptele sînt acoperite cu un covor roșu. Citesc gazeta de perete „În cosmos". De la 1 Mai n-a mai fost schimbată și cuprinde, printre altele, și o caricatură pe seama pasiunii mele pentru ping-pong. E izbutită, dar m-am plictisit s-o tot văd.

Pretutindeni, în hol și pe coridoare, vezi stînd în picioare sau șezînd pe scaune oameni în haine negre. Și eu sînt, din cap pînă în picioare, în negru. Numai batista de la buzunarul hainei e albă. Sînt bun de filmat. Mă opresc la toaletă. Pînă și aici se aud cuvîntările. Nu știu de ce, ozonatorul șuieră. După părerea mea n-ar trebui să șuiere. Dar mai poți să știi? Să fumez o țigară. Ar fi cazul, cine știe cînd o să mai pot fuma? Să fumez două. N-am decît o țigară. Scot o monedă. S-o arunc? E prea tîrziu. Încă în urmă cu două luni mi-am „încercat" destinul. Moneda aceea zace și acum sub frigider și nici nu știu dacă a fost banul sau marca. Ies de la toaletă și-mi croiesc drum spre sală.

La tribună se află „Dublu V". Văzîndu-l, nu știu de ce, mă liniștesc. Îmi amintesc deodată de

anul trei : pe atunci, dumnealui nu era decît un simplu docent şi ne ţinea un curs de fiziopatologie. Un curs într-adevăr foarte bun, deosebit de util în perioada de pregătire a examenelor. O dată, un student l-a întrebat ce părere are despre aplicaţiile ciberneticii în medicină. „Dublu V“ nu s-a lăsat intimidat de întrebare şi a răspuns că cibernetica este o pseudoştiinţă şi că noi ar trebui să manifestăm faţă de ea un dispreţ total. Ne-a povestit şi cîteva anecdote din „Krokodil“ în legătură cu cibernetica. Am rîs cu hohote. Iar astăzi, în institutul nostru, „Dublu V“ este cel mai cu doxă în problemele ciberneticii.

Păstrînd un ton riguros academic, „Dublu V“ prezintă activitatea prodigioasă a secţiei pe care o conduce. Citează numele celor mai de seamă colaboratori. Se înţelege, Boris e printre ei. Într-adevăr, fostul meu prieten Borea e un băiat deştept. „Dublu V“ vorbeşte apoi despre disertaţiile discipolilor lui. E tema lui preferată. Apoi începe, tot pe un ton academic, să-i înalţe osanale şefului nostru. Afirmă că sub conducerea nemijlocită a acestuia, secţia păşeşte spre ţelurile noastre comune. Şi, în fine, vorbeşte şi despre mine.

— Tovarăşi, tuturor colaboratorilor din secţie le este clar obiectivul urmărit şi sînt convinşi de justeţea drumului ales pentru a-l atinge. În legătură cu aceasta, aş vrea să spun cîteva cuvinte despre unii cercetători tineri şi foarte, subliniez, foarte talentaţi, care, căzînd pradă unor concepţii la modă, îşi închipuie că sînt inovatori. Cu voia sau fără voia lor, persoanele în cauză

subminează temeliile programului nostru, abătîndu-se de la singurul şi adevăratul drum al ştiinţei.

Părăseşte tribuna şi-şi reia locul la masa prezidiului. Îi strînge mîna nu ştiu cărui ştab sosit de curînd şi se aşază picior peste picior. Mă uit la cei din sală. Cîţiva iniţiaţi zîmbesc ironic.

Mai departe, totul se desfăşoară tacticos, solemn, la un înalt nivel ştiinţific. Diferite personalităţi iau cuvîntul. Cînd şi cînd, în sală se stinge lumina — sînt proiectate diapozitive şi filme de scurt metraj. Uneori, un murmur străbate sala — nu pricep motivul pentru care sala murmură, nici sensul referatelor şi al filmelor nu izbutesc să-l sesizez. Stau în mulţimea de oameni în haine negre şi-mi ascult bătăile inimii. În răstimpuri, mă uit în program. Are cuvîntul Osipova, apoi Strekel, Pavlov, Ivanenko, Burkallo... Şeful se ridică.

— Îşi prezintă acum referatul Viktor Iakovlevici Denisov, colaborator ştiinţific secund al institutului nostru. Regulamentul îi acordă treizeci de minute.

Sînt la tribună. Sînt ţintuit la tribună în văzul tuturor. Totdeauna mi-a fost teamă de tribună. Şi în anii studenţiei, în grupă, cînd îmi venea rîndul să fac revista presei, mă cuprindea o teamă, mă bîlbîiam şi aveam goluri în memorie. Iar acum, iată-mă la tribună, în faţa unei săli enorme. Grecii de pe tavan şi de pe pereţi mă ţintuiesc cu privirile. Cei din prezidiu şuşotesc. Chipul fostului meu prieten Boris este de nepătruns. Tobidze îmi zîmbeşte nervos. Lida,

care se află în mijlocul sălii, lîngă aparatul de proiecţie, mă salută înclinînd capul. Gyula Szymodi şi Vera Streltova, respectabilii noştri musafiri de peste hotare, mă privesc zîmbind. Lîngă uşă, Iliuşka ridică deasupra capului palmele strînse. La Goliţîno părinţii se frămîntă şi ei. Şurocika, totuşi, a întîrziat. În Estonia, Dimka habar n-are de nimic. Şi toţi se uită la mine. Sînt la tribună. Citesc referatul fără să-i prind sensul. Aş putea să-l rostesc pe dinafară, ca pe o poezie :

„E toamnă tîrzie
Trec păsări în stol,
Pădurea-i pustie şi cîmpul e gol...“ [1]

Ştiu unde trebuie să ridic tonul sau unde trebuie să tac o clipă şi toate le fac complet automat. Lumina se stinge. Cu ajutorul unui indicator luminos explic schemele şi dispozitivele. Sînt aduse maimuţele. O arăt pe Krasaviţa II şi pe Margareta, vorbesc despre comportarea lor în camera de experienţă, citesc rezultatele comparative ale analizelor ş.a.m.d. Deodată, mă simt foarte agitat şi încep să mă învîrt în faţa tribunei. Surîd prosteşte. Văd masa prezidiului şi figura şefului. Îmi face cu ochiul şi-şi ascunde un zîmbet. „Dublu V“ îşi notează ceva. Gata. Am terminat de citit referatul şi mai am la dis-

---

[1] Din poezia „Lanul nesecerat“ de N. A. Nekrasov. În româneşte de Miron Radu Paraschivescu. (Vezi N. A. Nekrasov — *Opere alese,* vol. I, Editura „Cartea Rusă“, 1955, pag. 65.)

poziție cinci minute. Ar trebui să mă înclin și să plec. Sala murmură. Iliușka îmi arată degetul arătător și-l acoperă cu palma. Tobidze îmi face semne aprobative cu capul. Lida face la fel. Gyula și Vera dau din cap. Grecii dau și ei din cap. Ca un bezmetic mă aplec spre microfon :

— Tovarăși ! Știu că lucrarea mea contrazice un șir de lucrări importante și poate că mai lezează și amorul propriu al unora. Eu socot, și cred că toți sînt de acord cu mine că, în numele noului, trebuie să învățăm a aduce și sacrificii. Noul — totdeauna reprezintă ceva riscant. Ei și ? Ce e dacă o să riscăm, ce o să se întîmple cu preocupările noastre ? Nu ne este permis să batem pasul pe loc, iar institutul nu trebuie să fie o fabrică de disertații. (Mi se pare că am depășit limita.) În cele din urmă, noul tot va birui. E o regulă în toate domeniile. Să luăm de pildă fotbalul (mi se pare că am căpiat). Cîndva sistemul „Dublu V“ era socotit drept un progres, astăzi însă se dovedește a fi învechit.

Sala izbucnește în hohote. Aspiranții de la balcoane rîd și ei. Iliușka se ține de burtă. Lida pufnește cu capul în genunchi. Tobidze se prăpădește de rîs.

Șeful sună turbat din clopoțel.

— Noul va birui ! mai spun eu și, simțind că sînt un om pierdut, cobor de la tribună.

„Sînt un idiot, ultimul dintre idioți ! Pentru niște glume ieftine, mi-am ratat lucrarea !“

După mine ia cuvîntul Tobidze și apoi urmează o pauză. Nu mă duc la bufet, ci, aprinzînd ți-

gară de la ţigară, rătăcesc prin hol. Diverşi aspiranţi mă laudă.

— Bravo ! Bine l-ai mai atins ! O să te ţină minte ! Nu mai sînt vremurile de altădată, cînd te puteau strivi.

— Da, e adevărat, nu mai sînt, răspund eu fără prea multă convingere şi iar umblu de colo pînă colo. În cale îmi răsare şeful.

— Te rog să mă urmezi, mă pofteşte el, îndreptîndu-se spre cabinetul său. Ce-s copilăriile astea ? Ce te tot grozăveşti ? În ce te-ai băgat ? Vitali Vitalievici este un savant cu renume mondial...

— O clipă, Andrei Ivanovici, îl întrerup eu obraznic (nu mai am ce pierde). Vă întreb ca pe un comunist : am sau nu dreptate ? E permis oare ca ştiinţa noastră să se transforme într-o baltă stătută unde să se prăsească nişte caracude cu diplomă ?

Şi, deodată, şeful izbucneşte în rîs şi-mi pune mîna pe umăr.

— Ciudat mai eşti, Vitea. Te crezi mare luptător. Ta-ta-ta, răsună goarnele. Împotriva mea e o armată întreagă, iar eu sînt singur, dar sînt viteaz. Mai bine pier, dar nu mă predau. Bine. Ţi-ai prezentat referatul, nu ţi-a fost destul ? De ce ai mai avut nevoie de finalul acela lamentabil de patetic ? Cuvintele tale au răsunat, de parcă ai fi acceptat o provocare la un duel mîrşav şi anonim. De ce ? Referatul vorbea de la sine.

Şeful se plimbă prin cabinet.

— În general, sînt bucuros. Acum patru ani mă uitam la tine, la ceilalţi ca tine şi încercam un sentiment bizar. Nu vă înţelegeam. Ce anume vreţi ? Să vă daţi aere, să vă maimuţăriţi şi să vă îndoiţi de orice ? Acum, mi se pare că pricep ceea ce vreţi. În general, vreţi ceea ce vreau şi eu.

Se aude soneria. Încep discuţiile la referate. Şeful îmi spune :

— La început, n-am priceput de ce sala a izbucnit în hohote. Apoi mi s-a explicat. „Dublu V“ ! Totuşi, e revoltător. E interesant de ştiut ce poreclă mi-aţi găsit mie.

— Vi se spune „Şeful“, îi explic eu — uneori vi se mai zice „tătucul“, iar alteori „elefantul“. După cum se nimereşte...

— Bine, să mergem, rîde el. Sînt primul pe lista vorbitorilor.

Partea a patra

Colhoznicii

Capitolul unsprezece

SÎNT COLHOZNIC. Închipuiţi-vă! Am devenit colhoznic, şi încă unul adevărat! Mi se calculează zilele-muncă. Alik şi Iurka sînt şi ei colhoznici. Dacă acum un an ni s-ar fi spus că o să devenim colhoznici, cred că am fi înnebunit. În capitală, băieţii se folosesc de înjurături ca „ţărănoiule“, „cuşmă acră“, „opincarule“ şi aşa mai departe. Am fost şi eu băiat de capitală, dar acum sînt colhoznic.

Îmi amintesc de vremurile cînd gaşca noastră începuse să se destrame. Iurka făcea progrese colosale la baschet. Alik, seară de seară, rămînea la Felix Anohin unde se citeau versuri. Galka se scălămbăia pe la cercul artiştilor amatori, iar eu, rămas singur, devenisem un „golan de capitală“. Apoi, datorită examenelor, gaşca iarăşi s-a refăcut. Acum sînt colhoznic, „ţărănoi“, „opincar“, cum se exprimă drojdia societăţii.

Sincer vorbind, nu-s de loc încîntat că sînt colhoznic-pescar. N-aş putea să afirm că, în sfîrşit, mi s-a împlinit visul de aur. Visul meu! Ce-o mai fi şi asta? Habar n-am! Mama mă

visa medic ; tata, cine ştie din ce motive, afirma mereu că avem destui medici şi că ar fi bine să mă fac avocat. Visuri tradiţionale ale unor intelectuali. Eu şi avocat ?! Şi apoi, visul înseamnă neapărat alegerea unei profesiuni ?

Rînd pe rînd, trebuie să trec prin toate. În prima noapte după sosirea noastră în colhoz, am dormit în cort ; a doua zi de dimineaţă ne-am prezentat la conducerea colhozului. Preşedintele — un estonian — era un unchiaş gras şi blajin. Avea o trăsătură aparte. Vorbea ruseşte destul de bine, se folosea însă de fraze gazetăreşti. Probabil că îşi însuşise rusa citind ziarele. La un moment dat, am crezut că dacă toţi estonienii vorbesc aşa limba rusă, o să-mi fie foarte greu. Drept să vă spun, n-o prea pricepeam. În colhoz sînt cam tot atîţia ruşi cît şi estonieni. E un colhoz uriaş. Se întinde pe o distanţă de vreo douăzeci de kilometri de-a lungul ţărmului şi uneşte vreo trei-patru aşezări pescăreşti. Produsele lor principale sînt : peştele, legumele şi laptele.

Am primit cîte-un pat în căminul de pescari. Am fost angajaţi ca mateloţi pe nişte seinere, care încă nu sosiseră. Fuseseră închiriate nu demult. Pe lîngă aceste seinere noi, colhozul mai dispunea încă de două vechi şi de vreo cincisprezece bărci cu motor care aveau de-acum echipajele completate. Vreo două zile am tot ars gazul de pomană, apoi ne-am pus pe treabă.

AM FOST TRIMIS PE UN ŞANTIER. Nu-i aşa că sună grozav? Pe un şantier unde se construia o crescătorie de vulpi argintii. Colhozul îşi pusese în gînd să-şi mai sporească astfel veniturile, iar mie îmi revenea sarcina să construiesc crescătoria.

Brigada era formată din ruşi şi estoni. Şeful brigăzii, tipul adevăratului eston, care purta pe cap o şapcă tipic estoniană, mi-a arătat ce am de făcut, iar eu m-am conformat. Rînduiam cărămizile pe banda unui transportor. Ce mai, un proces de muncă extraordinar de complicat! Apuci două cărămizi şi le pui pe o bandă transportoare, mai iei apoi două bucăţi şi iarăşi le pui pe bandă. Cărămizile călătoresc în sus maiestos şi de acolo se transformă în zid. Construim o crescătorie de vulpi. Iei două cărămizi şi le pui pe o bandă. Mai iei două cărămizi şi le pui pe bandă. Ce chestie diabolică au descoperit oamenii — banda transportoare. E în mişcare continuă. Iei două cărămizi şi le pui pe bandă. Mai iei două cărămizi şi le pui pe bandă. Jos, numărul cărămizilor se împuţinează, iar sus, zidul se înalţă văzînd cu ochii. Pentru voi, cumetrelor vulpiţe! Pentru voi, duduiţelor! Iei două cărămizi şi le pui pe bandă. Mai iei două cărămizi şi le pui pe bandă.

Nu departe de mine, un flăcăiaş demolează, cu ajutorul unei răngi, un zid vechi şi năruit. E nevoie de un spaţiu mai mare şi de aceea e demolat. Flăcăiaşul lucrează încet, cu grijă, ferindu-se să nu se lovească.

După o pauză destinată fumătorilor, l-am rugat pe şeful brigăzii să mă înlocuiască cu flăcăiaşul acela. M-a prevenit că nu-i o treabă uşoară să dărîmi un zid, eu însă i-am replicat :

— Nu-i nimic, mi se potriveşte.

Flăcăul în cauză s-a arătat încîntat de schimbare. E rîndul lui să ia două cărămizi şi să le pună pe bandă, apoi alte două şi să le pună pe bandă. Noua mea ocupaţie mă satisface. Dau într-una cu ranga într-un zid al dracului de rezistent. Sfredelesc cărămizile, sfredelesc spaţiul dintre ele. Hei r-rup!! Hei r-rup! Dau în zid, fie stînd pe loc, fie avîntîndu-mă de la distanţă, aşa cum te-ai avînta asupra unui duşman de veacuri. De parcă aş fi turbat, lovesc, lovesc, lovesc într-una în zid. Cu o bufnitură surdă se năruie o bucată bună. Se apropie şeful brigăzii. Se uită şi nu înţelege ce se petrece cu mine.

Dau cu ranga într-un zid vechi, de care nimeni n-are nevoie.

Dau cu ranga într-un zid vechi !

Dau cu ranga !

Dau !

Poate că e şi asta o treabă — să dai cu ranga în zidurile vechi şi să le nărui ! În zidurile care n-au nici un rost, să tot dai în ele, să le nărui şi să te înalţi deasupra lor. Cu ranga la umăr, să porneşti în lume, în căutarea unor ziduri puternice sau şubrede care nu mai folosesc nimănui. Să dai în ele din toate puterile. E cu totul altceva decît să pui cărămizi pe o bandă nesfîrşită.

Ar fi chiar vesel să păşeşti cu ranga pe umăr, prin praf şi moloz.

Să cureţi acele locuri de pe pămînt unde se mai găsesc ziduri vechi şi uitate.

Către sfîrşitul zilei, am izbutit să dărîm zidul pînă la temelie. M-am aşezat pe o grămadă de cărămizi şi mi-am aprins o ţigară. La un pas de mine, în amurgul ce se lăsase, zidul înălţat albea... M-am gîndit că în ziua următoare o să-mie fie mai uşor, o să pun cărămizi pe bandă cu mai multă voie bună. De ce, zău, nu ştiam, dar aşa mi-a trecut prin cap.

ÎN SFÎRŞIT, SOSIRĂ ŞI SEINERELE NOASTRE. Am fost eliberaţi din aceste munci auxiliare şi ne-am îndreptat în grabă spre debarcaderul 3. O mulţime de oameni se tot îmbulzea. Erau de faţă şi preşedintele colhozului, şi locţiitorul său, şi bătrînul Kuul, căpitanul flotei colhoznice. Pe puntea vaselor îşi găsiseră de lucru nişte tineri voinici pe care nu-i mai văzusem. Pe debarcader, se mai învîrteau şi nişte fetişcane în salopete. Vreo două-trei din ele meritau într-adevăr atenţia. Alik şi Iurka au fost de acord cu mine, dar, în acelaşi timp, m-au privit parcă mai aparte. Ce oameni ciudaţi ! Nu care cumva îşi închipuiau că toată viaţa am să mă usuc după Galia ? Doar nu-s un biet Pierrot [1], ci un om al prezentului.

Debarcaderul era cuprins de o zarvă cumplită. Ne-am aşezat pe o ladă, mai departe de mulţime, ne-am aprins cîte o ţigară şi ne-am apucat

---

[1] Personaj comic în teatrul popular francez din sec. XVII—XVIII.

să scrutăm întinderea mării. Era veselă marea. Brăzdată de valuri — părea pe alocuri cînd neagră, cînd verde. Tabloul era viu, în necontenită mişcare. Norii zburau spre Finlanda; seinerele se legănau pe apa uleioasă; la catarge fluturau steguleţele; un stol de pescăruşi se zbenguiau în apropierea ţărmului; bătrînul Kuul alerga de ici-colo, agitîndu-şi braţele, fetele, cînd se adunau buluc, cînd se risipeau care încotro. Îmi plăcea tot ce vedeam.

Eram într-o dispoziţie cum nu mai fusesem de mult. Constatarea mă bucura nespus, căci atunci cînd sînt bine dispus, uit de toate şi nu mă mai gîndesc la ce ar putea să mi se întîmple.

„...Toţi
cîţi fluieră-n vînt,
dînd grămadă îi vezi.
Înapoi, puşcăria,
înainte —
nici chior.
Arabi
şi franţuzi,
spanioli
şi danezi,
inundă
corabia
lui Cristofor...“ [1]

---

[1] Din poezia „Cristofor Columb“ de Maiakovski. În româneşte de Cicerone Theodorescu. (Vezi V. Maiakovski — *Opera poetică — poezii*. Editura pentru literatură universală, Bucureşti, 1963, pag. 276—277.)

Totuşi, e un lucru straşnic de frumos, să-ţi aminteşti versuri în orice împrejurare. Neapărat, de-acum încolo şi eu am să încerc să memorez cît mai multe versuri.

Iurka îmi spuse :

— Ce bine ar fi să nimerim toţi trei pe aceeaşi cutiuţă.

Chiar aşa a spus : „cutiuţă". Acest I. Petrov — acest lup-de-mare.

Devenii şi mai vesel zărindu-l „pe omul de fier", pe tovarăşul Baulin. Purta un trenci albastru de provenienţă străină, iar la chipiu insigna unui crab. Habar n-am de ce, la vederea lui, m-am înveselit şi mai tare. Nu-i prea am la inimă pe oamenii de soiul ăsta, adică pe „tovarăşii de fier".

— Priviţi, e amiralul Baulin în persoană, le spusei eu băieţilor.

Iurka strigă :

— Hei, Baulin ! Igor !

Baulin ne făcu un semn plin de indiferenţă. Observai că întregul stat-major se uita spre noi. Bătrînul Kuul, cu un gest plin de bunăvoinţă, ne chemă la el, ca şi cînd ar fi vrut să ne spună o istorioară. Ne-am apropiat. Iurka mergea cu mîinile în buzunare, legănîndu-se. Cînd ne-am apropiat, vicepreşedintele exclamă :

— Care va să zică, aceştia sînt tinerii noştri pescari.

Iar preşedintele ni se adresă :

— Tovarăşi, tineri pescari, vouă vă revine sarcina ca...

U-u, cum le mai expune! Nu vorbeşte, ci scrie. Exact ca în ziare: „Preşedintele colhozului, un om vînjos, puternic, i-a privit aspru pe tinerii pescari, dar cu un zîmbet ascuns, şi le-a spus cît se poate de simplu: tovarăşi, tineri pescari, vouă vă revine sarcina..."

Am înţeles că ne revine sarcina să vopsim din nou bordurile şi cabina căpitanului lui „STB—1788". În timp ce celelalte două seinere arătau nou-nouţe, „STB—1788" era zgîriat şi zdrelit, de parcă ar fi luat parte la lupte de abordaj. Prin urmare, ne revenea sarcina să-l vopsim.

— De navigat, o să navigăm? întrebai eu.

Bătrînul Kuul înclină din cap cu bunăvoinţă, ca şi cum ar fi vrut să spună: stai, nepoate, are grijă moşu — şi de turtă dulce şi de cocoş roşu. Vicepreşedintele strigă:

— Baulin!

Igor se prezentă imediat.

— Denisov, ăsta ţi-e căpitanul. O să navigaţi împreună pe „STB—1788".

— Ce baftă, nimic de zis! exclamă Igor schiţînd un zîmbet.

Cît sarcasm! Doamne, cît sarcasm! Îşi închipuie că mie îmi convine să navighez nu cu un căpitan de vas, ci cu un robot. Pe celelalte vase, căpitanii sînt nişte oameni cumsecade — obişnuiţi, blonzi, masivi. Au un mers legănat. În ceea ce mă priveşte, iarăşi n-am avut noroc, de astă dată cu căpitanul.

Cei din conducerea colhozului părăsiră debarcaderul. Fură urmaţi de băieţii de pe cele-

lalte seinere. Eu rămăsei locului împreună cu alţi doi flăcăi estoni. Au rămas şi fetele. Se aşezară pe nişte stive de scînduri şi se apucară să lege de năvod bile de sticlă. Mă apropiai de ele şi mă adresai acelor fete care, bineînţeles, meritau să fie luate în seamă.

— Ce mai e nou pe la club ? Ce dansuri mai dansaţi ?

Fetele pufniră în rîs şi prinseră să vorbească toate deodată, numai una din ele lăsă privirile în pămînt. O întrebai :

— Cum te cheamă ?

N-aveam de ce să fiu prea politicos. Am înţeles, şi nu demult, că nu trebuie să te porţi cu fetele prea politicos.

Îmi răspunse.

— Ulvi.

Numele îmi plăcu. Ulvi ! Sună frumos ! Există şi o campioană la înot Ulvi Voog.

— Ulvi, îmi place cum sună, îi spusei, iar numele meu e foarte simplu — Dima.

Revenii la ai mei şi, fără să mă ruşinez, declarai :

— Am agăţat o piţipoancă.

Alik şi Iurka şedeau pe nişte lăzi. Mă priviră cu ochi de lup.

— Nu-i aşa că e mişto piţipoanca ? întrebai. O cheamă Ulvi.

— Ia mai du-te, ştii tu, Dimka, unde, mormăi Alik şi îmi întoarse spatele.

— L-ai văzut ? îi vorbii eu lui Iurka uitîndu-mă în zeflemea la Alik.

— Ia mai slăbeşte-mă, rosti în silă Iurka, întorcîndu-mi şi el spatele.

— Haideţi la vopsit, băieţi ! strigai eu.

Nu, pe toţi dracii, n-o să izbutiţi să-mi stricaţi buna mea dispoziţie. Pe măsură ce timpul se scurgea, deveneam tot mai vesel.

Corveta mea zdrelită — „STB—1788“ — fusese cîndva vopsită în negru şi galben, ca şi celelalte seinere mici. Bordul în negru, iar cabina căpitanului în galben — culori, nimic de zis, sumbre. Îmi venea peste puteri să vopsesc bordul în negru, cînd eram atît de bine dispus. În acelaşi timp, tinerii aceia estoni vopseau nişte căldări într-un roşu aprins ca rujul de buze.

Alik şi Iurka îmi îmbrăţişară ideea — să vopsim bordul în roşu. La început Peeter şi Ants n-au prea înţeles ce anume vrem, dar dumirindu-se mai apoi, izbucniră în rîs şi dădură fuga nu ştiu unde, înapoindu-se cu cîteva căldări pline de vopsea roşie. Ne apucarăm să vopsim seinerul. Peeter lucra pe debarcader, Iurka se aşezase sub pardoseală şi vopsea partea de jos pînă la linia de plutire, iar noi, Ants, Alik şi cu mine, instalaţi într-o barcă, vopseam cu îndîrjire, în bătaia vîntului, cealaltă parte a vasului.

Ne cuprinse o veselie cam năstruşnică, iar eu îmi imaginam ce o să i se întîmple căpitanului meu „de fier“, Igor Baulin, cînd o să-şi vadă corabia vopsită în roşu. Probabil că o să-l lovească damblaua. Va fi trecut în rîndul invalizilor şi va fi nevoit să stea acasă şi să adreseze plîngeri ziarelor. Iar noi vom avea parte de un alt căpitan.

Vîntul sufla fără contenire. Pescăruşii ţipau şi făceau zarvă ca o grădiniţă de copii ieşită la plimbare. Mirosea a iod, a putregai şi a vopsea. „STB—1788“ va fi roşu ca o pătlăgea, ca baticul lui Ulvi, ca roşul de pe buzele tuturor fetelor.

Nu cumva ar fi bine să vopsim totul în roşu ? Tot ce e negru să-l vopsim în roşu ? Să te strecori peste tot cu bidineaua şi căldarea cu vopsea şi, fără a-i lăsa pe cei din jur să se dumirească, să revopsesti în roşu tot ce e negru ?

A doua zi de dimineaţă, de pe un deal, zării seinerul meu roşu cum îşi legăna catargele şi-l îndrăgii pe loc.

Pe bătrînul Kuul, însă, îl găsii furios. Agitîndu-şi mîinile chiar sub nasul meu, îmi striga :

— Bezmeticule ! Ce-ai făcut ? Ce-ai făcut, Denisov ? Ce-o să spună comandamentul ? N-o să dea voie vasului să iasă în larg. Of, bezmeticule !

— Căpitane Kuul, potoleşte-te, căutam eu să-l liniştesc. Oare celor de la comandament nu le e totuna dacă vasul e negru sau roşu ? Toate celelalte sînt doar în ordine. O să putem pescui, chiar dacă e roşu. Şi va pescui poate chiar mai bine decît cele negre.

— Nu pricepi nimic ! Eşti un băieţandru ! Un prost.

Mă îndepărtai de furiosul Kuul. Aş fi vrut să-i spun : „Parcă tu pricepi ceva ? Mai bine te-ai apuca să îndrugi poveşti copiilor, decît să comanzi o flotă.“

Veni şi Baulin şi izbucni într-un rîs nebun. Mai, mai să-l lovească damblaua. Se congestionase şi se făcuse roşu ca seinerul.

— E ca un autobuz, rosti el cu un glas sugrumat. Exact ca un autobuz.

Pînă la urmă am fost nevoiţi să-l revopsim. După asta ne-au trimis la sere, să reparăm tocurile ferestrelor, căci la şcoală noi obţinuserăm şi o calificare — tîmplari categoria a treia.

ZIDARII, PESCARII ŞI CULTIVATORII DE ZARZAVAT începură să ne salute. Era un semn bun. Nu ştiu de ce, dar îmi plăcea să lucrez în colhoz pe unde se nimerea : să vopsesc, să dărîm ziduri, să repar tocurile ferestrelor de la seră şi chiar să pun cărămizi pe banda transportorului. Era mult mai plăcut să lucrezi în colhoz decît la şcoală, în orele de practică. Poate, unde nimeni pe aici nu te bătea zilnic la cap că trebuie să dezvolţi în tine dragostea de muncă.

SERILE ÎNSĂ ERAU INSUPORTABILE. Alik bătea într-una la maşină, Iurka îi scria Lindei. Rareori se întîmpla să mai stăm şi noi la palavre. Ne duceam apoi la club, unde vizionam filme vechi, cu subtitluri în estonă. Tot la club se mai putea şi dansa. Dansam şi eu, cu Ulvi. Dansul mă plictisea, şi eu o rugam stăruitor : „Hai să ieşim şi să ne plimbăm"... Ea însă mă refuza şi, atunci, ieşeam singur.

Nimeream direct în noapte şi rămîneam cu mine însumi. Aş fi putut să-mi îndrept paşii într-acolo unde era lumină, sau spre o cafenea,

sau spre țărmul mării, de unde se zăreau în larg luminile vaselor ce navigau, dar eu într-adins mă înfundam pe străzile cele mai întunecoase și, de acolo, nimeream în pădure. Învăluit în beznă, mă așezam pe frunzele umede. Deasupra mea totul fremăta, iar jur împrejur foșnea, molcom, liniștea. Mă gîndeam că în pădure m-ar putea ușor devora vreo dihanie. Înadins trezeam în mine frica, pentru ca să nu rămîn în singurătate. Frica se ivea și dispărea, pe rînd, cădeam pradă amărăciunii, furiei, disprețului și mai știu eu căror simțăminte de care tare aș fi vrut să mă scap.

Nu vroiam să-mi amintesc de nimic, dar așa, ca din senin, Galia îmi răsărea înaintea ochilor. Venea spre mine diafană, luminoasă, aurie — durerea mea. Îmi treceau prin cap tot felul de gînduri. Pesemne, Galia e acum la Leningrad împreună cu el și, desigur, o să rămînă toată viața lîngă dînsul, căci Dolgov trebuie să fie așa cum Galia mi l-a descris. Pe cîtă vreme eu nu sînt decît o nulitate. Mă gîndeam și la mine. Ce reprezint eu ? Ce vreau de la viață ? Oare într-adevăr nu sînt decît o nulitate și nu cer nimic de la viață ? Să fie oare tejgheaua unui bar și sclipirile din jur limita aspirațiilor mele ? Lumea aceea ireală, ca în jocurile de copii, cu steluțe zugrăvite ? Oare tot avîntul aici să mi se oprească ? Rock-and-roll ? Charleston ? Lipsi ? Mirosul de coniac și cafea ? Lămîi ? Zahăr pudră ? Oare curajul meu se rezumă la... marca sau banul ? Să fie oare viața o partidă de po-

cher, iar chinta roaială să se găsească în mîna altora ?

Nu, lua-i-ar dracu de corifei, eu știu ce vreau. Mai bine zis, simt că undeva, în adîncurile sufletului meu, știu ce vreau. Și am să ajung să și știu ! O să ajung cîndva, dar cînd ? Poate la bătrînețe, cînd o să mă apropii de patruzeci ? Ceva tot am intuit eu de pe acum. Să vopsesc totul în roșu, nu-i așa ? Să dau cu ranga în zidurile vechi ? Să repar ce-i stricat ? Să pun cărămizi pe banda unui transportor ? Asta-i, dar nu-i totul. Partea mai importantă zace încă undeva în mine. Alături de tine, Galia, mi-ar fi fost mai ușor. Nimic nu m-ar fi speriat, nu mi-aș fi făcut probleme. Unde ești, calvarul meu, durerea mea ? Diafană și aurie... Tîrfă blestemată, să nu care cumva să-mi ieși în cale...

Frunzele umede mi se lipeau de mîini, de haine. Totul era umed în această pădure de toamnă. Umezeala mă pătrundea și pe mine. Obrazul îmi era ud. Numai chibriturile, spre norocul meu, rămîneau uscate. Aprindeam țigară după țigară și fumam vreo zece fără să mă ridic.

Cu prietenii mei discutam, ca de obicei, vrute și nevrute. Mă disprețuiau, parcă, pentru faptul că încercam să-i fac curte lui Ulvi. După cum se vede — erau moraliști... Dragii mei prieteni ! Nu demult m-ați scăpat de la ceva neînchipuit de înfiorător, de la ceva care ar fi putut să însemne lașitate sau un asasinat nocturn. Poate că și eu într-un fel sînt un moralist dacă am putut să iau în serios o poveste amoroasă. Cîndva,

Vitka m-a poreclit superman. Sînt un superman moralist.

Iurka își petrece sîmbăta la Tallinn. Din cauza asta e mereu fără parale și se hrănește din banii noștri.

PESCUITUL CU TRAULERUL a început abia pe la mijlocul lui septembrie. Am ieșit în larg. Cu cîteva zile înainte, căpitanul Baulin și-a adunat echipajul pe bordul vasului. Iată din cine e format echipajul :

1. Căpitanul — Baulin, un om „de fier", cu maxilare de oțel și cu o logică de beton armat. Are 27 de ani. Este căsătorit. Nu-și ascunde dușmănia față de mine.

2. Căpitanul secund — Ilvar Vallman. Gras, masiv, cu păr ondulat. Mereu e zguduit de un rîs mut. În jurul a treizeci de ani. Îmi pare că-i place să tragă la măsea. Cu ăsta o să ne descurcăm noi.

3. Mecanicul — Volodea Stebelkov, un flăcău roșcovan, rumen și vesel. Debitează tot timpul anecdote, dar mult mai bine i s-ar potrivi o armonică. Cînd ceva nu-i convine, apelează la o expresie preferată : „e o multiplicație integrală". Are 26 de ani. O să fim prieteni.

4. Motoristul — Peeter Looming. Un tînăr frumos. Are 20 de ani. Am vopsit împreună seinerul.

5. Maistrul de dragaj — Ants Vailde. Un tînăr într-adevăr frumos. Are 23 de ani. Am vopsit împreună seinerul.

6. Matelotul — Dmitri Denisov. Ăsta sînt eu. Cu dreapta strîng dinamometrul pînă la 60.

Seinerul nostru are lungimea de 16 metri şi lăţimea de 4. O viteză de 7 noduri. Un dormitor pentru echipaj cu 6 paturi, o cală, motoarele, o cabină pentru căpitan, un WC.

Adunîndu-ne pe punte, căpitanul Baulin ni s-a adresat:

— Băieţi !...

Frumos spus ! Băieţi ! Sincer vorbind, nu mă aşteptam să ne spună : „Băieţi"...

— ...peste trei zile plecăm. Buletinul meteorologic prevede în luna septembrie vreme favorabilă. O să ne îndreptăm spre bancul dinspre apus, o să vedem cum e. Dacă n-o să ne meargă prea bine, a doua zi o să pornim spre „Urechea Lungă". Nici de data asta nu ni s-a instalat o sondă acustică. Pe 93 există de-acum una, dar noi şi fără sondă acustică o să căutăm să-i întrecem.

În general a vorbit bine. Apoi, am coborît în cabina echipajului şi am golit, noi şase, două jumătăţi de litru. Nu ştiu cine a pregătit băutura. Probabil Ilvar. M-am înfierbîntat, am debitat într-una anecdote, încît pe Volodea l-a apucat sughiţatul de atîta rîs. Am coborît apoi pe uscat cu hotărîrea de a mai adăuga ceva la votca băută. Am intrat în cafeneaua colhozului. Alik şi Iurka se aflau şi ei în local. Fiecare venise cu echipajul de care aparţinea, veniseră aici, pesemne, să mai „adauge" şi ei ceva. Alik arăta prost. Nu ştiu cum o să navigheze dacă nu suportă alcoolul ; or, pescarii, după cum m-a

informat Ilvar, beau *valabil.* Eram fiecare cu echipajul său, răspîndiţi în trei colţuri ale localului şi rînduiala asta mi s-a părut caraghioasă. Apoi m-a întristat. Mai tîrziu, însă, am unit mesele şi am stat împreună toţi optsprezece marinari ai seinerelor „STB". Pe urmă, ne-am îndreptat spre club — optsprezece marinari zdraveni. Cîteva minute, am stat în pragul clubului şi toţi cei dinăuntru s-au uitat la noi, de parcă ne-ar fi văzut pentru întîia oară. De parcă noi, cei optsprezece mateloţi de pe vasele „STB", ne-am fi deosebit de ceilalţi tineri.

Clubul era puternic luminat, cînta muzica. Pe urmă, muzica a încetat, cineva a schimbat discul şi glasuri bărbăteşti au început să cînte în surdină : „Comsomoliştii voluntari"... Îmi place acest cîntec. Şi am să vă spun de ce : pentru că vocile acelea bărbăteşti îl cîntă de la bun început în surdină. Dacă ar fi fost altfel cîntat, cred că nu mi-ar fi plăcut. Nu pot să sufăr cînd se urlă :

„Ca vîntul te-aruncă,
Spre soare-n tării,
La luptă şi muncă,
Spre noi bucurii !..."

Parcă-i vezi pe aceşti cîntăreţi mulţumiţi de sine, îmbrăcaţi în costume de spectacol. Păşesc în întîmpinarea vîntului şi a soarelui, plini de entuziasm, legănîndu-şi trupurile îmbuibate. Îşi saltă umerii graşi şi îndărătnici. Nu cred în cîntece de soiul ăsta. Însă într-un cîntec cum e „Comsomoliştii voluntari" cred. Simţi imediat că

cei ce-l cîntă sînt tineri adevărați. N-avem nevoie de surle și tobe — o chitară ne ajunge.

ÎN SFÎRȘIT, ÎN SEARA ACEEA, ULVI s-a învoit să se plimbe cu mine. Ne-am îndreptat spre malul mării. Norii împînziseră cerul, dar spre orizont se întindea o fîșie largă, galbenă. Ea lumina marea, valurile se rostogoleau repezi, netede ca niște animale jupuite. Valurile aminteau de un tablou de Rockwell Kent.

Împreună cu Ulvi m-am așezat pe o barcă răsturnată. Ulvi mi-a cerut o țigară. Ia te uită, fumează ! Genunchii ei sînt rotunzi și foarte frumoși. Cînd a terminat de fumat, am încercat s-o sărut.

— Mă iubești ? m-a întrebat ea aspru și extraordinar de serios.

O, cum să nu ! Firește că o iubesc. Sînt un om al prezentului. Și-mi plac toate fetele frumoase. În Estonia, o iubesc pe Ulvi, cînd am să nimeresc în Ucraina am s-o iubesc pe Oxana ; iar în Georgia pe vreuna cu numele de Sulico ; la Paris, am să-mi găsesc o Jeanne ; la New York, am să mă îndrăgostesc de Mary, iar la Buenos Aires, am să încerc să-i fac curte Lolitei. Am gusturi multilaterale, sînt doar un om modern.

Acum o iubesc pe Ulvi, însă nu știu de ce tac, tac ca prostul.

Ea s-a ridicat iute și s-a îndepărtat de mine cîțiva pași.

— Te iubesc, a exclamat ea disperată. De ce ? Nu știu. Te-am văzut și te iubesc.

A mai spus ceva în limba estonă, apoi, a rupt-o la fugă.

Am ajuns-o din urmă.

Cu astfel de trebuşoare mi-am petrecut timpul în colhozul „Farul“ pînă cînd, în sfîrşit, a început sezonul de pescuit şi am ieşit în larg.

RIDICARĂM ANCORA ÎN ZORI, de fapt, în întuneric. Pe cerul ca o pată de cerneală se legăna un felinar galben. Băieţii echipajului nostru umblau pe punte şi discutau, nu ştiu de ce, în şoaptă. Căpitanul, la rîndul său, îşi rosti comenzile tot în şoaptă.

— Peeter, dă drumul la motoare!

— Dima, apucă parîma!

Luai parîma şi o înfăşurai în jurul bolarzilor. Ce aveam de făcut mai departe nu prea ştiam şi rămăsei aşa, în picioare, ca o stană de piatră. Ceilalţi trebăluiau mai departe pe punte şi, din cînd în cînd, se împiedicau de mine, dar nu mă înjurau.

Pe lîngă noi trecu silueta neagră a „STB—1793“, pe bordul căreia se afla Iurka. „STB—1780“ al lui Alik avea să pornească după noi. Căpitanul se retrase în cabina sa, iar eu nu mai ştiam ce trebuie să fac. Deodată, observai că am rămas singur pe punte. Coborîi atunci în dormitorul echipajului şi văzui că băieţii se pregăteau de culcare.

— Hai, Dima, treci şi tu la orizontal, mă îndemnă Stebelkov. Era numai în chiloţi. Mi s-a părut că e un lucru prea din cale-afară, să te apuci să dormi cînd vasul numai ce se avîn-

tase în larg ; totuşi, ca să nu fac opinie separată, mă culcai şi eu.

Fireşte, somnul mă ocolea. Ascultam bătăile motorului şi tare aş fi vrut să mă aflu sus, pe punte. După vreo oră şi jumătate, deasupra mea începură să se bălăbănească ritmic două picioare murdare cu unghiile rupte. Se bălăbăniră multă vreme. Îmi stăpînii cu greu greaţa. Pe urmă, sări de sus Ilvar Vallman, căpitanul secund al vasului. Vîrî de cîteva ori furculiţa într-o cutie de conserve de carne, scoase de sub masă o sticlă din care bău o duşcă bună, apoi îşi trase pantalonii, cizmele. Cînd termină, strigă :

— Deşteptarea !

Sării ca ars şi urcai pe punte.

Se luminase de-a binelea. Seinerul se îndrepta spre o insulă lunguiaţă, la capătul căreia albea o căsuţă singuratică. Zării chipul îngîndurat al lui Igor Baulin : căpitanul se afla în cabină. Fluiera sau fredona. Seinerul înainta cu viteză egală. Marea era liniştită, abia vălurită. Avea o culoare cenuşie şi, totuşi, uneori părea de zăpadă. Undeva, în depărtare, cîteva raze de soare străpungînd norii îşi proptiseră suliţele în mare. Mă îndreptai spre proră şi simţii cum vîntul îmi tăia suflarea. Aşa aer mai zic şi eu ! Oare noi, acolo la Moscova, ce naiba respirăm ? Mă apucai de ceva metalic (nu ştiam ce era şi cum se numea) şi mă proptii cu picioarele larg depărtate. Stropi de apă îmi biciuiră faţa, hainele. Linsei cu limba un strop — era sărat. Mă uimea faptul că dorinţele mi se împlinesc ! Într-o seară, la „Barcelona“, pe o căldură sufo-

cantă, mi-am imaginat o zi ca asta și iată, astăzi o trăiesc. O, dacă în viață s-ar împlini tot ce dorești, dacă s-ar împlini fără ca viața să-ți rezerve tot felul de surprize neplăcute ! Nu, nu, dacă ar fi așa, ar fi tare plictisitor.

Mă voi lăsa călit, ars de vînturile sărate ale mărilor... Iar într-o zi, cei care m-au nesocotit se vor pomeni cu un adevărat lup-de-mare.

— Hei, Dima, auzii în spatele meu strigătul lui Ilvar. Vino încoa !

Împreună cu Ants și cu Volodea coborau încet traulerul. De obicei, cei de pe seinerele mici, care n-au o sarcină precisă, își fac de lucru cu traulerul. Sării să le dau o mînă de ajutor. De fapt, asta îmi era ocupația principală. Aruncarăm dincolo de bord năvodul și coborîrăm cu grijă flotoarele de sticlă înfășurate în plasă. Desfăcurăm și coborîrăm în mare și scîndurile de la trauler. Mă agitam, căci voiam să fac mai mult decît toți ceilalți. Ants și Ilvar își vorbeau în estonă și rîdeau. Va trebui să mă apuc de studiul limbii estone, deoarece s-ar putea să te vorbească de rău și tu habar să n-ai.

Flotoarele se îndepărtau de vas ca un grup de înotători bine antrenați. Stebelkov puse în mișcare troliul mecanic. Gata ! Traulerul fusese lansat. Băieții se duseră din nou la culcare. Baulin coborî și el. La cîrmă trecu Vallman. Din nou nu mai știui ce aveam de făcut.

Insula cu căsuța albă rămăsese în urmă și, din depărtare, silueta ei întunecoasă aducea cu un submarin ieșit la suprafață din adîncurile mării. Dinspre stînga, se zărea tot mai aproape o altă

insuliță. O pădure, cu frunzișul lovit de culorile aprinse ale toamnei, o acoperea în întregime. Pe sub copaci însă, iarba părea crudă, de un verde nefiresc. Îmi părea că insula e pustie. Ce bine ar fi să locuiești pe o asemenea insulă ! Să trăiești acolo un timp, bineînțeles, în doi.

Am adus pe punte o căldare plină cu cartofi și am început să-i curăț. Era una din obligațiile mele — să gătesc masa pentru toată gloata. Seinerul înainta foarte încet. Cu traulerul lansat, după cum îmi explicase Vallman, vasul nu izbutea să depășească două noduri. Ilvar ieșise din cabina de comandă și se plimba pe punte. Nicicînd nu-mi închipuisem că se pescuiește în felul ăsta — căpitanul și echipajul dorm, iar cîrmaciul se plimbă pe punte.

Lăsarăm în urmă și insulița aceea împădurită. Marea se deschidea acum înaintea mea, largă și de necuprins. Începui să-i simt hula. Nu era cine știe ce puternică, te amețea puțin, și atît. Mi se păru a fi o senzație plăcută.

Ilvar deschise ușa dormitorului și strigă :

— Deșteptarea !

Băieții, cu ochii cîrpiți de somn, răsăriră pe punte. Se ivi și căpitanul. Volodea puse în mișcare troliul. Scotea niște zgomote stridente. Toți se aliniară pe partea dreaptă a bordului. Mă aliniai și eu. Le mulțumeam în gînd că nu căutau să-mi dea lecții. Îmi fusese teamă că se vor apuca să mă dădăcească, mai cu seamă de Igor îmi fusese teamă. Eram sătul de dădăceală, pînă-n gît ! Igor trecu la cîrmă. Vasul o luă într-o parte. Toți se uitară peste bord ; mă uitai

şi eu. Pe nesimţite mă cuprinse ameţeala. În adîncul mării de culoare verzuie, apărură scîndurile de la trauler.

— Aut ! strigă Ants.

— Aut ! strigai şi eu.

Nimeni nu rîse.

Troliul a stopat. Mai departe, treaba se săvîrşea manual. Apucai şi eu bine scîndurile de la trauler şi le fixai. Răsăriră flotoarele. Le ridicarăm cu grijă şi ne apucarăm să tragem sus năvodul.

Îmi încordai toate puterile. Nu ştiam dacă e necesar, dar, pentru orice eventualitate, mi le încordai.

Se ivi la suprafaţă şi sacul traulerului. Braţul macaralei îl prinse şi-l ridică în aer. Era ca un balon strălucitor. În el se zbătea şprotul, scrumbiile de Estonia. Un stol de pescăruşi se năpusti nebuneşte, în picaj, deasupra traulerului, apoi se înălţă. Sînt nişte piraţi, o bandă de romantici. Mult îi mai idealizăm ! Un pescăruş zbură şi coborî foarte aproape. Ţipa şi-şi înclina capul. Părea un adevărat „Messerschmidt", în care pilotul se contopeşte pe deplin cu aparatul de zbor.

Peştele descărcat umplu puntea. Ne ajungea pînă la glezne şi se zbătea în jurul nostru. Părea o iarbă argintie, legănată de un vînt puternic de stepă. Ne apucarăm să-l aşezăm în lăzi descoperite. Trebuia să luăm fiecare peşte în parte, să-l cercetăm, să ne convingem că era şprot şi nu altfel de scrumbii, că nu era mreană de mare şi nici balenă.

Cîţi dintre voi, dragi copii ai Moscovei, în zilele sărbătorilor din Octombrie, întinzînd furculiţele după gustoasele şproturi, vă mai amintiţi şi de pescari ?! Ei, şi dacă nu vă amintiţi, nu-i nici o pagubă.

Am pregătit un prînz pentru toată lumea — ciorbă de conserve şi gulaş cu cartofi. Ne-am aşezat la masă. Eram teribil de neliniştit. Vallman scoase din nou la iveală sticla, iar Stebelkov exclama frecîndu-şi mîinile :

— Fiertura ta, Dimka, are un miros extraordinar !

Înghiţi o lingură, după care se învineţi, iar ochii îi ieşiră din orbite.

— Ce-i cu tine, Volodea ? întrebai eu. Te-ai opărit ?

— Eşti o adevărată pedeapsă, mă mîngîie el cu un glas domol şi continuă să mănînce.

După primele înghiţituri, ceilalţi estonieni începură să rîdă, iar Ants, pocnindu-mă cu palma pe spate, îmi spuse :

— Straşnic !

— Fraţilor, ce s-a întîmplat ? îi iscodii eu. Nu-i destul de sărată ?

— Eşti îndrăgostit, nu-i aşa ? Cum arată fata ?

Gustai din ciorbă şi mă înecai. Era grozav de sărată. Dar băieţii goliră farfuriile. Apoi se apucară să bea votcă şi, foarte repede, le deveni indiferent dacă mîncarea era sau nu sărată. Poate că tot din pricina asta spuseseră că gulaşul este comestibil. Eu însă nu mă atinsei nici de ciorbă, nici de gulaş, de votcă nici pomeneală. Mi se întîmplă însă lucrul de care mă temeam

cel mai mult— mi se făcu greață. Gura mi se umplu de salivă. Apoi, aburii puturoși ai ciorbei, mirosul de rachiu, fețele congestionate ale băieților... Colac peste pupăză, se apucară de fumat.

— Du-i căpitanului o porție de gulaș, mi se adresă Stebelkov.

Apucai iute farfuria și o luai la fugă, pe scări în sus. Zării deasupra capului bolta cerului, tăiată în două de linia antenei. Catargul se înclină într-o parte, apoi încremeni, ca pe urmă iarăși să se ridice. Ca prin ceață, mai zării chipul semeț al lui Baulin. Mă privea. Pe punte, numai după un pas, pricepui că o să mi se întîmple ceva rău. Alergai spre cabina căpitanului, lăsai acolo farfuria și numaidecît mă repezii la bord.

Vomitam, scuturat de frisoane. Cred că nu mai lipsea mult ca să vărs și mațele din mine. Pe urmă, mi se făcu frig și mă simții ușor, ca după o boală. Mă proptisem cu burta de bord și-mi imaginam cum o să-și mai rîdă Baulin de mine. La urma urmei, să-l ia dracu. Mă dezlipii de bord și mă înapoiai. Ușa cabinei era deschisă și se bălăbănea încoace și încolo. Baulin mînca gulașul proptind cîrma cu cotul.

— Gata, Dima ? mă întrebă el. Vino puțin și ține cîrma.

Intrai în cabină și apucai roata.

— Nu-i rău gulașul, mă lăudă Baulin.

Rămăsei în cabină o oră întreagă, atît cît ne mai despărțea de ridicarea năvodului. Igor îmi explică o sumedenie de lucruri. Îmi prezentă, rînd pe rînd, busola, cronometrul, indicatorul

tangajului, indicatorul de presiune a uleiului, barometrul, creuzetul de ceață. Apoi, întinse o hartă și-mi arătă unde ne găsim. Eram atît de aproape de țărm, încît mă cuprinse plictisul. Ce-o să mi se întîmple oare cînd vom ajunge cu adevărat în largul mării ?

MERGEAM DE-A LUNGUL BANCULUI DE VEST.

— Pe aici sînt numai bancuri, îmi explică Igor. Ți se cere să fii cu ochii în patru. Vezi tu, dacă geamandurile sînt cu partea ascuțită în jos — o luăm spre sud, dacă sînt cu vîrfurile în sus — o cîrmim spre nord.

Trăncănirăm multă vreme, pe diferite teme maritime. Încerca omul să-mi ridice moralul. Intra în îndatoririle sale de căpitan să mențină moralul echipajului de pe vas. Și mă simt obligat s-o spun — știa foarte bine să se achite de această îndatorire.

Am pescuit toată ziua. Ridicam traulerul, apoi din nou îl lansam. Alegeam scrumbiile și le așezam în lăzi. Pe urmă, spălam cu un furtun puntea. Obosisem de mă lua dracu. Spre seară, mă apucară iarăși grețurile.

Tot spre seară ne înapoiarăm la țărm. Igor conectă aparatul de emisie și intră în legătură cu colhozul, bolborosind ceva în estonă, apoi îi chemă și pe cei de la „STB—80". Reder îi spuse că nu le-a mers rău și că izbutiseră să pescuiască aproape 400 kg. Vasul nostru dacă realizase 350. Igor se posomorî și-mi șopti :

— Mîine o să mergem în zona bancului „Urechea Lungă".

Deodată, răsună glasul lui Alik.

— Dimka, zbiera el. Cum o duci pe acolo? Trec pe recepţie!

— *Valabil*, îi răspunsei eu la microfon.

— Sînt pur şi simplu entuziasmat, continuă Alik să strige. Cei de pe vasul nostru sînt nişte băieţi extraordinari. Ai voştri cum sînt?

— Lasă, vorbim noi acasă, îl potolii eu.

E DRĂGUŢ DIN PARTEA LUI ALIK CĂ S-A GÎNDIT SĂ-MI TRANSMITĂ CÎTEVA CUVINTE. Mă simţii dintr-o dată foarte bine. Îl iubesc pe Alik. Şi pe Iurka îl iubesc. De cînd mă ştiu sîntem prieteni. Lui Alik însă îi sînt recunoscător pentru o sumedenie de lucruri. De pildă, pentru faptul că recită versuri sau pentru că m-a făcut să pricep pictura abstractă.

— Înţelegi, mi-a spus el, doar acela înţelege care refuză să înţeleagă. Înţelegi?

— Refuz să înţeleg, am mormăit eu, privind un cerc negru stropit cu picăţele roşii şi albastre.

— Bravo ţie! Ai înţeles totul, a izbucnit Alik bucuros, ducîndu-se într-un suflet la Felix Anohin care-şi făcuse de lucru cu un unchiaş solid. L-au luat la braţ pe unchiaşul acela şi au dispărut, ca apoi să reapară tustrei foarte radioşi.

— L-am corupt şi pe ăsta.

Toate acestea s-au petrecut astă-iarnă la o expoziţie organizată la Manej.

Îl mai iubesc pe Alik pentru faptul că s-a supărat atunci pe mine din pricina ochilor Liu-

siei Boiarciuk, pentru că mă disprețuiește că-i fac curte Ulviei, pentru ochelarii și bărbuța lui, pentru faptul că în noaptea aceea n-a scos o vorbă și n-a făcut nici o aluzie la Galia, pentru că am răbdat de foame împreună și am cărat dulapuri. Și pe Iurka îl iubesc din aceleași motive și pentru că am făcut parte împreună din selecționata școlii.

— HAI SĂ-I CHEMĂM PE CEI DE PE „93", îi propusei eu lui Igor.

— Dă-i dracului cu toată sonda lor, îmi răspunse Igor posomorît.

În depărtare, o linie de lumini difuze marca țărmul.

ȘI IATĂ AȘA, ÎN FIECARE DIMINEAȚĂ, IEȘEAM ÎN LARG, iar seara ne înapoiam în colhoz. Țărmul îl vedeam numai pe întuneric.

M-AM OBIȘNUIT. Nimic nu mă mai uimește, nu mai sărez ca altă dată borșul. M-am obișnuit și cu labele murdare ale lui Ilvar. Am căpătat și o poftă strașnică de mîncare.

ELEGANȚII MEI PANTALONI DE COWBOY ARĂTAU ACUM JALNIC. Deși purtam pe mine scurta și două pulovere, dimineața îmi era tare frig. Într-o zi, Igor mi-a adus o scurtă vătuită, o beretă și niște cizme de cauciuc. S-a dovedit foarte grijuliu cu mine. Ce să-i faci, asta-i datoria lui — să aibă grijă de subalternii săi. Acum am o înfățișare de adevărat pescar eston.

LA CLUB, ÎN FIECARE SEARĂ, cîntă un cor. Orice popor își are ciudățeniile lui : estonii — muzica corală. Ne-am înscris și noi în cor, nu de alta, dar ca să nu facem opinie separată.

ÎN CELE DIN URMĂ, i-am depășit pe cei de pe vasul „93". Se vede că sonda acustică îl rodea pe Igor la ficați. Am devenit fruntași în producție. Și eu sînt un colhoznic fruntaș.

IURKA SUFERĂ DE RĂU DE MARE. A slăbit, e palid. În fiecare sîmbătă seara pleacă la Tallinn. Luni însă, mă reîntîlnesc cu dînsul la debarcader. Ne aduce țigări cu filtru.

ALIK A ÎNCEPUT SĂ PRIMEASCĂ SCRISORI DIN MOSCOVA.

O dată, am zărit adresa expeditorului, L. Boiarciuk. E limpede. O, cît ești de minunată, Boiarciuk, cu ochii tăi, cu ochii tăi. Prețuiesc acum farmecul lor. Mi se pare nostim că Iurka și Alik evită să-mi vorbească de problemele lor amoroase. De parcă le-ar fi teamă să nu mă amărăsc că fetele lor nu i-au înșelat cu niște actori. În schimb, eu le povestesc totul despre Ulvi. Chiar mai multe decît se întîmplă în realitate.

CA ȘI MAI ÎNAINTE, îmi place să rătăcesc de unul singur prin pădure. Frunzișul s-a rărit, cerul se zărește tot mai bine. Cînd închid ochii nu văd decît scrumbii, și iarăși scrumbii. Sînt bucuros că pînă și în somn nu văd decît scrumbii.

TATĂ, ȚIE ÎȚI PLAC SCRUMBIILE. Săratele scrumbii de Tallinn. Uite, îți trimit 600 de kilograme și mănîncă-le sănătos. Copii, în curînd vin sărbătorile. Cumpărați scrumbii. Satelitul cel mai potrivit al fiecărui prînz este scrumbia.

AM ÎNVĂȚAT PUȚINĂ ESTONĂ. Niște exclamații și cîteva vorbe pentru Ulvi.

— ASCULTĂ, CĂPITANE, l-am întrebat eu o dată pe Igor, de ce în ziua aceea ne-ai îndrumat spre colhozul tău? Voiai să vezi cum o să ne recalificăm?

Igor a rîs stînjenit.

— Voiai să vezi cu ochii tăi cum ne transformăm în niște muncitori cinstiți, nu-i așa?

— Ciudat om mai ești și tu, Dimka, mi-a răspuns el.

AM AVUT O ȘEDINȚĂ. Președintele a prezentat o dare de seamă. Ți se făcea și scîrbă tot ascultîndu-l cum repeta: „în baza aplicării“, „luîndu-ne angajamentul“ etc. Nu știu de ce, dar nu pot să înghit asemenea expresii. Cînd le aud, pînă și sensul lor îmi scapă. După asta, însă, a început să vorbească normal, ca toți oamenii. Ne-a cerut să prindem cît mai mult pește. De acest lucru depinde și venitul colhozului. Dacă veniturile colhozului vor spori într-o măsură satisfăcătoare, atunci, la anul vor putea închiria un seiner mare și vor ieși să pescuiască în Atlantic.

— Tovarăşi, sper că artelul nostru va naviga în Atlantic, încheie el ; şi mi se păru că omul se emoţionase.

Ei, aşa mai merge.

DACĂ TE UITAI ÎN BĂLŢILE DIN DRUM VEDEAI NORII ÎNOTÎND. Mi-am amintit de ziua cînd m-am îndrăgostit de Galia. Ea credea că m-am îndrăgostit de dînsa la concursul artiştilor amatori organizat de şcoală, cînd se schimonosise într-un rol tîmpit. N-are decît să creadă, lua-o-ar dracu ! Acum mi-e totuna ce crede. De Galia însă m-am îndrăgostit într-o primăvară. Eram singur. Norii înotau prin băltoacele de pe bulevard. Vedeam amănuntul acesta pentru întîia oară în viaţa mea şi am înţeles că sînt îndrăgostit.

IAR AM AVUT O ŞEDINŢĂ. La masa prezidiului luase loc un activist. Preşedintele a făcut propunerea să ne întrecem pentru obţinerea titlului de brigadă a muncii comuniste, adică de echipaje ale muncii comuniste. Am votat cu toţii — „Pentru".

IGOR A PRINS LA RADIO UN JAZ GERMAN. Era o hulă teribilă, ploaia bătea turbată în geam, iar undeva, într-un studio bine încălzit, un glas dulceag îngîna : „*Meine lieben Augen*". Nu pot suferi falsificările mic-burgheze ale jazului adevărat. Igor scuipă scîrbit şi caută un alt post. Prinde o emisiune a filarmonicii din Leningrad. Navigăm în beznă, iar valurile

ne aruncă dintr-o parte într-alta, în acordurile unei simfonii de Prokofiev.

De jos, din cabina echipajului, mai răzbeşte pînă la noi melodia „Linişte“, pe urmă „Mărgăritarul“. Stebelkov îl învaţă pe Ilvar să cînte.

O DATĂ, ÎN TIMPUL PRÎNZULUI, după ce Volodea a scos la iveală o sticlă şi a început să ne toarne, eu m-am adresat celor de faţă:

— Oameni ai viitorului !... Băieţi, cu toţii sîntem oameni ai comunismului. Nu cumva vă închipuiţi că prin prisma acestei sticluţe ni se deschide un viitor luminos ?

— Dar tu ce crezi, că în comunism oamenii vor fi nişte îngeraşi ? interveni Igor. Pescarii or să tragă la măsea şi în comunism.

— Băieţi, am continuat eu, îmi sînteţi tare dragi, dar mă întreb, sîntem oare potriviţi epocii comunismului ?

În cabină s-a făcut deodată linişte.

— Eşti un *unicat original,* mi-a replicat Stebelkov supărat.

— Stai, Volodea, l-a oprit Igor. La ce te-ai referit, m-a întrebat, la întrecerea în care sîntem angajaţi ?

— Da.

— Ce, ţi se pare că nu lucrăm bine ? a murmurat Ants.

— Dimka, eşti un *unicat tare original,* a mai strigat Volodea o dată. Ce, dacă bem votcă şi înjurăm, tu ce-ţi închipui ?... Pescarii întotdeauna... E o tradiţie... Tu judecă-ne din punct de vedere al rezultatelor noastre.

— Numai munca oare contează ?! am strigat eu. De-a lungul veacurilor, oamenii au tot muncit şi, după părerea mea, n-au muncit prost. Şi un cal munceşte. Munceşte şi un tractor. Mai e nevoie de ceva... e nevoie să priveşti în lumea ta lăuntrică, să vezi ce zace în străfundurile tale. Zac atîtea rele ! Să luăm, de pildă, inerţia noastră. Dracu mai ştie ce-i şi asta. Ni s-a propus să organizăm întreceri pentru titlul de echipaje ale muncii comuniste, am votat, şi gata. Am alcătuit un plan de excursii în comun. Dar, ca şi înainte, înjurăm de mamă, cabina e ca o cocină, bem votcă, de parcă am bea apă. Mă revoltă grozav cînd îi văd pe oameni votînd fără să gîndească.

În cabină s-a lăsat o linişte adîncă. Nu ştiu de ce am stîrnit această discuţie, dar mă revoltă pînă în adîncul inimii faptul că la adunări oamenii ridică mîinile, dar de gîndit, se gîndesc la cu totul altceva... Ce naiba, sîntem nişte roboţi ? Igor a luat sticla de pe masă şi a ieşit cu ea pe punte. S-a întors fără sticlă.

— Încă un pas spre comunism ! l-am întîmpinat eu bine dispus.

— Ia mai du-te... ! s-a răstit Igor la mine. M-am săturat pînă în gît de toate îndoielile tale.

— Ce-ai avut cu sticla ? Nu trebuia s-o arunci, aş fi avut chef să trag o duşcă, i-am spus eu ca să-l înfurii şi mai rău.

ÎMI AMINTESC DE TOATE ASTEA ACUM, cînd stau culcat în patul meu din cabină. Becul, protejat cu o reţea de sîrmă, se

clatină, băieţii sforăie. Dormim în cămăşi şi în izmene. Puntea vasului e plină de peşte. Ne înapoiem dintr-o expediţie care a durat cinci zile. Am pescuit în largul mării, dincolo de Insula Albastră. Sîntem tare obosiţi. Meteorologii ne-au minţit. În timpul celor cinci zile a plouat la nesfîrşit, iar hula fusese de gradul 5. Abia acum pricep cît valorează un kilogram de scrumbii. Sînt atît de obosit, încît pînă şi somnul mă ocoleşte. Stau culcat pe patul meu şi gîndurile îmi zboară nebuneşte. Sînt membru al artelului pescăresc „Farul" !

Capitolul doisprezece

SÎNTEM ÎNTÎMPINAŢI. Zărim pe debarcader o mulţime de lume. Aproape tot colhozul a ieşit în întîmpinarea noastră, de parcă am fi escadra lui Columb, după ce a descoperit Lumea Nouă. Pe debarcader e prezent tot statul-major, sînt prezenţi şi cei care n-au nici o treabă, şi nevestele băieţilor noştri, Ulvi e şi ea în mulţime. Stăm aliniaţi în dreapta punţii, în hainele noastre ude, şi scrutăm ţărmul. În cele cinci zile cît am lipsit, copacii s-au desfrunzit de-a binelea.

Băieţii îşi sărută nevestele. O, cum aş săruta şi eu pe cineva, dar Ulvi se mulţumeşte să mă salute de departe. Sărăcuţa, e îndrăgostită lu-

lea! Oare ce-o fi găsit la mine? Nu, n-am să mă țin de capul ei. Mai bine și-ar găsi un băiat care să se gîndească la dînsa.

Descărcăm seinerul și tragem cu ochiul spre cei de pe vasele „93“ și „80“. Mi se pare că iar i-am întrecut. Avem noroc, și gata.

Nevasta lui Igor e frumoasă. Sînt atît de fericiți, că te încearcă o senzație dureroasă cînd îi privești. Igor are însă douăzeci și șapte de ani, pe cînd eu numai șaptesprezece!

— Băieți, să treceți diseară pe la noi, ne poftește comandantul.

Înseamnă că și-a făcut un program, așa încît să fim cu toții împreună, ca un adevărat echipaj al muncii comuniste.

— Vă rog să poftiți, ne invită și soția lui cu multă căldură.

— Oho, sigur că venim, răspundem noi în cor.

Însă de vizitat, n-o să-l vizităm în astă-seară, ci mîine de dimineață, înainte de a pleca în excursie. Mîine facem o excursie la Tallinn.

Părăsim debarcaderul toți trei — Alik, Iurka și cu mine. Ar fi tare frumos dacă am putea să ne fotografiem cu cizme de cauciuc în picioare și cu berete pe cap. Barba mea e aproape ca a lui Alik. Iurka are o barbă cam pirpirie și abia se mai ține pe picioare.

— Mă puștilor, nu mai pot, ne mărturisește el. Răul de mare m-a dat gata. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată una ca asta.

— Poate că ai să te obișnuiești, încerc eu să-l consolez, dar el dă din mînă a pagubă. Alik însă,

vesel ca întotdeauna, ne cuprinde pe după umeri şi ne declară.

— Mă băieţaşi, am scris nişte versuri despre Insula Albastră :

„Insula cea Albăstrie
Ce să fie?
O epavă,
E o navă
Care-a eşuat pe-un ciot,
Care naufragiase,
Asta-i tot!
Coaste, oase...
Ce păcat că nu-s cărbuni!
Spre nord-vest
Privind cu ţeava,
Poţi ca să zăreşti epava.
Ia poftiţi voi, oaspeţi buni!
Hei, mai daţi niscai cărbuni!“

— Deformezi realitatea, Alka, mă arăt eu supărat.

Odinioară, versurile lui mă mai ajutau, acum însă cred că pînă şi lui Iurka îi displac.

— Zău, e o aiureală ? rîde Alik. Ştii, în chestia asta principalul e ritmul.

— La naiba, ce nevoie ai tu de oase ? Şi ce nevoie are un motor Diesel de cărbuni ?

Urcăm dealul ce duce la cămin. Cineva aleargă spre noi. După toate aparenţele, e un „civil“. E într-un pardesiu scurt, cu cămaşă albă şi cravată. Deodată, îl recunosc. E Viktor, fratele meu mai mare !

SĂ ŞTIŢI DE LA MINE CĂ-I STRAŞNIC SĂ AI UN FRATE MAI MARE! Dacă n-ai decît zece ani şi toată golănimea din curtea casei cu nr. 8 sare să te bată, tu poţi să te avînţi cu îndrăzneală în luptă, căci ştii că ai un frate mai mare. Tot fratele mai mare e cel care te învaţă să înoţi. Seara îl urmăreşti cum se pregăteşte să plece undeva, cum îşi face nodul la cravată, cum vorbeşte la telefon şi, la toate astea, tu iei bine seama, le bagi la cap.

Într-o bună zi, descoperi că-i sportiv, că dobîndeşte mari succese, că e selecţionat în reprezentativa maeştrilor, iar puştii de pe stradă te arată cu degetul şi spun despre tine: „Uite, ăsta-i fratele ăluia". Şi acest frate mai mare, nici nu ştie şi nici nu-şi dă seama că întreaga ta viaţă nu e decît o reflectare a vieţii lui. Totuşi, uneori, te mai întreabă în treacăt: „Cum stai, băiete?" Iar tu îi înşiri tot ce te frămîntă, de parcă i-ai cere un sfat.

„Ştii, avem în clasă pe unul Gogocika, preferatul Olgăi. Pe toţi ne pîrăşte. Ieri, înainte de teză, Iurka i-a frecat paginile caietului cu o lumînare. Ne-am prăpădit de rîs cînd l-am văzut aşezîndu-se în bancă. Scrie, iar peniţa alunecă pe pagină şi nu lasă nici o dîră. A început să se smiorcăie. Ce-am mai rîs! În loc de teză, s-a ţinut o şedinţă. A venit şi directorul de studii şi ne-a întrebat cine-i făptaşul. Am tăcut chitic toţi. Atunci 'mnealui s-a înfuriat grozav şi ne-a făcut cu ou şi cu oţet: ne-a spus că sîntem nişte laşi, că degeaba socotim că-i facem un bine colegului nostru, că un prieten adevărat e

numai acela care are curajul să spună totul profesorului, aducînd prin aceasta şi un real serviciu infractorului. Ni s-a acordat o zi de gîndire. Mama spune că directorul are dreptate, tu ce crezi ?"

Şi fratele îţi arată că ăsta n-ar mai fi un gest de prietenie, ci de trădare, ca apoi să izbucnească în rîs şi să-ţi povestească o întîmplare identică. Nu-i aşa că-i straşnic să ai un frate mai mare ? Întotdeauna mi-am compătimit prietenii care n-au avut parte de fraţi mai mari. De pe urma lor nu ai decît un singur dezavantaj — trebuie să le porţi hainele. Niciodată nu ţi se face o haină nouă, mereu te vezi obligat să-i preiei lucruşoarele. Cu asta te mai poţi împăca, însă cînd stai la masă şi mereu ţi se vorbeşte de succesele lui şi, cum s-ar spune, ţi se face educaţie, fiind dat ca un exemplu pozitiv, gata, nu mai ţine, ţi se face lehamite. Şi chestia asta, an de an. Tu ai crescut, eşti de-acum un om în toată firea, însă educaţia pe baza pildei „fratelui mai mare" continuă. Iar dumnealui citeşte o revistă ştiinţifică şi schiţează, în răstimpuri, cîte-un zîmbet. Nici nu te bagă în seamă. Mai tîrziu, cînd începi să-l ajungi în înălţime, şi totuşi mai ai de crescut un pic, te uiţi la el cu alţi ochi. Se produce o răsturnare a valorilor. Îţi dai seama în cele din urmă că, de fapt, nu el reprezintă idealul tău de viaţă. Îţi vine să dai cît colo totul şi toate exemplele pozitive. Nu-ţi mai plac multe din atitudinile fratelui tău. Din pricina disertaţiei, a renunţat să plece la Praga, la un concurs sportiv — nu trebuia s-o facă ! Tot din pri-

cina acelei disertaţii tîmpite, s-a lăsat şi de sport! Nu, zău, ce fel de viaţă e asta? Are douăzeci şi opt de ani şi stă sluj în faţa părinţilor! E adevărat, zîmbeşte ironic, dar mereu le face pe plac. Şi, într-o bună zi, te pomeneşti spunîndu-i fratelui tău tot ce crezi despre dînsul. Dumnealui rămîne perplex. S-a obişnuit cu gîndul ca tu să-l venerezi. Mergi alături de el şi clocoteşti, nu alta. Începi să-i torni vrute şi nevrute, ca şi cînd ai vrea să-i demonstrezi ceva. Iar cînd, peste cîteva luni, te uiţi iarăşi la fratele tău, îţi dai seama că în toată lumea nu există un om care să-ţi fie mai aproape. Te apuci din nou să-i compătimeşti pe cei care n-au fraţi mai mari.

— *„Cinşpe inşi, văzui*
Pe racla mortului,
Io-ho-ho
Şi-o sticlă de ro-o-o...m...“

cîntă Viktor, privindu-mă pieziş.

Trebuie să ştiţi că-mi place grozav cînd încearcă să mă întărîte. Mă prefac supărat, dar, de fapt, sînt tare bucuros.

Ieşim la şosea ca să prindem autobuzul. Mi-am aranjat bărbuţa şi mi-am lăsat părul pe frunte. Arăt ca un adevărat pirat. Un pescar. Un prostănac. Ei şi?

Iar Viktor arată exact aşa cum arăta cu patru ani în urmă, cînd absolvise institutul. E foarte elegant, bine dispus, chiar puţin uşuratic.

A stat trei zile în colhozul nostru, tot așteptînd să ne întoarcem din larg.

— Ei, cum îți place colhozul nostru? îl întreb eu. El însă continuă să cînte.

— Te preocupă numai cîntecul? îl descos eu.

— O, da, sigur, dacă-s în concediu, ce-mi rămîne altceva de făcut decît să cînt? „*A-a-a* — cîntă el —

Fără hățuri, fără șea,
Badea pe-un măgar trecea.
Unde mîi bădiță-așa?...

Continuarea o spun eu:

— *Colo-n sat la draga mea*
Ca să mă-ntîlnesc cu ea..."

Ajungem în stație. M-am învoit pentru două zile și plecăm împreună la Tallinn. În autobuz, îl întreb:

— Se vede că ți-ai susținut disertația! Ești din cale-afară de vesel!

Izbucnește în rîs.

— S-a zis cu disertația mea. Bum! Și gata!

— Îmi închipui că trebuie să fie destul de vesel să vezi cum se preface în praf și pulbere o disertație?

— Să înnebunești de rîs, nu alta. Colicile te apucă!

În autobuz adorm, ca peste două ore să mă trezesc, într-adins parcă, să redescopăr locurile pe unde mi-am petrecut vacanța. În dreapta se perindă pinii, iar dincolo de ei, se zărește marea cenușie. În stînga, se înșiră orășelele mici

cu casele acoperite cu ţiglă roşie, iar dincolo de ele, se înalţă, ca un zid întunecat, pădurea. Jos, în dreapta, o lăsasem pe Galia, în rochia ei strînsă pe corp, iar pe drumul din stînga, m-am furişat spre Merivälja cu arma în mînă. În dreapta, mai zăresc aleea ce ducea spre plajă, apoi cinematograful şi restaurantul, în stînga, ruinele mănăstirii şi pădurea, iar acolo în pădure, casa lui Jansons. În dreapta, am stat noaptea întins pe plajă lîngă Galia şi am dansat apoi cu ea la restaurant, iar în stînga, am stat de vorbă cu fantomele şi am mîncat porumb. Iată iaht-clubul şi barcajul pe jumătate scufundat de la estuarul fluviului. Şi tot înainte. Pe acest drum, am urmărit „Volga". Atunci nu eram în toate minţile. Acum sînt liniştit, în buzunarul hainei am două mii de ruble, ştiu cît preţuieşte dragostea şi nu am de gînd să-i mai cad în capcană. Sînt un bărbat în toată firea, modern. Călătoresc într-un autobuz alături de fratele meu mai mare. Mă simt egalul său.

La Tallinn mi-am cumpărat un palton pe care l-am dat unui croitor la ajustat. Am mai cumpărat pentru tata un pulover specific estonian, iar pentru mama o broşă şi o broboadă estoniană. Apoi, l-am invitat pe Viktor la cafenea şi l-am cinstit cu coniac „Erevan". Barmaniţa Helja s-a bucurat văzîndu-mă, dar cînd am prins-o de bărbie, mi-a tras una peste mînă. Cocheta cu Viktor şi am avut impresia că el ar fi vrut să mai zăbovească în local, dar eu voiam să-i arăt neapărat acest oraş plin de turnuri. I-am întins barmaniţei un sutar, restul primit nu

l-am mai numărat, ci l-am băgat direct în buzunar. I-am dat şi portarului un „bacşiş“ de cinci ruble. Am luat un taxi.

— Văd că ai o grămadă de parale, observă Viktor.

— Deocamdată, n-am de ce să mă plîng, i-am răspuns eu. Prindem peşte — he, he — am continuat eu rîzînd — şi-mi ajunge.

— Atunci, de ce naiba mai staţi în colhoz? mă întrebă Viktor. Voiaţi doar să cîştigaţi nişte parale, ca s-o porniţi mai departe.

— Vezi tu, deocamdată ne place aici. Cînd ne-om plictisi, o luăm noi din loc, n-ai teamă. Acum însă... sezonul de pescuit e în toi şi trebuie neapărat să-i întrecem pe cei de pe „93“. Înţelegi, sîntem în întrecere.

— Cu-um? Voi v-aţi luat la întrecere?

— Da, ce te miri? Care pe care, pricepi? E destul de pasionant.

Obiectivul întrecerii l-am trecut sub tăcere. Numai cînd o să fim în posesia titlului de echipaj al muncii comuniste, am să i-l spun.

— Şi o să mai rămîi în colhoz multă vreme? s-a interesat Viktor.

— Nu ştiu, s-ar putea ca la anu colhozul să izbutească să arendeze un seiner mai mare. Ca să putem naviga în Atlantic, pricepi?

Am admirat Tallinnul de pe Toompea — era năpădit de rugina toamnei. Deasupra rîpelor, printre crengile umede şi negre, atîrnau frunze bătute de rugină. Am coborît luînd-o pe nişte străduţe întunecoase. I-am arătat lui Viktor oraşul, aşa cum odinioară ni-l arătase şi Linda

nouă. Am intrat şi în cafeneaua „Vana Toomas". Am coborît douăzeci şi trei de trepte. Viktor a fost de părere că localul nu-i decît un excelent adăpost antiaerian şi că e dispus să rămînă acolo pentru a fi la adăpost de toate furtunile epocii, iar dacă farfuriile zburătoare vor atinge totuşi pămîntul, va fi gata să-i întîmpine pe marţieni din pragul cafenelei „Vana Toomas". Numai de-ar veni mai repede, căci dacă vor întîrzia, vor rămîne fără băutură, într-atît de mare îi era în acest sens buna dispoziţie.

Ca şi estonii din jur, am comandat cîte-o cafea şi lichior „Volga".

— Uite, aşa ne trăim viaţa, i-am spus.

— O trăiţi frumos, a oftat Viktor.

— Dar tu, cum o duci?

— Tot aşa. Zile...

— De muncă încordată, pline de patosul creaţiei?

— Exact.

Deasupra noastră atîrnau abajururile unor lămpi moderne, cu găurele. Din pricina lor, tot tavanul era presărat de pete rotunde de lumină. Consumatorii vorbeau în şoaptă. Mirosea a tutun şi a cafea tare. Am simţit că Viktor mă cercetează atent. „N-are decît", mi-am zis.

— Frăţioare, ne-o fi, spune Viktor, să mergem, nu?

— Să mergem!

Am trecut pe la croitor. Paltonul era gata. L-am îmbrăcat şi am ridicat gulerul aşa cum obişnuieşte să facă şi Viktor.

— Te rog să mă ierţi, bătrîne, îmi vorbeşte Viktor într-un tîrziu, aş vrea să stau de vorbă cu tine pe teme mai serioase. Mă cunoşti doar, ştii că după un pahar-două, înclin spre discuţii serioase.

— Ei, dă-i drumul!

— De fapt, ce vrei tu? mă ia Viktor la întrebări. Stai, nu te pripi. Nu te întreb ce vrei să ajungi în viaţă. Poate că încă nu ştii. Totuşi, ce vrei tu? S-ar cuveni să ştii măcar atît. Mă uit la voi şi meditez: nu sînteţi zdraveni la minte, asta mi-e limpede. Sînteţi contaminaţi de o boală caracteristică tuturor tinerilor aparţinînd tuturor epocilor. Totuşi, aveţi ceva aparte, ceva ce ne-a lipsit nouă, deşi diferenţa între generaţiile noastre e mică — vreo zece ani. Intuiesc acel ceva „aparte", dar nu ştiu cum să-l definesc. Tu să nu-ţi închipui, bătrîne, că am de gînd să-ţi ţin predici. De fapt, încerc să mă lămuresc pe mine însumi.

Viktor termină o ţigară, aprinde alta. Îşi pocneşte degetele. Îşi ridică privirile spre cer, le lasă în pămînt.

— Acel ceva „aparte" e o latură tare frumoasă. Există şi în mine, dar ca să-l menţin, trebuie să lupt din răsputeri, fără să mă cruţ, pe cînd la tine existenţa sa e firească. Tu nici nu te poţi închipui altfel.

— La ce te referi?

— Nu ştiu.

— Faci într-una pe enigmaticul, Viktore.

Întotdeauna se exprimă nebulos, devenind atît de încîlcit, încît te apucă şi durerea de cap as-

cultîndu-l. Ce-a găsit „aparte“ în mine? Şi ce anume vreau? De fapt, întrebarea are un subtext — pentru ce trăiesc? Subtextul are o continuare: priveşti oraşul, zarva din jur şi toate prestidigitaţiile civilizaţiei şi te întrebi: la ce naiba folosesc? De obicei, aşa se întîmplă cînd ţi se înşurubează în minte cîte un cuvînt. N-are importanţă ce cuvînt, de pildă *jivot*[1]. Pe urmă, te pomeneşti gîndindu-te: de ce anume *jivot?* Oare de ce, de ce, de ce? Îl întrebuinţezi în mod curent ca pe atîtea alte cuvinte, fără să-l bagi în seamă, şi deodată — stop! ţi se fixează în minte şi începe să te ciocănească: de ce, de ce?

Ce vreau? Dacă aş şti! Cîndva o să ştiu. Dar acum, zău aşa, lăsaţi-mă în pace să prind peşte! Lăsaţi-mă să mă simt puternic şi grosolan! Lăsaţi-mă să stau la cîrmă, aplecat deasupra mării întunecate, să-i ascult simfonia, să-mi împroaşte obrajii cu stropii ei săraţi! Lăsaţi-mă să mă satur de toate astea, să mă iau la ceartă cu căpitanul, să mă hîrjonesc cu băieţii! Nu-mi puneţi asemenea întrebări! Vreau ca palmele mele, datorită parîmei, să fie tot atît de bătătorite ca talpa ghetelor voastre. Vreau ca, adormind, să nu văd decît scrumbii, scrumbii şi iar scrumbii. Vreau, vreau... Vreau să-i întrecem pe cei de pe „STB-1793“. Din toate punctele de vedere. Şi mai vreau ca la anul să pot ieşi în Atlantic.

---

[1] Joc de cuvinte. În limba rusă *jivot* este omonim — înseamnă *burtă* (în accepţiunea curentă) şi *viaţă* (arhaism).

Viktor îndrugă verzi şi uscate despre curaj. risc, despre „banul sau marca", zice că, în fond, n-are nimic împotrivă, ar vrea numai să ştie în numele cărui ţel procedăm aşa şi nu altfel? Iar Borka, cică, ar avea totuşi dreptate în ceea ce ne priveşte.

Încep să mă enervez.

— Vrei să ştii ce vreau eu? Ei bine, vreau să mă însor cu o fată de aici, o cheamă Ulvi. Colhozul are să ne facă o casă, o casă simpatică, tipic estoniană. O să-mi cumpăr o vacă, un televizor şi o motocicletă. Am să mă înscriu la Institutul de piscicultură, la cursurile fără frecvenţă. Am să scriu o disertaţie despre şprot, scrumbiile de Estonia. Sau un roman din viaţa lor, a acestor scrumbii. În problemele de ordin ştiinţific am să fiu la fel de îndrăzneţ ca şi tine.

Viktor rîde şi mă bate pe spate. Îmi pare că l-am supărat. Nu izbutim de loc să înfiripăm o discuţie serioasă.

— Bine, dar tu, tu ştii ce vrei? îl întreb eu.

Se opreşte brusc, se uită la mine şi-mi spune încet:

— Da. Mi se pare că ştiu.

Acum străbatem strada Viru. Capătul ei se termină şi se continuă în silueta marină şi neagră a turnului primăriei ce se avîntă spre cerul verde. „Vana Toomas" stă cu faţa spre noi. Bătrînul îşi ţine steagul în bătaia vîntului. Viktor se uită cu totul într-altă parte şi îmi vorbeşte, fără ca eu să-l pricep, despre nişte stele. E de-a dreptul uimitor cum i s-a mai dezlegat limba...

Ne pomenim intrînd la un teatru. Se joacă o piesă din viaţa actorilor. În pauză, îi zărim deodată în foaier pe Iurka şi pe Linda. Se plimbă la braţ şi nu mai văd nimic în jurul lor. Îi dau un brînci lui Iurka.

— Ce mai vacs e şi spectacolul ăsta, zice el. Linda îl calcă pe picior şi el caută s-o dreagă, apelînd la cuvinte ceva mai obişnuite : Asemenea spectacole nu-ţi lasă nici o impresie.

Uite aşa sînt răpuşi cei mai buni dintre semenii noştri !

După spectacol, intrăm într-un restaurant. O dansăm pe Linda cu rîndul. Iurka dansează cu o indiferenţă prefăcută, de parcă Linda n-ar fi fata lui. Nu e mult de cînd toţi trei o dansam pe Galia cu rîndul. Pe atunci, şi eu o dansam pe Galia cu o indiferenţă prefăcută.

De la restaurant, ne îndreptăm spre hotel. Pe străzi se aud hohotele marinarilor „din străinătate" şi ale pescarilor noştri. Trec în viteză taxiuri.

— Ştii, îmi spune Viktor, m-am căsătorit.

Ia te uită, s-a însurat !! Şi n-a scos o vorbă. Probabil că s-o fi căsătorit cu blonda aceea. Mi-a fost întotdeauna simpatică.

— Da, cu ea, îmi confirmă Viktor. Aşa că acum ai şi o soră.

N-am nimic împotrivă să am şi o soră.

— Ba mai mult, ai toate şansele să devii unchi.

Sînt de acord să devin şi unchi. Îmi îmbrăţişez fratele.

Intrăm în hotel. Niciodată n-am tras la un hotel. Totul îmi place aici. Ajunşi în cameră, mă iau la trîntă cu Viktor şi încerc o fentă, dar el se eschivează. Poţi oare să dobori o asemenea matahală ?

— Prin urmare, Galia e acum la Leningrad ?

— Da.

— S-a înscris la institut ?

— Probabil.

— La cine stă ?

— Naiba ştie.

— Poate că a obţinut vreun loc la cămin ?

— De unde vrei să ştiu ? mă înfurii eu şi mă bag în pat. De sub plapumă, adaug : Mi se pare că are o mătuşă la Leningrad.

Poate că într-adevăr stă la o mătuşă.

Viktor stinge lumina. Cea din stradă dănţuieşte pe pereţi.

— Nu ştiu, poate mă înşel, nu-i aşa că tu o simpatizai ? mă întreabă el prudent.

— Ţi s-a părut numai.

— Totuşi sînt convins că erai îndrăgostit de dînsa.

— Gata ! pe tema asta am terminat, îi spun eu răspicat şi mă ridic în capul oaselor. Viktor se ridică şi el. Ia de pe noptieră pachetul de ţigări, îşi aprinde una, îmi oferă şi mie. Şi, deodată, mi se dezleagă limba, îi povestesc tot ce s-a întîmplat. Nu-i ascund nimic. Uneori, glasul mi se întretaie şi mi-e teamă să nu mă compătimească sau să-mi dea sfaturi. Viktor însă fumează şi ascultă. Iar cînd termin, îmi spune :

— Bine, frăţioare, hai să dormim.

Stau treaz, în întuneric, încă multă vreme, şi mă uit prin fereastră la silueta catedralei, măsor cu privirea pereţii camerei, apoi mi-aţintesc ochii la Viktor care se preface că doarme. Ce bine-i să ai un frate mai mare, să capeţi în dar şi o soră, şi aşa, tam-nesam, să te pomeneşti şi unchi.

Dimineaţa boxăm un pic, ne facem cîte un duş şi coborîm la braserie. Comandăm omletă cu şuncă. În local, la ora asta, e linişte şi plăcut. Consumatorii citesc ziarele. Citeşte şi Viktor.

— Ei, ce mai e nou? îl întreb eu cu gura plină. Vreun discurs al lui Fidel la O.N.U.?

— Mda... Mda... mormăie Viktor.

— Ce părere ai, crezi că yankeii or să-şi vîre iarăşi nasul în Cuba? întreb eu.

— Ce te interesează, nu cumva vrei să te înscrii ca voluntar?

— N-aş avea nimic împotrivă, zic, şi-mi netezesc bărbuţa. După cum vezi, sînt gata.

Viktor îmi propune să mergem la un meci de motobol pe stadion. De acord. Ieşim în hol. În timp ce Viktor îi predă portarului cheia de la cameră, cumpăr o revistă poloneză.

— Aveţi o telegramă, tovarăşe Denisov.

Viktor desface telegrama.

— De la cine-i? îl întreb, admirînd femeile frumoase din revistă.

Viktor nu-mi răspunde. Stă cu spatele la mine şi cercetează orariul avioanelor. Mă apropii de el.

— Ce-i, Viktore?

— Meciul se contramandează.

— Ce s-a întîmplat? îl întreb în şoaptă şi inima mi se strînge de o presimţire. S-a întîmplat ceva cu mama?

— Nu. E o telegramă de la serviciu. Sînt chemat.

— Unde?

— După cît se pare, a intervenit o schimbare în graficul planului nostru. Trebuie să plec. Încep experienţele în cîmp.

— Ce fel de experienţe? îl întreb eu ca prostul.

Viktor scoate banii şi plăteşte camera.

— Cum, ce fel? mormăie el, experimentăm automobile, motociclete, vapoare, avioane...

— Şi încotro îţi iei zborul?

— Mai întîi la Moscova, apoi mai departe.

— Şi e departe acest mai departe?

— Foarte departe! exclamă Viktor. În Crimeea, în Caucaz, la Soci, Suhumi...

— A, da, răspund eu înţepat, uitasem că eşti un tovarăş secretos.

Sînt tare descumpănit. Ţineam mult să mă duc cu Viktor la meci, apoi la concertul filarmonicii, unde urma să ne întîlnim cu Alik şi cu Iurka.

Viktor se repede să ia liftul. N-o pornim spre stadion, ci spre aeroport. În maşină îl iau puţin peste picior, el însă tace şi-mi zîmbeşte ca unui străin. De data asta nu mai călătorim ca doi inşi la fel de egali.

— La naiba, n-am ce zice, m-am odihnit grozav! îmi spune Viktor cînd ajungem la aeroport.

— Trebuie să pleci neapărat astăzi? Poate lași pe mîine.

Viktor tace și scrutează depărtările. Pe aeroport e o larmă îngrozitoare, ca într-o menajerie la ora cînd sînt hrănite animalele. Deasupra noastră planează un nor gălbui. În răstimpuri, răsar de acolo, ca niște draci din adîncul unei mlaștini și vin spre aterizare, avioane pîntecoase, cu aripile întinse. Un „IL-14" staționează în apropierea clădirii aeroportului. Sub o aripă a sa și-a găsit adăpost o cisternă cu benzină.

— Lasă pe mîine. Astăzi o să mergem la meci. Dacă vrei, restitui eu biletul...

Viktor tace. Deasupra noastră se afla un difuzor. Un glas metalic rostește :

— Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece. Verificăm.

— Ei, hai, hotărăște-te ! Pleci azi sau mîine ? Dacă vrei dau eu cu banul...

Cisterna de sub aripă o ia din loc. Elicele avionului se pun în mișcare. Este adusă o scăriță. Scot un ban, dar Viktor îmi prinde mîna.

— Bătrîne, de data asta figura nu ține. Hai, mai bine să ne îmbrățișăm și să ne luăm rămas bun.

Ne îmbrățișăm și ne sărutăm.

— Spune-le tatei și mamei... încep eu.

— O să le spun. Să le scrii, bătrîne, mă îndeamnă el.

— Neapărat, îl asigur eu.

— Iată, asta mi-a fost odihna, zice el.

— Păcat, zice.

— Asta-i, bătrîne, zice.

— Ține bine taurul de coarne, zice.

— Cu bine, zice.

Trece dincolo de bara turnantă și se alătură grupului de pasageri. Se întoarce și-mi face semn cu mîna. Blondul acela în pardesiu scurt, cu cămașă albă, cu cravată la gît, cu o valiză ungurească în mîna dreaptă — e fratele meu. Pasagerii se îndreaptă spre avion. Înaintea lor pășește, de parcă ar călca pe arcuri, o fetișcană într-un taior albastru și cu bonetă pe cap. Dispar unul cîte unul în pîntecul avionului. A dispărut și Viktor. Scara se retrage. Elicele se învîrtesc din ce în ce mai repede, pînă cînd se transformă în niște cercuri străvezii. Un vuiet teribil. Avionul pornește. Trece peste niște bălți în care, pentru o clipă, se reflectă corpul lui rece, gălbui. Se întoarce cu coada spre mine și se depărtează legănîndu-se. Se oprește undeva, departe. Din nou se aude un vuiet. Avionul decolează, se înalță și se topește în văzduh. Zboară în cu totul altă direcție decît îmi închipuiam eu că ar trebui să zboare ca să ajungă la Moscova. Sau poate că le-oi fi încurcat eu pe toate ?

— Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece. Verificarea.

Măcar de-ar transmite un cîntec, fie chiar și o sambă, în locul acestor verificări.

Trec prin clădirea aeroportului și mă îndrept spre autobuz.

Simt nevoie de muzică. Dacă ar pune acum „Comsomoliștii voluntari“ să-l aud, fie și în surdină, dar să-l aud... Las în urmă uruitul in-

fernal al aeroportului. Un cuib demenţial de metal.

— Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece. Verificarea.

PRIN ORAŞ TRECE UN GRUP DE EXCURSIONIŞTI, toţi sînt atît de puşi la punct, încît am senzaţia unei luminozităţi. Băieţii şi-au luat şi nevestele. Soţia lui Igor e foarte elegantă. Cînd m-au zărit, s-au năpustit spre mine. Mă simt al dracului de bine, de parcă Viktor nu m-ar fi părăsit cu totul, ci a lăsat ceva din el în fiinţa tovarăşilor mei.

Aflu că au izbutit să viziteze expoziţia de artă grafică, iar acum se duc să prînzească. E o cantină civilizată. Cu un serviciu ireproşabil. Ilvar şi Volodea se uită ţintă la căpitan cu un anumit înţeles. Par abătuţi. Acesta, foarte degajat, comandă cîteva sticle. Just, doar nu sîntem nişte heruvimi.

După masă, ne ducem la concert. Ne e dat să auzim viori, violoncele, cîntece. Ilvar adoarme. În pauză, Volodea se furişează pe după o coloană şi se opreşte la bufet. În general, excursia la Tallinn se desfăşoară la înălţimea cuvenită. Noaptea, tîrziu, ne înapoiem în colhoz.

Dimineaţa ridicăm ancora şi o pornim pe itinerarul ştiut, spre Bancul de apus.

TOTUL SE DESFĂŞOARĂ CA DE OBICEI. Şprot, scrumbii de Marea Baltică. Dincolo de pupă, un stol de pescăruşi. Zac şi eu la pupă, pe un cojoc întins pe nişte parîme. Aici e cald. Mi

se pare că astăzi e prea multă linişte. E prea monoton. Mă încearcă o uşoară senzaţie de greaţă. N-aş vrea să mă gîndesc la nimic, totuşi mă gîndesc la Vitka ; probabil că a şi plecat din Moscova, într-o direcţie necunoscută. (Oare ce fel de experienţe fac ei pe acolo ? Poate că ziarele or să ne informeze despre ce este vorba) ; mă mai gîndesc la faptul că „Barcelona" îşi trăieşte viaţa ei obişnuită de toamnă, că cineva se întoarce de la şcoală şi face gălăgie prin curte pînă noaptea tîrziu (iar noi parcă nici n-am fi existat pe acolo !) ; la urma urmei (după cum se vede), Iurka va trebui, totuşi, să lase colhozul (răul de mare îl dă gata) ; la Alik care, oricît de ciudat mi s-ar părea, se împacă de minune cu marea ; în sfîrşit, socot că ar fi cazul să încep să mă gîndesc serios şi la mine (la viaţa mea).

Astăzi ne întoarcem foarte devreme. Pe lumină. Debarcaderul e pustiu. Răsună obişnuitele glume ale lui Stebelkov. Abia auzit, Igor dă tot felul de ordine. Peştele prins în decursul zilei îl descărcăm pe o platformă pe care tot noi, mergînd pe lîngă şine, o împingem înainte. Ca de obicei, sîntem obosiţi. Fumăm aceleaşi ţigări — „Prima". Cînd terminăm, o luăm încet spre depozit.

Acolo, Ulvi cu prietenele ei rostogolesc butoaie noi. Ulvi nu mă bagă în seamă. N-are decît ! Ceilalţi membri ai echipajului s-au răspîndit, eu însă rămîn locului şi urmăresc cum se apropie de debarcader „STB-1793". Îl aştept pe Iurka.

Brusc, totul dispare. Norii grei de la orizont, debarcaderul, barca cu motor ce se leagănă nu departe de mal, „STB-1793“, dispare pînă şi mirosul de scrumbie sărată, dispar toate zgomotele din jur, în afară de unul singur. Aud în spatele meu un glas :

— UNDE POT SĂ GĂSESC O CÎRPĂ ?

Un glas sonor, fragil, plin parcă de lacrimi. Ce i se răspunde nu aud. Mă răsucesc încet şi o văd pe Galia. Înaintează prin culoarul dintre butoaie. Poartă o salopetă, o pufoaică, pe cap un batic. Buzele îi sînt rujate, ţine în mînă o mătură cu coadă lungă. Vine spre mine, fără să mă recunoască însă. Acum sînt bărbos, port beretă şi cizme de cauciuc. Se opreşte la vreo cinci metri de mine şi împrăştie cu mătura băltoaca de pe ciment. Se apleacă şi-şi face de lucru cu mătura, şi deodată îmi aruncă o privire. Una din acele priviri care mă scoteau din sărite (mai cu seamă cînd se uita aşa la alţii) şi totodată mă dezarmau. Îşi coboară privirile şi continuă să spele cimentul. Deodată se ridică şi mă priveşte drept în faţă. M-a recunoscut. Se apropie încet de mine. Se apropie, pas cu pas. De-a dreptul, cu mătura în mînă.

— Bună ziua, îmi zice.

— Dima, zice.

— Ei, aşa da, zice.

— Ia te uită cum te-ai schimbat, zice ea şi rîde.

„Actriţo, simulanto, mincinoaso...“ „...“, îmi scapără prin minte.

— Nu te aşteptai ? mă întreabă ea.

— Am căzut la examen, zice.

Ce drăguţ din partea ei ! Fetiţa a căzut la examene şi a venit să-şi vadă prietenii. Totul e simplu şi firesc. Merită să stai şi să discuţi. Te-ai schimbat. Şi tu te-ai schimbat. Vai, ce drăguţ din partea noastră că ne-am schimbat... Plin de spaimă, îmi dau seama că, într-adevăr, totul mi se pare firesc şi că mă încearcă dorinţa să o întreb despre concurs, de parcă în faţa mea s-ar afla Alik, Iurka, şi nu Galia.

Îi smulg mătura din mînă şi o azvîrl cît colo. Îi întorc spatele şi plec spre debarcader.

— Dimka ! mă strigă ea. Acum aleargă alături de mine şi mă tot apucă de mînecă.

— Trebuie să stau de vorbă cu tine, murmură ea.

Îmi pun în gură o ţigară şi scot cutia de chibrituri.

— Vrei să mă asculţi ?

„Aveţi grijă de albine“, stă scris pe cutia de chibrituri. „La naiba, cum de nu m-am gîndit mai demult la un asemenea lucru ?“

— ...să lămurim totul, continuă ea.

„Albinele fac miere.“ Probabil că aşa e.

— Te aştept diseară la cămin. Ai să vii ?

Îmi aprind ţigara.

— Ai să vii ?

Mă îndrept spre debarcader, plin de dragoste şi duioşie faţă de albine. Iurka îmi iese în întîmpinare. Nici pe Iurka nu-l mai recunoaşte. Se prea poate ca în clipa asta să nu mai vadă nimic în jurul ei.

— Ai să vii? întreabă ea disperată, rămînînd ceva mai în urmă.

„Proasto, mai bine ai tăcea, aş putea să te şi pocnesc."

— Ai să vii? îmi strigă teatral proasta de dînsa.

Alerg spre Iurka. Chipul lui exprimă indiferenţă.

— Ai văzut? îl întreb. Ai văzut cine era?

— Am ştiut că-i aici, îmi răspunde el. A trecut pe la Linda. A întrebat de tine.

Simt cum mîinile şi picioarele încep să-mi tremure.

— Iurka, îi spun, prietene, ce să fac? Spune-mi, ce să fac?

— Dă-o naibii, mă sfătuieşte Iurka, altceva ce ai putea să faci? Scuipă şi striveşte-ţi scuipatul cu talpa. Altă treabă n-a avut decît să vină încoace, scîrba.

Ne aşezăm pe nişte scînduri, ne uităm cum se apropie „STB-1780". Alik, cu tichia lui verde, se află acolo, proptit cu piciorul de copastie. Ne face bucuros semn cu mîna, azvîrle apoi parîma de acostare.

— A apărut Galka, îi spun eu.

Tustrei urcăm dealul. Trecem pe lîngă depozit. Vedem cum Galka rostogoleşte un butoi uriaş. Julieta! Stea a ecranului! Uite ce-ai ajuns!

— FII BĂRBAT, îmi spune Alik.

Dar ce naiba sînt? O vorbă nu i-am spus. Şi nici n-am să-i spun. Îşi închipuie că am s-o

caut, iaca imediat, n-are decît să aştepte. Diseară o să mă duc să mă plimb cu Ulvi.

— Cîţi ani ai ? o întreb eu.

— Nouăsprezece.

— În curînd, eu o să împlinesc optsprezece. Hai să ne căsătorim.

— Ce vorbeşti ?!! exclamă Ulvi, această fată atît de cumsecade.

O să am o nevastă tare bună. Colhozul o să ne construiască o casă. O să ne cumpărăm o sumedenie de lucruşoare. O să ducem o viaţă minunată, numai dacă n-o să i se năzare să ajungă artistă, sau mai ştiu eu ce.

— Eşti de acord ? o întreb eu.

Ulvi îşi întoarse spre mine faţa ei rotundă.

— Pe fata asta, Galia Bodrova... o cunoşti ?

— Nu.

— Ai stat de vorbă cu dînsa.

— Nu eu i-am vorbit. Ea m-a întrebat ceva. Cum e viaţa pe aici. Să ştii că nu i-am vorbit.

— Pe urmă ea a plîns.

— Să-i fie de bine.

— Mereu a întrebat de tine.

— Înseamnă că am dat-o gata.

— Ea te cunoaşte.

— Ce, puţini sînt ăia care mă cunosc ?

ALIK, DIN NOU, RECITĂ VERSURI. În fiecare seară recită cu glas tare. Zadarnic, însă, nu se prinde. Iurka mă sîcîie cu jocurile de cuvinte încrucişate.

— Un animal — cinci litere — începe cu „p“. Ei, Dimka, ia arată-ţi erudiţia !

— Popov.

Iurka se prăpădeşte de rîs, de parcă aş fi spus cine ştie ce vorbă de duh.

PING-PONGUL E UN JOC ADMIRABIL PENTRU NEURASTENICI. În fiecare seară jucăm ping-pong. Am devenit foarte îndemînatec. Lovesc şi din dreapta, şi din stînga. În curînd o să devin invincibil. Irezistibil şi invincibil.

ROZA, OSPĂTĂRIŢA, MĂ ÎNTREABĂ:

— Dima, ce-i cu dumneata?

Totul înaintea ochilor mei se clatină: ferestrele întunecate de nişte storuri de prost-gust, tablourile marine de pe pereţi, bufetul şi feţele congestionate din jur, se clatină şi ospătăriţa Roza.

— Roza, cîţi ani ai dumneata.

— Douăzeci şi şase.

— Eu am să împlinesc în curînd douăzeci. Hai să ne căsătorim.

— Bine, bine. Acum du-te acasă.

SPRE CER SE ÎNALŢĂ CRENGILE DESFRUNZITE ale copacilor din pădure. Pare un desen făcut de mîna unui dement. Pictură abstracţionistă. Numai acela o înţelege, care refuză să o înţeleagă? Eu refuz s-o înţeleg, dar totuşi n-o pricep!

O VĂD ÎN FIECARE SEARĂ. Stă în uşa depozitului şi se uită la mine. Uneori, ne mai ciocnim şi la cantină. O dată, într-o noapte, am

văzut-o trecînd pe la marginea pădurii. Altă dată, am zărit-o la club — se dansa. Ştiam că va fi acolo. M-am uitat prin geam. Şedea lîngă perete, cu mîinile lăsate în poală. Ce fată cuminte ! Purta o rochiţă albastră. Venise la dînsa un flăcău chipeş şi o apucase de umăr. Ea a clătinat din cap, pe urmă s-a smuls din loc şi a luat-o la fugă. M-am ascuns repede într-un tufiş. Ce bine ar fi să plecăm cît mai repede într-o expediţie...

LUCREZ, DE PARCĂ MI-AŞ FI IEŞIT DIN MINŢI. Pe seinerul meu totul străluceşte. Pentru mine e prea puţină treabă pe vas. Cel puţin dacă ne-ar surprinde în larg vreo furtună, ce bine ar fi !

NU MAI VISEZ SCRUMBII. Visez o fată în rochiţă albastră. Un căpşor auriu, trist. Draga mea, te iubesc. Indiferent de cele întîmplate. Mă apucă groaza la gîndul că aş putea să mă trădez în somn. Nu care cumva să mă audă băieţii.

SÎNT IAR ÎN PREAJMA CLUBULUI. O văd pe Galia. Merge îmbrăcată într-un pardesiu ieftin din pînză cauciucată. Îi este frig, probabil că seara nu-şi pune pufoaica. Alik şi Iurka ies din club. Galia care urcă în grabă treptele se pomeneşte faţă în faţă cu ei.

— Bună, băieţi !

— Fetelor ! zbiară Iurik ca un soldăţoi.

— O ! *miss*, se strîmbă Alik, sînteţi în trecere pe la noi, direct de la Hollywood ?

Îşi văd mai departe de drum.

— Băieţi, le strigă Galia încet, de pe trepte.

— Fetelor! o îngînă Alka.

— Au fost cîndva fete, mormăie Iurka cu o voce de bas.

O, nemernicilor, ce naiba, nu puteţi să-i vorbiţi omeneşte? Vouă ce v-a făcut? Dracii ăştia barbari îşi arată astfel solidaritatea cu mine.

ULVI ÎMI FACE UN SEMN SĂ MĂ APROPII.

— Poftim, Dima, şi-mi întinde un bileţel. Ascunsă după nişte butoaie, Galia ne iscodeşte cu ochii ei mari. Eu dau s-o îmbrăţişez pe Ulvi. Ea însă o zbugheşte. Desfac bileţelul.

„Dima, dacă în seara asta n-o să vii la cămin să mă vezi, să ştii că o să mi se întîmple ceva foarte grav. G.B.“

MĂ DUC LA CĂMIN. Bat la uşă.

— Intră!

Un glas sonor, fragil, parcă plin de lacrimi. Galia e lîngă fereastră. Poartă pantaloni, o bluză albă, bine apretată. Bluza aduce cu o cămaşă bărbătească. E pieptănată (adică părul e ciufulit într-un anume fel) şi buzele-i sînt rujate. Degetele îi sînt atît de încleştate, încît vîrfurile i s-au albit.

Prin cameră se foia o femeie grasă, cu o alură de luptătoare. Altcineva nu mai era acolo. Rămîn lîngă uşă. Galia lîngă fereastră. Femeia pune mîna pe un fier de călcat, ridică un mal-

dăr de rufe şi iese. Galia se desprinde de la locul ei.

— Şezi, Dima.

Mă aşez.

— Vrei o ceaşcă de ceai?

— Am o poftă grozavă de ceai.

Îmi serveşte un ceai. Farfurii mici, dulceaţă, zahăr, ptiu lua-te-ar dracii!

— Dima, înţeleg foarte bine că nu poţi să mă ierţi. Am terfelit prin noroi sentimentele noastre. Cînd îmi amintesc de tot ce s-a întîmplat, mă cutremur de groază. Ai tot dreptul să mă dispreţuieşti, şi băieţii au acest drept. Spune-mi doar atît: pot să mai sper că odată şi odată o să mă ierţi?

Fire-ai să fii! Mai bine ai tăcea. Mai bine te-ai aşeza lîngă mine şi ai tăcea un ceas, două. Cînd colo îţi turuie gura ca o moară stricată şi repeţi cuvinte învăţate pe de rost: „Terfelit prin noroi". „Pot să mai sper."

Mă ridic şi fac un gest tragic.

— Nu, strig eu aspru. Nu, ia-ţi orice speranţă. Tu eşti aceea care ai terfelit totul prin noroi. O, nenorocito! Totul s-a năruit. Şi ce-i năruit, nu se mai poate reface! Ha! Ha! Ha! şi mă îndrept spre ieşire.

Galia mi-o ia înainte şi se propteşte în uşă.

— Nu pleca. Te rog să rămîi. Poţi să-ţi baţi joc de mine, să mă înjuri, fă ce vrei, numai nu pleca.

— Lasă-mă să trec, îi spun.

— Nu, mai întîi să vorbim.

— Ce să vorbim?

— Chiar n-avem ce să ne spunem? Sîntem niște străini?

Se uită la mine întocmai ca o artistă de cinema. Lucrează cu privirile, proasta. Eu zîmbesc sarcastic și rostesc cu o voce pătimașă de bas:

— Ia-mă cu tine,
Smulge de pe mine
Aceste nailoane,
În pieptul meu clocotesc pasiuni,
Milioane!

Mă privește și plînge. Ce situație tîmpită! nici de plecat nu pot să plec, căci stă în ușă. Nu mai știu ce să fac. Aș vrea și s-o cuprind în brațe, aș vrea și s-o pălmuiesc.

— Dacă pleci...

— Ei, ce-o să se întîmple?

— O să mi se întîmple ceva grav.

Și deodată, îmi sare de gît și începe să mă sărute. Îmi șoptește:

— Te iubesc, te iubesc. Numai pe tine. Iartă-mă. Dimka.

Fără să mai pricep ceva, o strîng în brațe și o sărut, cu toată indignarea, ura și disprețul meu. Ea se răsucește în brațele mele. Nu mai pricep nimic...

PE PERETELE DIN FAȚA MEA SE CLATINĂ UMBRA UNUI BRAD. Căpșorul Galiei e culcat pe brațul meu. Cu cealaltă mînă îi mîngîi părul.

Ea plînge şi murmură.

— Cred că-ţi dai seama că toate astea nu-s chiar atît de simple ? De ce continui să taci ? Pricepi, acum toate astea nu-s de loc simple... Dacă tu continui să taci, înseamnă că eşti un ticălos.

— Pricep, îi răspund eu şi continuu să tac. Cum de nu înţelege că în asemenea momente trebuie să taci ?! Toate cuvintele sînt de prisos. Tocmai asta nu poate să înţeleagă.

— Trebuie să pleci, îmi zice, acuşi se întorc fetele de la cinema.

La despărţire, în cerdac, mă sărută şi-mi spune :

— Numai de tine am nevoie. De nimeni altcineva. Nu ştii cît de greu mi-a fost să vin aici ! Chiar şi acum, numai butoaie şi scrumbii... Dar am să mă obişnuiesc, ai să vezi. N-am putut să procedez altfel cînd, în sfîrşit, mi-am dat seama că numai pe tine te iubesc.

Stă lîngă mine, ciufulită, caldă, frumoasă, dragă... Fetiţa ce-mi fusese hărăzită încă din copilărie.

O IAU PE O CĂRARE ŞI MERG FĂRĂ SĂ MĂ MAI UIT ÎNAPOI, iar la prima cotitură, o rup la fugă. Alerg prin bezna de nepătruns a nopţii, mă împiedic, mă ridic, o iau din nou la fugă nimerind prin bălţi, trecînd pe lîngă garduri, pe lîngă pîlpîitul slab al unor

lumini, alerg într-acolo de unde se aude vuietul mării. Țărmul e bătut de un vînt puternic. Mai mult ca sigur că n-o să putem ieși în larg. Vîntul mă pătrunde. Calc pe nisip, mă împiedic de pietre. Valuri albe, înspumate, străbat bezna nopții și lovesc fără contenire malul, uruind ca un lanț. Sînt aievea unor blocuri de gheață ce vin plutind din adîncul unui hău de moarte. Of, dacă pînă în zori s-ar potoli ! Of, dacă am pleca mîine spre Insula Albastră ! Iar am căzut într-o capcană. Din nou am căzut în prizonierat. Și așa, pe neașteptate, încep să compun versuri :

„Fără să știi, te prinde uneori
Un ochi fugar, un gest întîmplător,
Obstacole s-aștern în calea ta,
Un regiment parcă te-ar asalta !
Te asaltează ! N-ai nici o ieșire !
Cercînd să evadezi într-altă lume,
Copilăria ta ți-o cați anume,
Să scapi oricum din astă-ncercuire,
Dar chiar dacă te-ai sfîșia-n bucăți,
Încercuit rămîi și...“

Încercuit rămîi și... Și mai cum ? „Fericit“ se cere ca rimă. Încercuit și fericit. Fericit ? Ducă-se dracului, pentru rimă merge. Sînt oare fericit ? Îmi pare că da. De acum încolo, totul o să se desfășoare ca înainte : scurte întîlniri în noapte, gîngureala Galiei, discuții păsărești.

Aşa o să fie, iar noi nici optsprezece ani n-am împlinit încă. Sărutările şi clipele acelea cînd ai senzaţia că dispari cu totul. Te simţi într-atît de fericit, încît te cuprinde şi frica. Vom rămîne aici sau la Moscova? Sau oriunde! Apoi o să se ivească din nou o personalitate complexă şi totul o să se prăbuşească.

Acum, spală podelele şi rostogoleşte butoaie. Bagă peştele la saramură — asta-i este îndeletnicirea. Dimka de pe „STB—1788" face amor cu Galka de la saramură. N-am nimic contra, dar ei îi convine oare? Se va obişnui? Nu prea cred. Nu, să avem iertare, o dată m-am ars, a doua oară nu mă mai las păcălit. Mi-ajunge!

Sînt un om al prezentului.

Noaptea i-am scris un bilet:

„Scumpă miss! Vă mulţumesc pentru seara încîntătoare petrecută în compania dumneavoastră. N-am nimic împotrivă să vă mai vizitez ori de cîte ori colegele dumneavoastră vor avea grijă să plece din vreme la cinema. În largul mării, cum spune poetul, înconjurat de vuietul valurilor şi şuierul vîntului, am să-mi amintesc şi eu uneori, în rînd cu alţii, de dumneavoastră. Vă rog să primiţi asigurarea deplinului meu respect. D. D."

Spre dimineaţă, vîntul se mai potoli. Furtuna era de gradul cinci. Timpul probabil pentru următoarea săptămînă se anunţa a fi bun. Am

plecat spre Insula Albastră într-o expediţie de cinci zile. Cu o oră înainte de plecare, am aruncat bileţelul în cutia poştală de la căminul Galiei.

Capitolul treisprezece

AM VRUT FURTUNĂ — şi acum iat-o! Am nimerit în gura necuratului. S-a întîmplat în cea de a treia zi. Două zile ne-am tot învîrtit la o depărtare de zece mile marine nord-vest de Insula Albastră. De sus cădea o lapoviţă deasă. Ne udase pînă la piele, dar pescuitul mergea bine — traulerul se ridica plin de peşte. Însă în cea de a treia zi, am nimerit drept în gura necuratului.

Un vuiet înspăimîntător. Sîntem ridicaţi spre înaltul cerului. Marea ne ridică, probabil ca să ne măture de pe punte, să ne măture o dată cu peştele pescuit de noi. Sau, cine ştie, poate pentru că vrea să ne arunce de pe planeta asta undeva aiurea? Nu mai pot să stau jos, în cabină. Te simţi închis ca într-o valiză, pe care nişte hamali beţi o aruncă de colo pînă colo, la nesfîrşit. Urc scara ce duce pe punte şi salt numai pe jumătate chepengul. Sîntem undeva sus de tot. Cerul e tare aproape, iar norii, ca

nişte hîrci despletite, trec pe lîngă noi. Încotro au pornit-o? Nu ştiu ce cred marinarii bătrîni despre furtună, dar pe mine mă uimeşte prin absurditatea ei. Pe punte, două lăzi goale alunecă fără contenire. Prin fereastra cabinei căpitanului zăresc două chipuri — sînt ale lui Igor şi Ilvar. Igor mă ameninţă cu pumnul şi-mi face semn să las chepengul. Vai! Ne prăvălim. Ne prăvălim, ne prăvălim, ne prăvălim... Ce vor să facă cu noi? Să dea cu noi de fund? Văd cum deasupra noastră se înalţă, legănîndu-se, un zid verde. Să las cît mai repede chepengul! Să cobor în cabină! Nu reuşesc. Apa ne acoperă. Gîlgîind ca într-o pîlnie, pătrunde prin deschizătura chepengului, iar eu mă pomenesc în plin vîrtej. Număr bîjbîind treptele, mă lovesc cu capul de peretele transversal. Asta să-mi fie sfîrşitul? Nu, văd deasupra mea goana turbată a norilor. Jos, în cabină, Stebelkov mă înjură de mama focului. „Ce de apă ai lăsat să pătrundă, originalule!" Iarăşi încerc să ajung sus. Lăzile de pe punte au dispărut. Dintr-un salt sînt sus, trîntesc chepengul în urma mea, cu putere, şi ţîşnesc spre cabina căpitanului. Două secunde a durat. Dacă ar mai fi durat o secundă, aş fi ajuns în vîltoarea aceea înspumată. Iarăşi ne acoperă un val. Un altul ne trage în sus.

— Ai înnebunit? zbiară Igor. Ce cauţi aici?

— Nimic, am venit şi eu.

— Idiotule !

Igor e la cîrmă. Ochii îi sclipesc. Chipiul lui de căpitan i-a alunecat pe ceafă. Ne prăvălim din nou într-o prăpastie, apa ne acoperă, ca apoi să ne salte pe un dîmb. Pe punte, apa clocotește. Igor zîmbește lăsînd să i se vadă dinții sclipitori. Arată altfel acum, zici că-i un pirat. După părerea mea, e tare fericit. Lîngă el, Ilvar, foarte calm, fumează o țigară mototolită. Scoate din buzunar o ploscuță și mi-o întinde. Spirtul mă încălzește numaidecît.

Căutăm să ne apropiem de insulă, ca să ne punem la adăpost. Altfel, s-a zis cu noi. S-a zis cu noi toți, deci și cu mine. Viktor n-o să mai aibă un frate, băiatul lui n-o să mai aibă un unchi, iar tata și mama n-o să mai aibă un fiu nevrednic. Totodată, pentru mine va înceta să mai existe problema „alegerii unui drum în viață". Julieta va rămîne fără Romeo, iar Galiei nu-i va rămîne de la mine nimic, în afară de o scrisorică, una ridicolă și josnică. Diavoli ai mării, snopiți-mă în bătaie și întoarceți-mă pe dos, numai lăsați-mi viața ! Nu se poate ca Galia să rămînă cu amintirea unei scrisori monstruoase.

— Ilvar, mai dă-mi să trag o dată.

Iată, în sfîrșit, seinerul nostru plutind la adăpostul unui promontoriu împădurit. Înaintea noastră se văd pinii cum se pleacă în bătaia furtunii. Iar în spate zărim, ca un val gros și

înspumat, linia mării dezlănţuite. Ne legănăm pe loc două, patru, zece, douăzeci şi patru de ore. Sîntem în a patra noapte a expediţiei noastre. Nu departe, clipesc luminile lui „STB—1780" — acolo-i Alik. Ceva mai departe, răsar luminile lui „STB—1793" — acolo-i Iurka. Mă duc să mă culc. Deasupra capului se leagănă becul electric apărat de o reţea metalică. Micul nostru soare într-o lume umedă şi instabilă! Existenţa umană se desfăşoară sub lumina diferiţilor aştri: soarele mare şi binecuvîntat al plajei; soarele aprig al tinereţii noastre, cînd oriunde dai să alergi, te sufoci (de foarte multe ori, cînd drumul în viaţă ne este luminat de cine ştie ce făclie a minţii ori de stelele asimetrice de pe tavanul unui bar, uităm de sursa naturală a luminii). Mai există însă şi acest soare palid al cabinei noastre. Băieţii se răsucesc în pat, nu-şi află locul, îşi caută somnul. Sînt supăraţi că pescuitul a eşuat. Au mîncat cina pregătită de mine şi acum îşi caută somnul. Adorm şi eu sub soarele nostru palid, în cutia asta şubredă ce se leagănă în noapte. Furtuna se potoleşte. Sînt aşteptat la mal. Mai pot îndrepta nişte lucruri.

— SUS BĂIEŢI!

În uşa cabinei e însuşi căpitanul.

— Am primit nişte semnale S.O.S. Un vas norvegian ce transportă cherestea şi-a pierdut direcţia. A fost mînat spre ţărmurile noastre. A eşuat între nişte recife. Ni s-a comunicat că sînt în primejdie. Vor să părăsească vasul.

Ne ridicăm în capul oaselor şi ne uităm la căpitan.

— Trebuie să le venim în ajutor. Sînt la o depărtare de zece mile de noi.

— Nu-s prea departe, zîmbeşte Ants.

— Da, nu-s departe, intervine Stebelkov, n-o să ne întoarcem cu fundul în sus decît o singură dată.

Se dă, totuşi, jos din pat.

— Hai, Petka, să pornim maşinile. Of, ce viaţă, o adevărată *multiplicaţie*, nu alta.

— *Avral!* urlă Igor Baulin, acest pirat turbat, care e căpitanul nostru.

Într-o clipită, sîntem toţi sus, pe punte.

Iată-ne din nou în bezna nopţii ; părăsim golful, după care, vom intra iarăşi într-un dans infernal. Pe măsură ce înaintăm, creşte şi vuietul furtunii. În stînga zăresc mişcîndu-se luminile lui „80" şi „93". Au pornit şi ei să-i salveze pe norvegieni. Naufragiaţii sînt pe-aproape, doar la zece mile. Nu ne putem răsturna decît o singură dată. A doua oară nu ni se mai poate întîmpla nimic. Vecinii din „Barcelona" vor şopti în urma mamei : „A fost un băiat cam apucat Dimka ăsta. Rău a mai sfîrşit-o. A fugit de-acasă şi a terminat-o rău. Nişte ticăloşi sînt copiii ăştia ! Biata Valentina Petrovna !" „A sfîrşit-o rău" — te miri cînd auzi vorbindu-se aşa. Cînd e vorba s-o sfîrşeşti, nu o poţi sfîrşi decît rău.

Vuietul furtunii e din ce în ce mai aproape. S-ar putea ca peste zece minute şi seinerul nostru să se sfărîme de stînci.

E pentru întîia oară cînd m-am gîndit la o asemenea eventualitate. La ceea ce nu se poate întîmpla decît o singură dată. După care, nu ţi se mai poate întîmpla absolut nimic. E absurd...

Peste vreo zece minute...

Înainte mă speria numai durerea. Mă speria ; totuşi, cînd era cazul, săream la bătaie. Acum nu mă mai înspăimîntă nici cea mai mare durere. După *aceea,* însă, nu mai simţi nici un fel de durere. E absurd.

Peste vreo nouă minute...

Există o expresie. Trosc-pleosc ! Şi gata. Discuţiile pe coridor n-or să ţină cine ştie cît. Dar tu, ce laşi în urmă ? N-ai făcut în viaţă nimic altceva decît să scuipi, să-ţi sufli nasul şi să verşi. Şi-ai mai scris nişte bileţele, care-s mai scîrnave decît orice scîrnăvie. Şi nimic pămîntesc în adevăratul înţeles al cuvîntului n-o să rămînă de pe urma ta !

Peste vreo opt minute...

— „80 ! Reder". E Igor care-l cheamă prin radio pe vecinul nostru. Mai întîi o să trecem noi prin strîmtoare. Ai înţeles ? Trec pe recepţie.

...Nu, nu, o să rămînă ceva. Am pornit în ajutorul unor oameni aflaţi în primejdie. Sîntem, aşadar, preocupaţi de cea mai pămîntească ocupaţie : am pornit să salvăm nişte oameni.

Vom reuşi să salvăm vreun norvegian sau nu, vom rămîne în viaţă sau nu — chiar dacă va fi aşa, tot se va mai întreprinde o expediţie de salvare.

Peste vreo şapte minute...

— Igor, dă-mi voie să trimit o radiotelegramă în colhoz.

— I-am înştiinţat.

— Ştiu, am nevoie să radiotelegrafiez o chestie personală.

— Lasă prostiile.

— Trebuie neapărat.

Igor întoarce spre mine obrazul aspru, slăbit, mă priveşte o clipă, îmi face cu ochiul vesel (of, ce vesel !) :

— Dă-i drumul...

Peste vreo şase minute...

— „Farul", strig eu răguşit, notaţi următoarea radiogramă : „Galinei Bodrova. Stop ! Galia, te iubesc. Stop ! Dima." Vă rog s-o transmiteţi cît mai repede !

Mînaţi de vînt, bătuţi de valuri, asurziţi de zgomot, am trecut prin strîmtoare.

Peste o oră şi jumătate, am zărit pe fundalul unor nori risipiţi, silueta neagră a unui contratorpilor ce înainta în viteză. Ne-a transmis mulţumiri şi ne-a sfătuit să ne întoarcem imediat spre Insula Albastră. Nu cu mult în urmă, izbutise să salveze echipajul norvegian de pe vasul încărcat cu cherestea.

— AM TRAS DESTULE, NU-I AŞA?

— Ei, un pic... acolo.

— Ce cursă a mai fost şi asta, ai?

— Se întîmplă să fie şi mai rău.

— Oare?

— Îhî.

— E caraghios ce-am putut pescui în aceste cinci zile, or să rîdă şi curcile de noi, ce zici?

— Las-o baltă!

— O să mai pescuim, nu-i aşa?

— Mai încape vorbă?!

— La anul o să pescuim în Atlantic, nu-i aşa?

— Tot ce-i posibil.

— Ce crezi, o să fiu primit ca marinar şi lăsat să plec cu voi în Atlantic?

— De ce nu? Eşti un flăcău voinic.

— În schimb tu, Igor, eşti de fier. În ultima noastră cursă am înţeles pentru totdeauna acest adevăr.

— Laudă-mă să te laud...

— Te rog să mă ierţi, dar mă simt tare tulburat.

— Nu e cazul.

Într-adevăr, mă aflu într-o stranie surescitare. Îl sîcîi pe Igor cu tot felul de întrebări tîmpite.

Îmi clănţăne dinţii, ploscuţa lui Ilvar e goală. Mi-e foame şi mi-e frig, dar în depărtare se

zărește debarcaderul colhozului nostru, un pumn de oameni — și ăsta e poate lucrul cel mai important.

GALIA N-A VENIT. Nu-i văd chipul. Să nu fi primit oare radiograma mea? Să fi plecat oare? Ulvi a venit, au venit și ceilalți; mai întîi Alik, apoi, tîrîș-grăpiș, și Iurka. Galia însă n-a venit. Nu e. Poate că nici nu mai există?

Ulvi se apropie de mine.

— Dima, Galia e la spital. Nu te speria. Acum se simte mai bine.

— Ce i s-a întîmplat?

— A răcit. După plecarea voastră, în aceeași seară, a fugit de la cămin așa cum era îmbrăcată, numai într-o rochiță. A fugit departe, departe de aici. Au găsit-o pe mal. Zăcea acolo, numai în rochie.

Poate că într-o zi Ulvi o să mă ierte că am îmbrîncit-o. Poate că nici nu s-a supărat. M-a văzut doar cum am luat-o la goană.

Nu știu cînd apuc să urc dealul. De prin curți, cîinii mă latră înnebuniți. Oare de ce latră atît de nebunește cînd văd un om alergînd? Alerg doar să-mi salvez dragostea. De ce oare cîinele ăsta, care de fapt e un cîine bun, acum e gata să mă sfîșie? Iată un cîine-lup — sare în două labe. Mi-i prea cald în pufoaică. O lepăd. În spatele unui gard înalt, cîinele-lup

se saltă mereu pe labele de dinapoi. Fire-ar să fie de javră! Îl scuip în botul lui de fiară. Alerg înainte peste băltoace, pe o potecă bătătorită cu cărămidă sfărîmată, în timp ce javre mici mi se încurcă printre picioare.

De după un gard, zăresc spatele lat al unui „Ikarus“. Ei! Uite-l că o ia din loc! Așteptați-mă, dracilor! Iubirea mea zace la spital. Ce naiba, n-aveți inimă? Numai motoare? Autobuzul nu mă ascultă, iar eu alerg în urma sa, ca și cînd aș fi în stare să-l ajung. Am senzația că dintr-o clipă în alta o să mă prefac în bucățele. Nu mai pot. Mă opresc. Îmi simt în tîmplă bătăile inimii. Nu observ cum un camion „MAZ“, mătăhălos și murdar, mă ajunge din urmă. Trece mai departe. Așteaptă-mă, drace!

— Nu poți mai repede? îl întreb pe șofer. Dă-i bătaie, prietene!

„MAZ“-ul mă duce pînă la stația de care am nevoie. Mai am de alergat o jumătate de kilometru de-a lungul unui rîuleț, de unde, după un șir de brazi, se conturează clădirea albă a spitalului. Ce repede zbor în cizmele mele de cauciuc! Nu cumva s-au transformat în conduri fermecați?

— STAREA SĂNĂTĂȚII ESTE DESTUL DE SATISFĂCĂTOARE. Vizita însă n-o pot permite. E tocmai ora de odihnă a bolnavilor.

Doctorul are un nas cîrn şi o frunte bombată. Un asemenea om se lasă convins cu greu. Totuşi, reuşesc să-l conving.

— Mai întîi spală-te, mă sfătuieşte doctorul şi-mi pune în faţă o oglindă. Zăresc în ea o mutră schimonosită ca de drac, care se uită la mine cu o sălbăticie proprie dracilor.

Mă spăl şi-mi scot cizmele. Mi se dă un halat şi tîrlici. Intru în salon. Galia doarme. Ţine o palmă sub obraz, părul i s-a resfirat pe perină. Aş fi în stare să stau aşa o zi întreagă şi s-o privesc cum doarme. O văd dormind şi mi se pare că grozăviile prin care am trecut au fost, de fapt, ireale. Deschide ochii. De pe buze îi scapă un strigăt de uimire. Se ridică de pe pernă, apoi se trage înapoi sub plapumă. Se uită la mine, de parcă, într-adevăr, aş fi un drac, cu toate că m-am spălat. Apoi, mă priveşte altfel.

— Ai primit radiograma mea?

Înclină din cap. Şi tace. Acum tace ea. Bine face. Iar eu am să-i spun atîtea... Îi povestesc prin ce furtună grozavă ne-a fost dat să trecem, cum am pornit să-i salvăm pe norvegieni, cum pescuitul a dat greş, că Igor Baulin e un marinar minunat, iar băieţii din echipajul lui — o adevărată comoară... Ea continuă să tacă. Arunc o privire în jur, apoi mă aplec şi o sărut. Îşi trage repede plapuma peste cap, cuprinsă de un tremur. Nu-mi dau seama, rîde sau plînge. Apuc plapuma şi o trag uşor. Rîde.

— Artista mea, îi zic.

— Nu sînt artistă, îmi spune Galia în șoaptă și pare gata să izbucnească în lacrimi. Văd bine, tare aș vrea să plîngă, dar totodată mi-i și teamă. E gata să îndure orice umilință. Zadarnic am numit-o artistă, totuși, ceva am vrut să exprim.

— Nu te supăra, o rog eu. Examenul o să-l dai la anul. Cîți nu cad prima oară, iar pe urmă reușesc... Ai să reușești și tu...

Cuvintele mele vor să spună foarte multe. Nu știu, mă înțelege oare?

— Dacă vrei să știi, n-am căzut la nici un examen, șoptește Galia. Nici nu m-am prezentat.

— Cum, nu te-ai prezentat !? exclam eu mirat.

— Uite așa. Mi-am retras actele chiar în ajunul examenelor.

O, cît de mult spun și aceste cuvinte ale ei!

— Nu cred.

— N-ai decît să nu mă crezi.

E gata din nou să izbucnească în lacrimi.

— Nu-i nimic, îi spun eu, o să te prezinți la anul.

— Nu, nici prin gînd nu-mi trece.

— Ba ai să te prezinți.

Iar arunc o privire în jur, mă aplec și o sărut. În aceeași clipă intră și sora și mă dă afară. Cîte nu ne-am spus noi — eu și Galia — unul altuia în cele cîteva minute!

Afară, mă opresc în uşa spitalului. Privesc colinele cenuşii, brazii, cuprind valea ce se întinde pînă spre ţărmul mării, petecele albastre de pe cer, acoperişurile roşii de ţiglă şi simt cum mă năpădeşte jalea. Dincolo de fereastră îl zăresc pe doctor. Are un nas cîrn şi o frunte bombată. Mi-e milă de doctor, mi-e milă de Galka, mi-e milă de soră. Încă în copilărie ni se spunea că mila îl umileşte pe om, dar acum nu pot să fiu de acord cu asemenea afirmaţie. O dată, la Moscova, am văzut pe bulevard o pereche de bătrîni. Un bătrînel şi o bătrînă. Cred că fiecare din ei avea aproape o sută de ani. Mergeau la braţ. Privindu-i, era cît p-aci să izbucnesc în plîns. Am izbutit însă să-mi risipesc senzaţia aceea de milă, căci mă duceam la o seară de dans. Acum însă, mă topesc de jale. Muzica milei bîntuie în mine ca o furtună.

Pe malul rîuleţului vin spre mine, în pas legănat, Iurka şi Alik, bunii mei prieteni. Ultimul a cules din drum pufoaica mea.

— Nu vă grăbiţi, oameni buni, le spun eu. N-o să vă dea drumul. E ora de odihnă.

— Ţie ţi-au dat drumul ? mă întreabă Alik.

— Nu vezi ? interveni Iurka. Uită-te la mutra lui.

Ne aşezăm pe treptele de la intrare şi ne aprindem cîte-o ţigară. Rămînem un timp locului, doi draci şi cu mine trei, deşi eu am apucat să mă spăl.

— Ce mai ziceţi ? îi întreb eu. V-a plăcut furtuna ?

— A fost o furtunică plăcută, exclamă vesel Alka.

Nici nu-i pasă.

— Eu, fraţilor, drept să vă spun, am crezut că ne ducem dracului, ne mărturiseşte Iurka.

— Şi eu am crezut, recunoaşte şi Alka.

— Să ştiţi, fraţilor, continuă Iurka, mie marea nu mi-e hărăzită. O să plec de aici.

— Încotro ?

Iurka tace — un uriaş adus din spate. Se întoarce spre noi, hotărît să ne vorbească.

— Plec la Tallinn. Mă angajez la uzina „Wolta". Ca ucenic strungar, mă ia Gustav în seama lui. O să capăt un loc la cămin, s-ar putea să primesc chiar şi o cameră. Oamenii de acolo sînt foarte cumsecade.

— Şi cu Linda alături, completez eu.

— Ai ceva împotrivă ?

— Nu, am spus şi eu aşa. Totul e în ordine.

Stăm şi fumăm. Curios, pînă astăzi nu ne-a preocupat problema viitorului şi niciodată n-am stat s-o discutăm. Am pescuit, am jucat serile ping-pong împreună pînă la epuizare, dar abia în clipa asta încep să înţeleg că ei doi au ajuns la o răscruce.

— Dar tu, Alik, ce ai de gînd ? îl întreb eu.

— Eu, băiete, la anul am să mă prezint, totuşi, undeva la examen, ne spune el. Am înţeles un lucru — trebuie să învăţăm. Nu demult —

cred că vă aduceţi aminte — într-o noapte, am început să rîd. Tu ai aruncat în mine cu perna. Rîdeam de mine însumi : „Vai de tine, lighioană ce eşti, îmi ziceam, ştii ce-i aia suprematism, taşism, existenţialism, dar nu eşti în stare să deosebeşti un Rubens de un Rembrandt. În literatură, de asemenea, nu-i ştii decît pe contemporani. Pe Hemingway şi pe Böll, despre Ionescu ai prins cîte ceva din vînt, dar din Turgheniev n-ai citit decît «Cîntăreţii», şi aia din crestomaţie. Pentru compoziţiile ce ni se cereau la şcoală nu era obligatoriu să citeşti." Copii, dacă vreţi, vă mai fac o mărturisire — Alka îşi scoase ochelarii şi se holbă la noi cu nişte ochi înspăimîntători — n-am citit „Anna Karenina" ! Se descoperi, îşi înclină capul, şi zise : Sînt gata să-mi primesc pedeapsa.

— Bine, ce crezi, merită oare să citeşti „Anna Karenina" ? întreabă Iurka.

— Merită, fraţilor, intervin eu.

— Nu cumva ai citit-o ?

— Am citit-o în copilărie, zic eu.

(N-am minţit !) Într-adevăr, în copilărie citisem „Anna Karenina". Citeam pe atunci tocmai acele cărţi a căror lectură mi-era interzisă.

Aşadar, pentru prietenii mei lucrurile s-au limpezit. Acum şi-au hotărît singuri viitorul. Nu mai e nevoie să dăm cu banul. Şi asta mi-e limpede. Dar eu ? Eu sînt un caz vrednic de plîns. Reprezint un caz regretabil de dezvoltare întîrziată. N-am izbutit să-mi elaborez încă un

program de viață. Există, însă, cîteva lucruri pe care mi-ar plăcea să le fac : să dărîm cu o rangă ziduri vechi de care nimeni nu mai are nevoie, să revopsesc obiectele vopsite cîndva de niște oameni plicticoși, să pornesc în expedițiile de salvare, să gătesc de-ale gurii pentru băieții din echipaj (tuturor le place mîncarea mea), să dansez, să colind restaurantele, s-o iubesc pe Galka și să nu mai las pe nimeni s-o jignească. Pe nimeni, niciodată ! Aș putea să fac multe lucruri, dar asta încă nu constituie un program de viață. E ceva alandala, la voia întîmplării... Dmitri Denisov își trăiește viața la voia întîmplării. O temă potrivită pentru ordinea de zi a unei ședințe comsomoliste.

— Poate ar fi bine să te înscrii la marină ? mă sfătuiește Iurka. Să te faci ofițer timonier, ce zici ?

— La naiba, ce nevoie am să mă înscriu la marină ? La anul, și așa o să pot porni în Atlantic. Mi-a promis Igor.

— Socot că din moment ce te-ai hotărît să devii marinar...

— Cum ai ajuns la concluzia că aș vrea să devin marinar ?

— Atunci ce ?

— Clovn, răspund eu. Știi, în copilărie, mai întîi visezi să ajungi marinar, pe urmă aviator, apoi portar, și abia pe urmă clovn. Așa că eu mă găsesc în stadiul superior al dezvoltării mele.

Cînd se încheie ceasul de odihnă, Galka apare la fereastră. Băieţii ţopăie, se scălîmbăie în fel şi chip, iar ea le zîmbeşte. Stă palidă, cu cearcăne sub ochi, dar aşa cum e acum ar putea să împodobească coperta oricărei reviste poloneze. Ceva mai tîrziu, ne îndreptăm spre cel mai apropiat tîrguşor de unde ne întoarcem încărcaţi cu tot felul de dulciuri. Estonii sînt cofetari excelenţi. Le plac dulciurile.

Iar Galka, la fereastră, e de-acum alta, cea de odinioară. Îşi umflă obrajii, scoate limba la mine. Sora se apropie de ea, dar Galia n-o zăreşte. Sora rîde şi îi trage Galiei cîteva la fund.

Seara, ne întîlnim cu toţii la cafenea, 18 pescari de pe seinerele „STB". Sîntem între noi, băieţi de aur, nu altceva! Totuşi, o să-i întrecem pe cei de pe „STB—1793".

AUD ÎN NOAPTE PAŞI PE SUB FEREASTRĂ. Nu ştiu de ce, dar brusc mă cuprinde frica. Şuieră vîntul, copacii freamătă. În cameră e întuneric, Iurka sforăie — şi deodată răsună ecoul unor paşi. Cineva alcargă pe coridor, bate la uşa căminului, apoi se întoarce. Se opreşte lîngă uşa noastră. Ciocăneşte.

— O telegramă urgentă pentru Denisov.

Nu se poate, e o greşeală. Sigur că-i o greşeală. De unde pînă unde această telegramă urgentă? Şi tocmai mie să-mi fie adresată? De ce aşa, tam-nesam, o săgeată aruncată de un puşti să mă nimerească tocmai pe mine drept

în frunte ? Ce, nu-i destul loc în lumea asta mare ?

„R.S.S. Estonă
Kolhozul «Farul»
pentru Denisov, Dmitrie Iakovlevici

Moscova (nişte cifre)

Fratele dumneavoastră, Viktor Denisov, fiind în exercițiul funcțiunii, a căzut victima unei catastrofe aeriene. Stop. Dacă aveți posibilitate, veniți de urgență la Moscova. Stop. Golubev."

Care Golubev ? Doamne, care Golubev ? Ce legătură are acest Golubev ?...

STRĂBAT SOLITAR STRĂZILE MOSCOVEI. Nimic nu s-a schimbat. Las în urmă strada Pirogov şi ajung pe Sadovaia. De după un colţ, ţîşneşte în plină viteză o haită întreagă de maşini. Mi-au luat-o înainte. Stopul e pe roşu. Nu-mi stă în fire să aştept şi o iau înainte peste Sadovaia. Încotro ? Pe bulevardul Kropotkinski urc într-un taxi şi ajung astfel în centru. Nici aici, nimic nu s-a schimbat, ba nu, ceva tot s-a schimbat — nu mai văd mutrele celor cu care aveam de-a face altădată. Cobor în metro. Beau un pahar de sifon de la un automat. Cobor cu escalatorul. Din faţă urcă spre mine un tînăr din clasa noastră — Volodka Dedîk. Citeşte o carte. Nu mă observă.

Şi eu l-am observat abia mai tîrziu. Unde să-l mai caut? S-a dus. Urc înapoi cu escalatorul. Nu, nu-l mai găsesc. Cumpăr un nou bilet şi iarăşi cobor.

Au trecut două zile de la înmormîntarea lui Viktor!

Sună absurd! E ca şi cînd aş spune: au trecut două zile de cînd s-a mistuit în flăcări rîul Moscova. Cu toate astea, e adevărat: au trecut două zile de cînd l-am înmormîntat pe Viktor, pe fratele meu mai mare.

— Vitka, îl striga georgianul acela păros (avea pe piept atîta păr, încît cei de la bazin spuneau în glumă că poartă „sutien căptuşit cu blană"). Vitka, zbiera el, şi ca o torpilă înainta spre poartă. Iar Viktor, săltîndu-se pe jumătate din apă, îi pasa lui la intercepţie.

Au trecut două zile de la înmormîntare!

Şura, nevasta lui Viktor, cu obrazul năpădit de pete galbene, stătea ca o stană de piatră. Se spune că o să aibă un Vitka micuţ. Mi se pare că în vremurile de altădată ţi se cerea să te căsătoreşti cu văduva fratelui. Dacă am trăi vremurile acelea, m-aş căsători cu Şura. Pe atunci, Galia n-ar fi putut să existe. Mă consider de pe acum tată al micuţului Vitka, chiar dacă Şura se va remărita.

Au trecut două zile!

— Vă rog să mă scuzaţi, cum pot să ajung pînă la Grădina Botanică?

— Mergeţi pînă la Komsomolskaia şi acolo schimbaţi.

Nu ştiu în exerciţiul cărei funcţiuni a pierit Viktor. Despre asta nu s-a vorbit nici la înmormîntare. Andrei Ivanovici, profesorul acela masiv, spunea că Viktor e un erou, că e gloria tineretului care activează în domeniul ştiinţei, că o să vină o vreme cînd numele lui... Mai departe, profesorul, acest coşcogeamite om, n-a mai fost în stare să rostească o vorbă. Altcineva a spus că peste o lună Viktor împlinea 28 de ani, limita de vîrstă pentru un comsomolist. Aşa că se poate afirma că Viktor a murit ca un comunist.

Viktor, mă auzi? Sînt mîndru de tine! Am să fiu fericit cînd o să vină vremea, ca numele tău... Va fi scris cu litere de aur, cu siguranţă că asta ar fi vrut să spună profesorul. Să ştii, bătrîne, că îmi plăcea cînd mă „întărîtai", şi îmi plăcea să împuşc un pol de la tine şi să boxez cu tine după ce ne făceam duşul. Ţii minte, la Tallinn, în camera de la hotel? Şi de drumul pe care l-am făcut cu taxiul? Cum ne-am plimbat de la o cafenea la alta şi tu fredonai într-una ceva înaripat? Şi cum ne pregăteam să mergem la meci?

Au trecut două zile de la...

Borka, prietenul lui Viktor, iar mai apoi adversar, stătea cu capul în sus şi i se vedea mărul lui Adam mişcîndu-i-se fără contenire. Apoi, s-a dat mai la o parte, cuprins de un tremur nervos.

Două zile!

Nu pot să-mi amintesc ce se petrecuse cu mama şi cu tata. Deodată îmbătrîniseră. Se vor plimba şi ei la braţ pe stradă şi un tînăr, poate ca mine, privindu-i, va simţi cum i se strînge inima.

Au trecut două zile de la înmormîntarea lui Viktor!

Pentru a doua oară hoinăresc fără ţintă prin oraş.

Părinţii locuiesc acum pe magistrala sud-vest. La două săptămîni după catastrofa în care a pierit Viktor, ei s-au mutat într-un apartament nou.

„Barcelona“ a început să fie demolată.

Mi-am amintit unde voiam să merg — la „Barcelona“. Da, da. De două zile într-acolo mă poartă paşii.

Cobor la staţia noastră de odinioară. Aici, totul e ca şi mai înainte. Zăresc, ca de obicei, mutrele unor cunoscuţi. Pe lîngă chioşcuri, lumea se agită. Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sînt deşertăciuni, spunea cîndva o bătrînică pe cînd eram în vacanţă. Iată şi ruinele „Barcelonei“. E numai pe jumătate demolată. Dincolo de gard, pe o grămadă de moloz, se zăreşte un buldozer. Luna îşi reflectă razele în lama lui de oţel. De gard e prinsă o placardă: *„Şantierul de construcţii Nr. 40“*.

Sar peste gard şi pătrund în jumătatea nedărîmată a clădirii. Aici, pe scara asta, l-am surprins odată pe Viktor sărutîndu-se cu o fată

şi pe urmă l-am şantajat. Urc o scară, apoi străbat coridorul de la etajul doi ce duce spre fosta noastră locuinţă. Pe ici, pe colo, prin uşile deschise, prin ferestrele fără geamuri sau prin găurile zidurilor, pătrunde cerul nocturn. Uşa de la fosta noastră locuinţă se ţine într-o balama. Trebuie să ajung înăuntru, simt nevoia să zăbovesc acolo cîteva minute. Intru în sufragerie, apoi în camera părinţilor, apoi în camera lui Viktor. Nu ştiu cîte minute voi zăbovi. Viktor a zăbovit aici 28 de ani şi a pierit în „exerciţiul funcţiunii". Timp de 28 de ani, în această încăpere a dormit, a citit, a făcut gimnastică şi a băut cu prietenii.

Uneori umbla de colo pînă colo.

MAMA : — VITEA, DE CE NU STAI LOCULUI ?

El însă tăcea chitic. Uneori, se tolănea pe pervazul ferestrei, uite aşa cum mă tolănesc şi eu acum şi se uita la cer. Ore întregi ! Cum de vedea el cerul ? Jur împrejur sînt numai ziduri. Ah, iată-l !

Stau tolănit pe pervazul ferestrei şi privesc petecul de cer pe care Viktor îl iscodea într-una. Şi deodată observ că această fîşie lunguiaţă de cer, prin dimensiunile ei, seamănă perfect cu un bilet de tren perforat de stele.

Interesant. Ar fi interesant de ştiut dacă Viktor a observat sau nu această asemănare ?

Continuu să mă uit într-acolo şi capul îmi vîjîie. Şi totul, absolut totul, ce a fost şi ce

va mai fi să fie în viaţa mea, începe să se rotească şi nu mai pot să-mi dau seama dacă cel tolănit pe pervazul ferestrei sînt eu sau nu. Deasupra mea se rotesc stele adevărate, pline de un sens măreţ.

BILETUL ACESTA SPRE STELE ESTE ACUM AL MEU.

O fi ştiut de el Viktor sau nu ?! Oricum, mie mi l-a lăsat.

Un bilet — dar cu ce destinaţie ?

CUPRINS

PARTEA ÎNTÎI

Banul sau marca?

Capitolul unu 7
Capitolul doi 19
Capitolul trei 45

PARTEA A DOUA

Argonauții

Capitolul patru . 63
Capitolul cinci . 80
Capitolul șase . 104
Capitolul șapte . 121
Capitolul opt . 147

PARTEA A TREIA

Sistemul „Dublu V“

Capitolul nouă . . . 181
Capitolul zece . . . 199

PARTEA A PATRA

Colhoznicii

Capitolul unsprezece 211
Capitolul doisprezece 244
Capitolul treisprezece 277

Redactor responsabil : AUREL BUICIUC
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Dat la cules 17.02.1966. Bun de tipar 05.04.1966. Apărut 1966. Tiraj 15.125 ex. broșate. Hîrtie tipar înalt B mat de 63 g/m². Format 700×920/32. Coli ed. 11,02. Coli tipar 9,5. A. nr. 19.003. C. Z. pentru bibliotecile mari 8S. C. Z. pentru bibliotecile mici 8S—31=R.

Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918", Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București, Republica Socialistă România,
Comanda nr. 3170.

Lei 5,25